

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

IDEAL CHARACTERISTICS ACCORDING TO BUDDHISM OF MEMBERS OF THE
HOUSE OF REPRESENTATIVES, CONSTITUENCY 1,
OF RAYONG PROVINCE

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์

นายदनัย วิริยะสทกิจ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

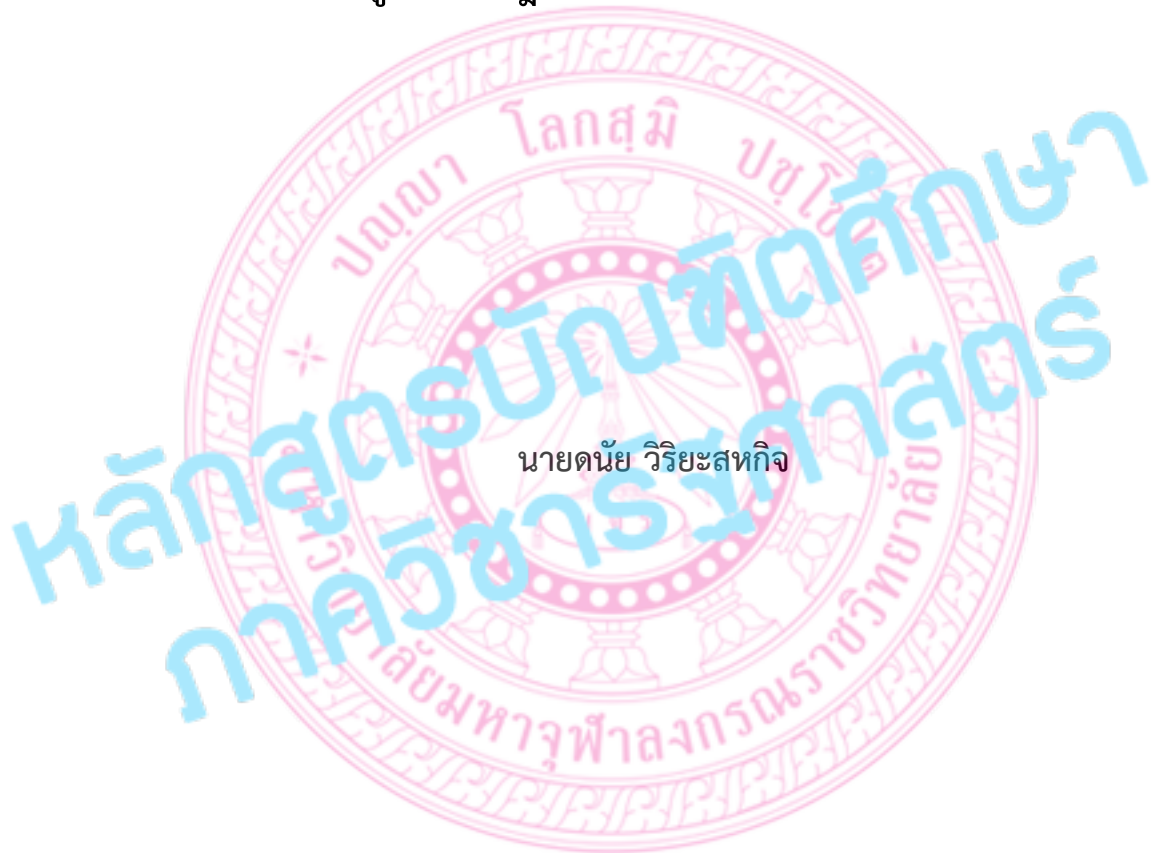
บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๖๗

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

นายดนัย วิริยะสทกิจ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๖๗

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Ideal Characteristics According to Buddhism of Members of The
House of Representatives, Constituency 1,
of Rayong Province

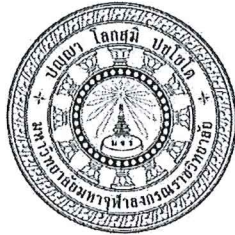
Mr. Danai Viriyasahakij

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Political Science

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

C.E. 2024

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์ เรื่อง
“คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑
จังหวัดระยอง” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

(พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร.สุรพล สุยะพรหม)

กรรมการ

(รศ. ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล)

กรรมการ

(ดร.สุมาลี บุญเรือง)

กรรมการ

(รศ. ดร.วัชรินทร์ ชาบุญศิลป์)

(ผศ. ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า)

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

รศ. ดร.วัชรินทร์ ชาบุญศิลป์

ประธานกรรมการ

ผศ. ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นายदनัย วิริยะสหกิจ)

- ชื่อสารนิพนธ์ : คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง
- ผู้วิจัย : นายดนัย วิริยะสหกิจ
- ปริญญา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
- คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์
- : รศ. ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์, ร.บ. (รัฐศาสตร์), ร.ม. (รัฐศาสตร์), M.A. (Comparative Politics), Ph.D. (Comparative Politics)
 - : รศ. ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า, ศศ.บ. (การจัดการทั่วไป), ร.ม. (สื่อสารการเมือง), ร.อ.ม. (การจัดการภาครัฐและเอกชน), ป.ร.ด. (สื่อสารการเมือง), ป.ร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
- วันสำเร็จการศึกษา : ๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ๒. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓. เพื่อนำเสนอแนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยคุณภาพ โดยการแจกแบบสอบถามซึ่งมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ กับกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนเขตเลือกตั้ง ๑ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน ๓๘๘ คน ซึ่งสุ่มตัวอย่างแบบง่าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) และการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๙ รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=3.90$), ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X}=3.90$), ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=3.89$), ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ($\bar{X}=3.89$), ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=3.88$), ด้านความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{X}=3.83$) และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}=3.82$) ตามลำดับ โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$)

๒. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๓. แนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ คือ ๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรับบทบาทของการเป็นบุคคลสาธารณะ รู้จักเหตุสำนึกในการทำหน้าที่ รับผิดชอบต่อสังคม ๒) เป็นผู้รู้จักผล มีเป้าหมายและรับผิดชอบในการทำหน้าที่ มุ่งประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง ๓) เป็นบุคคลที่รู้จักตน รู้และหมั่นพัฒนาศักยภาพของตนเองและเท่าทันสังคม สามารถแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้ประชาชนและสังคม ๔) การรู้จักประมาณ รู้จักความพอดีและความพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำหน้าที่ วางตนเหมาะสมกับสถานการณ์ทางการเมือง ๕) รู้จักกาลเวลา วิเคราะห์พิจารณาความเหมาะสมตามกาลเวลาและเหตุการณ์ ๖) การรู้จักชุมชน รู้จักการปฏิบัติตามกฎและระเบียบของสังคม และ ๗) การรู้จักบุคคล ในการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันและการเป็นผู้แทนของประชาชน รู้พื้นฐานของฐานเสียงที่สนับสนุนและสภาพสังคมของฐานคะแนน

Research Paper Title : Ideal Characteristics According to Buddhism of Members of The House of Representatives, Constituency 1, of Rayong Province

Researcher: : Mr. Danai Viriyasahakij

Degree : Master of Political Science

Thesis Supervisory Committee:

: Assoc. Prof. Dr. Vacharin Chansilp, B.A. (Political Science), M.A. Political Science), M.A. (Comparative Politics), Ph.D. (Comparative Politics)

: Assoc. Prof. Dr. Apinyar Chatchorfa, B.A. (Administration), M.A. (Political Communication), Ph.D. (Political Communication)

Date of Graduation: : August 1, 2024

Abstract

The objectives of this research are 1) To study the desired characteristics of members of the House of Representatives, Electoral District 1, Rayong Province. 2) To compare the desired characteristics of members of the House of Representatives, Electoral District 1, Rayong Province, classified by personal factors. And 3) To present guidelines for the application of Buddhist principles to promote desirable characteristics according to Buddhism for members of the House of Representatives, Electoral District 1, Rayong Province.

The research method is a combined method. Quantitative research and qualitative research by distributing questionnaires with confidence values for the whole issue. The sample group consisted of 398 people in Electoral District 1, Mueang District, Rayong Province, which was a simple random sample. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation statistics. and test hypotheses by testing t-tests and F-tests and qualitative research from in-depth interviews with 9 figures or people. Data were analyzed using descriptive content analysis.

Findings of the research were as follows:

1. Desired characteristics according to Buddhism for members of the House of Representatives Electoral District 1, Rayong Province, overall is at a high level ($\bar{X} = 3.87$) when considered in each aspect arranged according to the average as follows:

Morality and ethics ($\bar{X}=3.90$), knowledge and ability ($\bar{X}=3.90$), vision ($\bar{X}=3.89$), good governance in management ($\bar{X}=3.89$), personality ($\bar{X}=3.88$), Communication ability ($\bar{X}=3.83$) and human relations ($\bar{X}=3.82$), respectively. having the desired characteristics according to the Sappurisdhamma 7 principles of members of the House of Representatives Electoral District 1, Rayong Province, overall is at a high level ($\bar{X}=3.90$)

2. The results of the hypothesis testing found that People with different educations and occupations have opinions on the desirable characteristics of members of the House of Representatives. Electoral District 1, Rayong Province, as a whole, is significantly different at the 0.05 level, so the research hypothesis is accepted. As for people of different genders, ages, and incomes have opinions on the desirable characteristics of members of the House of Representatives? Electoral District 1, Rayong Province, overall is no different. Therefore, the research hypothesis was not accepted.

3. Guidelines for applying Buddhist principles to promote desirable characteristics according to Buddhism for members of the House of Representatives, Electoral District 1, Rayong Province, by applying the principles of Sappurisdhamma 7, namely: 1) Members of the House of Representatives You should know the role of being a public figure. Know the reason and sense of duty. Social responsibility. 2) Be a person who knows the results There are five objectives and responsibility for performing duties. Focus on the benefit of the people. 3) Be a person who knows himself. Know and diligently develop your own potential and keep up with society. Able to solve problems for people and society. 4) Knowing how to measure. Know moderation and sufficiency in living life and performing duties. Position yourself appropriately to the political situation. 5) Know the passage of time Analyze and consider appropriateness according to time and events. 6) Knowing the community. Know how to follow the rules and regulations of society and 7) Know people. in learning how to live together and be a representative of the people Know the basics of the voting base and the social conditions of the voting base.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความเมตตาจากกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ รศ.ดร.วัชรินทร์ ขาญศิลป์ และ รศ.ดร.อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า ที่กรุณาให้คำแนะนำ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณประธานและคณะกรรมการสอบทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำและชี้แนะให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่ปรึกษา ที่เมตตาให้คำแนะนำการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้ลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ พระครูสุธีกิตติบัณฑิต, รศ.ดร., พระปลัดระพีณ พุทธิสารโร, รศ.ดร., รศ.ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว, ผศ.นรพัชร เสาธงทอง, ว่าที่ ร.ต. ดร.เอกรินทร์ ศิริโรจน์ชัย, นายประเสริฐ วงษ์ศรี, นายฉัตร แก่กล้า, นายชูชาติ คงทน, นางสาวปราณี จิตติธำรง ที่เมตตาให้ข้อมูลสำคัญ

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณ คณาจารย์ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่กรุณาให้ความรู้และประสบการณ์ในการเรียนที่ดี

ขอขอบคุณประชาชนในเขตอำเภอเมืองทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย รวมทั้งเพื่อน ๆ ในหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ที่ให้การช่วยเหลือกันมาโดยตลอด

อนึ่ง คุณค่าอันเป็นประโยชน์เกิดขึ้นจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีนี้บูชา พระคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจน บิดามารดา ครอบครัว และผู้มีพระคุณทุกท่าน

นายदनัย วิริยะสทกิจ

๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ท
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฒ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๖
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๗
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๘
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย	๙
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะพึงประสงค์	๑๐
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำ	๒๔
๒.๓ หลักสัปปุริสธรรม	๓๑
๒.๔ หลักการเลือกตั้ง	๔๒
๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๕๗
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๐
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๒
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๗๔
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๗๔
๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ	๗๕

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๗๕
๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๗
๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๙
๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๗๙
๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๘๐
๓.๓.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๘๐
๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๘๑
๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๑
๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๒
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๘๓
๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๔
๔.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง	๘๖
๔.๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง	๑๐๐
๔.๔ แนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง	๑๒๐
๔.๕ องค์ความรู้	๑๓๙
๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๓๙
๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๔๑
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	๑๔๓
๕.๑ สรุปการผลวิจัย	๑๔๔
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๔๙
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๕๕
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๕๕
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๑๕๕
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๑๕๖

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บรรณานุกรม	๑๕๗
ภาคผนวก	๑๖๔
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๖๕
ภาคผนวก ข ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	๑๗๖
ภาคผนวก ค ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC	๑๗๙
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น	๑๘๗
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล	๑๙๑
ภาคผนวก ฉ ภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๑๙๓
ประวัติผู้วิจัย	๑๙๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แนวคิด แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ	๒๓
๒.๒	แนวคิด แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์	๓๐
๒.๓	แนวคิดเกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรม	๔๑
๒.๔	สาระสำคัญแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	๔๗
๒.๕	ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	๕๕
๒.๖	ผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ปี ๒๕๖๖	๕๘
๒.๗	ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง เขต ๑ ปี ๒๕๖๖	๕๙
๒.๘	เปรียบเทียบคะแนนกับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ปี ๒๕๕๔ ปี ๒๕๖๒ และ ปี ๒๕๖๖	๕๙
๒.๙	ผลคะแนนการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและผลคะแนนพรรคการเมือง ปี ๒๕๖๖	๖๐
๒.๑๐	งานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ	๖๔
๒.๑๑	งานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักธรรม	๗๐
๓.๑	จำนวนประชากรแต่ละตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง	๗๖
๔.๑	จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ	๘๔
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม และรายด้าน	๘๖
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านบุคลิกภาพ	๘๗
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีวิสัยทัศน์	๘๘
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านความรู้ความสามารถ	๘๙
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม	๙๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	๙๑
๔.๘	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านความสามารถในการสื่อสาร	๙๒
๔.๙	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	๙๓
๔.๑๐	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปตปรีชธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม และรายด้าน หลักสัปตปรีชธรรม ๗	๙๔
๔.๑๑	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปตปรีชธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักเหตุ	๙๕
๔.๑๒	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปตปรีชธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักผล	๙๖
๔.๑๓	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปตปรีชธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักตน	๙๗
๔.๑๔	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปตปรีชธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักประมาณ	๙๗
๔.๑๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปตปรีชธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักกาล	๙๘
๔.๑๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปตปรีชธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักชุมชน	๙๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๗	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัป ปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักบุคคล	๙๙
๔.๑๘	การเปรียบเทียบระดับมีความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ	๑๐๐
๔.๑๙	การวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำแนกตามอายุ	๑๐๒
๔.๒๐	การวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำแนกตามการศึกษา	๑๐๓
๔.๒๑	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม จำแนกตามการศึกษา	๑๐๕
๔.๒๒	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีวิสัยทัศน์ จำแนกตามการศึกษา	๑๐๖
๔.๒๓	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามการศึกษา	๑๐๗
๔.๒๔	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ จำแนกตามการศึกษา	๑๐๘
๔.๒๕	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ จำแนกตามการศึกษา	๑๐๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๖	การวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำแนกตามอาชีพ	๑๑๐
๔.๒๗	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ	๑๑๑
๔.๒๘	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีวิสัยทัศน์ จำแนกตามอาชีพ	๑๑๒
๔.๒๙	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามอาชีพ	๑๑๓
๔.๓๐	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ จำแนกตามอาชีพ	๑๑๔
๔.๓๑	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านความสามารถในการสื่อสาร จำแนกตามอาชีพ	๑๑๕
๔.๓๒	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร จำแนกตามอาชีพ	๑๑๖
๔.๓๓	การวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำแนกตามรายได้	๑๑๘
๔.๓๔	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ตามสมมติฐานที่ ๑-๕	๑๑๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๓๕	การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม แนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านบุคลิกภาพ	๑๒๒
๔.๓๖	การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม แนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีวิสัยทัศน์	๑๒๔
๔.๓๗	การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม แนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านความรู้ความสามารถ	๑๒๗
๔.๓๘	การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม แนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านคุณธรรม จริยธรรม	๑๓๐
๔.๓๙	การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม แนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านมนุษยสัมพันธ์	๑๓๒
๔.๔๐	การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม แนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านความสามารถในการสื่อสาร	๑๓๕
๔.๔๑	การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม แนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	๑๓๘

สารบัญภาพ

แผนภาพที่

หน้า

๒.๑	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๓
๔.๑	คุณลักษณะตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านบุคลิกภาพ	๑๒๒
๔.๒	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านการมีวิสัยทัศน์	๑๒๕
๔.๓	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านความรู้ความสามารถ	๑๒๗
๔.๔	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณธรรม จริยธรรม	๑๓๐
๔.๕	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านมนุษยสัมพันธ์	๑๓๓
๔.๖	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านความสามารถในการสื่อสาร	๑๓๕
๔.๗	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	๑๓๘
๔.๘	องค์ความรู้ที่รับจากการวิจัย	๑๓๙
๔.๙	องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๔๑

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ได้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๕

การอ้างอิงพระไตรปิฎก ได้ระบุ เล่ม/ ข้อ/ หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.ปา. (ไทย) ๑๐/๗๐/๒๓๒ หมายถึง ทีฆนิกาย ปาฏิหารค ภาษาไทย เล่ม ๑๐ ข้อ ๗๐ หน้า ๒๓๒ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๕ โดยเรียงตามลำดับคัมภีร์ดังนี้

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

คำย่อ	พระสูตรตันตปิฎก	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ที.ปา. (ไทย)	=	ทีฆนิกาย ปาฏิหารค	ภาษาไทย
อง.สตตก. (ไทย)	=	อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต	ภาษาไทย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ความเป็นมา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) เป็นตัวแทนของประชาชน ที่เข้าไปทำหน้าที่ออกกฎหมาย และตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลร่วมกับสมาชิกวุฒิสภา หน้าที่ของสส. คือ ๑. พิจารณากฎหมายต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามกาลเวลา หรืออาจจะผลักดันนโยบายที่เคยประกาศไว้ให้มีผลใช้จริงด้วยกฎหมายนี้เอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) เป็นตัวแทนของประชาชน ที่เข้าไปทำหน้าที่ออกกฎหมาย และตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลร่วมกับสมาชิกวุฒิสภา หน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) คือ ๑. พิจารณากฎหมายต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามกาลเวลา หรืออาจจะผลักดันนโยบายที่เคยประกาศไว้ให้มีผลใช้จริงด้วยกฎหมายนี้เอง ๒. ตรวจสอบ - อภิปรายการทำงานของรัฐบาล มีสิทธิเลือกและถอดถอน นายกรัฐมนตรี พิจารณางบประมาณต่าง ๆ ๓. ลงมติในสภาในประเด็นต่างๆ และการเป็นกรรมาธิการฝ่าย หรือกิจการต่าง ๆ ตามที่มีการกำหนดไว้ ๔. รับเรื่องราวร้องทุกข์ ถ้าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) เขตก็จะมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ซึ่งตัวเองรับผิดชอบรับเรื่องราวร้องทุกข์ ปัญหาต่าง ๆ ของคนในพื้นที่ที่ตนลงสมัครเป็นผู้แทน^๑

สำหรับลักษณะต้องห้ามที่มีให้ใช้สิทธิสมัครเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) เช่น เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคล ล้มละลายทุจริต, เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ, อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่ และเคยถูกสั่งให้ให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ เป็นต้น โดยผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด อายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ยกเว้นแต่ผู้สมัครรายนั้น เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) หรือสมาชิกวุฒิสภา (สว.) มาก่อน ส่วนการสังกัดพรรคนั้น โดยปกติผู้สมัครต้องเป็นสมาชิกพรรคใดพรรคหนึ่งเพียงพรรคเดียวติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วันนับถึงวันเลือกตั้ง แต่เนื่องจากการเลือกตั้งครั้งนี้เป็น

^๑“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก. (๖ เมษายน ๒๕๖๐) : ๓.

กรณียุบสภา กฎหมาย กำหนดให้ลดจำนวนวันที่สังกัดพรรคลง โดยให้ผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรคใด พรรคหนึ่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๓๐ วันนับถึงวันเลือกตั้งก็สามารถสมัครได้^๑

บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนอกสภาเนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ ประชาชนแต่ละจังหวัดที่เลือกตัวแทนของตนไปมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ นอกเหนือจากหน้าที่ ในสภาแล้ว ประชาชนยังมีความคาดหวังให้ผู้แทนของตนมีบทบาทในพื้นที่ดังนี้ ๑. ลงพื้นที่เพื่อ รับทราบปัญหา ความทุกข์ความเดือดร้อนของประชาชนและหาแนวทางแก้ไข ๒. เสนอความต้องการ ของประชาชนในจังหวัดที่เลือกตนขึ้นเป็นผู้แทนราษฎร เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนใน พื้นที่ให้ดีขึ้น ๓. ขอบประมาณเพื่อลงพื้นที่ พัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องต่อสถานการณ์และความ ต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง^๒

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นกระบวนการเลือกสรรทางการเมืองของ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะทำการคัดเลือกบุคคลเพื่อไปทำหน้าที่ทางการเมืองแทนตน และเป็น การให้ประชาชนได้มีโอกาสในการสรรหาตัวแทนของตนโดยวิธีการเลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นกิจกรรมหนึ่งใน การเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชน และเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการสนับสนุนการเมือง การ ปกครองระบอบประชาธิปไตย กล่าวได้ว่า การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการ ทางการเมืองที่มีพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้สำคัญอันหนึ่งว่าใน ช่วงเวลาหนึ่ง คณะบุคคลใดจะได้ทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ และประเทศจะเป็นไปในแนวทาง ใดก็ด้วยความเห็นชอบหรือฉันทานุมัติของประชาชนส่วนใหญ่จากกระบวนการเลือกตั้ง ซึ่งอาจจะมี เหตุผลหรือปัจจัยที่น่าพึงรองรับ หรือเป็นไปโดยอาศัยความรู้สึก บางประการผ่านนโยบายของผู้สมัคร และพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัดนั่นเอง ซึ่งตรงกับคำว่า “ตลาดการเมือง” ที่ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อ เป็นระบบการแลกเปลี่ยนโดยผู้ขายเสนอความเป็นตัวแทนแก่ผู้ซื้อ เพื่อให้ได้รับเสียงสนับสนุนเป็น การตอบแทน โดยนักการเมืองและนโยบาย เปรียบเสมือนสินค้าที่มีพรรคการเมืองเป็นตราสินค้าและ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้บริโภคสินค้า

ประเทศไทยได้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรทั่วประเทศในคราวเดียวกันหรือเรียกว่าการ เลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ครั้งที่ ๒๗ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่มีขึ้นในวันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นไปในภาวะ ไม่ปกติ อันเนื่องมาจากการยุบสภาผู้แทนราษฎรของ นางสาวยิ่งลักษณ์ชินวัตร นายกรัฐมนตรีคนที่ ๒๘ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ สาเหตุเกิดจากความขัดแย้งทางการเมือง แต่การเลือกตั้งในครั้งนั้น

^๑สถาบันพระปกเกล้า, คุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะรับการเลือกตั้ง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.voicetv.co.th/read/10432> [๑๑ กันยายน ๒๕๖๕].

^๒พันตำรวจโทหญิง ชุติมา ศิริเมธาวี, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี : ศึกษาในช่วงเวลาปี พ.ศ.๒๕๖๐”, สารนิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสาร การเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๐), หน้า ๔.

ไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งได้ เนื่องจากถูกขัดขวางจากกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กปปส.) ทำให้กระบวนการเลือกตั้งเสียระบบ และผู้มีสิทธิเลือกตั้งราว ๔๔๐,๐๐๐ คน ไม่สามารถออกเสียงลงคะแนนได้ ส่งผลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการได้ และไม่สามารถจัดให้มีการเลือกตั้งทดแทนในเขตที่ประชาชนไม่สามารถไปเลือกตั้งได้

ปัจจุบัน ซึ่งมีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ อันเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๒๐ ของประเทศไทย บัญญัติไว้ในหมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย ในมาตรา ๕๐ (๗) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ บัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน เป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสามร้อยห้าสิบคนและเป็นสมาชิกซึ่งมาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคน

ดังนั้นการปกครองของประเทศเสรีประชาธิปไตยในโลกตะวันตกจึงมีแนวโน้มที่จะเคลื่อนตัวจากประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy) ไปสู่ประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) ผ่านการเดินขบวนเคลื่อนไหวทางการเมืองหรือชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้องในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น สำหรับประเทศไทยก็มีลักษณะเช่นเดียวกันดังจะเห็นได้จากในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้เกิดเหตุการณ์การเคลื่อนไหวทางการเมืองภายนอกรัฐสภาบ่อยครั้งโดยเฉพาะการชุมนุมและการเดินขบวนประท้วงเพื่อเรียกร้องในเรื่องต่าง ๆ โดยสาเหตุสำคัญมาจากความไม่เชื่อมั่นในกลไกการควบคุมและการตรวจสอบของระบบในการทำหน้าที่ควบคุม ตรวจสอบ และถ่วงดุลรัฐบาล จึงทำให้การเมืองนอกระบบหรือการเมืองนอกสภากลายเป็นทางเลือกที่ถูกนำมาใช้เพื่อต่อสู้กับอำนาจรวมศูนย์ ดังกล่าว สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบรัฐสภาก็คือ “ผู้แทน” ได้ทำหน้าที่ในการเป็น “ตัวแทน” ได้ตามที่ประชาชนคาดหวัง ซึ่งตามหลักการของการปกครองระบอบผู้แทนนั้น กำหนดให้ “ผู้แทน” เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ใช้อำนาจแทนประชาชน มีอำนาจในการตรา กฎหมาย รวมถึงมีอำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และมีหน้าที่ที่สำคัญยิ่งคือการ พิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของประชาชน แต่เมื่อผู้แทนไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่ประชาชนคาดหวังจึงนำไปสู่ปัญหาเรื่องการทำหน้าที่ของ “ตัวแทน” ที่ไม่สามารถทำหน้าที่ได้ อย่างเหมาะสมหรือเกิดเป็นวิกฤติที่เรียกว่า “ตัวแทนที่แทนไม่ได้” นั่นเอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้สมาชิกรัฐสภา มีสถานะเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทย ดังนี้ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติ มอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์”^๔ จะเห็นได้ว่านอกจากรัฐธรรมนูญจะกำหนด ให้สมาชิกรัฐสภาเป็นผู้แทนของปวงชน

^๔“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐”, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก. (๖ เมษายน ๒๕๖๐) : ๕.

ชาวไทยแล้ว ยังรับเอาหลักความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย ซึ่งภายใต้หลักการนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างอิสระ โดยไม่ต้องตกอยู่ภายใต้ความผูกมัดแห่งอาณัติ มอบหมายหรือความครอบงำใด ๆ ทั้งสิ้น

ด้วยเหตุนี้จึงตีความได้ว่า การเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทย ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติขึ้นนั้น หมายถึงการเป็นตัวแทนของคนไทยทั้งชาติหรือการเป็นตัวแทนชาติ มิใช่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนเฉพาะประชาชนในเขตเลือกตั้งหรือเป็นตัวแทนเฉพาะประชาชนที่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ตนหรือพรรคการเมืองที่ตนสังกัดเท่านั้น และในการทำหน้าที่ของผู้แทนต้องเป็นไปโดยอิสระ ปราศจากการครอบงำใด ๆ ไม่ว่าจากพรรคการเมือง ประชาชนในเขตเลือกตั้ง หรืออำนาจ อิทธิพลในรูปแบบต่าง ๆ แต่ปัญหาประการสำคัญที่เกิดขึ้นกับประชาธิปไตยแบบตัวแทนก็คือ ผู้แทนเป็นจำนวนมากไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนดังจะเห็นได้จากการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้ มองว่าตนเป็นตัวแทนปวงชนหรือตัวแทนชาติ หากแต่มองว่าตนเป็นตัวแทนของคนในพื้นที่ ยิ่งไปกว่านั้นการที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมือง กลับยิ่งส่งผลให้ผู้แทนต้องผูกพันกับมติของพรรคและทำหน้าที่เปรียบเสมือนตัวแทนของพรรคการเมืองที่ตนสังกัดไปโดยปริยาย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้ผู้แทนไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างอิสระและไม่สามารถทำหน้าที่ในการเป็น “ตัวแทนชาติ” ซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนได้อย่างแท้จริง

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า ประชาธิปไตยแบบตัวแทนกำลังเกิดวิกฤติในเรื่องความเข้าใจ ในการทำหน้าที่ของตัวแทน ซึ่งความเข้าใจในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของตัวแทนที่แตกต่างกันเช่นนี้ ย่อมส่งผลต่อการออกแบบคิดในการตัดสินใจและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนแต่ละรายในรัฐสภาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ทศนคติทางการเมืองของผู้แทนสามารถส่งผลกระทบเป็นอย่างมากต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศรวมถึงการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศ อีกทั้งส่งผลต่อการรักษาผลประโยชน์ของท้องถิ่นหรือประเทศชาติ ยิ่งไปกว่านั้นยังส่งผลโดยตรงต่อการผลักดันและการกระจายทรัพยากร ทั้งนี้เพราะหากผู้แทนมองว่าตนเองเป็นตัวแทนของท้องถิ่นหรือประชาชนในเขตเลือกตั้ง ผู้แทนก็จะทำหน้าที่พิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของประชาชนเฉพาะในเขตเลือกตั้งของตน โดยจะกระทำแต่สิ่งที่เป็นความต้องการหรือสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนในเขตเลือกตั้งของตนเป็นหลักเพื่อให้ได้รับความไว้วางใจเพื่อที่จะได้รับการเลือกตั้งกลับเข้ามาทำหน้าที่ผู้แทนอีกครั้งเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้การตัดสินใจในการกระทำใด ๆ ของผู้แทนประเภทนี้จึง ไม่เป็นไปตามดุลยพินิจของตนเองโดยอิสระ ในขณะที่ผู้แทนที่มองว่าตนเป็นตัวแทนของปวงชนทั้งชาตินั้น การตัดสินใจหรือพิจารณาในเรื่องใด ๆ จะมุ่งที่ผลประโยชน์และความต้องการของส่วนรวมมิใช่กระทำไปเพื่อผลประโยชน์ของใครคนใดคนหนึ่งหรือประชาชนในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นการเฉพาะ ซึ่งการยึดถือกรอบของการทำหน้าที่เป็นตัวแทนปวงชนทั้งชาตินี้ส่งผลให้การดำรงสถานะของผู้แทนประเภทนี้ ความเป็นกลางและกระทำการอันเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของปวงชนทั้งชาติอย่างแท้จริงมากกว่า แต่สิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจในประเด็นการทำหน้าที่ตัวแทนคือ เราไม่สามารถ

ที่จะจำแนกหรือจัดประเภทของผู้แทนได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละรายนั้นทำหน้าที่เป็นตัวแทนของใครหรือในการแสดงออกเชิงพฤติกรรมนั้น ๆ กระทำลงไปในนามของสิ่งใดได้อย่างแน่ชัด ทั้งนี้ เนื่องจากในการทำหน้าที่ตัวแทนในทุกระดับจะมีความคาบเกี่ยวกันไม่ว่าจะเป็นท้องถิ่นหรือชาติอาทิ การตัดสินใจของผู้แทนในระดับท้องถิ่นอาจจะมีมติของการเมืองในระดับชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งในบางกรณีผู้แทนกระทำไปในนามของท้องถิ่นแต่การตัดสินใจหรือการทำหน้าที่อาจจะไปคาบเกี่ยวหรือทับซ้อนกับการทำหน้าที่ของผู้แทนในระดับชาติหรือต้องมีความสัมพันธ์กับมติของพรรคการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นต้น เพราะฉะนั้นการที่ผู้แทนดำรงอยู่ในสภาวะทางสังคมและการเมืองที่หลากหลายมิติเช่นนี้จึงทำให้ไม่อาจตีความจำแนกแยกแยะ หรือจัดประเภทของผู้แทนได้อย่างชัดเจนว่าผู้แทนแต่ละรายนั้นทำหน้าที่ในนามของตัวแทนประเภทใด และเป็นการยากที่จะพิสูจน์ความรู้สึกที่แท้จริงในการทำหน้าที่ของผู้แทนแต่ละราย เนื่องจากดังที่กล่าวข้างต้นว่าการทำงานที่ของผู้แทนนั้นมีความทับซ้อนกันทั้งในมิติของการเมือง พรรคการเมือง สังคม ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตจำนงของผู้แทนเอง รวมถึงความคาดหวังหรือความต้องการของประชาชนที่คาดหวังว่าผู้แทนควรจะเป็นเช่นไรก็ส่งผลต่อการทำหน้าที่หรือการแสดงออกของผู้แทนได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นในการตัดสินใจที่จะดำเนินการในเรื่องใด ๆ ของผู้แทนจึงมักเกิดจากการประสานความสัมพันธ์ในมิติต่าง ๆ ให้ลงตัวเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจของทุกฝ่าย

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าตัวแทนปวงชน หรือสมาชิกสภาผู้แทนที่มีคุณลักษณะสมบูรณ์ กล่าวคือ หลักสัปปุริสธรรม ^๕ ได้แก่ ๑) การรู้จักเหตุ ๒) การรู้จักผล ๓) การรู้จักตน ๔) การรู้ประมาณ ๕) การรู้จักกาล ๖) การรู้จักชุมชน และ ๗) การรู้จักบุคคล ในการปฏิบัติหน้าที่และบทบาทในรัฐสภาฯ ทั้งหมด นี้เป็นเหตุผลหลักที่ประชาชนคาดหวังและพึงประสงค์ จึงตัดสินใจทำวิจัยในหัวข้อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต เลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

๑.๒.๓ หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง เป็นอย่างไร

^๕พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๙๑.

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอแนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ดังนี้

๑) ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

(๑) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

(๒) หลักสัปปุริสธรรม ๗^๖ ได้แก่

๑. การรู้จักเหตุ
๒. การรู้จักผล
๓. การรู้จักตน
๔. การรู้ประมาณ
๕. การรู้จักกาล
๖. การรู้จักชุมชน
๗. การรู้จักบุคคล

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ประกอบด้วย ๗ คุณลักษณะ ดังนี้ คือ

- ๑) ด้านบุคลิกภาพ
- ๒) ด้านการมีวิสัยทัศน์
- ๓) ด้านความรู้ความสามารถ

^๖พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๙๑.

- ๔) ด้านคุณธรรมจริยธรรม
- ๕) ด้านการมีมนุษย์สัมพันธ์
- ๖) ด้านความสามารถในการสื่อสาร
- ๗) ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร^๗

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ประชากร

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน ๗๙,๓๖๗ คน^๘

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำนวน ๙ รูปหรือคน ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๒ รูป

กลุ่มที่ ๒ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๓ คน

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน ๔ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ซึ่งใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เขตเลือกตั้งที่ ๑ อำเภอเมืองระยอง [ยกเว้นตำบลห้วยโป่ง ตำบลมาบตาพุด ตำบลทับมา และตำบลเนินพระ (นอกเขตเทศบาลนครระยอง)]

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเริ่มตั้งแต่ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ถึง ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ รวมเป็นระยะเวลา ๑๒ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

^๗เกรียงศักดิ์ นิธิพัฒน์, สือสารอย่างผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, ๒๕๕๔), หน้า ๙.

^๘เขตการเลือกตั้ง ๑ จังหวัดระยอง, ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/ssmba55020331/geninfo/comunityunfo/prachakr-sersthkic-sangkham-laea-prapheni> [๑๕ กันยายน ๒๕๖๕].

สมมุติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” มีศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) หมายถึง ตัวแทนของประชาชน ซึ่งได้รับการเลือกมาจากประชาชน เพื่อไปทำหน้าที่แทนตนในสภาผู้แทนราษฎร

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะรายบุคคล ซึ่งประกอบด้วยสิ่งที่เป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพ ภาวะด้านอารมณ์และจิตใจ (Temperament) ความต้องการ (Need) แรงขับ (Motives) และค่านิยม (Values) สมรรถนะของบุคคลซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวทางการกระทำพฤติกรรม หรือการคิด โดยคุณลักษณะพื้นฐานเหล่านี้จะแผ่ขยายไปยังสถานการณ์อื่น ๆ และคงทนอยู่ภายในตัวบุคคล มีลักษณะที่เป็นคุณของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่

บุคลิกภาพ หมายถึง สิ่งที่ได้เห็นได้ชัดจากสภาพภายนอกของคนและสามารถที่จะปรับปรุงได้โดยใช้เวลาไม่มากนัก ได้แก่ รูปร่างหน้าตา สุขภาพ การแต่งกาย กิริยาท่าทาง การแสดงทางสีหน้าและแววตา การพูดจา

วิสัยทัศน์ หมายถึง ความคิดความเห็นแนวความคิดก้าวไปข้างหน้ายาวไกลในเชิงพัฒนาการทั้งด้านสังคมการเมืองการศึกษาเศรษฐกิจ

ความรู้ความสามารถ หมายถึง ความสามารถในด้านต่าง ๆ ทั้งทางโลก และทางธรรม นอกเหนือจากวุฒิการศึกษา

คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง ความประพฤติหรือพฤติกรรมที่แสดงออกทางกาย วาจา ใจ ในสุจริตด้วยความเสียสละ

ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง เป็นความสามารถในการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนคติของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการเลือกใช้อำนาจการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร หมายถึง คือ การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแล ให้เป็นไปในครรลองธรรม รวมถึง ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ความโปร่งใสตรวจสอบได้

สัปปริสธรรม ๗ หมายถึง ธรรมของสัตบุรุษ ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ คุณสมบัติของคนดี ธรรมของคนดี ประกอบด้วย

๑. รู้จักเหตุ (อัมมัญญตา) คือ รู้จักหลักการ รู้หน้าที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมกับทุกคน
๒. รู้จักผล (อัตถัญญตา) คือ รู้จักจุดมุ่งหมาย รู้จักเป้าหมาย รู้ผลแห่งความมุ่งหมาย คือ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานในหน้าที่ที่มีต่อประชาชน
๓. รู้จักตน (อัตตัญญตา) คือ รู้จักตนเองว่ามีคุณสมบัติอย่างไร รู้จักพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี
๔. รู้จักประมาณ (มัตตัญญตา) คือ รู้จักความพอดี ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีต่อหน้าที่และประชาชน
๕. รู้จักกาล (กาลัญญตา) คือ รู้จักกาลเวลา ทำงานให้ทันกับเวลา กล้าตัดสินใจ และรู้คุณค่าของเวลา
๖. รู้จักชุมชน (ปริสสัญญตา) คือ รู้จักสังคม วัฒนธรรม ประเพณีของสังคมนั้น ๆ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของสังคม และมีจิตสาธารณะ
๗. รู้จักบุคคล (ปุคคลัญญตา) คือ รู้จักประเภทของบุคคลว่าควรจะปฏิบัติต่อเขาอย่างไร ให้ถูกต้องเหมาะสม และส่งเสริมบุคคลที่ควรส่งเสริม ยึดมั่นบุคคลที่ควรยึดมั่น

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- ๑.๗.๑ ทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง
- ๑.๗.๒ ทำให้ได้ความรู้ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง
- ๑.๗.๓ ทำให้ได้องค์ความรู้แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง
- ๑.๗.๔ สามารถนำเสนองานวิจัยชิ้นนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ในการพัฒนาตนเองให้ประชาชนประทับใจ

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำ

๒.๓ หลักสัปปุริสธรรม

๒.๔ หลักการการเลือกตั้ง

๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การดำเนินกิจกรรมขององค์กรหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายนั้น สิ่งสำคัญคือผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กร มีการแสดงออกลักษณะใด อันให้เกิดการประสานและร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจพร้อมเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตาม ฉะนั้น การศึกษาคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองเกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ สามารถสรุปได้คือ มีลักษณะของความเป็นผู้นำมีความรู้เท่าทันในสถานการณ์ มีการบริหารจัดการในทรัพยากรขององค์กรที่มีจำกัดได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และมีมนุษยสัมพันธ์อันดี

ดังนั้น ผู้วิจัยกำหนดกรอบที่จะใช้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำประกอบด้วยคุณลักษณะ ๗ ด้าน ดังนี้ ๑) ด้านบุคลิกภาพ ๒) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ๓) ด้านความรู้ความสามารถ ๔) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ๕) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ๖) ด้านความสามารถในการสื่อสาร และ ๗) ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

๑. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพที่ดี สามารถสร้างความประทับใจในทุกโอกาส ในความสำเร็จของบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะผู้บริหารอยู่ในการสร้างสัมพันธ์ภาพให้เกิดความน่าเชื่อถือและความมั่นใจ จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ จากความหมายคำว่า “บุคลิกภาพ” จะพบว่าความหมายของบุคลิกภาพนั้นมิใช่เป็น

เพียงลักษณะภายนอกที่มองเห็นกายมนุษย์นั้น แต่ได้ครอบคลุมส่วนประกอบทั้งหมดขึ้นเป็นตัวบุคคล คือ ลักษณะทางจิตใจที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสถานการณ์ต่าง ๆ อาจมีการพัฒนาด้วยความสั่งสม นอกจากนี้ นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ได้ร่วมกันสรุปถึงลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพดี ประกอบด้วย

- ๑) ความร่าเริง แจ่มใส สดชื่น
- ๒) ความประณีต เรียบร้อย
- ๓) ความเป็นมิตร
- ๔) ความพอใจ ความเป็นผู้มีความรู้สึกเป็นสุขใจ
- ๕) ความอยากช่วยเหลือผู้อื่น
- ๖) ความไม่เห็นแก่ตัว
- ๗) ความมีอารมณ์ขัน สนุกสนาน
- ๘) ความรอบคอบ ระมัดระวัง ไคร่ครวญ ไตร่ตรอง
- ๙) ความมานะอดทน จิตในมั่นคง กระหายอยากรู้
- ๑๐) ความเป็นผู้มีจิตใจห้าวหาญ ทำอะไรถูกเวลาสถานที่ที่มีความสง่างาม^๑

ทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

การศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพนั้น เพื่อจะทำให้เข้าใจถึงลักษณะโครงสร้างและการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลอย่างเป็นระบบระเบียบมากขึ้น และยังสามารถคาดการณ์ต่อพฤติกรรมที่แต่ละบุคคลแสดงออกได้ มีนักจิตวิทยาสนใจศึกษาบุคลิกภาพของมนุษย์ ดังนี้

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud's Psychoanalytic Theory)

Sigmund Freud เป็นบิดาของกลุ่มทฤษฎีจิตวิเคราะห์ เป็นผู้ตั้งทฤษฎีที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพเรียกว่า “ทฤษฎีจิตวิเคราะห์เกี่ยวกับบุคลิกภาพขึ้น ซึ่งนับว่ามีอิทธิพลสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ ฟรอยด์ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพของมนุษย์ว่า เป็นผลเกิดมาจากความดิ้นรนพยายามระหว่างแรงขับอันเกิดจากภายในร่างกายที่เกิดขึ้นตลอดกับความกดดันทางสังคมที่เป็นตัวคอยขัดขวาง เพื่อให้บุคคลประพฤติปฏิบัติเป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ และศีลธรรมจรรยาที่ดีงาม^๒

มนุษย์มีจิต ๓ ระดับคือ ๑) จิตสำนึก ๒) จิตใต้สำนึก ๓) จิตไร้สำนึก เป็นตัวคอยควบคุมกำกับพฤติกรรมมนุษย์ให้แสดงพฤติกรรมออกมาต่าง ๆ ฟรอยด์กล่าวว่า พลังผลักดันที่เป็นแรงขับให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมส่วนใหญ่แล้วมาจากจิตไร้สำนึก จึงไม่ได้ผ่านการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ จากความคิดที่ว่าบุคคลเกิดการรับรู้เพียงส่วนน้อยที่เกี่ยวกับแรงผลักดันภายใน ที่จูงใจให้เกิดการกระทำ จึงเป็นจุดเปลี่ยนความคิดที่สำคัญอย่างยิ่งใหญ่ต่อการเข้าใจบุคลิกภาพของมนุษย์

^๑Donnelly, Jame H. Jr., *Functions Behavior and Models*, (Dallas, Texas: Business Publisher, 1978), p. 98.

^๒Mowen, J.C. & Minor, M., *Consumer Behavior*, 5th ed., (New Jersey: Prentice-Hall, 1998), p. 211.

โครงสร้างของบุคลิกภาพ (Structure of Personality) ประกอบด้วย ๓ ส่วนคือ

๑. อิด (Id) หมายถึง แรงขับทางร่างกายที่กำกับบุคคลให้กระทำการต่าง ๆ ซึ่งติดตัวมาตั้งแต่เกิด และเป็นตัวกระตุ้นที่ค่อนข้างรุนแรงอันเกิดจากภาวะของจิตไร้สำนึกเปรียบได้กับ กิเลสตัณหา โลก ที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง อิดจึงเป็นแรงกระตุ้นด้านธรรมชาติที่จะประพฤติปฏิบัติไปตามหลักที่เรียกว่า “หลักแห่งความพอใจ” เพื่อหลีกเลี่ยงความเครียด และแสวงหาความพึงใจในทันที เพื่อความรู้สึกและอารมณ์ที่จะได้รับเป็นไปในทางบวก

๒. อีโก (Ego) หมายถึง จิตที่รู้สำนึก ที่ก่อตัวและพัฒนาขึ้นมาเมื่อเด็กเจริญเติบโตเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ ความรู้สึกนึกคิด จากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่สั่งสม จึงทำให้อีโกได้รับการพัฒนาจนทำให้บุคคลมีความสามารถในการคิดที่อยู่ในวิสัยความเป็นจริง รวมทั้งมีความสามารถเผชิญกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม รู้ว่าอะไรควรหรือไม่ควรกระทำ จึงทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นนักบริหารของอิด โดยอีโกจะเป็นผู้เลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม เพื่อสนองความต้องการตามสัญชาตญาณให้เกิดความพอใจ โดยยึดถือความเป็นจริงมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา เนื่องจากจิตได้กำหนดความต้องการขึ้นมากจนเกินไป อีโกจึงจัดลำดับความสำคัญให้อยู่ในวิสัยที่สามารถจัดการได้ โดยยึดถือความสำคัญของความต้องการแต่ละอย่างเป็นหลัก รวมทั้งคอยขัดขวางยับยั้งควบคุมให้อิดแสดงออกที่เหมาะสม^๓

๓. ซุปเปอร์อีโก (Superego) หมายถึง องค์ประกอบส่วนที่สามของบุคลิกภาพเป็นส่วนของจิตที่เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของศีลธรรมจรรยา และระเบียบประเพณีของสังคม เป็นมโนธรรมที่อยู่ในจิตของแต่ละบุคคล อันเกิดจากการเลี้ยงดูอบรมของครอบครัวและสังคม สามารถแยกออกได้ว่าอะไรคือความถูกต้องและสิ่งดีงาม อะไรควรหรือไม่ควรกระทำ จึงทำหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมทั้งอิดและอีโก เพื่อให้อีโกประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในทำนองคลองธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่ปฏิบัติตามที่จิตเรียกร้องทุกอย่างกล่าวได้ว่า

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำด้านบุคลิกภาพนั้น เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้ผู้พบเห็นประชาชนเกิดความประทับใจได้หรือไม่ เรื่องกริยาท่าทาง มารยาทและกาลเทศะในสังคม การแต่งกายสุภาพ มีความสุขุมรอบคอบ และรู้จักอารมณ์ ขึ้นอยู่กับตัวแปรที่ควบคุมนั้นสามารถควบคุมได้หรือไม่ ลักษณะใดตามแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์มาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลให้ดียิ่งขึ้น โดยสิ่งที่สามารถควบคุมจิตได้ อยู่ที่ตัวบุคคลว่าสามารถใช้และฝึกฝน Id, Ego, Superego ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ดำเนินขณะนั้น

นอกจากนี้ สังคมไทยปัจจุบันควรมีแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้สามารถดำรงอยู่รอดในโลกของการแข่งขันหรือกระแสโลกาภิวัตน์^๔ ประกอบด้วยการมีสุขภาพแข็งแรง มีความรู้ในวิทยาการต่าง ๆ รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีตรรกะมีคุณธรรมประจำใจแสดงออกถึงความเป็น

^๓Onkvisit, S., & Shaw, J. J., *International Marketing: Analysis and Strategy*, 3rd ed., (New Jersey: Prentice-Hall, 1994), p. 115.

^๔ลิขิต ธีระเวคิน, *คนไทยในอุดมคติ*, (กรุงเทพมหานคร : แม็ค, ๒๕๓๕), หน้า ๓.

ไทยนำมาก่อนความเป็นสากล มีความเป็นประชาธิปไตย อันมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์

๒. ด้านวิสัยทัศน์

การเป็นผู้นำนั้นต้องเป็นคนที่มีมองเห็นภาพในอนาคต มองเห็นโอกาสหรือช่องทางต่างๆ ที่สามารถทำให้งานประสบความสำเร็จได้ อาจจะดูยากไปหน่อยสำหรับผู้นำเบื้องต้น แต่เมื่อฝึกฝน จากหลาย ๆ ด้าน ทั้งการพูด อ่าน เขียน แล้วรวบรวมให้เป็นรูปร่าง กำหนดเป้าหมายและกระจายงาน กันอย่างชัดเจน รับรองได้เลยว่าความสำเร็จจะไม่ไกลเกินเอื้อม ทักษะการบริหารของผู้นำ จึงเป็นที่ ต้องเรียนรู้และฝึกฝน เพื่อให้พร้อมสำหรับตัวเอง เพื่อนำบุคคล องค์กร ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ โดยทักษะหรือคุณสมบัติที่ต้องเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นผู้นำที่ดี

ภาวะผู้นำ คือผู้นำที่ตื่นอกจากมีภาระหน้าที่ตามความรับผิดชอบแล้ว ควรจะมีวิสัยทัศน์ยาว ไกลและการยอมรับสิ่งใหม่ ๆ เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่ง สามารถโน้มน้าวให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดการยอมรับและการลงมือทำงานตามแผนงานต่าง ๆ ให้ บรรลุผลสำเร็จด้วยความเต็มใจ ทำให้ลูกน้องสามารถรู้สึกได้ถึงความรับผิดชอบในเป้าหมายที่ตกลง ร่วมกัน ซึ่งต่างจากคำว่าหัวหน้า ซึ่งทำหน้าที่เพียงแค่การใช้อำนาจ ในการสั่งการบริหารงานให้ไต่งาน หรือผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ภาวะผู้นำ จึงสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ ซึ่งทรัพยากรบุคคลเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการ ผลักดันระบบ การบริหารจัดการ การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างความคุ้มค่า พุดง่าย ๆ คือลงทุนไปแล้ว ได้ผลประโยชน์สูงสุดเป็นค่าตอบแทน บริษัทแนวหน้าต่าง ๆ จึงได้ให้ความสำคัญในกระบวนการค้นหา การพัฒนาและรักษาผู้นำที่มีภาวะผู้นำ เพราะจะทำให้บริษัทมีความมั่นคง เจริญเติบโต ผู้นำแห่งวิสัยทัศน์ มีลักษณะดังนี้

๑. กำหนดทิศทาง (Direction Setter) เพื่อกำหนดเป้าหมายองค์การไปสู่อนาคตและต้องมึ ความสามารถในการจูงใจให้บุคลากรเห็นพ้องต้องกันและโน้มน้าวให้เกิดผลสู่เป้าหมายที่ดีในอนาคต

๒. กระตุ้นการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ส่งเสริมความเปลี่ยนแปลงในองค์การเพื่อการ แข่งขัน สามารถประเมินผลกระทบที่ ผลต่อองค์การและสร้างขวัญและกำลังใจให้กับพนักงานในการตอบ รับสิ่งใหม่ๆ ได้

๓. ประชาสัมพันธ์ (Spokesperson) ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประสานงานกับ ภายนอกองค์กรได้เป็นอย่างดีและสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ในด้านการช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน

๔. การสอนและชี้แนะ (Coaching) ผู้นำจะต้องสร้างทีมงาน ชี้ให้ทุกคนมุ่งไปสู่เป้าหมาย เดียวกัน ช่วยสอนให้เกิดความเข้าใจและบรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกันได้

ผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ คือ ผู้นำที่สามารถสร้างและกำหนดเป้าหมายในอนาคต และสามารถ ขับเคลื่อนองค์กรหรือทีมงานผ่านสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ผ่านปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมายที่ กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

Holistic: ผู้นำต้องเข้าใจในภาพรวมของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ที่มีผลกระทบต่อองค์กร รอบรู้ในข้อจำกัดขององค์กร และสามารถพยากรณ์วิกฤตที่อาจเกิดขึ้นได้ ก่อนวิกฤตนั้นจะเกิดขึ้นจริง เพื่อสามารถจัดการได้ทันอย่างมีประสิทธิภาพ

Interactive: ผู้นำต้องสามารถเชื่อมโยงกระบวนการต่าง ๆ กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และสามารถจัดการ หรือสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กระบวนการหรือวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อผลลัพธ์ที่ดีขึ้น ผู้นำที่จะทำเรื่องนี้ได้ต้องมี Holistic ก่อน

Insightful: ผู้นำต้องสามารถวิเคราะห์ความแตกต่าง หรือช่องว่างของสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงได้ นอกจากนั้นยังต้องสามารถแยกแยะองค์ประกอบสำคัญ เพื่อวิเคราะห์การตัดสินใจอย่างรอบคอบและมีประสิทธิภาพ ผู้นำที่เป็นนักปฏิบัติและเป็นนักวิเคราะห์วางแผน อย่างสมดุล เท่านั้นจะทำให้สามารถเกิดคุณลักษณะในข้อนี้ได้

Speculative: เมื่อสามารถวิเคราะห์ช่องว่างได้แล้ว ผู้นำต้องสามารถจัดการกับปัญหา และความไม่แน่นอน จากสถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตามปกติ ซึ่งผู้นำที่มีการพยากรณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากองค์ประกอบต่าง ๆ ก่อนที่วิกฤตหรือความเสี่ยงนั้นจะเกิดขึ้นก่อนเท่านั้น จึงจะทำให้การจัดการปัญหาความไม่แน่นอนหรือความไม่สมบูรณ์ต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ

Imaginative: สิ่งที่สำคัญกว่าสิ่งใด ๆ คือผู้นำต้องสร้างผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดขึ้นจริงได้ อย่างที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ ผู้นำจะต้องสามารถบริหารจัดการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ

- People ผู้นำต้องขับเคลื่อนคนและบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ให้คนรู้สึกมีส่วนร่วม และเขาเต็มใจจะไปสู่เป้าหมายนั้นพร้อมคุณภาพผู้นำ (Leadership) ช่วยได้

- Process ผู้นำต้องสามารถกำหนดหรือบริหารกระบวนการอีกทั้งยังต้องสามารถพัฒนาปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อขับเคลื่อนผลลัพธ์ไปสู่เป้าหมายให้ได้

Contingency Thinking: นอกจากจัดการกับปัญหาพื้นฐานได้แล้ว ผู้นำต้องสามารถจัดการกับความซับซ้อนของสภาวะแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ยากต่อการจัดการได้โดยง่าย อีกทั้งสามารถตั้งสมมติฐานใหม่ๆ เกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมในอนาคตได้ ผู้นำไม่สามารถทำเรื่องนี้ได้เพียงคนเดียว การบริหารอย่างมีส่วนร่วม ให้ทีมงานได้นำเสนอทางออกจะช่วยให้ผู้นำมีข้อมูลในการตัดสินใจต่อปัญหาที่มีความซับซ้อนได้ดีขึ้น

๓. ด้านมนุษยสัมพันธ์

มนุษย์เราเกิดมาโดยสัญชาตญาณแล้วย่อมต้องการเข้าสังคม ต้องการคบหาสมาคมกับบุคคลทั่วไป เป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม ต้องการเพื่อนที่คอยช่วยเหลือเกื้อหนุน คอยให้คำปรึกษา ปรับทุกข์ ปลุกมิตร ต้องการเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่สังคมยอมรับนับถือ น่าคบ น่าติดต่อคบหาสมาคมกับใครแล้วเกิดมิตรภาพที่ดีมีความรู้สึกสดชื่น ดังอริสโตเติล^๔ ได้กล่าวว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นเหล่า เป็นกลุ่มเป็นก้อนมีปฏิริยาโต้ตอบในกลุ่มหรือทางสัตว์ซึ่งกันและกัน โดย

^๔วิจิตร อวาทกุล, เทคนิคมนุษยสัมพันธ์, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๔๒), หน้า ๒๕.

มีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยและอยู่รอดของชีวิตร่วมกัน ซึ่งเป็นการตอบสนองสัญชาตญาณของมนุษย์” นับว่ามนุษย์สัมพันธ์มีความจำเป็นที่จะไม่มีใครใดเลยจะปราศจากการมีมนุษย์สัมพันธ์ โดยเฉพาะความสำเร็จของผู้นำ ในผู้นำประเทศ หรือผู้นำท้องถิ่น อันมีส่วนผลักดันให้งานนั้นประสบผลสำเร็จด้วยดี มนุษย์สัมพันธ์ คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ทำให้เกิดความพึงพอใจซึ่งกันและกัน สร้างความสุข ความใกล้ชิด สนับสนุนกันเป็นความร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมปัจจุบันและอนาคต^๖

องค์ประกอบของการมีมนุษย์สัมพันธ์

๑. รู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับสถานภาพ บทบาท และพฤติกรรมของตนเองอย่างแท้จริง

๒. รู้ความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น เพื่อการตอบสนองและปรับตัวเข้าด้วยกันโดยไม่ขัดแย้งต่อกัน เรียกว่า “รู้เขารู้เรา”

๓. การจงใจที่จะให้ผู้อื่นกระทำในสิ่งที่เราต้องการ พฤติกรรมมนุษย์ที่แสดงออกมามีความมีสาเหตุ ถ้าเราสามารถทราบสาเหตุและเข้าใจพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเราสามารถจัดสิ่งเร้าให้สนองพฤติกรรมที่ต้องการได้ เช่น การชมเชย การลงโทษ การให้กำลังใจ

๔. การเอาชนะและเอาหัวใจคน คนเรามีความต้องการในสิ่งต่าง ๆ มาก เช่น ความมีน้ำใจ มิตรภาพ การยอมรับนับถือ ความรักและความเอื้ออาทรซึ่งกัน สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดีงามมีคุณค่าแก่การสร้างสัมพันธภาพ ทำให้คนเรามีเสน่ห์ ใคร ๆ ชื่นชม อยากที่จะติดต่อสัมพันธ์ด้วย

พึงระลึกเสมอว่า การเกิดมาเป็นคน “การสะสมความรักใคร่ย่อมเกิดสุข สะสมความเคียดแค้นย่อมเกิดทุกข์” การรู้จักรักคนอื่นจึงเป็นสุดยอดในการครองใจคน

สรุปได้ว่า มนุษย์สัมพันธ์ คือ พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และความสัมพันธ์กับทุกคน โดยไม่ถือเอาถือเรา เป็นคนที่เปิดเผย จนก่อให้เกิดความรู้สึกของบุคคลอื่นในการอยากคบหาสมาคม และพร้อมให้ความร่วมมือในการกระทำกิจกรรมนั้น

๕. ด้านความรู้ความสามารถ

การเป็นผู้นำนั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ความรู้ในที่นี้มีได้หมายถึงเฉพาะความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมในด้านอื่นๆ ด้วยการจะเป็นผู้นำที่ดี หัวหน้างานจึงต้องเป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเพียงใด ฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็จะยิ่งมั่นคงมากขึ้นเพียงนั้น

ผู้นำที่ดีควรมีคุณสมบัติอย่างไร

๑. ความรู้ (Knowledge)

๒. ความริเริ่ม (Initiative)

๓. มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด (Courage and Firmness)

^๖ฉันทนิช อัครวนนท์, เทคนิคและการพัฒนาบุคลิกภาพ, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๔๖), หน้า ๓๐.

๔. การมีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations)
๕. มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต (Fairness and Honesty)
๖. มีความอดทน (Patience)
๗. มีความตื่นตัวแต่ไม่ตื่นตูม (Alertness)
๘. มีความภักดี (Loyalty)

ผู้นำที่ดีควรมีคุณสมบัติอย่างไร

๑. ความรู้ (Knowledge) การเป็นผู้นำนั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ความรู้ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติม ในด้านอื่น ๆ ด้วย การจะเป็นผู้นำที่ดี หัวหน้างานจึงต้องเป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเพียงใด ฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็ยิ่งมั่นคงมากขึ้นเพียงนั้น

๒. ความริเริ่ม (Initiative) ความริเริ่ม คือ ความสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องคอยคำสั่ง หรือความสามารถแสดงความคิดเห็น ที่จะแก้ไขสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีขึ้น หรือเจริญขึ้นได้ด้วยตนเอง ความริเริ่มจะเจริญงอกงามได้ หัวหน้างานจะต้องมีความกระตือรือร้น คือมีใจจดจ่องานดี มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีพลังใจที่ต้องการความสำเร็จอยู่เบื้องหน้า

๓. มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด (Courage and Firmness) ผู้นำที่ดีจะต้องไม่กลัวต่ออันตราย ความยากลำบากหรือความเจ็บปวดใด ๆ ทั้งทางกายวาจาและใจ ผู้นำที่มีความกล้าหาญ จะช่วยให้สามารถผจญต่องานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ นอกจากความกล้าหาญแล้ว ความเด็ดขาดก็เป็นลักษณะอันหนึ่งที่จะต้องทำให้เกิดมีขึ้นในตัวของผู้นำเองต้องอยู่ในลักษณะของการ"กล้าได้กล้าเสียด้วย

๔. การมีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประสานความคิด ประสานประโยชน์สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศทุกวัย ทุกระดับการศึกษาได้ ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะช่วยให้ปัญหาใหญ่เป็นปัญหาเล็กได้

๕. มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต (Fairness and Honesty) ผู้นำที่ดีจะต้องอาศัยหลักของความถูกต้อง หลักแห่งเหตุผลและความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น เป็นเครื่องมือในการวินิจฉัยสั่งการหรือปฏิบัติงานด้วยจิตที่ปราศจากอคติ ปราศจากความลำเอียง ไม่เล่นพรรคเล่นพวก

๖. มีความอดทน (Patience) ความอดทน จะเป็นพลังอันหนึ่งที่จะผลักดันงานให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้ อย่างแท้จริง

๗. มีความตื่นตัวแต่ไม่ตื่นตูม (Alertness) ความตื่นตัว หมายถึง ความระมัดระวัง ความสุขุมรอบคอบ ความไม่ประมาท ไม่เินยียาขาดความกระฉับกระเฉง มีความฉับไวในการปฏิบัติงานทัน ต่อเหตุการณ์ความตื่นตัวเป็นลักษณะที่แสดงออกทางกาย แต่การไม่ตื่นตูม เป็นพลังทางจิตที่จะหยุดคิดไตร่ตรอง ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น รู้จักใช้ดุลยพินิจที่จะพิจารณาสิ่งต่าง ๆ หรือเหตุต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง พุดง่าย ๆ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักควบคุมตัวเองนั่นเอง (Self Control)

๘. **มีความภักดี (Loyalty)** การเป็นผู้นำหรือหัวหน้าที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีความจงรักภักดีต่อหมู่คณะ ต่อส่วนรวมและต่อองค์กร ความภักดีนี้ จะช่วยให้หัวหน้าได้รับความไว้วางใจ และปกป้องภัยอันตรายในทุกทิศได้เป็นอย่างดี

๙. **มีความสงบเสถียรไม่ถือตัว (Modesty)** ผู้นำที่ดีจะต้อง ง่ายๆ ไม่หยิ่งยโส ไม่จองหอง ไม่วางอำนาจ และไม่ภูมิใจในสิ่งที่ไร้เหตุผล ความสงบเสถียรนี้ ถ้ามีอยู่ในหัวหน้างานคนใดแล้ว ก็จะทำให้ลูกน้องมีความนับถือ และให้ความร่วมมือเสมอ^๗

คุณสมบัติหลักแห่งการเป็นผู้นำ โดย John C. Maxwell

๑. ผู้นำต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์ ต้องมองไปถึงอนาคต และเห็นจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน
๒. ผู้นำต้องใฝ่รู้ ต้องไม่ล้าหลัง ติดตามเรียนรู้ให้ทันการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
๓. ผู้นำต้องเป็นผู้รับใช้ที่ดี เรียนรู้การปฏิบัติจากผู้อื่น
๔. ผู้นำต้องมีวินัยในตนเอง เพื่อเป็นตัวอย่างในการสร้างวินัยให้กับองค์กร
๕. ผู้นำต้องเป็นผู้มั่นคง ในหลักการ อุดมการณ์ ไม่หวั่นไหวต่อสถานการณ์
๖. ผู้นำต้องเป็นคนกล้ารับผิดชอบผลที่เกิดจากการตัดสินใจ
๗. ผู้นำต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี ทำให้การทำงานเกิดความราบรื่น
๘. ผู้นำต้องเป็นคนรู้จักแก้ปัญหาทั้งระยะสั้นระยะยาวถ้ารู้ว่ามีปัญหาต้องรีบแก้ไขไม่ปล่อย

ให้ปัญหาค้างค้ำ

๙. ผู้นำต้องเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน ต้องเชื่อว่าทำได้
๑๐. ผู้นำต้องมีใจรักในงาน รักผู้ร่วมงาน รักผู้เกี่ยวข้องในงาน รักผู้รับบริการ รักตนเอง
๑๑. ผู้นำต้องมีคุณธรรม เชื่อมั่นในหลักคุณธรรม
๑๒. ผู้นำต้องมีเสน่ห์ บุคลิกดี ความประทับใจแรกพบช่วยให้งานประสบความสำเร็จได้ง่าย
๑๓. ผู้นำต้องทุ่มเท เชื่อมั่นในสิ่งที่ทำ หากไม่ทุ่มเทจะเป็นเพียงนักฝัน
๑๔. ผู้นำต้องรู้จักการสื่อสารที่ดี มีความสามารถสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ตนเองคิด

ทำเรื่องยากให้ง่าย

๑๕. ผู้นำต้องเป็นคนมีประสิทธิภาพ ทำงานอย่างมีหลักวิชาการให้เกิดความสำเร็จ
๑๖. ผู้นำต้องกล้าหาญ ทำในสิ่งที่ถูกต้องกล้าคัดค้านในสิ่งผิด
๑๗. ผู้นำต้องมีวิจรรย์ญาณที่ดี รู้จักวิเคราะห์ ตัดสินใจถูกต้อง
๑๘. ผู้นำต้องมีความเข้มแข็งในทุกด้าน
๑๙. ผู้นำต้องเป็นคนมีน้ำใจ
๒๐. ผู้นำต้องเป็นคนมีความคิดริเริ่มในสิ่งใหม่ ๆ

^๗ศิริพงษ์ ศรีชัยธรรมรัตน์, ญญแจสู่ความเป็นเลิศทางการบริหารคน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุม, ๒๕๔๒), หน้า ๔๙.

๒๑. ผู้นำต้องเป็นผู้ฟังที่ดี เพื่อเข้าถึงจิตใจคน^๔

คุณสมบัติผู้นำแห่งอนาคต ซึ่งถือว่าเป็นแนวคิดที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก เขียนขึ้นโดย มาร์แชล โกลด์สมิท กูรูทางด้านผู้นำเชิงกลยุทธ์ตัวจริงเสียงจริงกับอีกส่วนหนึ่ง เนื่องจากมีผู้รู้หลายท่าน ได้พยายามอธิบายถึงคุณสมบัติผู้นำในหลายแนวทาง แต่บทความนี้ ตอบโจทย์ให้ผู้เขียน ได้อย่างโดนใจ ตรงที่มันสั้น ง่าย และพูดถึงคุณลักษณะที่เป็นหัวใจหลักของผู้นำแห่งอนาคตหรือผู้นำยุคหน้าเพียง ๕ ข้อเท่านั้น ซึ่งเรียบเรียงโดยใช้ภาษาและยกตัวอย่างให้เข้าใจง่ายสำหรับคนไทย

คุณสมบัติหลัก ๕ ประการของผู้นำแห่งอนาคต

๑. ต้องคิดถึงภาพรวมโลก (Thinking Globally) การทำธุรกิจในอดีตต่างจากปัจจุบัน และอนาคต ทุกสิ่งในโลกเชื่อมถึงกันหมด จากการพัฒนาการสื่อสาร ถ้าจำกันได้ภาวะการเงินต้มยำกุ้ง ส่งผลกระทบไปทั่วภูมิภาคและทั่วโลกอย่างรวดเร็ว และในอนาคตการเปลี่ยนแปลงของตลาดทั่วโลก จะมีความสำคัญต่อการทำธุรกิจในประเทศ ดังนั้น ผู้นำแห่งอนาคตต้องคิดถึงภาพรวมโลก ต้องศึกษาทำความเข้าใจเศรษฐกิจศาสตร์มหภาค ต้องรู้ทันกฎหมายและการเมืองประเทศอื่น ๆ ด้วย

มีสองปัจจัยที่ผู้นำยุคหน้าต้องคิดถึง คือ การเพิ่มขึ้นของการค้าระหว่างประเทศและการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ตัวอย่างที่เห็นชัดคือ สินค้าสมัยนี้ไม่ได้ผลิตจากประเทศเดียวอีกต่อไป วัตถุดิบและชิ้นส่วนถูกส่งมาจากประเทศต่าง ๆ เพื่อประกอบเป็นสินค้าชิ้นเดียว แต่ก็ยังมีราคาค่อนข้างแพงกว่า (จากความได้เปรียบทางการแข่งขัน Competitive Advantage ของแต่ละประเทศนั่นเอง) เพราะฉะนั้นสิ่งเดียวที่ผู้ผลิตต้องเรียนรู้ ก็คือเรื่องการบริหารจัดการการผลิตระดับโลก การบริหารการตลาด และการบริหารทีมขาย

นอกจากนี้ผู้นำแห่งอนาคตยังต้องคิดถึงการบริหารการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ทั้งภายในสำนักงานไปจนถึงการส่งออก สินค้าบางอย่าง อาจผลิตในประเทศไทยแต่ส่งไปขายต่างประเทศ (เช่น รถยนต์) ทั้งนี้ เพราะเทคโนโลยีนั้น สามารถจะทะลุกำแพงไปสู่การทำธุรกิจระดับโลกได้ ดังนั้น ผู้นำที่ยังคิดแต่จะค้าขายในประเทศเท่านั้น อาจถูกกีดกันจากตลาดระดับโลกได้ (เช่น ปัญหาเรื่องการขาดแคลนข้าวของตลาดโลก ส่งผลกระทบต่อชาวนาไทยโดยตรง รวมทั้งรัฐบาลก็ยังถูกกีดกันจากตลาดต่างประเทศอีกด้วย ทั้ง ๆ ที่ไทยก็ผลิตข้าวเท่าเดิม)

๒. ต้องเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Appreciating Cultural Diversity) จากการเปิดตลาดเสรี วัตถุดิบมาจากหลายแห่ง ธุรกิจอาจตั้งฐานการผลิตในต่างประเทศหรือส่งสินค้าไปขายยังตลาดนอกบ้าน ดังนั้น ผู้นำแห่งอนาคตจึงต้องเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมของทีมงานและประเทศที่เข้าไปดำเนินธุรกิจ ต้องเข้าใจทั้งระบบเศรษฐกิจ กฎหมาย สังคม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีด้วย และต้องเคารพความแตกต่างด้านนี้ของปัจเจกชน

ผู้นำต้องศึกษาหลักพุทธศาสนา เพราะศาสนาคือปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของคน อาจจะต้องศึกษาเรื่องธรรมเนียมการให้ของขวัญหรือการให้ความสำคัญกับเวลา ด้วยเหตุนี้

^๔ อิศราวดี ชำนาญกิจ, New World Order การจัดระเบียบโลกใหม่ ที่ผู้นำควรรู้, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : Available URL : <http://leadership.exteen.com/20090420/new-world-order> [๕ มกราคม ๒๕๖๖].

การมีความสามารถที่จะชักจูงใจคนจากหลายเชื้อชาติได้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะวิธีการจูงใจคนในวัฒนธรรมหนึ่งที่ได้ผลดีมาก อาจใช้ไม่ได้เลยกับคนในอีกรัฒนธรรมหนึ่งหรือการยกย่องชมเชยพนักงานอาจต้องใช้วิธีที่แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของแต่ละคน ดังนั้น ผู้นำที่มีจุดเด่นข้อนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มาก่าอย่างยิ่งขององค์กรในอนาคต

๓. ต้องสามารถบริหารจัดการเทคโนโลยี (Demonstrating Technology Savvy) ผู้นำยุคหน้าต้องสามารถบริหารจัดการ เข้าใจบทบาทของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยอาศัยกลยุทธ์เพียง ๔ อย่างเท่านั้น คือ

๑) ต้องรู้ว่าการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างชาญฉลาดนั้น สามารถช่วยองค์กรได้อย่างไรบ้าง

๒) ต้องรู้จักคัดเลือก พัฒนา และจูงใจทีมงานที่เก่งเรื่องเทคโนโลยีให้อยู่กับองค์กรไปนาน ๆ

๓) ต้องรู้วิธีการบริหารและการลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ ๆ

๔) ต้องเป็นผู้นำตัวอย่างในแง่การกล้าใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ

ปัจจุบันนี้ หลายองค์กรเชื่อว่าเทคโนโลยีจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในอนาคตที่สามารถเปลี่ยนวิธีการทำธุรกิจได้ (ตัวอย่างที่เห็นชัดเจนก็เช่น ธุรกิจออนไลน์ต่างๆ ที่ทำให้ธุรกิจไม่จำเป็นต้องมีหน้าร้านก็ได้ ธุรกิจดาวนโหลดเพลงหรือการโฆษณาบนโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น)

๔. ต้องสร้างหุ้นส่วนธุรกิจ (Building Partnerships) เพื่อให้สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้และได้เปรียบคู่แข่งธุรกิจ ผู้นำแห่งอนาคตต้องทำให้ได้ว่าการปรับขนาดองค์กรผ่านโครงสร้าง ลดจำนวนพนักงานและจ้างธุรกิจอื่นทำงานที่ตนไม่ถนัด (Outsourcing) นั้น ต่อไปจะถือเป็นเรื่องธรรมดา มาก ๆ ผู้นำยุคหน้าต้องรู้จักสร้างหุ้นส่วนธุรกิจยิ่งมากยิ่งขึ้น ในอนาคตคำว่าศัตรูคู่แข่งหรือคู่หู จะไม่ชัดเจนเท่าไรนัก ยิ่งในธุรกิจสำคัญๆ เช่น พลังงาน การสื่อสาร และยา องค์กรเดียวกันอาจเป็นทั้งลูกค้าเป็นผู้จัดส่ง เป็นหุ้นส่วนหรือคู่แข่งในเวลาเดียวกันก็ได้ (เพราะองค์กรเดียวอาจทำธุรกิจหลายอย่าง เช่น CP มีหุ้นในบริษัท ทรูคอร์ปอเรชั่น บริษัท ๗-๑๑)

ดังนั้น ผู้นำยุคหน้าจึงควรสร้างแนวคิดบวก สร้างความสัมพันธ์ระยะยาวและแบบ "ชนะ-ชนะ" (Win-Win) กับองค์กรอื่น ๆ ไว้จึงน่าจะเหมาะสมกว่า

๕. ต้องแบ่งปันประสบการณ์ผู้นำ (Sharing Leadership) ผู้นำในยุคหน้าไม่ได้เป็นแบบที่อยู่บนจุดยอดสุดของแผนผังโครงสร้าง องค์กรที่ยึดติดขั้วอะไรไม่ได้อีกต่อไปแล้ว ในอนาคตหุ้นส่วนธุรกิจจะหันมาร่วมมือกันทำงานมากขึ้น พนักงานและทีมงานจะเปลี่ยนแปลงไป ในลักษณะที่มีความรู้มากขึ้น (Knowledge Workers) เพราะเดี๋ยวนี้สามารถหาข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ ได้ทั้งง่ายและเร็ว การบริหารทีมงานที่มีความรู้ความสามารถจะเป็นเรื่องที่ยากขึ้น เพราะคนเก่งเหล่านี้จะอยู่กับองค์กรไม่นาน นอกจากว่าจะมีผู้นำที่เก่งกว่า ทำหายกว่าและเปิดโอกาสให้มากกว่า ฉะนั้นการที่ผู้นำแห่งอนาคตเข้าใจศิลปะการบริหารทีมงานที่เก่งเลิศ (Talent Management) ให้มีประสิทธิภาพผลสูงสุดต่อตัวผู้นำเองและองค์กร การแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ความสำเร็จ

ของผู้นำเองต่อทีมงานเก่ง ๆ เหล่านี้ จะช่วยเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้ผู้นำแห่งอนาคตโดดเด่นกว่าผู้นำอื่นๆ อย่างชัดเจน^๙

๕. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

องค์กรหนึ่งนั้น ประกอบด้วยงานทุกชนิด ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรจะมากน้อยเพียงใด สิ่งที่เป็นหัวใจสำคัญอันทำให้การบริหารมีพลังขับเคลื่อนที่ดีขององค์กร คือมนุษยองค์กร ซึ่งผู้บริหารควรทำให้เกิดความร่วมมือปฏิบัติงานในแนวทางเดียวกันมากกว่าการแสวงการบริหารที่ดีหรือเพื่อประโยชน์ตนเอง เนื่องจากการหันไปปรับตัววัฒนธรรมด้านวัตถุนิยมเข้ามาแทนที่ด้วยการแข่งขันและเห็นแก่ตัวกันมากขึ้น จนขาดการไตร่ตรองที่เหมาะสมในภาพรวมขององค์กรนั้น ๆ โดยเฉพาะผู้บริหารภาครัฐควรยึดถือและปฏิบัติเป็นรูปธรรมทางสังคม^{๑๐}

คุณลักษณะของผู้บริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นพฤติกรรมที่พึงปฏิบัติต่อเนื่อง แต่ความคลาดเคลื่อนในพฤติกรรมผู้บริหารอาจเกิดขึ้นได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล” ซึ่งต้องเป็นบัณฑิตที่แท้จริง ไม่ใช่บัณฑิตเทียมหรือคนชั่วคนพาลในคราวของบัณฑิต จึงควรนำหลักธรรมดังกล่าวเป็นมาตรฐานในการบริหารงานของตน ทำให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายต่อไป ดังนั้น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ประกอบด้วย ความจริงใจในการเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักให้โดยไม่มุ่งหวังผลตอบแทนทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความซื่อสัตย์ มีเหตุมีผล มีความเมตตากรุณาและสามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ดี

๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร

๑) ทักษะความเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และจะช่วยพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่น อีกทั้งยังช่วยเพิ่มขวัญกำลังใจให้กับคนในทีมได้อย่างดี^{๑๑}

๒) การรู้จักตนเอง การติดต่อสื่อสารที่ดีควรเริ่มต้นจากการรู้จักตนเองก่อน เมื่อได้ก็ตามที่ติดต่อสื่อสารกับคนอื่น สิ่งสำคัญคือต้องรู้จักและสามารถจัดการกับอารมณ์ความรู้สึกของตัวเองให้ได้ก่อน ไม่ควรเผยแพร่อารมณ์แย่ ๆ ให้คนอื่นได้เห็น เพราะพวกเขาเหล่านั้นอาจจะตัดสินว่าคุณอาจเป็นคนเลวและไม่ค่อยมีความมั่นใจ และสิ่งที่สำคัญที่ควรตระหนักไว้ก็คือ ถ้าคุณหวังอยากจะให้คนอื่นแสดงท่าทีที่ดีต่อเราอย่างไร เราก็ควรแสดงท่าทีที่ดีต่อเขาแบบนั้นก่อน

๓) รู้จักและเข้าใจผู้ฟัง การสื่อสารที่ดีที่สุดมักเกิดขึ้นจากการที่เรารู้จักและเข้าใจผู้ฟัง รู้ว่าวิธีไหนที่จะทำให้ผู้ฟังสนใจในสิ่งที่เราพูด รู้ว่าผู้ฟังเขาสนใจอะไร รวมไปถึงการดูแลเอาใจใส่

^๙ อิศราวดี ขำนาญกิจ, New World Order การจัดระเบียบโลกใหม่ ที่ผู้นำควรรู้, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : Available URL : <http://leadership.exteen.com/20090420/new-world-order> [๕ มกราคม ๒๕๖๖].

^{๑๐} ชุตินารถ พูลดาวทอง, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา”, ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๙), หน้า ๒๗.

^{๑๑} เกรียงศักดิ์ นิรัตพัฒนาศัย, สื่อสารอย่างผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, ๒๕๕๔), หน้า ๙.

และการสร้างความไว้วางใจให้กับผู้ฟังด้วย ทักษะนี้จะทำให้คุณสามารถซื้อใจพวกเขาได้ สิ่งเหล่านี้แหละที่จะช่วยรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้พูดและผู้ฟังให้ดำเนินไปในระยะยาวได้

๔) พูดให้ตรงประเด็น ชัดเจนและเจาะจง การสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาและชัดเจนนั้นสามารถกระตุ้นให้ผู้ฟังรู้สึกคล้อยตามมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือในสิ่งที่คุณกำลังขอได้ง่ายขึ้น เพราะถ้าหากคุณได้อธิบายสิ่งต่าง ๆ ไว้ชัดเจนและไม่คลุมเครือแล้ว ก็นับเป็นสิ่งที่ดีกว่าการทิ้งให้ผู้ฟังรู้สึกสงสัยหรือเข้าใจผิดไปได้ และเมื่อใดก็ตามที่มีใครสักคนขอความคิดเห็นจากคุณ ควรเน้นการให้คำแนะนำด้วยวิธีง่ายๆ และสามารถนำไปใช้ได้จริง คุณควรจะให้คำแนะนำกับผู้อื่นอย่างเป็นมิตรและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ตอบคำถามกับคุณด้วย

๕) ให้ความสำคัญกับภาษากายและสีหน้าท่าทาง มีงานวิจัยหลายชิ้นที่กล่าวว่า ภาษากายและสีหน้าท่าทางนั้นสำคัญพอ ๆ กับคำพูด หรือในบางครั้งอาจจะสำคัญกว่าเลยด้วยซ้ำ เพราะการแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง ทางภาษามือ และทางสายตานั้น เป็นการช่วยยืนยันคำพูดของคุณ หรือแม้แต่สามารถทำลายคำพูดของคุณได้เลยทีเดียว เมื่อใดที่คุณกำลังพูดอยู่กับคนอื่น โปรดระมัดระวังภาษากายของคุณและหมั่นสังเกตภาษากายของผู้ฟังด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรให้ความสำคัญกับภาษากายของคุณว่ามันสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งที่คุณกำลังพูดอยู่หรือไม่ สิ่งนี้จะช่วยให้คุณเป็นผู้พูดที่มีความน่าเชื่อถือ อีกทั้งยังช่วยให้คุณมีความมั่นใจในตัวเองเพิ่มมากขึ้นด้วย

๖) ฟังมากกว่าพูด อีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารที่เปิดกว้างและเที่ยงตรงภายในองค์กร ก็คือ การเป็นผู้ฟังที่ดี เมื่อมีใครสักคนกำลังพูดกับคุณอยู่นั้น จงตั้งใจฟังในสิ่งที่เขาพูดให้ดี ถามคำถามไปบ้างเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสนใจของคุณ พร้อมทั้งเปิดใจรับฟังในสิ่งต่าง ๆ ให้มากและไม่แสดงท่าทีปฏิเสธแม้ว่าคุณจะไม่เห็นด้วยก็ตาม นี่แหละคือสิ่งที่จะช่วยสร้างความสามัคคีในหมู่คณะและยังสร้างความเข้าใจระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังเป็นอย่างดีด้วย แต่ละทักษะเหล่านี้จะต้องใช้เวลาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเราไม่อาจจะควบคุมหรือเข้าถึงผู้คนได้ภายในเวลาแค่ ๑ วันหรือ ๑ ปี แต่จะต้องฝึกใช้ทักษะเหล่านี้ไปตลอดชีวิต เพราะยิ่งใช้ทักษะเหล่านี้มากเท่าไร ผู้ฟังก็จะรู้สึกถึงคุณค่าและให้การยอมรับในตัวผู้พูดมากขึ้นเท่านั้น และสุดท้ายความสามารถในการเป็นผู้นำก็จะมีประโยชน์เพิ่มขึ้นตามไปด้วย^{๑๒}

๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

แนวคิดของ “การปกครอง” “การบริหารจัดการ” หรือ Governance เป็นกระบวนการของการตัดสินใจและกระบวนการที่มีการนำผลของการตัดสินใจไปปฏิบัติ คำว่า การปกครองหรือการบริหารจัดการอาจถูกใช้ไปในหลายสถานะ เช่น ในเรื่องของ การปกครองหรือการบริหารงานเอกชน การปกครองหรือการบริหารงานในระดับนานาชาติ ระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่น ธรรมาภิบาล เป็นวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร โดยหลักธรรมาภิบาลสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกภาคต่าง ๆ อาทิ ภาครัฐ ธุรกิจ ประชาสังคม ปังเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ โดยมีเป้าหมายของการใช้หลักธรรมาภิบาล คือ เพื่อการมีความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งวิธีการที่จะสร้างให้เกิดมีธรรมาภิบาลขึ้นมาได้ก็คือ การมีความ

^{๑๒}เกรียงศักดิ์ นิรัตพัฒนาศัย, สื่อสารอย่างผู้นำ, หน้า ๙.

โปร่งใส มีความรับผิดชอบ ถูกตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ แต่อาจประกอบไปด้วยหลักการอื่น ๆ อีกได้ด้วยแล้วแต่ผู้นำไปใช้ โดยสภาพแวดล้อมของธรรมาภิบาลอาจประกอบไปด้วยกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ประมวลจริยธรรม ประมวลการปฏิบัติที่เป็นเลิศและวัฒนธรรม^{๓๓} ธรรมาภิบาลอาจประกอบไปด้วยหลักการต่างๆ มากมายแล้วแต่ผู้นำเรื่องของธรรมาภิบาลไปใช้ และจะให้ความสำคัญกับเรื่องใดมากกว่ากัน และในบริบทของประเทศ บริบทของหน่วยงาน หลักการใดจึงจะเหมาะสมที่สุด สำหรับประเทศไทยแล้ว เนื่องจากได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ให้ความสำคัญกับหลักการสำคัญ ๗ เป้าหมายหลัก สรุปได้ดังนี้คือ

เป้า ๑ เกิดประโยชน์สุขของประชาชน (สุข)

เป้า ๒ เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (สัมฤทธิ์)

เป้า ๓ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (คุ้มค่า)

เป้า ๔ ไม่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น (ลดขั้นตอน)

เป้า ๕ มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (ปรับปรุง)

เป้า ๖ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ

เป้า ๗ มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (ประเมิน)^{๓๔}

สรุปได้ว่า จะเห็นว่าคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ในยุคปัจจุบัน เป็นสิ่งที่แสวงหาได้ สร้างสรรค์ให้บังเกิดขึ้นได้ “เป็นพรแสวง ไม่ใช่พรสวรรค์” ให้สร้างสรรค์หาความสุขกับงานในหน้าที่ให้มากที่สุดและดีที่สุด ให้พัฒนาตนเองแล้วเป็นแนวทางแก้ปัญหา พัฒนาหน่วยงานตนเอง ผู้นำควรหลีกเลี่ยงการมุงมั่นสร้างความสำเร็จในตำแหน่งให้กับตนเอง บนพื้นฐานความคิดสะสม เบียดเบียนที่มุ่งสร้างความร่ำรวยทางวัตถุนิยมแต่ “มีจิตใจที่ยากจน” เป็นการใช้ภาวะผู้นำที่ไม่ถูกทิศทาง ซึ่งเป็นหนทางเสื่อมสำหรับผู้นำในที่สุด

^{๓๓} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน, ๒๕๔๕), หน้า ๒๕.

^{๓๔} “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐ ตอน ๑๐๐ ก, (๙ ตุลาคม ๒๕๔๖) : ๒๙๗.

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Donnelly, Jame H. Jr.	บุคลิกภาพสามารถสร้างความประทับใจในทุกโอกาส ได้แก่ ความร่าเริง แจ่มใส สดชื่น ความประณีต เรียบร้อย ความเป็นมิตร ความเป็นผู้มีความสุขใจ มีอารมณ์ขัน สนุกสนาน ถูกเวลาสถานที่ที่มีความสง่างาม
บวรศักดิ์ อวรรณโณ	หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร แนวคิดของ “การปกครอง” “การบริหารจัดการ” เป็นกระบวนการของการตัดสินใจ ที่มีการนำไปปฏิบัติ เป็นวิธีการที่ดีมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ
วิจิตร อวทะกุล	ภาวะผู้นำ คือผู้นำที่ตื่นอกจากมีภาระหน้าที่ตามความรับผิดชอบแล้ว ควรมีวิสัยทัศน์ยาวไกลและการยอมรับสิ่งใหม่ๆ เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี กำหนดเป้าหมายองค์การไปสู่อนาคตและต้องมีความสามารถในการจูงใจ
Mowen, J.C. & Minor M.	บุคลิกภาพเกิดจากภายในร่างกายที่เกิดขึ้นกับความกดดันทางสังคม เพื่อให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และศีลธรรมจรรยาที่พึงงาม
ฉันทนิช อิศวนนท์	การมีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับสถานภาพ บทบาท และพฤติกรรม ความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น
ศิริพงษ์ ศรีชัยมัยรัตน์	ด้านความรู้ความสามารถ การเป็นผู้นำนั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ความริเริ่ม มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด ความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต ผู้นำที่ดีจะต้องฯ ไม่หยิ่งยโส ไม่จองหองไม่วางอำนาจ และไม่ภูมิใจในสิ่งที่ไร้เหตุผล
ชุตินารถ พูลดาวทอง	คุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารภาครัฐควรยึดถือและปฏิบัติเป็นรูปธรรมทางสังคม เห็นคุณประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน แม้จะต้องเสียสละความสุขของตน

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เกรียงศักดิ์ นิรัตพัฒนาชัย	ด้านความสามารถในการสื่อสาร ทักษะความเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ประกอบด้วย การรู้จักตนเอง การเข้าใจคนอื่น พุดให้ตรงประเด็น ชัดเจน และเจาะจง ให้ความสำคัญกับภาษากายและสีหน้าหน้าท่าทาง ฟังมากกว่าพูด

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำ

การเป็นผู้นำ นักทฤษฎีบางท่านได้ให้ความเห็นว่า เป็นบุคลิกลักษณะเด่นซึ่งบางคนมีมาแต่กำเนิด จะศึกษาเล่าเรียนไม่ได้หรือสอนกันไม่ได้ แต่การเป็นผู้นำในลักษณะการบริหารนั้นอาจจะศึกษาหรือฝึกฝนให้มีขึ้นได้ โดยอาศัยผู้ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับชีวประวัติของบุคคลชั้นนำของโลก ได้รวบรวมเป็นหลักวิชาขึ้น สรุปคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำที่ดีไว้ ดังนี้ คือ

๑. ไว้วางใจ ไม่หวงอำนาจ ผู้นำต้องไว้วางใจผู้ตามหรือลูกน้อง ไม่หวงอำนาจ ยิ่งมอบอำนาจออกไปมาก ยิ่งเป็นผลดีต่อการบริหาร เพราะจะช่วยแบ่งเบาในรายละเอียด ทำให้ผู้นำมีเวลาที่จะสร้างสรรค์ ควบคุม และติดตามงาน ความสำคัญของการมอบอำนาจจึงอยู่ที่วิธีการ และการเลือกบุคคลที่จะรับมอบอำนาจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

๒. หยั่งรู้แล้วเตรียมพร้อม ผู้นำต้องสามารถหยั่งรู้ว่าจะเกิดสถานการณ์เหตุการณ์อะไรขึ้นข้างหน้า เพื่อจะได้เตรียมรับสถานการณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ การหยั่งรู้ในที่นี้หมายถึงการหยั่งรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์ คือหยั่งรู้จากการติดตามข่าวสาร หรือจากการเก็บข้อมูลมาศึกษาในเชิงสถิติ

๓. รู้จักตัวเอง ผู้นำต้องรู้จักตัวเอง รู้ว่าตัวเองเป็นคนอย่างไร มีจุดเด่นจุดด้อยหรือข้อดีข้อเสียประการใด จะได้ใช้เป็นปัจจัยในการนำผู้คนให้ได้ดียิ่งขึ้น โดยปกติเรามักมีอคติทำให้มองตัวเองไม่ชัดหรือเข้าข้างตัวเอง ทำให้ไม่รู้จักตัวเองอย่างแท้จริง

๔. มีจินตนาการและการจงใจ ผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีจินตนาการอย่างเช่นที่ไอน์สไตน์กล่าวไว้ว่า “จินตนาการ สำคัญกว่าความรู้” เพราะจินตนาการคือวิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการจำลองผลสำเร็จ ขั้นตอนการดำเนินการที่มีความเป็นไปได้ไว้ในสมอง คือ เมื่อคิดสร้างสรรค์สิ่งใดแล้ว ต้องคิดภาพในรายละเอียดให้ออกกว่าต้องมีขั้นตอนการ ดำเนินการอย่างไรจึงจะสำเร็จในส่วนความสามารถในการจงใจนั้น เป็นศิลปะที่เรียนรู้ได้ จึงมีการเขียนไว้ เป็นทฤษฎีต่างๆ ให้ผู้นำได้ศึกษามากมาย เพราะเมื่อผู้นำคิดสร้างสรรค์โครงการใด ๆ ได้ แล้ว แต่ไม่สามารถจงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามจนประสบผลสำเร็จได้ จินตนาการนั้นก็ไร้ความหมาย ดังนั้น การมีจินตนาการและมีความสามารถในการจงใจผู้อื่น จึงเป็น คุณสมบัติที่จำเป็นของผู้นำที่ดี

๕. ประพฤติสิ่งที่น่านับถือ ผู้นำจะต้องทำตัวเป็นแบบอย่าง เพราะการประพฤติปฏิบัติของผู้นำ นอกจากจะมี อิทธิพลต่อผู้ตามและองค์กร ดังคำพูดที่ว่า “หัวไม่ส่าย หางไม่กระดิก” แล้ว

การปฏิบัติตนของผู้นำยังอยู่ในสายตาของผู้คน หากประพฤติดี ผู้คนก็ชื่นชม สรรเสริญ และในทางตรงกันข้าม หากประพฤติไม่ดี ผู้คนก็ชิงชังไม่นับถือ การถูกชิงชังและขาดความนับถือจะทำให้บารมีของผู้นำ ตลอดจนแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตามลดน้อยลงหรือหมดไป นั่นย่อมเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานเป็นอย่างยิ่ง

๖. เชื้อมั่นและรับฟัง ผู้นำจะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง ในขณะเดียวกันก็พร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยเฉพาะกับผู้ตามหรือลูกน้อง โลกในยุคประชาธิปไตย คนรุ่นใหม่ถูกฝึกให้มีความคิดเป็นของตนเอง และรับฟังเสียงของคนส่วนใหญ่ ดังนั้นผู้นำที่ดีต้องมีคุณสมบัติทันโลก จึงจะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. รู้จักปรับตัวและยืดหยุ่น ผู้นำต้องรู้จักปรับตัวตามสถานการณ์ เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ และพร้อมที่จะนำ ผู้อื่นให้ปรับตัวตาม อย่างที่เรียกว่า “เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง” อีกทั้งต้องมีความยืดหยุ่น รู้จักผ่อนปรน รับฟังความคิดเห็นของลูกน้องและเพื่อนร่วมงานบ้าง นั่นคือ ทำงานโดยยึดหลักนิติศาสตร์ ในขณะเดียวกันก็ต้องให้ความสำคัญแก่หลักรัฐศาสตร์ด้วย

๘. ยอมรับทั้งความผิดพลาดและความถูกต้อง ผู้นำทำอะไรก็ตาม หากผิดพลาดต้องยอมรับผิด ผู้นำต้องรู้จักการกล่าวคำขอโทษ เพราะคนเราไม่มีใครทำอะไรได้ถูกต้องเสมอไป แต่ความผิดพลาดในเรื่องเดียวกันนั้น ไม่ควรจะกระทำผิดซ้ำ และไม่ควรละเลยการเก็บสถิติ เพื่อประเมินหาข้อดี ข้อเสีย เมื่องานแต่ละงานเสร็จสิ้นลง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น^{๑๕}

ผู้นำเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. เป็นบุคคลที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จ
๒. เป็นผู้ที่มีบทบาท แสดงการติดต่อสื่อสาร และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา

๓. การจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม

๔. ผู้นำมีส่วนทำให้เกิดวิสัยทัศน์ขององค์กรและพนักงาน

๕. เป็นผู้ที่สามารถใช้อำนาจอิทธิพลต่าง ๆ ทั้งทางตรง และทางอ้อมเพื่อนำกลุ่มประกอบกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งด้วย ตัวอย่างเช่น การมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ทางการบริหารที่ดำรงตำแหน่งอยู่^{๑๖}

“ผู้นำแบบไหนชนะใจลูกน้อง” ไว้ว่า

๑. ต้องรู้จักให้ความรักแก่ลูกน้องเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน เพราะนั่นเป็นสิ่งที่จะทำให้ลูกน้องยอมทำงานให้นายแบบถึงไหนถึงกัน

๒. ต้องมีสายตากว้างไกล รู้จักมองอนาคต คิดวิเคราะห์เหตุผลและความเป็นไปได้ของเรื่องราวต่าง ๆ เพราะการตัดสินใจของผู้นำต้องทำให้ลูกน้องไว้วางใจ และยอมเดินตามเสมอ

^{๑๕}สุเมธ แสงนิมิต, ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๒), หน้า ๑๗-๑๘.

^{๑๖}รังสรรค์ ประเสริฐศรี, ภาวะผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร : ธนธิการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๔๔.

๓. ต้องเข้ากับลูกน้องได้ดีไม่ใช่แค่ออกคำสั่ง และคอยเช้คงานอย่างเดียวโดยไม่มีปฏิสัมพันธ์กับลูกน้องเลย แบบนี้ก็จะไม่ได้รับรู้ความคิดและเข้าถึงลูกน้องได้ ลูกน้องก็ไม่รู้จักตัวตนของผู้นำเลยเช่นกัน

๔. พุดคุยทักทายกับลูกน้องในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ นอกจากเรื่องงานบ้าง ถามไถ่ทุกข์สุขกันและกัน เพื่อลดบรรยากาศตึงเครียดในที่ทำงาน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ (Trait Approach) ซึ่งเชื่อว่าตัวผู้นำต้องมีคุณลักษณะพิเศษที่เหนือกว่าบุคคลอื่น ๆ แนวคิดนี้จึงพยายามศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จแล้วนำคุณลักษณะที่ศึกษาพบมากำหนดเป็นคุณลักษณะของผู้นำ

แนวคิดเชิงพฤติกรรม (Behavioral Approach) แนวคิดนี้มุ่งศึกษาแบบฉบับพฤติกรรมของผู้นำเพื่อค้นหาว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นจะใช้แบบฉบับพฤติกรรมการนำอย่างไร เพื่อที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

แนวคิดผู้นำเชิงสถานการณ์ (Situational Approach) แนวคิดนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้นำกับความต้องการของสถานการณ์ที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้นำในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย

แนวคิดภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Approach) แนวคิดนี้จะมุ่งเน้นศึกษาทักษะในการบริหารจัดการของผู้นำว่าบริหารจัดการอย่างไรถึงจะประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังและอีกแนวคิดหนึ่งคือ แนวคิดภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพ (Transformational Approach) แนวคิดนี้มุ่งเน้นศึกษาว่า จะนำอย่างไรให้ผู้ตามปฏิบัติงานได้เหนือกว่าความคาดหวัง^{๑๗}

ภาวะผู้นำมีความสำคัญดังนี้

๑. ภาวะผู้นำ เป็นคุณสมบัติส่วนตัวของผู้นำแต่ละคน ที่แสดงออกในพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ เพื่อให้ผู้ร่วมงานดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

๒. ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่ฝึกอบรมให้เกิดขึ้นได้และขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้นำที่มีภาวะผู้นำสูงต้องสามารถแสดงพฤติกรรมในการนำและควมมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานในทุกสถานการณ์

๓. ผู้นำ เป็นตัวการแห่งความเปลี่ยนแปลง (Changer Agen) ภายในหน่วยงานหรือกลุ่ม ฉะนั้นภาวะผู้นำจึงส่งผลกระทบต่อสิ่งอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงาน องค์กรหรือสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล

๔. ภาวะผู้นำ เป็นศิลป์อันจำเป็นและสิ่งสำคัญยิ่งของนักบริหารในการนำหน่วยงานหรือองค์กรไปสู่ความสำเร็จ^{๑๘}

^{๑๗} ธีร สุนทรายุทธ, การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เนติกุลการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๓๒๗-๓๖๖.

^{๑๘} พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์, หลักการบริหารการศึกษา, (อุตรดิตถ์ : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๕๔), หน้า ๒๐๘.

แนวความคิดเรื่องภาวะผู้นำอย่างเป็นระบบ ตลอดจนถึงการเชื่อมต่อระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารธุรกิจ โดยที่การศึกษาด้านภาวะผู้นำนั้นสามารถแบ่งออกเป็น ๓ แนวทางดังต่อไปนี้

๑. ทฤษฎีลักษณะเฉพาะของผู้นำ (Trait Theory) เป็นแนวความคิดในสมัยเริ่มต้นที่สนใจศึกษาเรื่องของผู้นำและภาวะผู้นำอย่างเป็นระบบ โดยมีความเชื่อว่าผู้นำที่ดีจะมีคุณสมบัติเฉพาะที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป หรือเกิดขึ้นมาเพื่อจะเป็นผู้นำหรือปกครองผู้อื่น

๒. ทฤษฎีพฤติกรรม (Behavioral Theory) เป็นแนวความคิดในสมัยต่อมาที่ศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกของผู้นำที่มีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนำของเขา

๓. ทฤษฎีสถานการณ์ (Situational Theory) เป็นการศึกษาความสำคัญของปัจจัยแวดล้อมและสถานการณ์ที่มีผลต่อการแสดงออกของผู้นำ โดยผู้นำจะต้องแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับข้อกำหนดของสถานการณ์ ซึ่งอาจจะตรงกับที่เราเรียกว่า "สถานการณ์สร้างวีรบุรุษ แต่บางครั้งวีรบุรุษก็ต้องสร้างสถานการณ์"^{๑๙}

ความหมาย “ผู้นำ”

ผู้นำ (Leader) คือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งหรือการยกย่องจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ เช่น การชี้แนะ สั่งการ และช่วยเหลือให้กลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มีการเขียนชื่อผู้นำแตกต่างกันออกไปตามลักษณะงานและองค์การที่อยู่ เช่น ผู้บริหาร ผู้จัดการ ประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ อธิการบดี ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ผู้ว่าราชการนายอำเภอ กำนัน เจ้าคณะจังหวัด เจ้าอาวาส ปลัดกระทรวง คนบดี

ลักษณะของผู้นำ แบ่งผู้นำออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. ผู้นำแบบเป็นทางการ (Formal Leaders) คือ ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงาน เพราะว่าผู้บังคับบัญชานั้นคือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ ให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้า

๒. ผู้นำแบบไม่เป็นทางการ (Informal Leaders) คือ ผู้นำที่ไม่ใช่ผู้บังคับบัญชา เพราะไม่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าในองค์การ แต่สมาชิกในหน่วยงานให้การยอมรับ และยกย่องให้เป็นผู้นำ เพราะมีคุณสมบัติบางประการที่หน่วยงานหรือสมาชิกในองค์การต้องการ ให้การยอมรับ หรือให้ความไว้วางใจ เช่น ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ มนุษย์สัมพันธ์ เป็นต้น

ประเภทของผู้นำ

ผู้นำแบบเผด็จการ เป็นผู้นำที่มีความเด็ดขาดในตัวเองถือเรื่องระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ข้อบังคับเป็นหลัก ในการดำเนินงานการตัดสินใจต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับผู้นำแต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น ในแง่การบริหารงานทางด้านวิชาการด้านธุรกิจจะเปรียบเสมือนกิจการที่เป็นเจ้าของบุคคลเดียว ที่มีการดำเนินการและตัดสินใจเฉพาะผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการเท่านั้น

ผู้นำแบบประชาธิปไตย ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในโลกปัจจุบัน ให้สิทธิในการออกความคิดเห็น สิทธิในการเรียกร้อง รวมไปถึงการเคารพสิทธิของผู้อื่นด้วยการเป็นประชาธิปไตย จึงเป็นลักษณะหนึ่งที่สังคมค่อนข้างจะยอมรับกันมากกว่าผู้นำประเภทอื่น ๆ

^{๑๙} ธีรยุทธพนธ์ เขจรนนท์, คู่มือสู่องค์กรแห่งความสำเร็จ, (กรุงเทพมหานคร : ปัญญาชน, ๒๕๕๑),

ผู้นำแบบตามสบาย เป็นผู้นำที่ไปเรื่อย ๆ มีความอ่อนไหวไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นผู้นำที่เป็นที่รักของผู้ร่วมงานอย่างมาก ผู้นำประเภทนี้จึงมีมากมายตามแต่กิจกรรมต่างๆ บางครั้ง อาจมองว่าเป็นบุคคลที่ไม่มีจุดยืนเป็นของตัวเอง หรือมองโลกในแง่ดีซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชาที่ขยันอาจไม่ชอบลักษณะผู้นำประเภทนี้^{๒๐}

ประเภทการใช้อำนาจของผู้นำ

การใช้อำนาจเด็ดขาดอาจจะเป็นในวงการทหารหรือตำรวจ จะเห็นได้อย่างเด่นชัดซึ่งจำเป็นต้องมีความเด็ดขาดในการสั่งการ เพราะทหาร ตำรวจ จะต้องมีวินัยในการปกครองซึ่งกันและกัน บรรดาตำรวจที่มีอาวุธอยู่ในมือด้วยแล้ว หากขาดวินัยก็จะเหมือนกับกองโจรที่สามารถกระทำผิดได้ตลอดเวลา

การใช้อำนาจอย่างมีศิลปะ ผู้นำโดยทั่วไปเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีความอดทนรวมไปถึงประสบการณ์ในการบังคับบัญชาคน หากการทำงานโดยเอาใจเขามาใส่ใจเราแล้ว ผลงานต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นที่ยอมรับของคนโดยทั่วไป

การใช้อำนาจด้วยวิธีการปรึกษาหารือ เป็นลักษณะของการใช้อำนาจวิธีการหนึ่งซึ่งใช้กันอย่างมากมาย เพราะผู้บริหารที่เปิดใจกว้างย่อมได้รับการยอมรับของผู้ร่วมงานด้วยกัน โดยเฉพาะในเรื่องของการสอนงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในลักษณะการใช้อำนาจด้วยวิธีการปรึกษาหารือ

การใช้อำนาจแบบมีส่วนร่วม บางคนอาจจะบอกว่าการใช้อำนาจแบบมีส่วนร่วมถือเป็นประชาธิปไตยมากที่สุดเนื่องจากผู้บริหารเปิดใจกว้าง ผลผลิตที่ได้จะมีประสิทธิภาพสูงสุดแต่จะต้องขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของแต่ละคน ในทางทฤษฎีแล้วการใช้อำนาจให้เป็นประโยชน์ อาจเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมรวมถึงลักษณะของการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมนั้น ๆ คุณสมบัติที่ดีของผู้นำ ๑) มีความรู้ ความสามารถ ๒) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ๓) เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น ๔) เป็นผู้ที่มีความคิดที่ดีและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

การเป็นผู้นำ นักทฤษฎีบางท่านได้ให้ความเห็นว่า เป็นบุคลิกลักษณะเด่นซึ่งบางคนมีมาแต่กำเนิด จะศึกษาเล่าเรียนไม่ได้หรือสอนกันไม่ได้ แต่การเป็นผู้นำในลักษณะการบริหารนั้นอาจจะศึกษาหรือฝึกฝนให้มีขึ้นได้ โดยอาศัยผู้ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับชีวประวัติของบุคคลชั้นนำของโลก ได้รวบรวมเป็นหลักวิชาขึ้น สรุปคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำที่ดีไว้ ดังนี้ คือ

๑. มีความเฉลียวฉลาดผู้นำที่ดีจะต้องมีความสามารถทางด้านสติปัญญา และคุณภาพทางสมอง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้นำคนที่มีความเฉลียวฉลาดย่อมโน้มน้าวให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้ง่าย

๒. มีการศึกษาอบรมดี การศึกษาก่อให้เกิดความคิดริเริ่ม ความคิดสร้างสรรค์ เป็นส่วนประกอบสำคัญของการเป็นผู้นำความรู้ย่อมทำให้คนนับหน้าถือตาจะพูดอะไรคนอื่นเขาก็เชื่อฟัง และให้ความเคารพนับถือด้วย

๓. มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องมีกำลังใจเข้มแข็ง เมื่อตัดสินใจจะทำกิจการใด ๆ ไป ก็จะต้องมีความเชื่อมั่นว่างานนั้นจะต้องสำเร็จ โดยไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานนั้น

^{๒๐} ฌ็อง-ฌัก เซอร์รันตัน, คู่มือสู่องค์กรแห่งความสำเร็จ, หน้า ๑๒๓.

๔. เป็นคนมีเหตุผลดี คือ มีความสามารถทางด้านเปรียบเทียบและการแปลความหมายอย่างมีเหตุผล มีความสามารถที่จะตีความหมายทางภาษาเป็นตัวเลขและจากตัวเลขเป็นถ้อยคำได้ ทำให้นักบริหารสามารถที่จะหาเหตุผลต่าง ๆ จากสาเหตุต่าง ๆ ได้ และสามารถแปลความหมายของสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ให้เป็นภาษาเขียนได้ ความสามารถทางด้านเหตุผลนี้พัฒนาได้ยาก เพราะจำเป็นต้องมีความสามารถทางภาษา ทักษะและความรู้ทางด้านวิชาการประกอบด้วย

๕. มีประสบการณ์ในการปกครองบังคับบัญชาเป็นอย่างดี ในการปฏิบัติ งานจะทำให้ผู้นำสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับงานได้ ฉะนั้น ในระยะเริ่มแรกย่อมต้องการผู้นำที่มีประสบการณ์ในทางปฏิบัติงานอย่างกว้างขวาง ผู้นำที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติ ในด้านการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการและการวางแผนพร้อมไปด้วย เพื่อจะได้เลือกทางที่ถูกต้องที่สุดในการดำเนินงานต่อไป

๖. มีชื่อเสียง เกียรติคุณดี ข้อนี้เกี่ยวกับชื่อเสียงวงศ์ตระกูลชาติกำเนิด เพราะถ้ามีชื่อเสียงดี มีเกียรติคุณดี ย่อมเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป

๗. สามารถเข้ากับคนได้ทุกชั้นวรรณะเป็นอย่างดี

๘. มีสุขภาพอนามัยดี

๙. มีความสามารถเหนือระดับความสามารถของบุคคลธรรมดา

๑๐. มีความรู้เกี่ยวกับงานทั่ว ๆ ไป ขององค์การ หรือหน่วยงานที่ตนปฏิบัติอยู่โดยเฉพาะ

๑๑. มีความสามารถเผชิญปัญหาเฉพาะหน้า ที่จะเกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติให้ได้ทันทั่วทั้ง

๑๒. มีความสามารถคาดการณ์ หรือทำนายเหตุการณ์หรือปัญหาที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า

และหาทางป้องกันมิให้เหตุการณ์หรือปัญหานั้นเกิดขึ้นได้

ผู้นำเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังนี้

๑. เป็นบุคคลที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จและบรรลุผลสำเร็จ

๒. เป็นผู้ที่มีบทบาท แสดงการติดต่อสื่อสารและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา

๓. การจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม

๔. ผู้นำมีส่วนทำให้เกิดวิสัยทัศน์ขององค์การและพนักงาน

๕. เป็นผู้ที่สามารถใช้อำนาจอิทธิพลต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อนำกลุ่มประกอบกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งด้วย ตัวอย่างเช่น การมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ทางการบริหารที่ดำรงตำแหน่งอยู่^{๒๑}

“ผู้นำแบบไหนชนะใจลูกน้อง” ไว้ว่า

๑. ต้องรู้จักให้ความรักแก่ลูกน้องเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน เพราะนั่นเป็นสิ่งที่จะทำให้ลูกน้องยอมทำงานให้นายแบบถึงไหนถึงกัน

๒. ต้องมีสายตากว้างไกล รู้จักมองอนาคต คิดวิเคราะห์เหตุผลและความเป็นไปได้ของเรื่องราวต่าง ๆ เพราะการตัดสินใจของผู้นำต้องทำให้ลูกน้องไว้วางใจ และยอมเดินตามเสมอ

^{๒๑}รังสรรค์ ประเสริฐศรี, พฤติกรรมองค์การ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บริษัท เพียร์สัน, ๒๕๔๘), หน้า ๔๑.

๓. ต้องเข้ากับลูกน้องได้ดีไม่ใช่แค่ออกคำสั่ง และคอยเข้คงานอย่างเดียวโดยไม่มีปฏิสัมพันธ์กับลูกน้องเลย แบบนี้ก็จะไม่ได้รับรู้ความคิดและเข้าถึงลูกน้องได้ ลูกน้องก็ไม่รู้จักตัวตนของผู้นำเลยเช่นกัน

๔. พูดคุยทักทายกับลูกน้องในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ นอกจากเรื่องงานบ้าง ถามไถ่ทุกข์สุขกันและกัน เพื่อลดบรรยากาศตึงเครียดในที่ทำงาน

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุเมธ แสงนิมนวล	คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำที่ดีไว้ ดังนี้ คือ ๑) ใ้วางใจ ไม่หวงอำนาจ ๒) หยั่งรู้แล้วเตรียมพร้อม ๓) รู้จักตัวเอง ๔) มีจินตนาการและการจูงใจ ๕) ประพฤติ สิ่งที่น่านับถือ ๖) เชื่อมั่นและรับฟัง ๗) รู้จักปรับตัวและ ยืดหยุ่น ๘) ยอมรับทั้งความผิดพลาดและความถูกต้อง
ธ สุนทรายุทธ	แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ (Trait Approach) ซึ่งเชื่อว่าตัวผู้นำต้องมีคุณลักษณะพิเศษที่เหนือกว่าบุคคลอื่นๆ แนวคิดเชิงพฤติกรรม (Behavioral Approach) แนวคิดนี้มุ่งศึกษาแบบฉบับพฤติกรรมของผู้นำเพื่อค้นหาว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
พิมผกา ธรรมสิทธิ์	ภาวะผู้นำมีความสำคัญดังนี้ ๑. ภาวะผู้นำ เป็นคุณสมบัติส่วนตัวของผู้นำแต่ละคน ๒. ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่ฝึกอบรมให้เกิดขึ้นได้ ๓. ผู้นำเป็นตัวการแห่งความเปลี่ยนแปลง (Changer Agen) ๔. ภาวะผู้นำ เป็นศิลป์อันจำเป็นและสำคัญยิ่งของนักบริหาร
ณัฐพันธ์ เขจรนันท์	ภาวะผู้นำนั้นสามารถแบ่งออกเป็น ๓ แนวทางดังต่อไปนี้ ๑. ทฤษฎีลักษณะเฉพาะของผู้นำ (Trait Theory) ๒. ทฤษฎีพฤติกรรม (Behavioral Theory) ๓. ทฤษฎีสถานการณ์ (Situational Theory)

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
รังสรรค์ ประเสริฐศรี	ผู้นำเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังนี้ ๑. เป็นบุคคลที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จและบรรลุผลสำเร็จ ๒. เป็นผู้มีบทบาท แสดงการติดต่อสื่อสารและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชา ๓. การจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม ๔. ผู้นำมีส่วนทำให้เกิดวิสัยทัศน์ขององค์กรและพนักงาน ๕. เป็นผู้ที่สามารถใช้อำนาจอิทธิพลต่างๆ

๒.๓ หลักสัปปริสธรรม ๗

ผู้วิจัยสนใจหลักสัปปริสธรรม เพื่อประกอบการพิจารณาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ที่ต้องเป็นผู้ที่รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน ที่จะต้องรู้เขารู้เรา ในการแก้ปัญหาสังคม ตามกำลังความสามารถ ในสัปปริสสูตร อภิปรายปัญหาสังคม มัชฌิมนิกาย ปรากรกพุทธโอวาทเรื่องธรรมของคณติ (สัตบุรุษ) คนที่สมบูรณ์แบบ หรือมนุษย์โดยสมบูรณ์ ซึ่งถือว่าเป็นสมาชิกที่ดี มีคุณค่าที่แท้จริงของมนุษย์ชาติ มีธรรมะหรือคุณสมบัติที่เรียกว่า สัปปริสธรรม ๗ ประการ

๒.๓.๑ องค์ประกอบหลักสัปปริสธรรม

สัปปริสธรรม คือ ธรรมของสัตบุรุษ หรือธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ คำว่า “สัตบุรุษ” คือ คณติ นักปราชญ์ หรือบัณฑิตสัปปริสธรรม ซึ่งเป็นคุณธรรมที่ทำให้คนเป็นคนดี มี ๗ ประการ^{๒๒} คือ

๑. ฉัมมัญญูตา คือ การรู้จักเหตุ (Dhammannuta: Knowing The Law and The Cause)
๒. อัตถัญญูตา คือ การรู้จักผล (Attannuta: Knowing The Meaning, The Purpose and The Consequence)
๓. อตตัญญูตา คือ การรู้จักตน (Attannuta: Knowing Oneself)
๔. มัตถัญญูตา คือ การรู้จักประมาณ (Mattannuta: Moderation, be Temperate and Sense of Proportion)
๕. กาลัญญูตา คือ การรู้จักกาล (Kalannuta: Knowing The Proper Time, Choose and Keep Time)
๖. ปริสัญญูตา คือ การรู้จักชุมชน (Parisannuta: Knowing The Assembly and The Society)

^{๒๒} อัง.สตุตตก. ๓๗/๖๕/๒๓๖.

๗. ปุคคัลัญญตา คือ การรู้จักบุคคล (Puggalannuta: Knowing The Individual and Different Individual)

หลักสัปปริสธรรม (Virtues of a Gentleman) เป็นหลักธรรมที่มุ่งที่จะสอนให้ทุกคนเป็นคนดี มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ประกอบด้วยหลักธรรมที่กำหนดคุณสมบัติของคนดี คือ สัปปริสธรรม ๗ ประการ จึงสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมดังมีนักวิชาการได้ให้ความหมายเพิ่มเติมคือ พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้นำในความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานที่ไปด้วยกันนั้น คือคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำ บุคคลที่เป็นผู้นำจะต้องมีธรรมะ หรือคุณสมบัติในตัวของผู้นั้นมี ๗ ประการ ได้แก่ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชนและรู้จักบุคคล^{๒๓} สัตบุรุษ คือ เป็นคุณธรรม หรือคุณสมบัติของคนดี เป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติเป็นคนดี เป็นผู้ควรแก่การยกย่องนับถือ เป็นคนที่สามารถให้การแนะนำในการดำเนินชีวิตที่ต้องอาศัยความปรารถนาดีมี ๗ ประการ ได้แก่ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล^{๒๔} สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) ตรัสว่า สัปปริสธรรม เป็นหลักธรรมที่สำคัญของมนุษย์ เป็นสมบัติเป็นคุณลักษณะของมนุษย์ มีปัญญาารู้ได้ ทำได้ เข้าใจว่า ความกตัญญู กตเวทิตะเป็นคุณธรรมที่ดี ที่ประเสริฐ มนุษย์มีสติปัญญารักษาความดีงามของตนให้สมบูรณ์ ด้วยหลักธรรมนี้เพื่อให้ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์คงอยู่ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อทำให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เป็นคนตระหนักในเหตุผลรู้จักการวางตัวพอเหมาะพอดีทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และมีความเป็นตัวของตัวเอง^{๒๕} เป็นคุณธรรมพื้นฐานในการพัฒนาตนเอง องค์กร สังคม ชุมชน และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นคุณธรรมที่เน้นการแสดงออก ๗ ประการ คือ การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน การรู้จักประมาณ การรู้จักกาล การรู้จักชุมชน และการรู้จักบุคคล

ธัมมัญญตา คือ การรู้จักเหตุ

ธัมมัญญตา (การรู้จักเหตุ) คือ การรู้จักวิเคราะห์สาเหตุของสถานการณ์และความเป็นไปของชีวิต หรือรู้จักหลักความจริง จะคิด จะทำอะไรก็มีหลัก รู้ว่าเมื่อกระทำสิ่งนี้จะได้ผลตอบแทนเป็นความสุข แต่ถ้ากระทำอีกอย่างหนึ่งจะได้ผลเป็นความทุกข์^{๒๖} ธัมมัญญตา หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักเหตุ คือ รู้หลักการและกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลายที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินกิจการงานต่าง ๆ รู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนจะต้องประพฤติปฏิบัติตามเหตุผล เช่น รู้ว่าตำแหน่งฐานะ อาชีพการงานของตน มีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร มีอะไรเป็นหลักการ จะต้องทำอะไรอย่างไร จึงจะเป็นเหตุให้บรรลุถึงผลสำเร็จที่เป็นไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบนั้น ๆ ดังนี้

^{๒๓}พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), ภาวะผู้นำความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๐), หน้า ๑๐.

^{๒๔}พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), ภาษาธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เลี้ยงช้าง, ๒๕๔๘), หน้า ๑๗๐.

^{๒๕}สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน), ธรรมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๔๙), หน้า ๑๕.

^{๒๖}อ.สุตตก. ๓๗/๖๕/๒๓๗-๒๓๘.

เป็นต้น ตลอดจนขั้นสูงสุด คือ รู้เท่าทันกฎธรรมชาติ หรือหลักความจริงของธรรมชาติเพื่อปฏิบัติต่อโลกและชีวิตอย่างถูกต้อง มีจิตใจเป็นอิสระไม่ตกเป็นทาสของโลกและชีวิตนั้น^{๒๗} ธรรมัญญตา คือ รู้จักเหตุ รู้หลักการ รู้วิธีการ ในการดำเนินงาน ผู้นำนั้น จะต้องรู้จักเหตุรู้หลักการ รู้วิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ อันเป็นเหตุแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติ จะเห็นได้ว่า ผู้นำนั้นมีความสำคัญมากต่อการวางแผนงานหรือนโยบายอันเป็นเหตุแห่งความสำเร็จต่อสังคมและตนเอง เมื่อบุคคลระดับผู้นำทำตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแล้ว จึงได้ชื่อว่าเป็นการทำเหตุทำตามหลักการที่ดีตามหลักธรรมัญญตา

ดังนั้น การศึกษาให้รู้จักหน้าที่ของตนให้ถูกต้องตามความเป็นจริง พร้อมทั้งทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์เต็มความสามารถไม่ประมาทในการทำหน้าที่เพื่อให้เป็นผลสำเร็จเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จในส่วนตนหรือส่วนรวม ต้องอาศัยการรู้จักเหตุคือ รู้หน้าที่ การรู้จักเหตุของผู้นำนั้น ยังรวมไปถึงการรู้จักกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม เช่น ผู้นำหรือผู้ปกครองประเทศชาติก็ต้องรู้หลักรัฐศาสตร์ และรู้กฎหมายของรัฐธรรมนูญมา แล้วก็ยืนอยู่ในหลักการ ตั้งตนอยู่ในหลักการให้ได้ ชุมชน สังคม องค์กรหรือกิจการอะไรก็ตามต้องมีหลักการมีกฎเกณฑ์ ที่ผู้นำจะต้องรู้ชัดแล้วก็ตั้งมั่นอยู่ในหลักการนั้น

อรรถัญญตา คือ การรู้จักผล

อรรถัญญตา หมายถึง รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล คือ รู้ความหมาย และความมุ่งหมายของหลักการที่ตนปฏิบัติ เข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจการที่ตนกระทำ รู้ว่าที่ตนทำอยู่อย่างนั้น ดำเนินชีวิตอย่างนั้น เพื่อประสงค์ ได้ประโยชน์อะไร หรือควรจะได้บรรลุถึงผลหรือเป้าหมายอย่างไร ที่ให้มีหน้าที่ ตำแหน่งหน้าที่ ฐานะการงานอย่างนั้น เขากำหนดความมุ่งหมายอะไร กิจการงานที่ตนกระทำอยู่ในขณะนี้ เมื่อทำไปแล้วจะบังเกิดผลอย่างไรบ้าง เป็นผลดี หรือผลเสีย เป็นต้น ตลอดจนขั้นสูงสุด คือ รู้ความหมายของศีลธรรม และประโยชน์ที่เป็นจุดหมายแท้จริงของชีวิต^{๒๘} อรรถัญญตา คือ ความเป็นผู้รู้จักผล หมายถึง ความรู้จักอรรถ รู้ความมุ่งหมาย รู้ความหมาย รู้ประโยชน์ที่ประสงค์ รู้จักผลที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำหรือความเป็นไปตามหลักการ การรู้จักผลหรือเป้าหมายนั้นเป็นสิ่งสำคัญมากอีกประการหนึ่งสำหรับบุคคลที่เป็นผู้นำหากไม่เข้าใจในผล หรือความมุ่งหมายของถ้อยคำ หรือการกระทำแล้ว หากผู้นำไม่รู้จุดหมาย ไม่รู้ว่าจะนำคนและกิจการไปทิศทางใด นอกจากผู้นำจะต้องรู้จุดหมาย มีความชัดเจนในจุดหมายแล้วจะต้องมีความแน่วแน่มั่นคงที่จะไปถึงจุดหมาย ด้วยข้อนี้เป็นคุณสมบัติที่สำคัญมาก เมื่อมีมุ่งจุดหมาย ไม่ควรใส่ใจ ไม่เก็บเป็นอารมณ์ ไม่ยุ่งกับเรื่องที่ไม่มีความสำคัญ แต่ในเรื่องที่เป็นแนวทางสู่จุดหมายอย่างชัดเจน^{๒๙} เมื่อผู้นำมีเป้าหมายมีจุดประสงค์ในการทำงาน และเชื่อว่าจุดหมายที่ดีย่อมมาจากหลักการหรือเหตุที่ดีดังกล่าวแล้วเมื่อประสบกับผลหรือสิ่งที่กำลังได้รับอยู่

^{๒๗}พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

^{๒๘}พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

^{๒๙}พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), ภาวะผู้นำ, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : เอ็มเทร็ดดิง, ๒๕๔๖), หน้า ๒๔.

ในปัจจุบันก็สามารถเชื่อมโยงกลับไปหาเหตุได้ว่าผลที่เกิดขึ้นมาจากสาเหตุอะไร แม้ในบางครั้งผลปรากฏขึ้น แต่เหตุไม่ปรากฏบุคคลที่เป็นผู้นำที่เข้าใจในหลักสัปปริสธรรมข้อนี้ สามารถเข้าใจได้ว่ามาจากเหตุนั่นเอง^{๓๐}

อัตตัญญูตา คือ การรู้จักตน

อัตตัญญูตา หมายถึง รู้จักตน คือ รู้ตามเป็นจริงว่า ตัวเรานั้น ว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลัง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น เป็นอย่างไร มีลักษณะแบบไหน และนำมาประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมกับตน และกระทำให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของตนก็จะทำให้สัมฤทธิ์ผลตลอดจนรู้จักปรับปรุงแก้ไขตนเองให้เจริญก้าวหน้าและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป^{๓๑} อัตตัญญูตา คือ การรู้จักตัวเอง ได้แก่ รู้เรื่องที่ตัวเองเป็นและรู้เรื่องที่ตัวเองมี การรู้เรื่องที่ตัวเองเป็นหมายความว่า รู้ภาวะของตัว รู้ว่าตัวเองเป็นอะไร เพราะแต่ละคนเป็นอะไร ๆ อยู่หลายอย่าง เช่น เป็นลูก เป็นนักเรียน เป็นเพื่อนเป็นพี่ เป็นน้อง เป็นประชาชน เป็นพุทธศาสนิกชน เป็นต้น การรู้เรื่องที่ตัวเองมีหมายความว่า รู้ฐานะของตัวเอง เช่น รู้ว่าเรามีความรู้เพียงใด มีกำลังกายเพียงใด มีรายได้เพียงใด มีศีลธรรมเพียงใด มีอำนาจหน้าที่เพียงใด เป็นต้นคนที่ไม่รู้จักภาวะและฐานะของตนมักจะทำตัวไม่เหมาะสม ได้รับตำหนิตายย่น ส่วนคนที่รู้ภาวะและฐานะของตนจะประพฤติตนเหมาะสมกับภาวะและฐานะนั้นๆ การรู้จักตนนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้ดำเนินกิจการหรือผู้บริหารบุคลากรในหน่วยงานนั้นได้บรรลุเป้าหมาย เพราะหากผู้นำไม่รู้จักภาวะและฐานะของตนแล้วก็ยากต่อการที่จะรู้จักผู้อื่นและสิ่งอื่นได้ ดังนั้น คุณสมบัติที่ดีของผู้ผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม การสละแบ่งปัน การปล่อยวาง มีสติปัญญาความรู้ความสามารถอยู่ประมาณเท่าใดบ้าง และวางตนให้เหมาะสมกับฐานะ ภาวะ ความรู้ความสามารถของตนเอง ไม่ทำให้เกิดความรู้ความสามารถของตนเอง ดังนี้ เรียกว่าผู้รู้จักตน^{๓๒}

การรู้จักตนเอง พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญในการศึกษาเรื่องการรู้จักตนเองมาก จึงกล่าวได้ว่า จุดมุ่งหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนาก็อยู่ที่การรู้จักตนเองอย่างแจ่มแจ้งจนสามารถควบคุมพฤติกรรมทางกาย ทางวาจา และทางใจของตัวเองได้แน่นอนนั่นเอง ทั้งนี้เพราะปัญหาที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ก็คือ ปัญหาที่เกิดจากตัวมนุษย์นั่นเอง ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมมนุษย์เป็นภัยที่น่ากลัวที่กำลังคุกคามมนุษย์ การไม่รู้จักตนเองย่อมเป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา^{๓๓} การไม่รู้จักตนเองว่าอยู่ในฐานะตำแหน่งหน้าที่อย่างไร มีความรู้ความสามารถหรือไม่ คือ ผู้นำที่ไม่มีการประเมินตนเองให้ดีกว่าแล้วกระทำลงไป ย่อมจะนำตนและผู้อื่นให้ได้รับความลำบาก เพราะเหตุที่ผู้นำไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้ภาวะของตน การรู้จักตนนั้นจะต้องรู้ว่าตนคือใคร อยู่ในฐานะตำแหน่งหน้าที่

^{๓๐}พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตฺตยาโณ), นิเทศธรรม, (กรุงเทพมหานคร : เอมีเทรดดิ้ง, ๒๕๕๖), หน้า ๒๓๓.

^{๓๑}พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

^{๓๒}อง.สศตค. ๓๗/๖๕/๒๓๗.

^{๓๓}ทองย้อย แสงสินชัย, สัปปริสธรรม ๗ (สมบัติผู้ดี ๗ ประการ), (กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการผู้อำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ๒๕๓๐), หน้า ๒๑.

อย่างไรเป็นผู้มีคุณธรรมต่าง ๆ เช่น มีศีล ศรัทธา จาคะ สติปัญญาเล็กน้อยเพียงใด รู้ว่าตนเองมีความรู้ความสามารถความถนัดเท่าใด และประเมินว่าตนเองมีคุณธรรมของผู้นำหรือไม่ แล้วไม่ควรลืมนั่น และจะพองค์กรที่ตนรับผิดชอบไปสู่ความสำเร็จด้วยวิธีใด^{๓๔}

มัตตัญญูตา คือ การรู้จักประมาณ

มัตตัญญูตา หมายถึง รู้จักประมาณ คือ รู้จักความพอดี เช่น รู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร รู้จักประมาณในการใช้จ่ายทรัพย์รู้จักความพอเหมาะพอดีในการพูด ในการปฏิบัติกิจการงานต่างๆ ตลอดจนรู้จักประมาณในการพักผ่อนหลับนอนและการสนุกสนานรื่นเริงต่าง ๆ ทำกิจการทุกอย่างด้วยความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เพื่อผลที่ได้อย่างแท้จริง มิใช่เพื่อเห็นแก่ความพอใจ ความชอบใจ หรือเอาแต่ใจตนเองเพียงอย่างเดียว^{๓๕} มัตตัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักประมาณตน มัตตะ แปลว่า ประมาณ หมายถึง ความพอดี ความเหมาะสม ความสมควร มัตตัญญูตา จึงหมายถึง ความรู้จักพอดีในกิจที่ทำและเรื่องที่พูดลักษณะของความพอดี คือ ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป แต่ความพอดีของแต่ละคนไม่เท่ากัน เช่น การบริโภคอาหาร การใช้ความพยายาม การยกของหนัก เป็นต้น แต่ละคนจึงต้องรู้จักประมาณ คือ ความพอดีของตนเอง ส่วนการพูดพอจะกำหนดความพอดีได้ด้วยเรื่องที่พูดเวลาที่พูดและความสนใจของผู้ฟัง ถ้าพูดจนไม่มีใครฟังแล้วถือว่าเกินพอดี ถ้าพูดน้อยเกินไปจนไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ฟังก็ถือว่าขาดความพอดีเช่นกัน การรู้จักประมาณ ความพอดี รู้จักประมาณในการจ่ายและคุณประโยชน์ที่มีต่อสังคมบุคคลได้รับความลำบากในปัจจุบันนี้ ส่วนหนึ่งสาเหตุมาจากความไม่รู้จักประมาณ และความรู้จักประมาณนี้ในทางพระพุทธศาสนาได้ มุ่งให้รู้จักประมาณเกี่ยวกับการใช้จ่าย^{๓๖}

ดังนั้น การรู้จักประมาณในความเป็นอยู่เช่นที่อาศัย รู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร รู้จักประมาณให้เหมาะสมกับรายรับ รายจ่ายของตนเอง ไม่ทะเยอทะยานจนเกินฐานะแล้วย่อมจะได้รับความสุขและนำความเจริญมาสู่สังคมที่อยู่ของตนเอง และความรู้จักประมาณอีกประการหนึ่งคือ รู้จักประมาณในการรับและการให้รู้จักประมาณตนว่า ควรรับอะไรจากใครเพียงใด ควรให้อะไรแก่ใครเพียงใด ควรวางตัวอย่างไร ควรปฏิบัติอย่างไรให้พอเหมาะพอดีให้พอประมาณ และทรงตรัสถึงหลักธรรมที่จะทำให้บุคคลเป็นผู้ที่รู้จักประมาณนั้นคือ หลักสันโดษ คือ ความยินดีด้วยปัจจัยที่ตนมีตนได้ไม่แสวงหาในสิ่งที่ไม่สมควรมี มีความขยัน ไม่เกียจคร้าน มีความสันโดษ^{๓๗}

กาลัญญูตา คือ การรู้จักกาลเวลา

กาลัญญูตา หมายถึง รู้จักกาล คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และรู้ระยะเวลาที่พึงใช้ในการประกอบกิจการต่าง ๆ รู้จักแบ่งเวลาให้เหมาะสมในแต่ละกิจการที่ตนกระทำ จะต้องเป็นคนตรงต่อเวลารับผิดชอบต่อเวลาที่ตนกำหนดที่ตนได้วางแผนไว้ เพื่อผลสำเร็จที่มีต่อตนเองอย่างแท้จริง^{๓๘} การ

^{๓๔} วจ.สตตก. (ไทย) ๓๗/๖๕/๒๓๗.

^{๓๕} พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

^{๓๖} วจ.สตตก. (ไทย) ๓๗/๖๕/๒๓๗.

^{๓๗} สมเด็จพระญาณสังวร (สุวฑฒโน), ธรรมประดับใจ, หน้า ๖๗.

^{๓๘} พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

รู้จักเวลา ได้แก่ การรู้เรื่องเวลา การรู้ค่าของเวลา และการรู้จักใช้เวลา การรู้ค่าเรื่องเวลา คือ รู้ว่าชีวิตและการทำงานของตนอยู่ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงของเวลา พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ระลึกถึงความสำคัญของเวลาว่า กาลเวลาย่อมกินชีวิตของสรรพสัตว์กับทั้งตัวมันเองและคนล่วงไป ๆ บัดนี้เราทำอะไรอยู่ ซึ่งหมายความว่า เวลาล่วงไปชีวิตของคนเราก็กินลงเรื่อย ๆ เราทำงานประสบความสำเร็จอะไรบ้าง ถ้ายังไม่ประสบความสำเร็จ ก็เร่งมือให้ประสบความสำเร็จเสีย การรู้จักใช้เวลามีหลักการค่านึงถึง ๔ ประการ คือ ทำทันเวลา ทำถูกเวลา ทำตามเวลาและทำตรงเวลา งานที่มีกำหนดเวลา งานบางอย่างมีการนัดหมาย เช่น การประชุม การพบปะ เจรจาตกลงกัน หรืองานที่มีฤกษ์ เป็นต้น เมื่อไปตามเวลานัดหรือเวลาที่กำหนด เรียกว่า ทำตรงเวลา รวมความแล้วชาวพุทธจะต้องรู้เรื่องเวลา รู้ค่าของเวลา รู้จักใช้เวลา โดยทำให้ทันเวลา ทำถูกเวลา ทำตามเวลาและทำตรงเวลา การเวลาที่ควรประกอบกิจการต่าง ๆ หรือทำงานให้ทันกับเวลา เหมาะกับเวลา และรู้คุณค่าของเวลา ผู้นำที่ประสบความสำเร็จนั้นส่วนหนึ่ง คือ จะต้องเป็นผู้รู้จักการบริหารเวลาหรือการวางแผนให้เหมาะกับเวลา ดังนี้

ในทางพระพุทธศาสนา กล่าวว่า กาลัญญตา เป็นการรู้จักแน่วปฏิบัติอันเหมาะสมกับกาลเทศะ^{๓๙} ในการทำงานต่าง ๆ เมื่อทำให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเวลาแล้วย่อมได้รับประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น แต่หากว่าการทำอะไรไม่สอดคล้องกับความเหมาะสม สมเด็จพระญาณสังวรสรวิธถึง กาลัญญตา รู้จักกาล คือ ความรู้จักเวลาว่า เวลาไหนควรทำอะไร เวลาไหนไม่ควรทำอะไร เวลาไหนควรพูดอย่างไร ไม่ควรพูดอย่างไร เวลาใดควรคิดหรือไม่อย่างไร การรู้จักกาลเวลานี้มีความสำคัญอย่างยิ่งแก่ทุกคน ผู้ที่ทำผิดพลาดไม่ได้รับผลสำเร็จเท่าที่ควร หรือล้มเหลว ดังกล่าวนี้นี้ที่จริงแล้วอาศัยความมีปัญญา รู้ว่ากาลใดควรทำอะไร กาลใดไม่ควรทำ ดีหรือชั่วอย่างไร เมื่อมีปัญญารู้แล้วก็ปฏิบัติให้ถูกต้อง ไม่พูดไม่ทำให้ผิดกาลเวลา โอกาสที่จะได้รับผลดีผลสำเร็จจึงมีมากกว่าบุคคลที่ทำไม่เลือกเวลา ทุกคนจึงควรคำนึงถึงเรื่องกาลเวลาให้มากจะคิดทำอะไร พูดอะไร คำนึงให้รอบคอบว่าเป็นเวลาควรคิด ควรพูดหรือไม่อย่างไร^{๔๐} ตามทัศนะของพระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต) กล่าวถึง กาลัญญตา การรู้จักเวลาของผู้นำว่า คือ การรู้จักเวลา เช่น รู้ลำดับ ระยะเวลา จังหวะ ประมาณความเหมาะสมของเวลาว่าเรื่องนี้จะลงมือตอนไหน เวลาไหนจะทำอะไรอย่างไรจึงจะเหมาะ ดังจะเห็นว่า แม้แต่การพูดจาก็ต้องรู้จักกาลเวลาตลอดจนรู้จักวางแผนงานในการใช้เวลา ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องใหญ่ เช่น วางแผนว่าสังคมมีแนวโน้มจะเป็นอย่างไรในเวลาข้างหน้า หรือเหตุการณ์ทำนองนี้จะเกิดขึ้นเราจะวางแผนรับกับสถานการณ์นั้นอย่างไร^{๔๑} ตามทัศนะของพระราชธรรมนิเทศ กล่าวถึง กาลัญญตาว่า “คือ ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลาว่าเวลานี้เป็นเวลาอะไร เราอยู่ที่ไหนและควรทำอย่างไร รู้จักการกระทำที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับกาลเวลานั้น ๆ”^{๔๒} สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (วาสนา) ทรงให้แนวคิดถึงความเป็นผู้รู้จักกาลเวลาของผู้นำว่า ควรรู้ว่าเวลาใด ควรประกอบกิจการ หรือ ควรลงมือบริหาร ทำให้เหมาะสมกับเวลา ทันเวลา ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ให้รู้จักคุณค่าของเวลา ผู้ไม่ถือเป็นประมาณ ทำงานแข่งเวลาตามหน้าที่ของตน

^{๓๙} ๐.ส.ต.ต.ก. (ไทย) ๓๗/๖๕/๒๓๗.

^{๔๐} สมเด็จพระญาณสังวร, **ธรรมประดับใจ**, หน้า ๑๑๙.

^{๔๑} พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), **ภาวะผู้นำ**, หน้า ๒๖.

^{๔๒} พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตถาโณ), **นิเทศธรรม**, หน้า ๒๓๕.

ย่อมไม่พลาดไปจากความสุข ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลานี้ต้องนำเข้ามาปรับปรุงตนเองอย่างละเอียดถี่ถ้วน จึงจะเหมาะสมกับเป็นคุณธรรมของผู้เป็นสัตบุรุษกล่าวคือ พิจารณาให้เหมาะสมกับชีวิตปัจจุบันตามเวลาที่ผ่านม่ว่าตนกำลังดำรงตนอยู่ในหน้าที่อะไรบ้าง ควรจะตรวจว่าตนได้ปฏิบัติหน้าที่เหมาะสมกับกาลสมัยหรือไม่ เมื่อมีสำนึกในกาลเวลาว่ามีความสำคัญมากต้องเร่งปรับปรุงตนเองให้เหมาะสมทันต่อกาลทันเวลาเสมอไป ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นตรงตามเวลาประกอบภาระงาน ตำแหน่งหน้าที่ เวลานั้นดหมาย เต็มความสามารถ ด้วยสติปัญญา^{๔๓}

ปรีสัญญุตตา คือ การรู้จักชุมชน

ปรีสัญญุตตา หมายถึง รู้จักชุมชน คือ รู้จักถิ่น รู้จักชุมชน รู้ในสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติต่อท้องถิ่นของตน มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นหรือชุมชนของตน เข้าใจและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นหรือชุมชน ไม่รังเกียจหรือดูหมิ่นเหยียดหยามท้องถิ่นหรือชุมชนของตน ควรให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือหรือบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นหรือชุมชนของตน เป็นต้น^{๔๔} การรู้สังคม กลุ่มชนหรือหมู่หนึ่งคณะหนึ่ง กลุ่มชนนั้น ๆ มีขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีแตกต่างกัน ผู้ฉลาดจะเข้าสู่สังคมใดต้องศึกษาขนบธรรมเนียมของสังคมนั้นก่อนแล้วปรับตัวเข้ากับเขาแต่พอดีงามในทำนองเข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตามพอใจของคนในสังคมนั้นๆ แต่ไม่จำเป็นต้องยอมรับขนบธรรมเนียมของเขามาเป็นของตน การรู้จักสังคมแต่ละสังคม ย่อมมีความแตกต่างกันโดย ทางด้านศาสนา กฎ กติกา ระเบียบ วัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม ความเชื่อถือ และค่านิยมต่าง ๆ ตลอดทั้งความแตกต่างระหว่างบุคคลในสังคม เมื่อผู้นำทราบชัดเจนในเรื่องดังกล่าวและวางตนให้เหมาะสมแล้ว ย่อมได้รับความเชื่อถือ ดังนั้น ผู้นำจึงควรรู้และเข้าใจในเรื่องชุมชนหรือสังคมเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองและสังคมให้เจริญต่อไป การรู้จักชุมชนและหลักการบริหารตามหลักปรีสัญญุตตาความเป็นอยู่ของประชาชน สาเหตุของการเกิดปัญหา และแนวทางแก้ไขที่จะทำให้ปัญหานั้นหมดไป การศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จะต้องทำความเข้าใจ ในกฎทันตสูตรได้กล่าวถึงผู้นำที่รู้จักชุมชน ซึ่งมีข้อธรรม^{๔๕} การรู้จักชุมชน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับบุคคลในระดับผู้นำจะต้องเข้าใจและปฏิบัติตามหลักทิศทางทั้ง ๖ หรือหลักมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของสังคมนั้นแล้ว ย่อมจะก่อให้เกิดความสามัคคีต่อกัน นั่นก็หมายถึงเป็นผู้บริหาร ผู้นำที่รู้จักชุมชนตามหลักปรีสัญญุตตา สามารถดูแลควบคุมจัดแบ่งการทำงานให้เป็นระบบเป็นขั้นตอนในการทำงาน รู้จักเลือกดำเนินการในชุมชนที่เหมาะสม^{๔๖} ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจการต่าง ๆ หากทำไม่ถูกต้องกับชุมชนแล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายได้

บุคคลัญญุตปรีญุตตา คือ การรู้จักบุคคล

บุคคลัญญุต หมายถึง การรู้จักบุคคล คือ รู้จักและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลว่าแต่ละคนมีบุคลิกลักษณะอุปนิสัย ความรู้ความสามารถ และคุณธรรมที่แตกต่าง กัน ควรจะรู้จัก

^{๔๓}สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (วาสน), คำนำสวตมณต์แบบมคธ, หน้า ๑๖๓-๑๖๕.

^{๔๔}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

^{๔๕}ที.ปา. (ไทย) ๑๒/๑๙๙-๒๓๗/๔๐-๖๗.

^{๔๖}ที.ปา. (ไทย) ๑๖/๑๙๘-๒๐๔/๙๑.

ปฏิบัติต่อแต่ละบุคคลอย่างไร เช่นไร บุคคลไหนควรคบไม่ควรคบ บุคคลไหนที่เราควรให้ความเคารพ เชื้อพ้องคำสั่งสอน บุคคลไหนที่เราควรให้คำแนะนำสั่งสอนช่วยเหลือ เป็นต้น หากต้องการเป็นคนดีของสังคม ให้เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ควรปฏิบัติตนตามหลักของสัปบุริสธรรม ๗ ประการนี้ จึงจะได้ ชื่อว่า “มีคุณสมบัติของความเป็นคนดีที่สมบูรณ์”^{๔๗} บุคคลปโรปรัญญตา ความเป็นผู้รู้จักบุคคลแต่ละคน บุคคลปโรปรัญญตา เรียกสั้น ๆ ว่า บุคคลัญญตา ก็ได้หมายความว่า รู้จักบุคคลแต่ละคน เพื่อเลือกปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เป็นคุณธรรมมุ่งที่จะให้ผู้นำรู้จักบุคคลที่ดี ย่อมมีความสำคัญมาก ในเลือกบุคคลที่ควรคบหรือไม่ควรคบ เพราะเมื่อคบคนเช่นใดส่วนมากจะเป็นตามลักษณะของบุคคลที่เราคบ เมื่อคบกับบุคคลที่ดีมีศีลธรรมแล้วย่อมจะนำความเจริญมาสู่ตนเองและหน่วยงานของตน หากว่าผู้นำไม่พิจารณาในการเลือกคบบุคคลแล้วย่อมทำให้เกิดความเสียหาย ในการรู้จักบุคคลหรือการเลือกคบคน

การรู้จักบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ที่ร่วมงานร่วมการปฏิบัติร่วมดำเนินกิจการไปด้วยกันและคนที่ผู้นำไปให้บริการตามความแตกต่างเฉพาะตัว เพื่อปฏิบัติต่อเขาได้ถูกต้องเหมาะสม และได้ผล จนสามารถให้บริการให้ความช่วยเหลือได้ตรงตามความต้องการ รู้ว่าจะใช้วิธีสัมพันธ์ให้คำแนะนำติชมหรือจะให้เขายอมรับได้อย่างไร โดยเฉพาะในการใช้คน ซึ่งต้องรู้ว่าคนไหนเป็นอย่างไร มีความถนัดอัธยาศัยมีความสามารถอย่างไรเพื่อใช้คนให้เหมาะกับงาน นอกจากนั้นก็รู้ประโยชน์ที่เขาพึงได้เพราะว่าในการทำงานนั้นไม่ใช่ว่าเขามาเป็นเพียงเครื่องมือทำงานให้อย่างเดียว แต่จะต้องให้คนที่ทำงานทุกคนได้ประโยชน์ได้พัฒนาตัวเอง ผู้นำควรรู้ว่าเขาควรได้รับประโยชน์อะไร เพื่อความเจริญงอกงามแห่งชีวิตที่แท้จริงของเขาด้วย^{๔๘} ตามทศนะของพระธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตตญาณ) เกี่ยวกับบุคคลปโรปรัญญตาของผู้นำว่า “จะต้องรู้ว่าบุคคลที่จะคบนั้นเป็นใคร มาจากไหน มีตระกูลอย่างไร เป็นคนดีหรือไม่ดี ควรคบหรือไม่ควรคบ จะคบกัันระดับใด ควรต้อนรับหรือไม่ควรต้อนรับอย่างไร”^{๔๙}

๒.๓.๒ คุณค่าและประโยชน์ของหลักสัปบุริสธรรม

หลักสัปบุริสธรรม เป็นหลักธรรมพุทธปรัชญา คือ ธรรมสำหรับการเป็นสัตบุรุษอันมีคุณลักษณะ ๗ ประการ สำหรับผู้บริหาร ผู้นำ หรือผู้นำ หลักสัปบุริสธรรมนี้ไปปฏิบัติ^{๕๐} ซึ่งมีคุณค่าและคุณประโยชน์ คือ

๑. ผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติ นำหลักสัปบุริสธรรมนี้ไปปฏิบัติ ทำให้สามารถรู้วิธีการหรือหลักการที่จะดำเนินงานให้บรรลุถึงจุดประสงค์

^{๔๗}พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

^{๔๘}พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), ภาวะผู้นำ, หน้า ๒๖-๒๗.

^{๔๙}พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตตญาณ), นิเทศธรรม, หน้า ๒๓๕.

^{๕๐}พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), ภาวะผู้นำความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ, หน้า ๑๑.

๒. ผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติ นำหลักสัปปริสธรรมนี้ไปปฏิบัติ ทำให้สามารถมีความมุ่งหมาย มีจุดหมาย รู้จักผลประโยชน์ขององค์กร ชุมชน และกลุ่มคนในสังคมที่ตนดูแลอยู่ ทำให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติ นำหลักสัปปริสธรรมนี้ไปปฏิบัติ ทำให้สามารถรู้จักตนเอง และประเมินตนตามความเหมาะสมกับหน้าที่ เกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติ นำหลักสัปปริสธรรมนี้ไปปฏิบัติ ทำให้สามารถที่รู้จักประมาณในการบริหารต่าง ๆ ทั้งของตน ผู้ร่วมงาน และองค์กร เกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. ผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติ นำหลักสัปปริสธรรมนี้ไปปฏิบัติ ทำให้สามารถรู้จักเวลา จังหวะความเหมาะสมในการดำเนินงาน ก่อให้เกิดความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖. ผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติ นำหลักสัปปริสธรรมนี้ไปปฏิบัติ ทำให้สามารถรู้จักชุมชน และการจัดระบบของสังคมให้ดี

๗. ผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติ นำหลักสัปปริสธรรมนี้ไปปฏิบัติ ทำให้สามารถที่จะเข้าใจ และรู้จักบุคคลที่ร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่ผู้นำเข้าไปเกี่ยวข้อง เมื่อผู้นำรู้จักบุคคล รู้จิตนิสัยต่าง ๆ และรู้จักเลือกคบคน ซึ่ง นำไปพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านต่าง ๆ ให้ได้รับความเจริญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. ผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติ นำหลักสัปปริสธรรมนี้ไปปฏิบัติ ทำให้สามารถ รู้จักหลักแห่งการดำรงชีวิตอยู่ในองค์กรและสังคม ได้อย่างมีความสุข

๙. ผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติ นำหลักสัปปริสธรรมนี้ไปปฏิบัติ ทำให้สามารถเป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นโดยไม่คิดว่าตนเองวิเศษ หรือ ฉลาดกว่าคนอื่น

๑๐. ผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติ นำหลักสัปปริสธรรมนี้ไปปฏิบัติ ทำให้เป็นผู้ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บเพราะไม่ทำอะไรหักโหมเกินกำลังของตน

๑๑. ผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติ นำหลักสัปปริสธรรมนี้ไปปฏิบัติ ทำให้สามารถปรับตัว เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี

๑๒. ผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติ นำหลักสัปปริสธรรมนี้ไปปฏิบัติ ทำให้สามารถยังดำรงชีพอยู่ได้ด้วยความไม่ประมาทเพราะรู้จักคบเพื่อนดี^{๕๑}

กล่าวได้ว่า หลักสัปปริสธรรม คือคุณธรรมของคนดี หรือสัตบุรุษอันเป็นสิ่งที่สังคมปรารถนา เพราะการเป็นบุคคลที่ดีในสังคมย่อมต้องอาศัย ความประพฤติทางกาย วาจา ใจ อยู่ในความเหมาะสม ผู้ที่นำหลักสัปปริสธรรม ๗ ประการ^{๕๒} อันได้แก่ หลักธัมมัญญตา (การรู้จักเหตุ) ทำให้สามารถรู้วิธีการหรือหลักการที่จะดำเนินงานให้บรรลุถึงจุดประสงค์ หลักอัตถัญญตา (การรู้จักผล) มีความมุ่งหมาย มีจุดหมาย รู้จักผลประโยชน์ขององค์กร ชุมชน และกลุ่มคนในสังคมที่ตนดูแลอยู่ ทำให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักอัตถัญญตา (การรู้จักตน) รู้จักตนเองและประเมินตนตาม

^{๕๑}พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), พุทธศาสนากับสังคมไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโคมคิมทอง, ๒๕๓๒), หน้า ๓๓.

^{๕๒}อ.สตุตถก. (ไทย) ๓๗/๖๕/๒๓๖.

ความเหมาะสมกับหน้าที่ เกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักมัตตัญญูตา (หลักการรู้จักประมาณ) ที่รู้จักประมาณในการบริหารต่าง ๆ ทั้งของตน ผู้ร่วมงาน และองค์กรเกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักกาลัญญูตา (การรู้จักกาล) รู้จักเวลาจังหวะความเหมาะสมในการดำเนินงาน ก่อให้เกิดความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักปรีสัญญูตา (การรู้จักชุมชน) รู้จักชุมชนและการจัดระบบของสังคมให้ดี และหลักบุคคลัญญูตา (การรู้จักบุคคล) ทำให้สามารถ ที่เข้าใจและรู้จักบุคคลร่วมงาน ผู้ได้บังคับบัญชา^{๕๓} ตลอดทั้งบุคคลทั่วไปที่ผู้นำเข้าไปเกี่ยวข้องมาใช้ในการดำเนินงาน ทำให้เกิดคุณค่าและประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินงานของตนเอง ขององค์กร สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนการดำรงชีวิตของตน สามารถอยู่ในครอบครัว องค์กร สังคม และประเทศชาติอย่างมีความสุขจากคุณค่าและคุณประโยชน์ของหลักสัปปุริสธรรม สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับการบริหารโครงการ ทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหาร ด้านการให้ความรู้ประชาชน และด้านจริยธรรม เพราะให้การบริหารโครงการประสบความสำเร็จเป็นที่ต้องการของโรงเรียนต่าง ๆ และพระวิทยากร หลักสัปปุริสธรรมจึงสอดคล้องกับการบริหารโครงการโดยให้พระเป็นผู้นำในการสอนศีลธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน เกิดประโยชน์สุขและความเจริญได้

การยึดหลักในการปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรมทั้ง ๗ ประการเหมือน ๆ กัน ความรักสมัครสมานสามัคคีปรองดองกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการดำเนินงานนั้น ไม่ว่าจะเป็นงานด้านใดก็แล้วแต่ ย่อมประสบความสำเร็จ ย่อมประสบความสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้โดยแท้จริง เพราะหลักสัปปุริสธรรม ๗ นั้นเป็นหลักที่ว่าด้วยของหลักธัมมัญญูตา การรู้จักเหตุ หลักอรรถัญญูตา การรู้จักผล หลักอรรถัญญูตา การรู้จักตน หลักมัตตัญญูตา การรู้จักประมาณ หลักปรีสัญญูตา การรู้จักชุมชน และหลักบุคคลัญญูตา การรู้จักบุคคลตามความเหมาะสม ตามสถานภาพสถานการณ์ ตามความต้องการที่แท้จริงที่เกิดขึ้น จึงกล่าวได้ว่าสามารถแก้ไขปัญหาไม่ว่าจะเป็นงานที่ดีตัวบุคคลก็ดี ตรงตามความต้องการ จึงสามารถลดปัญหา ลดการแก้ไขปัญหา เพิ่มศักยภาพขององค์กรนั้น ๆ ให้มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สร้างความเจริญและความประทับใจให้แก่ผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ดังนั้นหลักสัปปุริสธรรม ๗ ประการ จึงเป็นธรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานขององค์กรนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลความสำเร็จตรงตามเป้าหมายนโยบายของรัฐและประชาชนทั้งหลายตลอดไป

^{๕๓}พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), ภาษารธรรม, หน้า ๑๗๐.

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับหลักสัปปริสธรรม

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อ.สตุตทก. ๓๗/๖๕/๒๓๖.	สัปปริสธรรม คือ ธรรมของสัตบุรุษ หรือธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ คำว่า “สัตบุรุษ” คือ คนดี นักปราชญ์ หรือบัณฑิตสัปปริสธรรม ซึ่งเป็นคุณธรรมที่ทำให้คนเป็นคนดี มี ๗ ประการ ๑. ฉัมมัณฺณุตตา คือ การรู้จักเหตุ ๒. อัตถณฺณุตตา คือ การรู้จักผล ๓. อัตตณฺณุตตา คือ การรู้จักตน ๔. มัตตณฺณุตตา คือ การรู้จักประมาณ ๕. กาลณฺณุตตา คือ การรู้จักกาล ๖. ปริสณฺณุตตา คือ การรู้จักชุมชน ๗. ปุคคลณฺณุตตา คือ การรู้จักบุคคล
พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต)	สัปปริสธรรม ๗ ประการ คือคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำ บุคคลที่เป็นผู้นำจะต้องมีธรรมะ หรือคุณสมบัติในตัวของผู้เรามี ๗ ประการ ได้แก่ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชนและรู้จักบุคคล
พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช)	คนที่สามารถให้การแนะนำในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องความปรารถนาดีมี ๗ ประการ ได้แก่ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล เป็น สัตบุรุษ คือ เป็นคุณธรรม หรือคุณสมบัติของคนดี เป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติเป็นคนดี เป็นผู้ควรแก่การยกย่องนับถือ
สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน)	สัปปริสธรรม เป็นหลักธรรมที่สำคัญของมนุษย์ เป็นสมบัติเป็นคุณลักษณะของมนุษย์ มีปัญญารู้ได้ ทำได้ เข้าใจว่า ความกตัญญูทศเวทเป็นคุณธรรมที่ดี ที่ประเสริฐ มนุษย์มีสติปัญญารักษาความดีงามของตนให้สมบูรณ์ด้วยหลักธรรมนี้เพื่อให้ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์คงอยู่เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เป็นคนตระหนักในเหตุผลรู้จักการวางตัว

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับหลักสัปปริสธรรม (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระราชธรรมนิเทศ (ระบอบ จิตญาโณ)	ผู้นำมีเป้าหมายมีจุดประสงค์ในการทำงาน และเชื่อว่าจุดหมายที่ดีย่อมมาจากหลักการหรือเหตุที่ดี ดังกล่าวแล้วเมื่อประสบกับผลหรือสิ่งที่กำลังได้รับอยู่ในปัจจุบันก็สามารถเชื่อมโยงกลับไปหาเหตุได้ว่าผลที่เกิดขึ้นมาจากสาเหตุอะไร
ทองย้อย แสงสินชัย	การรู้จักตนเอง พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญในการศึกษาเรื่องการรู้จักตนเอง จึงกล่าวได้ว่า จุดมุ่งหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนาก็อยู่ที่การรู้จักตนเองอย่างแจ่มแจ้งจนสามารถควบคุมพฤติกรรมทางกาย ทางวาจา และทางใจของตัวเองได้แน่อนั่นเอง

๒.๔ หลักการการเลือกตั้ง

๒.๔.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การเลือกตั้งที่ใช้อยู่ทุกวันนี้ถือว่าเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยผู้แทน ได้แก่ การให้สิทธิพลเมืองทุกคนเป็นผู้มีส่วนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตัวในรัฐสภาและมติ ดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐสภาถือว่าเป็นความต้องการหรือสอดคล้องกับเจตจำนงของประชาชน^{๕๔} การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นการเลือกตั้งที่ให้สิทธิกับพลเมืองทุกคน โดยเสมอภาคกัน หมายถึง เสียงที่ทุกคนมีค่าเท่ากัน คือ ๑ คะแนนเสียง (One Man One Vote) ไม่ใช่ว่าคนมีอายุมากเกินไป ๔๐ ปี มี ๒ คะแนนเสียง อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี มีเพียง ๑ คะแนนเสียงในระบอบประชาธิปไตยนั้น บุคคลทุกคนเมื่อคุณสมบัติครบถ้วน เป็นผู้ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งแล้วต่างก็มีสิทธิคนละ ๑ เสียงเท่ากันทั้งสิ้น ความสำคัญของการเลือกตั้งทางการเมือง นั้นที่สำคัญคือสามารถกำหนดผู้ที่จะเข้าหรือออกจากการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมือง^{๕๕} นอกจากนี้การเลือกตั้งยังก่อให้เกิดความสำคัญต่อระบบการเมือง ดังนี้ คือ

๑. สร้างความชอบธรรมให้แก่ระบอบการปกครอง

๒. การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล หรือผู้ปกครองเป็นไปโดยสันติทำให้รัฐบาลนั้นเป็นรัฐบาลในนามประชาชน เพราะได้รับความยินยอมให้เข้าไปปฏิบัติหน้าที่จากประชาชน^{๕๖}

^{๕๔}สุชุม นวลสกุล, การเมืองและการปกครองไทย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕), หน้า ๙.

^{๕๕}พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, วัฒนธรรมการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๘๐.

^{๕๖}ทิพาพร พิมพิสุทธิ และ อนุสรณ์ ลีมี มณี, พฤติกรรมการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐), หน้า ๑๗๒.

๓. ทำให้ประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครองรู้สึกเกิดความผูกพันกับนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่ตนเลือกไป และทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายนั้นทั้งรัฐบาลพอที่จะเรียกร้องให้ประชาชนเสียสละเพื่อประเทศได้ ลักษณะนี้เสริมความชอบธรรมแก่รัฐบาลมากกว่าเพื่อการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล แต่เงื่อนไขที่ทำให้เกิดลักษณะทั้งสองอยู่ที่มีการเลือกตั้งโดยอิสระ^{๕๗}

การเลือกตั้งยังเป็นกลไกเชื่อมโยงสะท้อนทัศนคติของสาธารณชนต่อนโยบายของทางรัฐบาลและกำหนดแนวทางของนโยบายการบริหารออกมา อย่างไรก็ตามความสำคัญของการเลือกตั้งในปัจจุบันนี้ ไม่ใช่เพียงเพื่อเลือกให้ได้ตัวแทนของราษฎรเท่านั้น แต่อยู่ที่การเลือกเพื่อให้ได้ผู้แทนที่ดีเข้าไปใช้สิทธิใช้เสียงแทนราษฎร อันจะเกิดผลกระจายความสุขไปยัง คนในสังคมอย่างทั่วหน้า การเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวไม่ใช่สิ่งที่จะแสดงความเป็นประชาธิปไตย เว้นไว้เสียแต่ว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยถูกต้องตามลักษณะของความเป็นประชาธิปไตยซึ่งโดยปกติแล้วในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งต้องมีความสม่ำเสมอ มีวาระหลักการที่แน่นอนว่าจะมีการเลือกตั้งใดบ้าง เพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดการใช้อำนาจปกครอง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุทำให้มีการใช้อำนาจไปในทางอื่นที่มีใช้ความ ผาสุก หรือผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนร่วม

การมีสิทธิเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว และมีโอกาสเลือกสรรตัวบุคคลจริง ๆ โดยมีการลงคะแนนลับ และมีหลักประกันเพียงพอที่จะไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ว่าคุณลงเสียงให้กับผู้สมัครคนใด ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันการใช้อิทธิพลข่มขู่ให้ลงคะแนนตามประสงค์ของผู้อื่น นอกจากนี้การอำนวยความสะดวกในการไปใช้สิทธิลงคะแนน ปัจจัยต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานี้ว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอยู่ไม่น้อยในเรื่องของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย^{๕๘}

การเลือกตั้งนอกจากเป็นกระบวนการที่เลือกสรรรัฐบาลที่จะนำมาปกครองและสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ปกครองให้เป็นไปโดยสันติแล้ว การเลือกตั้งในประเทศที่มีพรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรคหรือหนึ่งกลุ่ม การเลือกตั้งมีบทบาทที่สำคัญในการยุติความขัดแย้งในระบบทางการเมือง โดยพรรคการเมืองต่าง ๆ การเลือกตั้งที่เป็นไปตามกฎหมายกติกา ดังกล่าว จะทำให้คู่ต่อสู้ทางการเมืองยอมรับผลการตัดสินของผู้เลือกตั้ง โดยที่ฝ่ายชนะจะได้รับมอบอำนาจจากประชาชน ให้ทำการปกครองในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ ฝ่ายแพ้จะหาทางเอาชนะในคราวต่อไป ตามวิधिกฎเกณฑ์และกติกาที่กำหนดเอาไว้ วิธีการนี้ช่วยอำนวยความสะดวกในการสื่อสารอำนาจทางการเมืองและการปกครองให้เป็นไปอย่างสันติไม่ต้องอาศัยวิธีการที่ผิดกฎหมายและไม่ชอบธรรม เช่น การปฏิวัติรัฐประหารมาเป็นกลไกในการสับเปลี่ยนอำนาจ

ดังนั้น กระบวนการเลือกตั้งภายในเงื่อนไขที่กล่าวมานี้จึงมีความแตกต่างออกไปจากการเลือกตั้ง ในประเทศที่มีพรรคการเมืองที่มีอำนาจอิทธิพลมากที่สุดเพียงพรรคเดียว หรือกลุ่มคณะบุคคลเพียงคณะเดียว ซึ่งใช้การเลือกตั้งเป็นเพียงข้ออ้างในการสร้างความชอบธรรม ในอำนาจการ

^{๕๗}วิทยา สุจริตธนารักษ์, *ท้องถิ่นกับการพัฒนาท้องถิ่น*, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓), หน้า ๕๕.

^{๕๘}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๘.

ปกครองเท่านั้น และมีใช้เป็นกลไกเพื่อขจัดความขัดแย้งหรือเพื่อตัดสินการสืบทอดอำนาจแต่อย่างใด กระบวนการสับเปลี่ยนอำนาจการปกครองโดยการเลือกตั้ง เป็นกลไกสำคัญที่จะคอยเตือนสำนึกของผู้แทนราษฎรหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่ได้รับตำแหน่งหน้าที่โดยการเลือกตั้งให้ตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่าตนมีหน้าที่จะต้องรับผิดชอบต่อประชาชน

หลักเกณฑ์ในการเลือกตั้ง ประกอบด้วยหลักการ ดังต่อไปนี้ คือ

๑. หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง คือผู้เลือกตั้งจะต้องมีอิสระปราศจากอิทธิพลข่มขู่
๒. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา คือ ผู้ที่ได้รับเลือกเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศจะอยู่ในอำนาจในระยะเวลาที่กำหนดไว้เมื่อครบกำหนดก็ให้พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ก็จะมีการเลือกตั้งขึ้นใหม่

๓. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง หมายถึง การจัดการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์

๔. หลักการออกเสียงโดยทั่วไป ไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลใดหรือกลุ่มใดเป็นพิเศษ

๕. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนมีคะแนนเสียงที่มีน้ำหนักเท่ากัน

๖. หลักการลงคะแนนเสียงลับ ซึ่งเป็นการให้เสรีภาพที่จะลงคะแนนโดยไม่จำเป็นต้องบอกผู้อื่นว่าเลือกใคร

๗. หลักการกำหนดอายุขั้นต่ำ การกำหนดอายุขั้นต่ำไว้ด้วยเหตุผลที่ว่าการให้ผู้มีอายุต่ำกว่าที่กำหนดไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็อาจจะขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ทางการเมือง ซึ่งอาจจะทำให้การวินิจฉัยขาดเหตุผล

๘. หลักความเป็นพลเมืองเกือบทุกประเทศ จะมีการสงวนสิทธิการเลือกตั้งไว้แก่พลเมืองของตนเอง^{๕๙}

การเลือกตั้งถือเป็นเครื่องมือสำคัญของการเมืองในระบบประชาธิปไตย เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ และมีผลกระทบต่อระบบการเมืองหลาย ประการ นอกเหนือจากการเป็นช่องทางในการเข้าสู่อำนาจของฝ่ายผู้ปกครอง

๑. การเลือกตั้งช่วยแก้ไขความขัดแย้งและผ่อนคลายความตึงเครียด อันเนื่องมาจากความขัดแย้งที่รุนแรงไม่ว่าระหว่างรัฐบาล ฝ่ายค้าน ฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร หรือระหว่างฝ่ายผู้ปกครองกับฝ่ายที่ถูกปกครอง การจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่นั้น ก็จะช่วยถอดถอนความตึงเครียดทางการเมืองดังกล่าวได้

๒. การเลือกตั้งช่วยสร้างความชอบธรรมทางการเมือง ในการหาทางออกให้กับการตัดสินใจในทางเลือกเกี่ยวข้องกับชะตากรรมของประเทศและประชาชน ในกรณีที่รัฐบาลเกิดความผิดพลาด ในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของประเทศหรือดำเนินนโยบายในการบริหารประเทศหรือกรณีเรื่องสำคัญที่ชะตากรรมของประเทศชาติและประชาชนตกอยู่ในห้วงอันตรายไม่สามารถสร้างฉันทา

^{๕๙}เมธา สุตบรรทัด, ประชาธิปไตยและหน้าที่ผู้แทนราษฎร, (กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์, ๒๕๑๗), หน้า ๔๙-๕๑.

มติ ในการกำหนดทางเลือกได้โดยรัฐบาลเพียงลำพัง จึงจำเป็นต้องอาศัยอำណัติอ้างอิงทางการเมืองของประชาชนเป็นเครื่องตัดสินใจ การตกลงใจแทนรัฐบาลและรัฐบาลขาดความเชื่อมั่นในความชอบธรรมทางอำนาจ การเลือกตั้งหรือเป็นการถ่ายโอนการยอมรับผิดชอบ และอำนาจการตัดสินใจไปให้กับประชาชนเป็นผู้ใช้โดยตรง

๓. การเลือกตั้งช่วยนำร่องทิศทางการเมือง ช่วยสร้างความสอดคล้องในการเปลี่ยนแปลงให้วิวัฒนาการทางการเมืองการปกครอง เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นกิจการทางการเมืองที่เชื่อมโยงการปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับผู้ปกครอง โดยที่ประชาชนเป็นฝ่าย ได้รับโอกาสในการแสดงออกถึงความต้องการใหม่ ๆ ขณะที่ผู้ปกครองก็ได้รับโอกาสในการริเริ่มสร้างสรรค์แนวทางใหม่ ๆ ในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ไม่ว่าในเรื่องมาตรการนโยบาย หรือบุคลากรทางการเมืองที่ผ่านการคัดสรรจากกระบวนการแข่งขันที่ทำให้เกิดการผลัดซ้ำ ซึ่งผลผลิตใหม่ ๆ ทางการเมืองที่แตกต่างไปจากเดิมโดยเฉพาะการก่อตัวขององค์กรอำนาจใหม่ทางการเมือง ไม่ว่าในฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหาร และ/หรือฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายค้านก็ตาม ย่อมจะส่งอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทิศทางการเมือง

๔. การเลือกตั้งช่วยสร้างอิทธิพล และความสำคัญทางการเมืองของประชาชน การเลือกตั้ง เป็นการใช้อำนาจทางการเมืองโดยตรงของประชาชน ซึ่งจะส่งอิทธิพลต่อการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองของผู้ปกครอง การเลือกตั้งทั่วไปจึงเป็นการใช้อิทธิพลทางการเมืองของประชาชนส่วนใหญ่ไปจำกัด ควบคุม และสลายการครอบงำอิทธิพลสูงสุดทางการเมืองขององค์กรอำนาจ และกลุ่มผูกขาดเฉพาะกลุ่ม เพื่อให้กระบวนการแข่งขันเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของผู้ปกครองสัมพันธ์สอดคล้องกับความต้องการและรับผิดชอบต่อประชาชนส่วนใหญ่

๕. การเลือกตั้งช่วยสร้างสันติภาพในการต่อสู้แข่งขันทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นกลไกช่วยให้จัดระเบียบการต่อสู้ทางการเมืองให้อยู่ในกรอบของกฎเกณฑ์กติกา แทนการใช้กำลังรุนแรง กำกับการแข่งขันทางอำนาจให้อยู่ในครรลองของสันติวิธีที่กลุ่มอำนาจฝ่ายต่าง ๆ ให้การยอมรับร่วมกันได้ ทั้งในการเข้าสู่อำนาจ การใช้อำนาจและการพ้นจากอำนาจ

๖. การเลือกตั้งช่วยให้ประชาชนได้คัดสรรกลั่นกรองผู้แทน และผู้ปกครองที่ต้องการการเลือกตั้ง เปิดโอกาสทางการเมืองให้แก่ประชาชน ในการพิจารณาตัดสินใจเปลี่ยนแปลงและคัดสรรผู้แทนหรือผู้ปกครองใหม่ให้สนองตอบตามความต้องการที่เปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ได้รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศของการแข่งขันทางอำนาจในระหว่างกลุ่มอำนาจและผู้ปกครองซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนได้รับโอกาสในการเลือกผู้ปกครองและผู้ปกครองเองก็จะแข่งขันกันสนองตอบตามความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น^{๖๐}

การเลือกตั้ง (Election) มีนัยความหมายจำแนกออกได้เป็นสองแง่กล่าวคือ การเลือกตั้งในแง่มุมของกฎหมายและการเลือกตั้งแง่มุมปรัชญา โดยในส่วนแรก การเลือกตั้งในแง่มุมของกฎหมายนั้น เป็นการพิจารณาจากกฎหมายการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยทั่วไปแล้วจะมีสภาพอยู่ ๓ ประการคือ การเลือกตั้งที่เป็นสิทธิ (Rights) ในแง่นี้ การเลือกตั้งถือเป็นสิทธิที่มีความสำคัญ

^{๖๐}ชาวนะ ไตรมาศ, รัฐธรรมนูญใหม่ของไทยกับข้อเสนอในการสร้างความสามารถทางการเมืองการปกครองของประเทศ, ๒๕๔๕, หน้า ๙.

ประการหนึ่งที่รัฐจะต้องให้ความคุ้มครอง การเลือกตั้งในฐานะที่เป็นอภิสิทธิ์ (Privilege) เป็นการที่ผู้ลงคะแนนเสียงมีความเป็นอิสระที่จะเลือกกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ ที่ได้รับการยอมรับจากกฎหมาย ปราศจากการแทรกแซงหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นเป็นต้น และการเลือกตั้งในฐานะที่เป็นหน้าที่ (Duty) อันหมายถึง การที่บุคคลจำเป็นต้องกระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีสภาพเป็นหน้าที่จึงเป็นไปได้โดยที่กฎหมายได้ระบุหรือบังคับให้ผู้ลงคะแนนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่ากฎหมายได้ระบุหรือบังคับให้ผู้ออกเสียงลงคะแนนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งที่ต้องกระทำ กระลงคะแนนเสียงที่กำหนดไว้หน้าที่ทางการเมืองของประชาชนโดยผลทางบังคับของกฎหมายนั้นเป็นเช่นนี้ ยกตัวอย่างได้แก่ประเทศไทย ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทย หากเพิกเฉยจะต้องถูกลงโทษด้วยการเสียสิทธิทางการเมืองเป็นเด็ดขาดบางประการเป็นต้น

ในส่วนที่สอง การเลือกตั้งในแง่มปฐญา แบ่งออกได้เป็น ๓ ประการดังนี้

ประการแรก การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นสิทธิตามธรรมชาติ เป็นสิทธิที่เกิดขึ้นมากับบุคคลในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของรัฐบาล ทั้งนี้เพราะบุคคลย่อมเสมอภาคกัน อันมีลักษณะตามธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งหากบุคคลผู้ใดเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้วย่อมมีความเป็นผู้ใหญ่และไม่มีลักษณะต้องห้ามแล้ว จะมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ประการที่สอง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นภารกิจสาธารณะอย่างหนึ่ง ความก้าวคืบหน้าของสังคมย่อมขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของบุคคลให้เป็นไปตามหน้าที่อย่างชาญฉลาด เมื่อเป็นดังนี้แล้ว การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจึงจำกัดเฉพาะแก่บุคคลที่เหมาะสมเท่านั้น และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยดีเท่านั้น การดำเนินการตามแนวนั้น บุคคลจึงอาจถูกกำหนดสิทธิในการลงคะแนนได้เสมอ หากเมื่อปรากฏว่าบุคคลใดนั้นเข้าลักษณะที่ไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างถูกต้องเลยรัฐบาลนั้นแล้ว พรรครัฐบาลหรือพรรคร่วมรัฐบาล ในวันที่มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นหรือวันเลือกตั้งเป็นสำคัญอย่างยิ่ง

ประการที่สาม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นมีสภาพเป็นสิทธิคัดค้านการกระทำได้ กล่าวคือ ผู้ออกเสียงลงคะแนนที่คัดค้านการกระทำหรือนโยบายของรัฐ จะลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมืองที่ตรงกันข้ามกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สนับสนุนรัฐบาลหรือร่วม

การเลือกตั้งนอกจากเป็นกระบวนการที่ เลือกสรรรัฐบาลที่จะนำมาปกครองและสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ปกครองให้เป็นไปโดยสันติแล้ว การเลือกตั้งในประเทศที่มีพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรค หรือหนึ่งกลุ่ม การเลือกตั้งมีบทบาทที่สำคัญในการยุติความขัดแย้งในระบบทางการเมือง โดยพรรคการเมืองต่าง ๆ การเลือกตั้งที่เป็นไปตามกฎหมายกติกา ดังกล่าว จะทำให้คู่ต่อสู้ทางการเมืองยอมรับผลการตัดสินของผู้เลือกตั้ง โดยที่ฝ่ายชนะจะได้รับมอบอำนาจจากประชาชน ให้ทำการปกครองในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ ฝ่ายแพ้จะหาทางเอาชนะในคราวต่อไป ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาทุกยุคสมัยของการเมืองแม้กระทั่งในปัจจุบันนี้

ตารางที่ ๒.๔ สารสำคัญแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุขุม นวลสกุล	การเลือกตั้งเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยผู้แทนได้แก่ การให้สิทธิ พลเมืองทุกคนเป็นผู้มีส่วนร่วมลงคะแนนเสียงเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตัวในรัฐสภาและมติ ดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐสภาถือว่าเป็นความต้องการหรือสอดคล้องกับเจตจำนงของประชาชน
พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว	การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยเป็นการเลือกตั้งที่ให้สิทธิกับพลเมืองทุกคน โดยเสมอภาคกัน หมายถึง เสียงที่ทุกคนมีค่าเท่ากัน คือ ๑ คะแนนเสียง (One Man One Vote) บุคคลทุกคนเมื่อคุณสมบัติครบถ้วน เป็นผู้ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งแล้วต่างก็มีสิทธิคนละ ๑ เสียงเท่ากันทั้งสิ้น ความสำคัญของการเลือกตั้งทางการเมือง นัยที่สำคัญคือ สามารถกำหนดผู้ที่จะดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมือง
ทิพาพร พิมพ์สุทธิ และ อนุสรณ์ ลิ้มมณี	การเลือกตั้งยังก่อให้เกิดความสำคัญต่อระบบการเมือง ดังนี้ คือ ๑) สร้างความชอบธรรมให้แก่ระบอบการปกครอง ๒) การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล หรือผู้ปกครองเป็นไปโดยสันติ
วิทยา สุจริตธรรักษ์	การเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครองรู้สึกเกิดความผูกพันกับนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่ตนเลือกไป และทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายนั้น
เมธา สุตบรรทัด	การเลือกตั้งเป็นการสร้างความชอบธรรม ในอำนาจการปกครองเท่านั้น และมีใช้เป็นกลไกเพื่อขจัดความขัดแย้งหรือเพื่อตัดสินใจการสืบทอดอำนาจแต่อย่างใด กระบวนการสับเปลี่ยนอำนาจการปกครองโดยการเลือกตั้ง เป็นกลไกสำคัญที่จะคอยเตือนสำนึกของผู้แทนราษฎรหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่ได้รับตำแหน่งหน้าที่โดยการเลือกตั้งให้ตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่าตนมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อประชาชน

๒.๔.๒ ความสำคัญของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง มีความสำคัญต่อคนไทยทุกคนที่ต้องไปทำหน้าที่เพื่อมอบอำนาจอธิปไตยของเราโดยการเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่ในการปกป้องผลประโยชน์และดูแลทุกข์สุขของประชาชน รวมทั้งบริหารงบประมาณของประเทศชาติถึงปีละหนึ่งล้านล้านบาท ดังนั้น การเลือกผู้แทนที่เป็น "คนดี" มีความซื่อสัตย์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนให้เข้าไปทำงานทางการเมืองเราจะทำให้สามารถใช้งบประมาณทุกบาททุกสตางค์ที่มาจากเงินภาษีของประชาชนไปพัฒนาประเทศชาติได้อย่างเต็มที่ นักวิชาการได้จำแนกความสำคัญของการเลือกตั้งไว้ ๒ ลักษณะดังนี้

๑. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎี

ในทางทฤษฎีกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการแบ่งอำนาจอธิปไตยออกเป็นสามส่วนคืออำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ มีความเชื่อมโยงกับปรัชญาการเลือกตั้ง กล่าวคือ การเลือกตั้งจะเป็นที่มาของกลไกผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในประเทศประชาธิปไตยเท่านั้น ในความหมายนี้ การเลือกตั้งจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นที่ยอมรับในอำนาจของประชาชนในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งได้มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทนของประชาชนไปปฏิบัติการแทนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ การเลือกตั้งจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีสิทธิลงคะแนนเสียงได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยด้วยการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ และมีความสัมพันธ์กับอำนาจทางฝ่ายบริหาร ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎีที่เป็นไปตามนัยแห่งทฤษฎีประชาธิปไตยแบบคลาสสิกนี้ บ่งชี้ให้เห็นว่า การเลือกตั้งเป็นการเลือกรัฐบาลที่จะเข้ามาปกครองประเทศ^{๖๑}

๒. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางปฏิบัติ

การเลือกตั้งในทางปฏิบัติได้นำมาซึ่งความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตย อันเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติเชิงบังคับข้อ ๒๑ แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ซึ่งสรุปใจความสำคัญไว้ว่า "เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจการปกครองของรัฐบาล เจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงโดยการเลือกตั้งอันสุจริตเท่านั้น ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลาอาระ ด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน และกระทำเป็นการลับ ด้วยวิธีการอื่นใดที่รับประกันได้ว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะเป็นไปโดยเสรี" ในแง่นี้ การเลือกตั้งจะเป็นกระบวนการทางปฏิบัติหรือขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเสรีประชาธิปไตย และในทางปฏิบัตินี้ อาจจัดแบ่งความสำคัญของการเลือกตั้งออกเป็น ๖ ประการ ประกอบด้วย

ประการแรก การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงหรือความต้องการของประชาชนในการที่มีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นกับระบบการเมือง

ประการที่สอง การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีผลต่อการจัดตั้งรัฐบาลและการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล โดยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยสันติ

^{๖๑}พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, "การเลือกตั้งกับการพัฒนาทางการเมือง", ใน เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔), หน้า ๑๖.

วิธี ก่อให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนผ่านอำนาจได้อย่างดี ห่วงกันการผูกขาดอำนาจและการฉ้อราษฎร์บังหลวง

ประการที่สาม การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างสถาบันทางการเมืองกับประชาชนเป็นอย่างดี หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นกลไกที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างส่วนบน อันประกอบด้วยรัฐสภา รัฐบาลและศาล กับโครงสร้างส่วนล่าง ซึ่งก็คือประชาชน โดยผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ประการที่สี่ การเลือกตั้งเป็นกระบวนการนั้น กลไก และขั้นตอนที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย หรือเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งทำให้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันการใช้ความรุนแรงทางการเมืองได้ การปฏิวัติ รัฐประหาร เมื่อการเมืองเกิดวิกฤตการณ์ การเลือกตั้งในแง่จึงเป็นเครื่องมือประการหนึ่งที่จะช่วยลดความขัดแย้ง

ประการที่ห้า การเลือกตั้งก่อให้เกิดบูรณาการทางสังคมและความรู้สึกในทางปฏิบัติที่ต่างต้องมีสิทธิหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญทั้งในทางการเมืองและสังคมไทย ในการสร้างความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และการเป็นเจ้าของประเทศชาติของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือเป็นกิจของพลเมืองที่พลเมืองในประชาคมการเมืองจะต้องปฏิบัติ

ประการที่หก การเลือกตั้งก่อให้เกิดการกล่อมเกลாதทางการเมือง ทั้งนี้เพราะมีกิจกรรมทางการเมืองหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการหาเสียง ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการสื่อสารถ่ายทอดความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสร้างเสริมการเรียนรู้ระหว่างกันจนนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองร่วมกันในที่สุด

การเลือกตั้งมีผลสำคัญต่อการเมืองประการหนึ่ง และเป็นสิ่งกำหนดผู้ที่จะเข้าหรือออกจากการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งหากจะกล่าวให้กระชับก็คือการเข้าออกจากอำนาจทางการเมือง (ทัศนะผู้เขียนบทความ) และมีความสำคัญต่อระบบการเมือง คือ

ประการแรก การเลือกตั้ง สร้างความชอบธรรมให้แก่ระบบระเบียบการปกครอง เช่น การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้ปกครองโดยสันติ ทำให้รัฐบาลนั้นเป็นรัฐบาลในนามของสังคมประชาชน เพราะได้รับความยินยอมให้เข้าปฏิบัติหน้าที่จากประชาชน และทำให้ประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครองเกิดความผูกพันกับนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่ตนเลือกเข้าไปทำหน้าที่ และทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีส่วนในการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ทั้งรัฐบาลก็จะเรียกร้องให้ประชาชนเสียสละเพื่อประเทศได้ ลักษณะดังกล่าวนี้ จะช่วยเสริมสร้างความชอบธรรมแก่รัฐบาลมากกว่าการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล

ประการที่สอง การเลือกตั้ง เป็นกลไกเชื่อมโยงที่สะท้อนทัศนคติของสาธารณชนต่อนโยบายของรัฐบาลและกำหนดแนวทางของนโยบายการบริหารออกมาเป็นการเลือกตั้งนั้น ก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ประชาชนมากมายหลายประการ

ประการสาม การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างพร้อมเพรียงกัน จะทำให้ได้มาซึ่งผู้แทนราษฎรที่เป็นตัวแทนของประชาชนเป็นส่วนใหญ่อย่างแท้จริง ในทางตรงข้ามกัน หากประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย ผู้แทนราษฎรก็มักจะไม่มีฐานมวลชนที่กว้างขวาง ผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งก็มีสภาพเป็นผู้แทนของเสียงส่วนน้อย

ประการที่สี่ การเลือกตั้งที่เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ย่อมเป็นสิ่งที่สะท้อนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้อิทธิพลโดยเฉพาะทางการเงินเพื่อให้ได้รับโอกาสในการเลือกตั้งลดน้อยลง ในขณะที่เดียวกับการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมก็เป็นช่องทางที่เปิดต่อคนที่มีความรู้ความสามารถให้เข้ามาสมัครรับเลือกตั้งได้มากขึ้น และโอกาสที่คนมีความรู้ความสามารถจะได้รับการเลือกตั้งก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย

ประการที่ห้า การเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย เองจากการเลือกตั้งถือเป็นหัวใจของการปกครองระบอบนี้ แต่หากประชาชนไม่สนใจไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยนอนหลับทับสิทธิ์แม้จะมีการกำหนดให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญระบุไว้ก็ตาม

สรุปได้ว่า การเลือกตั้งเป็นกระบวนการและกิจกรรมทางการเมือง ที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ในการกำหนดตัวผู้บริหารประเทศ และการแสดงบทบาทตามเจตนารมณ์ในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารประเทศของผู้มีอำนาจปกครองนั้น ด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล หรือเป็นการที่ประชาชนได้แสดงออกซึ่งมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการออกเสียงลงคะแนนเลือกตัวแทนของเขาตามความเห็นโดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นตัวแทน

๒.๔.๓ ประเภทของการเลือกตั้ง

การพิจารณาแบ่งประเภทของการเลือกตั้งนั้นอาจใช้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้หลายวิธี เช่น ลักษณะที่มาของการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดเขตเลือกตั้ง วิธีการคิดคะแนน โดยพอที่จะสามารถแบ่งประเภทของการเลือกตั้งออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ

๑) การเลือกตั้งทั่วไป (General Election) คือ การเลือกตั้งที่มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วประเทศในการมาลงคะแนนเสียงพร้อม ๆ กัน เป็นการเลือกตั้งคราวเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้วัดกระแสทางการเมืองของประเทศได้เป็นอย่างดี แต่กระนั้น การเลือกตั้งทั่วไปก็ยังเป็นภาพสะท้อนความคิดเห็นแนวโน้มของกระแสดำความคิดทางการเมืองในประชาชนในประเทศหรือในเขตเลือกตั้งนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

๒) การเลือกตั้งซ่อม (By Election) เป็นการเลือกตั้งบุคคลเข้าไปทำหน้าที่แทนในกรณีต่างๆตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากบุคคลนั้นขาดจากสมาชิก เช่น ตาย ลาออกถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง เป็นต้น ก็จะมีการเลือกตั้งซ่อมเพื่อให้ได้ผู้แทนประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในตำแหน่งนั้นๆ แทนบุคคลเดิม แต่มีบางกรณีที่มีคำพิพากษา หรือคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมาเป็นไปโดยมิชอบ ซึ่งเป็นการขาดสมาชิก และกำหนดให้เป็นการเลือกตั้งอีกประเภทหนึ่ง เรียกว่า การเลือกตั้งซ้ำ (Reelection)

๓) การเลือกตั้งเพิ่ม เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนหลาย ๆ จังหวัดหรือหลายเขตเลือกตั้งในคราวเดียวกัน แต่มิใช่การเลือกตั้งทั้งประเทศ

๔) การเลือกตั้งซ้ำ (Re-election) คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่อีกครั้งหนึ่งในกรณีที่สภานิติบัญญัติหรือศาลยุติธรรม/ศาลรัฐธรรมนูญ อันรวมไปถึงองค์การที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้งที่กฎหมายให้อำนาจไว้วินิจฉัยว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นโมฆะ หรือผิดต่อบทกฎหมายและได้มีคำสั่งที่ขอให้เพิกถอนเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนตำแหน่งที่พ้นไป ซึ่งอาจจะเป็นรายบุคคลหรือรายเขตเลือกตั้งก็ได้การสังกัดกลุ่มการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็เป็นเกณฑ์อีกประการหนึ่งที่ใช้เพื่อจำแนกรูปแบบหรือชนิดของการเลือกตั้ง ซึ่งใช้กันอยู่ในการเลือกตั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น^{๒๒}

จำแนกประเภทของการเลือกตั้งตามเกณฑ์แบบนี้ไว้ ๒ ประเภทคือ

๑. การเลือกตั้งแบบอิงสังกัด (Partisan Election) เป็นการเลือกตั้งที่ปรากฏในระดับชาติหรือระดับประเทศ และการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นบางตำแหน่งได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะเป็นการเลือกตั้งแบบอิงสังกัดพรรคการเมือง ในขณะที่การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนายกเทศมนตรีเป็นต้น เป็นการเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด แม้ในทางจริงแล้วเรามักจะได้ยินอยู่เสมอว่า การเลือกตั้งผู้แทนประชาชนดังกล่าวนี้ มักมีพรรคการเมืองหนุนหลังหรือให้การสนับสนุนไม่ทางหนึ่งก็ทางใด อันก็มักจะเป็นไปในทางลับ

๒. ระบบการเลือกตั้ง ระบบการเลือกตั้ง มีฐานะเป็นระบบการคิดคะแนนของผู้ที่มาลงคะแนนเสียงในเลือกตั้งเพื่อ ชี้ขาดว่าใครเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ที่ประชาชนได้เลือกในสภาหรือฝ่ายบริหารในกรณีที่มีเสียงข้างมากและได้รับการเลือกจากสภาผู้แทนราษฎรไปเป็นรัฐบาลในประเทศที่ใช้รูปแบบการปกครองแบบรัฐสภาอีกด้วย ระบบการเลือกตั้งโดยทั่วไปที่ใช้กันอยู่สำหรับประเทศต่างๆ ในปัจจุบัน สามารถแยกประเภทออกได้ออกโดยพิจารณาจากความเห็นของ ไนมิและไวส์เบิร์ก ที่กล่าวว่า วิธีการเลือกตั้งอาจกำหนดขึ้นโดยให้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลที่เป็นผู้สมัคร อีกหลายคน และผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดก็จะเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ซึ่งเรียกวิธีการนี้ว่า “ระบบการเลือกตั้งโดยอาศัยเสียงข้างมาก” ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นระบบที่มีวิวัฒนาการไปตามขั้นตอนของประวัติศาสตร์ โดยเริ่มต้นจากประเทศอังกฤษ หรืออาจใช้วิธีการเลือกผู้สมัครจากทั้งบัญชีผู้รับสมัครเลือกตั้งซึ่งพรรคการเมืองเป็นผู้จัดทำไว้ ที่มักเรียกกันว่า “ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน” โดยขยายความวิธีการหรือระบบการเลือกตั้งไว้ว่า ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก อาจมีวิธีดำเนินการแตกต่างกันไปหลากหลายรูปแบบ แต่ก็มีคุณลักษณะที่สำคัญคือกำหนดให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดนั้นได้รับเลือกเป็นผู้แทน ไม่ว่าคะแนนเสียงที่ได้มานั้นจะเป็นเสียงส่วนใหญ่หรือไม่ หรือที่เรียกกันว่า ในขณะที่ผู้ที่ได้รับคะแนนในลำดับรองลงมา หากเกินกว่าจำนวนที่กำหนดนั้นให้มีได้ในเขตเลือกตั้งนั้นๆ ก็เป็นคะแนนที่สูญเปล่า ไม่มีลักษณะของการขึ้นบัญชีไว้เพื่อรอทดแทนกรณีผู้ที่ได้รับเลือกในลำดับ

^{๒๒} วัชรรา ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม, ๒๕๔๑), หน้า ๖๐.

ที่สูงขึ้นไปผ่านสถานภาพ ซึ่งก็ถือว่าเป็นวิธีหรือระบบการเลือกตั้งโดยอาศัยเสียงข้างมากอย่างเคร่งครัด จนเป็นที่กล่าวถึงว่าแท้จริงนั้น ระบบนี้มีได้ให้ความสนใจกับเสียงกลุ่มน้อยเลย ประเทศที่ใช้ระบบนี้ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ สวีเดน และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตของไทย ในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ดี ด้วยข้อเสียของระบบเสียงข้างมากนั้น ที่ทำให้เสียงส่วนน้อยที่ไม่ได้รับเลือก ในกลุ่มจำนวนผู้แทน ที่ต้องการต้องสูญเปล่าไป หลายประเทศในยุโรปตะวันตกเช่น ฝรั่งเศส จึงพัฒนารูปแบบการเลือกตั้งดังกล่าวมาเป็นวิธีการที่เรียกว่า “ระบบเสียงข้างมากสองรอบ” คือ ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งที่ได้

คะแนนเสียงมากที่สุดนั้น จะต้องเกินกว่าครึ่งววกหนึ่ง (หรือ ๕๐%+ ๑ เสียง) ของคะแนนเสียงทั้งหมด (Absolute Majority) ด้วย ในกรณีที่ ไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงถึงจำนวนดังกล่าวจะต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในรอบที่สอง ซึ่งในครั้งที่สองนี้ ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดและลำดับรองลงมา จะได้รับการเลือกตั้งจนครบตามจำนวนที่ต้องการ^{๖๓} อีกแบบหนึ่งคือ ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน (Proportional Representation) เป็นการเลือกตั้งโดยกำหนดให้ผู้ลงคะแนนเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองเสนอเป็นบัญชี ๆ ไป ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงตามส่วนแบ่งคะแนนเสียงทั้งหมดจะเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งในรูปแบบนี้ ระบบการเลือกตั้งดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่ออุดช่องว่างของการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก โดยคำนึงถึงโอกาสในการได้รับเลือกตั้งของคนที่มีเสียงข้างน้อย ซึ่งเท่าที่เป็นการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนทั่วทั้งหมด และยังเป็นการบังคับทางอ้อมให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ จำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อจัดตั้งหรือรวมกลุ่มทางเป็นพรรคการเมือง ซึ่งประเทศไทยได้ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบนี้ กล่าวคือ ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจะเป็นแบบที่มีการเลือกตัวบุคคลเป็นส่วนมาก

โดยกำหนดให้ผู้ลงคะแนนทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงได้คนละ ๒ คะแนน คะแนนแรกเป็นคะแนนที่ออกเสียงให้แก่ผู้รับสมัครจากเขตเลือกตั้ง (Apportionment) ซึ่งมีได้เขตเลือกตั้งละหนึ่งคนส่วนอีกคะแนนหนึ่งใช้เลือกพรรคการเมือง ซึ่งจะมีความสำคัญมากเพราะเป็นส่วนที่ใช้ชี้ขาดต่อสถานภาพของพรรคการเมืองนั้นในท้ายที่สุดเมื่อมีการพิจารณาคะแนนนั้น ๆ ตามสัดส่วนแล้ว ในกรณีประเทศไทย หากสัดส่วนเสียงจากระบบบัญชีรายชื่อได้ต่ำกว่าร้อยละ ๕ จากคะแนนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่ได้ลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อพรรคการเมือง ก็จะมีผลให้พรรคการเมืองนั้นถูกยุบไป ในขั้นต้นคะแนนจากบัญชีรายชื่อ หรือที่เรียกกันว่าปาร์ตี้ลิสต์จะบอกว่า พรรคการเมืองได้ที่นั่งในสภาเป็นจำนวนเท่าใด และมีใครบ้างในบัญชีรายชื่อเรียงตามลำดับลงไปจะได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของประเทศไทย ยังกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากระบบบัญชีรายชื่อเท่านั้นจึงจะมีสิทธินั้น ๆ ทำหน้าที่ในตำแหน่งบริหารหรือรัฐมนตรีตำแหน่งต่าง ๆ ได้ โดยความเช่นนี้เท่ากับว่า หากผู้แทนราษฎรจากระบบแบ่งเขตเลือกตั้งรายใดต้องการจะไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี จะไม่สามารถกระทำได้เลย เว้นแต่จะต้องลาออกจากสถานะนั้นและจัดการเลือกตั้งซ่อม (By-election) ทดแทนตำแหน่งที่ว่างลง ส่วน

^{๖๓} สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมืองอังกฤษ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๔), หน้า ๑๖๓-๑๖๔.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบบัญชีรายชื่อที่ได้รับการตำแหน่งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่ายบริหาร ก็จะต้องพ้นจากสมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเช่นกัน แต่ไม่ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ แต่ให้เลื่อนลำดับของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในบัญชีรายชื่อถัดไปขึ้นมาแทนระบบการเลือกตั้งอีกแบบหนึ่งที่ปรากฏให้เห็นคือ ระบบการเลือกตั้งแบบผสม ซึ่งเป็นการผสมระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากและการเลือกตั้งแบบสัดส่วนร่วมกัน

จากแนวคิดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นกิจกรรมทางการเมืองอันแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยใช้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้หลายวิธี เช่น ลักษณะที่มาของการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดเขตเลือกตั้ง วิธีการคิดคะแนน โดยพอที่จะสามารถแบ่งประเภทของการเลือกตั้งออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ ๑. การเลือกตั้งทั่วไป ๒. การเลือกตั้งซ่อม ๓. การเลือกตั้งเพิ่ม ๔. การเลือกตั้งซ้ำ (Re-election) เพื่อกำหนดตัวผู้บริหารประเทศ ฝ่ายนิติบัญญัติและการบริหารกิจการของประเทศโดยประชาชน

แนวคิดกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง

ในฐานะราษฎรของประเทศ และเป็นเจ้าของสิทธิและอำนาจในการบริหารประเทศ ที่ต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง ตั้งแต่ก่อนเลือกตั้ง ช่วงเลือกตั้งและหลังเลือกตั้ง จะต้องปฏิบัติตามอย่างไรต่อการเลือกตั้ง ตามเสียงเรียกร้องต้องการการเลือกตั้ง ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

กระบวนการตัดสินใจนี้ จะนำมาประยุกต์ใช้ในการอธิบายการตัดสินใจในการเลือกตั้ง โดยสรุปเป็นขั้นตอนได้ ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการได้รับข่าวสารของการสมัครรับเลือกตั้งข่าวสารเกี่ยวกับ ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งในการ ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น ประชาชนจะได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยผ่านสื่อ หรือช่องทางใดบ้าง และข่าวสารต่าง ๆ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประชาชนเลือกรับข่าวสารในลักษณะใด จนกระทั่งนำข่าวสารนั้นไปเป็นเกณฑ์คัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องการจะลงคะแนนเสียงให้จากสื่อหรือช่องทางหลาย ๆ ทาง นั้น ประชาชนเลือกที่จะเชื่อข่าวสารจากแหล่งใดมากที่สุด และลักษณะของข่าวสารที่ผ่านไปสู่ผู้ลงคะแนนเสียงนั้นเป็นลักษณะข่าวสารที่หลากหลาย เพื่อที่จะจงใจให้ลงคะแนนเสียง

๒. การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งเมื่อผู้ลงคะแนนเสียงยอมรับว่าจะต้องมีการตัดสินใจ และได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือนโยบายพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ หรือผู้ลงคะแนนผูกพันกับพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็จะสร้างหลักเกณฑ์ในการที่จะคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อคัดเลือกผู้สมัครที่ตนถูกใจมากที่สุด ให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงได้ หรือเท่าที่ ตนเองต้องการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล ขั้นตอน นี้รวบรวมความคิดและทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา นั้น ๆ การพัฒนาทางเลือกก็คือ การทำให้เกิด

ทางเลือกหลาย ๆ ทาง แล้วนำมาประเมินเพื่อเลือกทางที่เหมาะสมกับเป้าหมายของ การเลือกตั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ตัดสินใจ กล่าวคือ ในขั้นตอนนี้จะเริ่มมีการรณรงค์หาเสียง ข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมือง ก็เริ่มเข้าสู่ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประชาชนก็จะเริ่มประเมินข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับมาสอดคล้อง กับหลักเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือไม่ ผู้ลงคะแนนบางคนอาจจะให้ ความสำคัญกับนโยบาย บางคนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือบางคนอาจจะพิจารณาว่าผู้สมัครคนใดที่สามารถให้ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์เฉพาะหน้ามากกว่าผู้อื่น

๓. การประเมินและจัดลำดับ เมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงแล้ว หลังจากนั้นจะเป็นการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนว่าตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนจะได้รับการประเมินเท่าไร ตามการประเมินของผู้ลงคะแนน เสียงเลือกตั้งแต่ละคน ก่อนที่จะตัดสินใจทางเลือกที่ดีที่สุด

๔. การตัดสินใจสุดท้ายที่จะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ขั้นตอนนี้ตามปกติแล้วผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีคะแนนรวมจากการประเมินมากที่สุด แต่ในขั้นตอนนี้อาจจะมีเหตุการณ์บางอย่างเข้ามาสอดแทรก กล่าวคือ ผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามอิทธิพลของสิ่งของเงินทอง ที่ได้รับจากหัวคะแนนผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเงินและสิ่งของนี้อาจจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งด้วย

ในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยถือว่า การเลือกตั้งเป็นกลไกและกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่าใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ปกครองโดยชอบธรรม การเลือกตั้งยังเป็นการให้เสรีภาพและสิทธิทางการเมืองแก่ประชาชน กล่าวคือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยผ่านทางตัวแทนนั่นเอง กล่าวโดยสรุป ในระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยถือว่า การเลือกตั้งเป็นกลไก และกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่าใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะปกครองโดยชอบธรรม

จากการศึกษาวิจัยในต่างประเทศแสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของผู้สมัครหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในหลายลักษณะ เช่น ผลของการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ถูกต้องและครบถ้วนแก่ประชาชนจะทำให้ประชาชนสามารถออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงได้อย่างถูกต้อง และการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนจะทำให้ประชาชนมีความรู้ทางการเมืองสูงขึ้น และประชาชนสามารถเข้าไปมีบทบาทได้อย่างไรบ้าง ทำให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการเข้าไปมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายซึ่งมีผลทำให้สัดส่วนประชาชนที่ออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Vote Turnout) เพิ่มขึ้นด้วย^{๖๔} การให้ข้อมูล

^{๖๔}Grönlund, Kimmo, “ How Education and Political Information Affect Turnout in Different Electoral Systems” , Paper prepared for the 30th ECPR Joint Sessions of Workshops, (Workshop 22 "Political Participation and Information"), March 22-28, 2002, Università di Torino, 2002

ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยการนำเสนอผลการสำรวจประชามติ (poll) รวมถึงการคาดการณ์ผล การเลือกตั้งโดยผู้เชี่ยวชาญในอีกแง่หนึ่งอาจส่งผลในทางลบต่อกระบวนการประชาธิปไตยได้เช่นกัน เนื่องจากมีความเป็นไปได้ที่ประชาชนจะเชื่อว่าผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นจริงจะเป็นไปตามข้อมูล ข่าวสารที่ได้รับ และตัดสินใจไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในที่สุด^{๖๕} เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อให้สังคมการเมืองไทยเป็นสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพ และเสถียรภาพ เป็นระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยโดยประชาชนและเพื่อประชาชนโดยแท้ คน ไทยทุกคนจึงร่วมกันสร้างสรรค์เสริมสร้างและปรับแต่งให้วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะ สอดคล้องรองรับ และสนับสนุนต่อระบบขบวนการทางการเมืองและประชาธิปไตยการเสริมสร้างให้ วัฒนธรรมทางการเมืองไทยเป็นประชาธิปไตย จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้สังคมการเมืองไทยมี การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนโดยประชาชนในที่สุดระบอบประชาธิปไตยแบบ รัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพก็จะสัมฤทธิ์ผล การ เสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองไทยให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นเครื่องชี้วัดของ ความเป็นประชาธิปไตยในสังคมไทย การเลือกตั้งยังเป็นการให้เสรีภาพทางการเมืองกับประชาชน กล่าวว่าการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองไทยผ่านทางตัวแทนนั่นเอง

ตารางที่ ๒.๕ ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กนก วงษ์ตระหง่าน	การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่ เป็นกิจกรรมทางการเมืองอันแสดงถึงการมีส่วน ร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของ อำนาจอธิปไตย
ธโรธร ตู้อทองคำ	การเลือกตั้ง เป็นกระบวนการและกิจกรรม ทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทั้งบทบาทในแง่การกำหนดตัวผู้บริหารประเทศ นิติบัญญัติและการบริหารกิจการของประเทศผู้ ได้รับมอบหมายจากประชาชน

^{๖๕}Taylor, Curtis and Huseyin Yildirim, “Public Information and Electoral Bias”, Paper provided by Duke University, Department of Economics in its series Working Papers with number 05-11, 2005.

ตารางที่ ๒.๕ ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว	การเลือกตั้ง เป็นกระบวนการและกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทั้งบทบาทในแง่การกำหนดตัวผู้บริหารประเทศ และการแสดงบทบาทตามเจตนารมณ์ในการเลือกตั้งผู้แทนของตน
วัชร ไซยสาร	การพิจารณาแบ่งประเภทของการเลือกตั้งนั้น อาจใช้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้หลายวิธี เช่น ลักษณะที่มาของการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดเขตเลือกตั้ง วิธีการคิดคะแนน โดยพอที่จะสามารถแบ่งประเภทของการเลือกตั้งออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ ๑. การเลือกตั้งทั่วไป ๒. การเลือกตั้งซ่อม ๓. การเลือกตั้งเพิ่ม ๔. การเลือกตั้งซ้ำ (Re-election)
สมบัติ อารังธัญวงศ์	คะแนนเสียงมากที่สุดนั้น จะต้องเกินกว่าครึ่งบวกหนึ่ง (หรือ ๕๐%+ ๑ เสียง) ของคะแนนเสียงทั้งหมด (Absolute Majority) ด้วย ในกรณีที่ ไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงถึงจำนวนดังกล่าว จะต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในรอบที่สอง
Grönlund, Kimmo	คุณลักษณะของผู้สมัครหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในหลายลักษณะ เช่น ผลของการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ถูกต้องและครบถ้วนแก่ประชาชนจะทำให้ประชาชนสามารถออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงได้อย่างถูกต้อง และการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนจะทำให้ประชาชนมีความรู้ทางการเมืองสูงขึ้น ทราบว่าสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศเป็นอย่างไร และประชาชนสามารถเข้าไปมีบทบาทได้อย่างไรบ้าง ทำให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการเข้ามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายซึ่งมีผลทำให้สัดส่วนประชาชนที่ออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Vote Turnout) เพิ่มขึ้นด้วย

ตารางที่ ๒.๕ ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Taylor, Curtis and Huseyin Yildirim	การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยการนำเสนอผลการสำรวจประชามติ (poll) รวมถึงการคาดการณ์ผลการเลือกตั้งโดยผู้เชี่ยวชาญในอีกแง่หนึ่งอาจส่งผลในทางลบต่อกระบวนการประชาธิปไตยได้เช่นกัน เนื่องจากมีความเป็นไปได้ที่ประชาชนจะเชื่อว่าผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นจริงจะเป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ และตัดสินใจไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในที่สุด

๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องทั่วไจย

๒.๕.๑ ประวัติความเป็นมา

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

จังหวัดระยอง มีเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๔ เขต (สำหรับการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๒) และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้ ๔ คน จากทั้งหมด ๓๕๐ คนทั่วประเทศในสภาผู้แทนราษฎรไทย

เขตเลือกตั้งที่ ๑ : อำเภอเมืองระยอง [ยกเว้นตำบลห้วยโป่ง ตำบลมาบตาพุด ตำบลทับมา และตำบลเนินพระ (นอกเขตเทศบาลนครระยอง)]

เขตเลือกตั้งที่ ๒ : อำเภอแกลง, อำเภอเขาชะเมา และอำเภอวังจันทร์

เขตเลือกตั้งที่ ๓ : อำเภอบ้านค่าย, อำเภอปลวกแดง และอำเภอนิคมน้ำ [ยกเว้นตำบลมาบข่า (ในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด)]^{๒๖}

เขตเลือกตั้งที่ ๔ : อำเภอบ้านฉาง, อำเภอเมืองระยอง [เฉพาะตำบลห้วยโป่ง ตำบลมาบตาพุด ตำบลทับมา และตำบลเนินพระ (นอกเขตเทศบาลนครระยอง)] และอำเภอนิคมน้ำ [เฉพาะตำบลมาบข่า (ในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด)]^{๒๖}

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นส่วนหนึ่งของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้มีขึ้นในวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น ๔ เขตเลือกตั้ง เท่าเดิมจากการเลือกตั้งครั้งก่อนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่ละเขตเลือกตั้งจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ ๑ คน

^{๒๖}"ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่แต่ละจังหวัดจะมี และจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด", ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอน ๑๐ ก (๒๔ มกราคม ๒๕๖๓) : ๒.

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง ปี พ.ศ. ๒๕๖๖

เป็นส่วนหนึ่งของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๖ จัดขึ้นในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น ๕ เขตเลือกตั้ง เพิ่มขึ้นจากการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้า ๑ เขตเลือกตั้ง โดยในแต่ละเขตเลือกตั้งจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ ๑ คน^{๖๗}

ตารางที่ ๒.๖ ผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ปี ๒๕๖๖

พรรค	จำนวน ผู้สมัคร	คะแนนเสียง		ที่นั่ง		
		จำนวน	%	จำนวน	+ / -	%
ก้าวไกล	๕	๑๗๙,๐๘๗	๔๑.๗	๕	๕	๑๐๐
ประชาธิปัตย์	๕	๑๐๑,๙๓๒	๒๓.๗๓	๐	-๓	๐
พลังประชาชน	๕	๒๓,๗๓๖	๕.๕๒	๐	-๑	๐
อื่นๆ	๓๒	๑๒๔,๖๔๕	๒๙.๐๕	๐	-	๐
ผลรวม	๔๗	๔๒๙,๔๐๐	๑๐๐.๐๐	๕	-	๑๐๐

เขต ๑

เขตเลือกตั้งที่ ๑ ประกอบด้วยอำเภอเมืองระยอง [เฉพาะตำบลห้วยโป่ง ตำบลมาบตาพุด ตำบลทับมา ตำบลน้ำคอก ตำบลนาตาขวัญ ตำบลบ้านแลง และตำบลเนินพระ (นอกเขตเทศบาลนครระยอง)] อำเภอนิคมพัฒนา [เฉพาะตำบลมาบข่า (ในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด)] และอำเภอบ้านค่าย (เฉพาะตำบลตาขัน)^{๖๘}

^{๖๗}วิกิพีเดีย, การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๖, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง> เขต ๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ [๑ มีนาคม ๒๕๖๗].

^{๖๘}วิกิพีเดีย, การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๖, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง> เขต ๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ [๑ มีนาคม ๒๕๖๗].

ตารางที่ ๒.๗ ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง เขต ๑ ปี ๒๕๖๖

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง เขต ๑				
พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%	+ / -
ก้าวไกล	กมนทรรศน์ กิตติสุนทรสกุล (๑)	๓๗,๘๒๐	๔๒.๘๔	-
ประชาธิปัตย์	พศิน ปิตุเตชะ (๓)	๑๗,๘๒๙	๒๐.๑๙	-
รวมไทยสร้างชาติ	สมพงษ์ โสภณ (๗)	๑๖,๒๐๔	๑๘.๓๕	- ๑๑.๖๒
เพื่อไทย	พนตร วงษ์ไพศาล (๕)	๑๓,๕๙๐	๑๕.๓๙	-
ภูมิใจไทย	อาทิตย์ เพ็ชรรัตน์ (๒)	๑,๓๑๓	๑.๔๘	- ๐.๐๕
ไทยสร้างไทย	ดาบตำรวจ ศรศักดิ์ รากแก้ว (๖)	๕๔๘	๐.๖๒	-
เสรีรวมไทย	ทองคำ สิทธิสีวลัย (๙)	๓๔๓	๐.๓๘	-
พลังประชารัฐ	ดนัย วิริยะสวกิจ (๘)	๓๑๒	๐.๓๕	- ๒.๖๘
ไทยภักดี	ดร.ณรรณ นนทรัตน์ (๔)	๒๕๓	๐.๒๘	-
ไทยศรีวิไลย์	สุทัศน์ จันทสิทธิ์ (๑๐)	๖๙	๐.๐๗	- ๐.๓๓
คลองไทย	อนุวิทย์ วงศ์วารินทร์ (๑๑)+	-	-	-
	ผลรวม	๘๘,๒๘๑	๑๐๐	—
	บัตรดี	๘๘,๒๘๑	๙๕.๔๖	-
	ไม่ประสงค์ลงคะแนน	๒,๓๐๔	๒.๕๔	-
	บัตรเสีย	๑,๘๘๘	๒.๐๔	-
	ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	๙๒,๔๗๕	๘๑.๕๓	-
	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	๑๑๓,๔๒๕	๑๐๐.๐๐	-

ตารางที่ ๒.๘ เปรียบเทียบคะแนนกับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ปี ๒๕๕๔ ปี ๒๕๖๒ และ ปี ๒๕๖๖

พรรค	ปี ๒๕๕๔		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๖	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ก้าวไกล	-	-	-	-	๑๗๙,๐๘๗	๔๑.๗
ประชาธิปัตย์	๑๙๕,๐๖๖	๖๒.๓๙	๑๑๒,๐๐๑	๒๙.๙๕	๑๐๑,๙๓๒	๒๓.๗๓
พลังประชารัฐ	-	-	๖๓,๕๗๖	๑๗.๐๐	๒๓,๗๓๖	๕.๕๒
อนาคตใหม่	-	-	๙๕,๖๖๖	๒๕.๕๘	-	-
เพื่อไทย	๙๔,๖๖๗	๓๐.๓๕	๕๐,๓๒๘	๑๓.๔๖	-	-
อื่นๆ	๒๒,๒๓๙	๗.๑๓	๕๒,๔๐๖	๑๔.๐๑	๑๒๔,๖๔๕	๒๙.๐๕
รวม	๓๑๑,๙๗๒	๑๐๐.๐๐	๓๗๓,๙๗๗	๑๐๐.๐๐	๔๒๙,๐๘๗	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๒.๙ สรุปผลคะแนนการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและผลคะแนนพรรคการเมือง ปี ๒๕๖๖

เขตการเลือกตั้ง	ก้าวไกล		ประชาธิปัตย์		พลังประชารัฐ		อื่น ๆ		ผลรวม		ผลการเลือกตั้ง
	คะแนนเสียง	%	คะแนนเสียง	%	คะแนนเสียง	%	คะแนนเสียง	%	คะแนนเสียง	%	
เขต ๑	๓๗,๘๒๐	๔๒.๘๔	๑๗,๘๒๙	๒๐.๑๙	๓๑๒	๐.๓๕	๓๒,๓๒๐	๓๖.๖๒	๘๘,๒๘๑	๑๐๐	ก้าวไกล ได้ที่นั่ง
เขต ๒	๓๘,๘๑๓	๔๘.๙๕	๒๓,๒๙๘	๒๙.๓๘	๔๙๑	๐.๖๑	๑๖,๖๗๙	๒๑.๐๖	๗๙,๒๘๑	๑๐๐	ก้าวไกล ได้ที่นั่ง
เขต ๓	๒๙,๐๓๔	๓๒.๔๕	๑๔,๖๖๘	๑๖.๓๙	๒๑,๗๒๖	๒๔.๑๘	๒๔,๐๔๒	๒๖.๙๘	๘๙,๔๗๐	๑๐๐	ก้าวไกล ได้ที่นั่ง
เขต ๔	๓๘,๗๐๗	๔๔.๘๖	๒๗,๐๕๕	๓๑.๓๕	๗๕๕	๐.๘๗	๑๙,๗๖๑	๒๒.๙๒	๘๖,๒๗๘	๑๐๐	ก้าวไกล ได้ที่นั่ง
เขต ๕	๓๔,๗๑๓	๔๐.๓๒	๑๙,๐๘๒	๒๒.๑๖	๔๕๒	๐.๕๒	๓๑,๘๕๓	๓๗.๐๐	๘๖,๐๙๐	๑๐๐	ก้าวไกล ได้ที่นั่ง
ผลรวม	๑๗๙,๐๘๗	๔๑.๗๐	๑๐๑,๙๓๒	๒๓.๗๓	๒,๓๗๖	๐.๕๒	๑๒๔,๖๔๕	๒๙.๐๕	๔๒๙,๔๐๐	๑๐๐	

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” จากการศึกษางานที่เกี่ยวข้องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีนักวิจัยหลายท่านได้วิจัยไว้ ดังนี้

๒.๖.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ

การวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” จากการศึกษางานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการอ้างอิงและอธิบายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีนักวิจัยหลายท่านได้วิจัยไว้ ดังนี้

จิราพร น้ำฟ้า ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรรศนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมบุคลากรมีความพึงประสงค์ในคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกล็ดแก้วอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ด้านคุณธรรม และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรรศนะของบุคลากรกับปัจจัยส่วน

บุคคล พบว่า เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และระยะเวลาการปฏิบัติงานที่แตกต่าง กัน มีความพึงประสงค์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๕ ด้านแตกต่างกัน^{๖๔}

ธวัชชัย ผงอ้วน ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายก องค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ระดับ ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอ โพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ๔ ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ ด้าน บุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม และอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ด้านคือ ด้านทักษะความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน ๒) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระดับ การศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และ ๓) ข้อเสนอแนะมีดังนี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นที่พึงของประชาชนด้าน กฎหมายได้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรแต่งกายเหมาะสม สง่างาม นายกองค์การบริหารส่วน ตำบลควรให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นได้มากกว่านี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติ หน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ^{๖๕}

พระคมกริช จนทสุทโธ (สุขพัตร) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางการเมืองของคณะ ผู้บริหารเทศบาลเมืองปากซ่อง จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ภาวะผู้นำทางการเมือง ของคณะผู้บริหารเทศบาลเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ภาวะผู้นำ ทางด้านความสามารถ รองลงมาคือ ภาวะผู้นำทางด้านกายภาพ ด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ภาวะ ผู้นำทางด้านบุคลิกภาพ ๒) นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมือง ของคณะผู้บริหารเทศบาล โดยการประยุกต์หลักพรหมวิหาร ๔ มาประยุกต์ใช้ประกอบด้วย ด้าน เมตตา ได้แก่ ผู้นำมีความปรารถนาดี ไม่มีอคติ ด้านกรุณา ได้แก่ รู้จักการให้อภัย ให้กำลังใจการทำงาน ด้านมุทิตา ได้แก่ ยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดียอย่างจริงใจ มีจิตผ่องใส ด้านอุเบกขา ได้แก่ ให้ความ ยุติธรรมในการบริหารงาน เน้นย้ำความซื่อสัตย์สุจริต^{๖๖}

พระประเสริฐ เตชโก (ชาภักดี) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทาง การเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัย พบว่า ๑. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

^{๖๔}จิราพร น้ำฟ้า, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรรณะของบุคลากรเทศบาล ตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี”, *ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๖).

^{๖๕}ธวัชชัย ผงอ้วน, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย, *การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๔).

^{๖๖}พระคมกริช จนทสุทโธ (สุขพัตร), “ภาวะผู้นำทางการเมืองของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองปากซ่อง จังหวัดนครราชสีมา”, *วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย*, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๖) : ๔๒-๕๒.

ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ๑) การมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ($\bar{X}=4.27$) ๒) การมีความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{X}=4.22$) ๓) การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=4.20$) ๔) การมีความรู้ความสามารถ ($\bar{X}=4.17$) ๕) การมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.16$) ๖) การมีคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.16$) และ ๗) การมีบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.14$) ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย และ ๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือการพัฒนาที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่ละด้านมีดังนี้คือ ด้านบุคลิกภาพ คือ ประชาชนต้องการให้ต้องการให้ผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใจซื่อมือสะอาด ปราศจากคอร์รัปชัน ด้านวิสัยทัศน์ คือ ประชาชนต้องการให้ต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ นำพาท้องถิ่นให้ประชาชนมีอาชีพรองรับด้านความรู้ความสามารถ คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความรู้รอบด้านทั้งกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ ด้านความสามารถในการสื่อสาร คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพูดคุย กับประชาชนรู้เรื่อง และเจรจาต่อรองกับกลุ่มต่างๆ ได้ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้ากับทุกคนทุกกลุ่ม ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใจ มีคุณธรรมในการบริหารให้ประชาชนเชื่อและศรัทธา ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร คือ ประชาชนต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลอดการทุจริต นำพาหน่วยงานปราศจากการทำผิดวินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดจรรยาบรรณ ปลอดจากคอร์รัปชันหรือมีคอร์รัปชันน้อยลง^{๗๒}

พระมหาวิชญ์ จีรวฑฒนเมธี (เจริญพล) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=4.43$) รองลงมาด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X}=4.37$) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.34$) และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.30$) ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่การศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

^{๗๒}พระประเสริฐ เตชโก (ชาภักดี), “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ประชาชนต้องการและให้ความสำคัญในแต่ละด้าน มีดังนี้คือ ด้านความรู้ความสามารถ คือ ผู้แทนราษฎร ต้องเก่ง มีความรู้ มีความสามารถ ผู้แทนต้องเก่ง ดี ฉลาด มีไหวพริบ ผู้แทนต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ ต้องการผู้แทนที่มีความประพฤติดีไม่ต่างพร้อย ไม่เห็นแก่ประโยชน์พรรคพวกญาติพี่น้อง ต้องการผู้แทนที่มีความจริงใจ มารยาทงาม อ่อนน้อมถ่อมตนแบบคนพุทธ เห็นใจคนแก่ เอาใจใส่เด็ก สามารถควบคุมตนเองได้ ด้านวิสัยทัศน์ คือ ผู้แทนต้องมองการณ์ไกล มองกว้าง ท้นกาล สร้างอาชีพให้กับคนในพื้นที่ ผู้แทนต้องมองไกลไปข้างหน้า ผู้แทนต้องเป็นนักวางนโยบายที่ดี ด้านบุคลิกภาพ คือ ผู้แทนต้องอ่อนน้อมทั้งก่อนและหลังเลือกตั้ง ให้เป็นนิสัย ผู้แทนมีบุคลิกภาพที่มีความจริงใจ และผู้แทนรู้จักการใช้อำนาจ ไม่เบ่งเมื่อมีโอกาส^{๗๓}

สมบัติ บุญเลี้ยง ได้วิจัยเรื่อง “ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” จากการวิจัยพบว่า ลักษณะภาวะผู้นำที่ดีจะต้อง ประกอบไปด้วย ๑) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ ๒) ผู้บริหารต้องมีบุคลิกภาพที่ดี ๓) ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นในการทำงานและอดทน ๔) ผู้บริหารต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ๕) ผู้บริหารต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ๖) ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี ๗) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ๘) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ๙) ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา ๑๐) ผู้บริหารต้องมีความสามารถ^{๗๔}

สรุปได้ว่า ผู้นำทางการเมืองหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน มุ่งมั่นเพื่อประชาชน มีคุณธรรม และบุคลิกภาพเหมาะสม สามารถสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่ได้เข้าใจตรงกัน

^{๗๓}พระมหาวิษณุ จีระพัฒน์เมธี (เจริญพล), “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๗๔}สมบัติ บุญเลี้ยง, “ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์, ปีที่ ๒๙ ฉบับ ๒ (พฤษภาคม – สิงหาคม, ๒๕๕๕) : ๙๘-๙๙.

ตารางที่ ๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
จิราพร น้ำฟ้า	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ด้านคุณธรรม และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ
พระประเสริฐ เตชโก (ชาภักดี)	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ๑) การมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ๒) การมีความสามารถในการสื่อสาร ๓) การมีวิสัยทัศน์ ๔) การมีความรู้ความสามารถ ๕) การมีมนุษยสัมพันธ์ ๖) การมีคุณธรรมจริยธรรม และ ๗) การมีบุคลิกภาพ ตามลำดับ
พระมหาวิษณุ จีรวุฒนเมธี (เจริญพล)	ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ รองลงมาด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ
สถาพร ศรีเพียวไทย	ความเป็นผู้นำและด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานและการบริหารงานยุคใหม่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
สมบัติ บุญเลี้ยง	ลักษณะภาวะผู้นำที่ดีจะต้อง ประกอบไปด้วย ๑) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ ๒) ผู้บริหารต้องมีบุคลิกภาพที่ดี ๓) ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นในการทำงานและอดทน ๔) ผู้บริหารต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ๕) ผู้บริหารต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ๖) ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี ๗) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ๘) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ๙) ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา ๑๐) ผู้บริหารต้องมีความสามารถ

ตารางที่ ๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
พระคมกริช จนทสุทฺธ (สุขพัตร)	ภาวะผู้นำทางการเมืองของคณะผู้บริหารเทศบาลเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ภาวะผู้นำทางด้านความสามารถ รองลงมาคือ ภาวะผู้นำทางด้านกายภาพ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ภาวะผู้นำทางด้านบุคลิกภาพ

๒.๖.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับพลักรธรรม

การวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรม เพื่อประกอบการอ้างอิงและอธิบายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีนักวิจัยหลายท่านได้วิจัยไว้ ดังนี้

พระพรหมวิหาร อติธมโม (แดนดงยิ่ง) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ระดับคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่ถึงประสงค์ของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านความรู้ความสามารถมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านอุดมการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านภาวะความเป็นผู้นำ ตามลำดับ ๒) ผลการเปรียบเทียบ พบว่าประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และ ๓) ข้อเสนอแนะคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ควรมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข่าวสารการดำเนินงานพร้อมทั้งส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน อีกทั้งส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดแนวนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด^{๗๕}

นนท์ชนันท์กรณีย์ ฝ่ายเทศ ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่

^{๗๕}พระพรหมวิหาร อติธมโม (แดนดงยิ่ง), “คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาอุปสรรค คือ การกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน บุคลิกภาพของผู้นำทางการเมืองเข้าถึงได้ยาก ไม่สื่อสารปัญหาอย่างตรงไปตรงมา และขาดการประสานงานกับชุมชน จึงควรวางแผนเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันปรับปรุง บุคลิกภาพของผู้นำทางการเมืองให้เข้าถึงได้ง่ายสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา^{๗๖}

พระประสิทธิ์ สุเชิธโต (บุญหนา) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารตำบลกุดน้ำใส อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ๒) ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ ๓) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส พบว่า ประชาชนที่มี อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างก็มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ๔) ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใสตามหลักสัปปริสธรรม ๗ พบว่าผู้นำท้องถิ่นควรยึดถือหลักการและการบริหารจัดการองค์การอย่างมีขั้นตอนวางนโยบายที่มีเป้าหมายและคุ้มค่า มีจิตใจโอบอ้อมอารี และเสียสละแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กำหนดนโยบายในการบริหารบริหารงานอย่างเหมาะสมทั้งด้านเวลาและงบประมาณ นำนโยบายไปปฏิบัติตามกรอบเวลา ประสานงานกับทุกองค์กรและทุกภาคส่วน และสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม^{๗๗}

พระณัฐพงษ์ กิจจสาร (พลเวียง) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักสัปปริสธรรม ๗” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความคิดเห็นของบุคลากรต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งห้าด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสติปัญญา ด้านจิตใจด้านอารมณ์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านความสัมพันธ์ ตามลำดับ ๒) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยรวมไม่แตกต่างกัน ๓)

^{๗๖}นนท์ชนันท์กรณีย์ ฝ่ายเทศ, “คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี”, วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๖๔) : ๑๓-๒๑.

^{๗๗}พระประสิทธิ์ สุเชิธโต (บุญหนา), “ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารตำบลกุดน้ำใส อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญจังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โดยเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย สามลำดับแรก คือ ผู้บริหารควรควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ควรมีตุลยพินิจในการตัดสินใจ และควรแสดงออกด้วยความจริงใจ^{๗๘}

พระมหาธีรติ ธมมโสภโณ (โสภิตธรรม) ได้วิจัยเรื่อง “การอบรมกล่อมเกลากิจการการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี” ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ในการส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้วยแนวทางดังนี้ ควรปลูกฝังให้เด็กมีจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเอง ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง เคารพกฎกติกาของสังคม ยอมรับความคิดเห็นหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอนให้รู้จักเหตุและผล คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ฝึกทักษะการแสดงออกให้เหมาะสม ควรเผยแพร่องค์ความรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง เมื่อเกิดความขัดแย้งควรร่วมกันแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันด้วยหลักเหตุผลและสันติวิธี^{๗๙}

พระมหานรินทร์ สุรพลโย (เอมพันธ์) ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ๑) บุคคลัญญตา รู้จักบุคคล โดยการจงรักภักดี รู้คุณค่าของสถาบันหลัก สร้างความรักความสามัคคีให้เกิดมีแก่ประชาชน ๒) อัมมัญญตา รู้จักเหตุ โดยการเข้าใจกฎเกณฑ์ ปฏิบัติตามหน้าที่ ส่งเสริมให้บุคคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบ ๓) อัตถัญญตา รู้จักผล โดยการมีเหตุผล วางนโยบาย กำหนด เป้าหมายได้อย่างถูกต้อง ๔) ปริสัญญัญญตา รู้จักชุมชน โดยการมีจิตสาธารณะ ประโยชน์ มุ่งมั่นจริงใจ ส่งเสริมประชาชนให้รู้คุณค่าของประโยชน์ส่วนรวม ๕) กาลัญญตา รู้จักกาล โดยมีกัลยาณมิตติในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาได้ทันที่ สนับสนุนการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ๖) อตถัญญตา รู้จักตน โดยการกระทำตามหน้าที่ของตน ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ส่งเสริมภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และ ๗) มัตตัญญตา รู้จักประมาณ โดยการใช้ชีวิตพอเพียง ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าด้วยความสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมากทุกข้อ ตามลำดับ^{๘๐}

^{๗๘}พระณัฐพงษ์ กิจจสาร (พลเวียง), “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗”, วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๘) : ๘๘-๑๐๓.

^{๗๙}พระมหาธีรติ ธมมโสภโณ (โสภิตธรรม), “การอบรมกล่อมเกลากิจการการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี”, วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖) : ๑๒๔-๑๓๗.

^{๘๐}พระมหานรินทร์ สุรพลโย (เอมพันธ์), “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมือง ของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ”, ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

พิเชษฐ์ โปตาพล และ ปรมัตต์ โปตาพล ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการ ประยุกต์ใช้สูงสุด คือ กาลัญญุต (รู้จักกาล) รองลงมาคือด้านธัมมัญญุต (รู้หลักหรือรู้จักเหตุ) และด้านอัตถัญญุต (รู้ความ มุ่งหมาย หรือรู้จักผล) ตามลำดับ ด้านที่มีการประยุกต์ใช้ต่ำสุด คือ ด้านมัตตัญญุต (รู้จักประมาณ) ๒. การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมสูงกว่าพนักงาน ๓. การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ในการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๐ ปีขึ้นไป มีการประยุกต์ใช้ผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมสูงกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี และ ๑ - ๕ ปี ตามลำดับ^๑

ศุภณัฐ เจริญสุข ได้ทำวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” ผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมที่เกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ หลักสัปปุริสธรรมที่เป็นธรรมของสัปปุริสชน ประกอบด้วย ๗ คุณลักษณะ ๑) ธัมมัญญุต คือ ผู้นำจะต้องรู้หลักการ ๒) อัตถัญญุต คือ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักเป้าหมาย ๓) มัตตัญญุต คือ รู้จักตนเองอย่างดี ๔) มัตตัญญุต คือ ผู้นำต้องรู้จักขอบเขตความพอเหมาะ ๕) กาลัญญุต คือ รู้จักเวลาจัดการบริหารเวลา ๖) ปริสสญุต คือ ผู้นำจะต้องรู้จักจัดชุมชน และ ๗) ปุคคลโปปริญญุต คือ ผู้นำจะต้องรู้จักบุคคล^๒

สุวรรณ์ แก้วนะ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ๒. การพัฒนาภาวะผู้นำและบทบาทผู้บริหารผ่านหลักสัปปุริสธรรมส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลโดยรวมร้อยละ ๒๑ และ ๓. รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารเทศบาลมีปัจจัยพื้นฐาน ๒ อย่างคือการพัฒนาภาวะผู้นำและบทบาทของผู้บริหารเทศบาลนอกจากนี้ยังบูรณาการหลักพุทธธรรมคือหลักสัปปุริสธรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารเทศบาลที่ถูกต้องตามหลักการและ

^๑พิเชษฐ์ โปตาพล และ ปรมัตต์ โปตาพล, “การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด”, วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๘๓-๙๓.

^๒ศุภณัฐ เจริญสุข, “กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

หลักธรรม โดยปัจจัยพื้นฐานทั้ง ๒ ประการจะต้องบูรณาการกับหลักพุทธธรรม คือ หลักสัปปริสธรรม ดังนี้ ๑) เป็นผู้รู้จักเหตุ (ธัมมัญญตา) ประกอบด้วย มีความตั้งมั่นในกฎหมาย โดยยึดหลักความถูกต้อง มีการปฏิบัติตามระเบียบ ที่มีการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน และให้บริการไปตามหน้าที่ ๒) เป็นผู้รู้จักผล (อัตถัญญตา) ประกอบด้วย ให้การยอมรับ และยอมรับข้อร้องเรียนจัดการทำงานให้ถึงจุดหมาย ทราบถึงผลเสีย และมีการจัดการได้อย่างถูกต้อง ๓) เป็นผู้รู้จักตน (อัตตัญญตา) ประกอบด้วย ให้บริการทุกพื้นที่ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ปรับตัวเข้ากับชุมชน ให้คำชี้แจงด้วยเหตุผล และอดทน ต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ๔) เป็นผู้รู้จักประมาณ (มัตตัญญตา) ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ที่มี ให้การส่งเสริมเศรษฐกิจ ในการบริหารงบประมาณ และอยู่อย่างเพียงพอ เพื่อประโยชน์สูงสุดของ ชุมชน ๕) เป็นผู้รู้จักกาล (กาลัญญตา) ประกอบด้วย แก้ไขปัญหาทันเวลา ต้องรู้ว่าอะไรควรทำ ก่อนหลัง มีการจัดกิจกรรมในวันหยุด ให้การดูแลความปลอดภัย และช่วยเหลือยามฉุกเฉิน ๖) เป็นผู้รู้จักชุมชน (ปริสัญญตา) ประกอบด้วย ให้การช่วยเหลือเมื่อได้รับความเดือดร้อน ให้การต้อนรับดูแล ศึกษาดูงานในพื้นที่ จริใจให้บริการ และรักษาชุมชนให้สงบ ๗) เป็นผู้รู้จักบุคคล (บุคคลัญญตา) ประกอบด้วย มอบหมายตามหน้าที่ ให้ความสำคัญในตัวบุคคล จัดเข้าร่วมกิจกรรม สร้างโอกาส บุคลากร และอนุเคราะห์ดูแล^{๘๓}

สรุปได้ว่า หลักสัปปริสธรรมเป็นหลักธรรมสร้างความเป็นผู้นำให้มีลักษณะภาวะผู้นำที่ ประเสริฐ มีคุณธรรม ทำหน้าที่ มีความรู้จักตนเอง สร้างวินัยในสังคม พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง และให้คำปรึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย สร้างความรู้ความเข้าใจ ส่งเสริมประชาธิปไตยช่วยให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาของสังคม แก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุ มีผล ตามกาลเวลาที่เหมาะที่ควร เพราะรู้จักบุคคล และชุมชน

^{๘๓} สุวรรณ แก้วนะ, “การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรมของผู้บริหารเทศบาลในจังหวัด สมุทรปราการ”, วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๔) : ๑-๑๓.

ตารางที่ ๒.๑๑ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรม

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
นนท์ชนันท์กรณ ฝ้ายเทศ	ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
พระพรหมวิหาร อติธมโม (แดนตงยั้ง)	ระดับคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่ถึงประสงค์ของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านความรู้ความสามารถมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านอุดมการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม และด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านภาวะความเป็นผู้นำ ตามลำดับ
พระณัฐพงษ์ กิจจุสโร (พลเวียง)	ความคิดเห็นของบุคลากรต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งห้าด้าน
พระมหาธีรติ ธมฺมโสภโณ (ไศวิตรธรรม)	การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ในการส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้วยแนวทางดังนี้ ควรปลูกฝังให้เด็กมีจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเอง ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง เคารพกฎกติกาของสังคม ยอมรับความคิดเห็นหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอนให้รู้จักเหตุและผล คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ฝึกทักษะการแสดงออกให้เหมาะสม ควรเผยแพร่องค์ความรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง เมื่อเกิดความขัดแย้งควรร่วมกันแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันด้วยหลักเหตุผลและสันติวิธี

ตารางที่ ๒.๑๑ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรม (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
พระประสิทธิ์ สุเขติโต (บุญหนา)	ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ๒) ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
พิเชษฐ์ โปตาพล ปรมัตถ์ โปตาพล	การประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรม ในการบริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการประยุกต์ใช้สูงสุด คือ กาลัญญตา (รู้จักกาล) รองลงมาคือ ด้านธัมมัญญตา (รู้หลักหรือรู้จักเหตุ) และด้านอัตถัญญตา (รู้ความมุ่งหมายหรือรู้จักผล) ตามลำดับ ด้านที่มีการประยุกต์ใช้ต่ำสุด คือ ด้านมัตตัญญตา (รู้จักประมาณ)
สุวรรณ แก้วนะ	การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรมของผู้บริหารเทศบาลมีปัจจัยพื้นฐาน ๒ อย่างคือการพัฒนาภาวะผู้นำและบทบาทของผู้บริหารเทศบาล นอกจากนี้ยังบูรณาการหลักพุทธธรรมคือหลักสัปปริสธรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารเทศบาลที่ถูกต้องตามหลักการและหลักธรรม
พระมหานรินทร์ สุรบุญโย (เอมพันธ์)	การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๔$) ดังนี้ ๑) ปุคคลัญญตา รู้จักบุคคล รู้คุณค่าของสถาบันหลัก ๒) ธัมมัญญตา รู้จักเหตุ โดยการเข้าใจกฎเกณฑ์ ปฏิบัติตามหน้าที่ ๓) อัตถัญญตา รู้จักผล กำหนดเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง ๔) ปริสัญญตา รู้จักชุมชน โดยการมีจิตสาธารณะประโยชน์ ๕) กาลัญญตา รู้จักกาล โดยมีกล้าหาญในการตัดสินใจ ๖) อัตตัญญตา รู้จักตน โดยการกระทำตามหน้าที่ของตน

ตารางที่ ๒.๑๑ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรม (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
ศุภณัฐ เจริญสุข	หลักพุทธธรรมสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำ ได้แก่ หลักสัปปุริสธรรมที่เป็นธรรมของสัปปุริสชน ประกอบด้วย ๗ คุณลักษณะ ๑) อัมมัญญตา คือ ผู้นำจะต้องรู้หลักการ ๒) อัตถัญญตา คือ ผู้นำที่ดี จะต้องรู้จักเป้าหมาย ๓) อัตตัญญตา คือ รู้จักตนเองอย่างดี ๔) มัตตัญญตา คือ ผู้นำต้องรู้จักขอบเขต ความพอเหมาะ ๕) กาลัญญตา คือ รู้จักเวลาจัดการบริหารเวลา ๖) ปริสสัญญตา คือ ผู้นำจะต้องรู้จัก ชุมชน และ ๗) ปุคคลปโรปรัญญตา คือ ผู้นำจะต้องรู้จักบุคคล

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” ผู้วิจัยได้ศึกษาจากทฤษฎีเกี่ยวกับทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ และหลักธรรมที่นำมาอธิบายคุณลักษณะผู้นำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

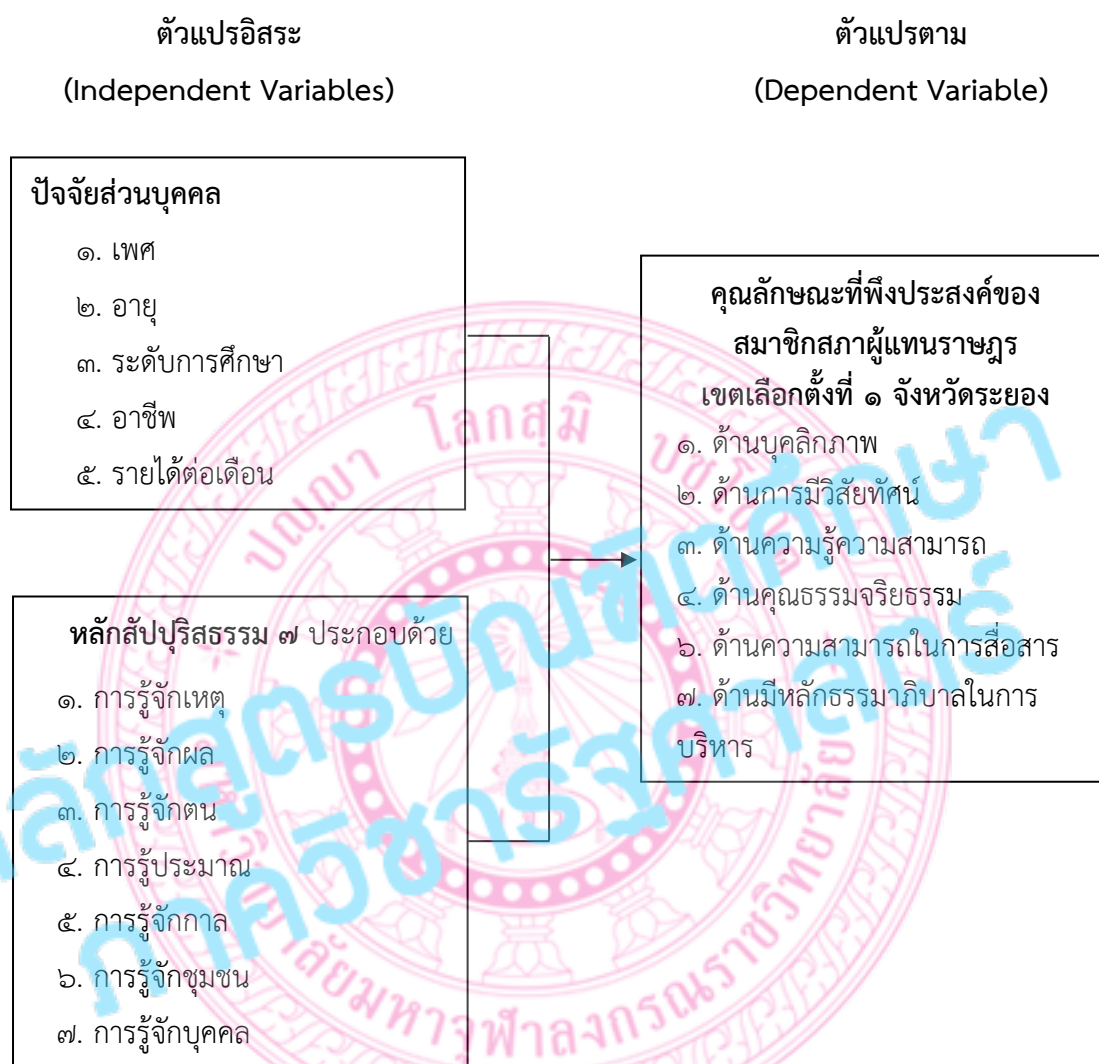
- ๑) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้
- ๒) หลักสัปปุริสธรรม ๗ ประกอบด้วย ๑) การรู้จักเหตุ ๒) การรู้จักผล ๓) การรู้จักตน ๔) การรู้ประมาณ ๕) การรู้จักกาล ๖) การรู้จักชุมชน และ ๗) การรู้จักบุคคล^{๘๔}

ตัวแปรตาม

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบผู้นำที่เหมาะสมดังนี้ ๑) ด้านบุคลิกภาพ ๒) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ๓) ด้านความรู้ความสามารถ ๔) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ๕) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ๖) ด้านความสามารถในการสื่อสาร และ ๗) ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร^{๘๕} มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

^{๘๔} วจ.สตตก. ๓๗/๖๕/๒๓๖.

^{๘๕} เกรียงศักดิ์ นิรัตน์พัฒนาศัย, สื่อสารอย่างผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, ๒๕๕๔), หน้า ๙.

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำนวน ๗๙,๓๖๗ คน^๑

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ดังนี้

๑) ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากสูตรของยามาเน (Yamane) ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕^๒

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย

N

=

จำนวนประชากรทั้งหมด

e

=

ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

n

=

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด ๗๙,๓๖๗ คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$n = \frac{79,367}{1 + 79,367 (0.05)^2}$$

$$n = \frac{79,367}{1 + 198.4175}$$

$$n = \frac{79,367}{199.4175}$$

$$n = 397.99$$

$$n = 398$$

^๑เขตการเลือกตั้ง ๑ จังหวัดระยอง, ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/ssmba55020331/geninfo/comunityunfo/prachakr-sersthkic-sangkham-laea-prapheni> [๑๕ กันยายน ๒๕๖๕].

^๒สุรพล สุยะพรหม และ สุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๐๖-๑๐๗.

เพราะฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนผู้สิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ ๑ อำเภอเมืองระยอง [ยกเว้นตำบลห้วยโป่ง ตำบลมาบตาพุด ตำบลทับมา และตำบลเนินพระ (นอกเขตเทศบาลนครระยอง) เท่ากับ ๓๙๘ คน

๒) วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Random Sampling) ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้^๓

(๑) ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน พิจารณาจากจำนวนประชากรเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีลักษณะกระจายให้สัมพันธ์กับสัดส่วนประชากร โดยใช้แต่ละตำบลเป็นระดับการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วนโดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นของประชาชนผู้สิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ ๑ อำเภอเมืองระยองรวม ๓๙๘ คน

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรแต่ละตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง^๔

ตำบล	จำนวนประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
๑. ท่าประดู่	๙,๘๑๒	๔๙
๒. เชิงเนิน	๕,๒๖๒	๒๗
๓. ตะพง	๙,๖๔๑	๔๘
๔. ปากน้ำ	๘,๕๔๒	๔๓
๕. เพ	๗,๘๘๐	๒๗
๖. แกลง	๗,๒๑๘	๓๖
๗. บ้านแลง	๗,๓๗๕	๓๗
๘. นาตาขวัญ	๘,๑๙๒	๔๑
๙. กะเจด	๔,๓๒๒	๒๒
๑๐. น้ำคอก	๔,๘๗๐	๒๔
๑๑. สำนักทอง	๖,๒๕๓	๓๑
รวม	๗๙,๓๖๗	๓๙๘

^๓สุรพล สุษะพรหม และ สุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ, หน้า ๑๐๘-๑๐๙.

^๔เขตการเลือกตั้ง ๑ จังหวัดระยอง, ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/ssmba55020331/geninfo/comunityunfo/prachakr-sersthkic-sangkham-laea-prapheni> [๑๕ กันยายน ๒๕๖๕].

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายละเอียดการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามดังนี้

๑. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

๒. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณา ถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๔. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๕. นำเสนอร่างแบบสอบถามอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข

๖. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๗. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกจ่ายกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๘. รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

๑) ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตามกรอบของ “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” โดยแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ซึ่งแบ่งออกเป็น ๗ ด้าน คือ ได้แก่ ๑) ด้านบุคลิกภาพ ๒) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ๓) ด้านความรู้ความสามารถ ๔) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ๕) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ๖) ด้านความสามารถในการสื่อสาร และ ๗) ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ซึ่งแบ่งออกเป็น ๗ ด้าน หลักสัปปุริสธรรม ๗^๕ ได้แก่ ๑) การรู้จักเหตุ ๒) การรู้จักผล ๓) การรู้จักตน ๔) การรู้ประมาณ ๕) การรู้จักกาล ๖) การรู้จักชุมชน ๗) การรู้จักบุคคล

^๕พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๙๑

ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ๕ หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
- ๓ หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
- ๑ หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ซึ่งแบ่งออกเป็น ๗ ด้าน คือ ได้แก่ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๒) การตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพแบบสอบถามโดยความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมจำนวน ๕ ท่าน ประกอบไปด้วย

๑) รศ.อนุภูมิ โสวเกษม	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ มจร.
๒) รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ มจร.
๓) ผศ.ดร.ปนัดดา รักษาแก้ว	อาจารย์ประจำภาควิชา รัฐศาสตร์ มจร
๔) ผศ.ดร.บวร ชมชุนศรี	อาจารย์ประจำภาควิชา รัฐศาสตร์ มจร
๕) อ.ดร.สุมาลี บุญเรือง	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มจร

แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item - Objective Congruence: IOC)^๖ ได้ค่าความเชื่อมั่น อยู่ระหว่าง ๐.๘๐-๑.๐๐ แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

๓. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) จากกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha α - Coefficient) ตาม

^๖สมนึก ภัททิยธนี, การวัดผลการศึกษา, (กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๒๒๐.

วิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๗ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ ๐.๘๙๖ แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงสามารถนำไปแจกจ่ายกับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

๔. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในการนำไปใช้แจกจ่ายกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้สิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ ๑ ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง [ยกเว้นตำบลห้วยโป่ง ตำบลมาบตาพุด ตำบลทับมา และตำบลเนินพระ (นอกเขตเทศบาลนครระยอง)]

๒) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนผู้สิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ ๑ ประกอบด้วย อำเภอเมืองระยอง [ยกเว้นตำบลห้วยโป่ง ตำบลมาบตาพุด ตำบลทับมา และตำบลเนินพระ (นอกเขตเทศบาลนครระยอง)] ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๙๘ ชุด ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมาแล้ว นำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๓๙๘ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓) นำข้อมูลดิบที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับข้อมูลสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

๑) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๕๐	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑ – ๒.๕๐	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ – ๓.๕๐	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ – ๔.๕๐	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ – ๕.๐๐	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด ^๘

^๗สิน พันธุ์พิณีจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคม, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจุฬาลงกรณ์ฯ จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

^๘Best, John W, *Research in Education*, (New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1981), p.179.

๒) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

๓) การวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด (Open ended Question) ที่แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย จำนวน ๙ รูปหรือคน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
กลุ่มที่ ๑ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๒ รูป		
๑	พระครูสุธีภิตติบัณฑิต, รศ.ดร.	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, รศ.ดร.	รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กลุ่มที่ ๒ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๓ คน		
๓	รศ.ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว	อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๔	ผศ.ดร.นรพัชร เสางทอง	อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี
๕	ว่าที่ ร.ต. ดร.เอกรินทร์ ศิริรัตนชัย	อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

กลุ่มที่ ๓ นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน ๔ คน

๖	นายประเสริฐ วงษ์ศรี	นายกเทศมนตรีตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
๗	นายฉัตร แก่กล้า	รองนายกเทศมนตรีตำบลทับมา
๘	นายชูชาติ คงทน	รองนายกเทศมนตรีตำบลทับมา
๙	นางสาวปราณี จิตติบำรุง	เลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลทับมา

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

๑) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

(๑) ศึกษาวิธีสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

(๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

(๓) ขอคำแนะนำจากกรรมการควบคุมสารนิพนธ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

(๔) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant)

(๕) นำแบบสัมภาษณ์ให้กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบเนื้อหาและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ เพื่อขอความเห็นชอบ

(๖) นำแบบสัมภาษณ์ที่กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบและให้ความเห็นชอบแล้วมาปรับแก้ไขเพื่อจัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ต่อไป

๒) ลักษณะของแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Intertie) มีสาระสำคัญของการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ตามหลักอิทธิบาท ๔

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑) ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๒) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

๔) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ

๒) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

๓) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

๔) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ ๑. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ๒. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓. เพื่อนำเสนอแนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน ๗๙,๓๖๗ คน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด ๓๙๘ ฉบับ ได้รับกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุดจำนวน ๓๙๘ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยกำหนดการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

๔.๔ แนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	ประชากร (ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง)
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F-distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔.๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๙๘ จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ด้วยการแสดงความถี่ และร้อยละ มีรายละเอียดดังแสดงในตาราง

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

(n=๓๙๘)

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม			
เพศ	จำนวน	ร้อยละ	
ชาย	๑๒๓	๓๐.๙๐	
หญิง	๒๗๕	๖๙.๑๐	
รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐๐	
อายุ			
๑๘ - ๓๐ ปี	๙๕	๒๓.๘๗	
๓๑ - ๔๐ ปี	๙๑	๒๒.๘๖	
๔๑ - ๕๐ ปี	๙๒	๒๓.๑๒	
๕๑ - ๖๐ ปี	๕๖	๑๔.๐๗	
๖๑ ปี ขึ้นไป	๖๔	๑๖.๐๘	
รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐๐	

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ (ต่อ)

(n=๓๙๘)

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม		
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๖๙	๔๒.๔๖
ปริญญาตรี	๒๐๓	๕๑.๐๑
สูงกว่าปริญญาตรี	๒๖	๖.๕๓
รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐๐
อาชีพ		
เกษตรกร	๔๗	๑๑.๘๑
ค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว	๕๒	๑๓.๐๗
พนักงานบริษัทเอกชน	๑๙๑	๔๗.๙๙
รับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป	๔๖	๑๑.๕๖
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๔๑	๑๐.๓๐
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๒๑	๕.๒๗
รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐๐
รายได้		
ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๐๐	๒๕.๑๓
๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๑๓๖	๓๔.๑๗
๒๐,๐๐๑ – ๒๕,๐๐๐ บาท	๑๒๑	๓๐.๔๐
๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๔๑	๑๐.๓๐
รวม	๓๙๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๓๙๘ คน จำแนกได้ดังนี้

เพศ จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๑๐ และเพศชาย ๑๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๙๐ ตามลำดับ

อายุ จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุระหว่าง ๑๘- ๓๐ ปี จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘๗ อายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑๒ อายุ ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘๖, อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐๖ และอายุระหว่าง ๕๑- ๖๐ ปี จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐๗ ตามลำดับ

การศึกษา จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๒๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐๑, ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๔๖ และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๕๓ ตามลำดับ

อาชีพ จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน ๑๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๙, อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว จำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๗, เกษตรกรรม จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘๑, อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๖, รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓๐ และไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๗ ตามลำดับ

รายได้ จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๑๗, รายได้ ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๔๐, รายได้ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑๓ และรายได้ ๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓๐ ตามลำดับ

๔.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

๔.๒.๑ ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาโดยภาพรวม เป็นรายด้าน และรายข้อ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม และรายด้าน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ระดับการปฏิบัติ (n=๓๙๘)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑. ด้านบุคลิกภาพ	๓.๘๘	๐.๑๖	มาก
๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์	๓.๘๙	๐.๒๓	มาก
๓. ด้านความรู้ความสามารถ	๓.๙๐	๐.๒๖	มาก
๔. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	๓.๙๑	๐.๑๖	มาก
๕. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	๓.๘๒	๐.๑๕	มาก
๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร	๓.๘๓	๐.๑๖	มาก
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	๓.๘๙	๐.๑๔	มาก
โดยภาพรวม	๓.๘๗	๐.๐๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๗, S.D.=๐.๐๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้าน

คุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.12), ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.12), ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.13), ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.14), ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.16), ด้านความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{X}=3.83$, S.D.=0.16) และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.15) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านบุคลิกภาพ

ด้านบุคลิกภาพ	ระดับการปฏิบัติ (n=398)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผย	3.95	0.21	มาก
๒) กริยาท่าทาง มารยาท และกาลเทศะในสังคม มีความสุขุมรอบคอบ	3.92	0.27	มาก
๓) มีความยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพแข็งแรงและสามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี โดยเฉพาะกับประชาชน	3.87	0.33	มาก
๔) มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำ	3.89	0.31	มาก
๕) การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ	3.86	0.36	มาก
โดยภาพรวม	3.88	0.16	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผย” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.21) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “กริยาท่าทาง มารยาท และกาลเทศะในสังคม มีความสุขุมรอบคอบ” ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.27) และน้อยที่สุด คือ “การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ” ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.36) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธรศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีวิสัยทัศน์

ด้านการมีวิสัยทัศน์	(n=๓๙๘)		
	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) กำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ	๓.๙๓	๐.๒๖	มาก
๒) ผู้นำสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ในด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	๓.๘๒	๐.๓๙	มาก
๓) ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในองค์การ มีนโยบายใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน	๓.๘๖	๐.๓๕	มาก
๔) ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจริญต่อรอง ประธานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี	๔.๐๐	๐.๒๕	มาก
๕) ผู้นำต้องสร้างองค์การ สามารถเชิญชวนให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วม ให้เกิดความเข้าใจและบรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกัน มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน	๓.๘๕	๐.๓๖	มาก
โดยภาพรวม	๓.๘๙	๐.๒๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธรศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๙, S.D.=๐.๒๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจริญต่อรอง ประธานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๔.๐๐, S.D.=๐.๑๕) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “กำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ” ($\bar{X}$ =๓.๙๓, S.D.=๐.๒๖) และน้อยที่สุด คือ “ผู้นำสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ในด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน” ($\bar{X}$ =๓.๘๒, S.D.=๐.๓๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านความรู้ความสามารถ

ด้านความรู้ความสามารถ	(n=๓๙๘)		
	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) มีความเฉลียวฉลาด อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน มีหลักการที่ชัดเจน	๓.๙๕	๐.๔๑	มาก
๒) ผู้นำที่จะมาเป็นผู้ปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่นระดับต่าง ๆ หรือมีประสบการณ์มาพอสมควร	๓.๙๒	๐.๔๑	มาก
๓) มีความรู้ การศึกษาดี รอบรู้กฎหมาย กฎกติกาของสังคม มีความสามารถและทักษะในการบริหารงานปกครอง	๓.๘๗	๐.๓๗	มาก
๔) มีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัยมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ	๓.๘๙	๐.๓๓	มาก
๕) มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ	๓.๘๖	๐.๒๒	มาก
โดยภาพรวม	๓.๙๐	๐.๒๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๐, S.D.=๐.๒๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “มีความเฉลียวฉลาด อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน มีหลักการที่ชัดเจน” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๕, S.D.=๐.๒๒) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “ผู้นำที่จะมาเป็นผู้ปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่นระดับต่าง ๆ หรือมีประสบการณ์มาพอสมควร” ($\bar{X}$ =๓.๙๒, S.D.=๐.๔๑) และน้อยที่สุด คือ “มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ” ($\bar{X}$ =๓.๘๖, S.D.=๐.๒๒) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธรศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม

ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม	(n=๓๙๘)		
	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ แสดงถึงความสุจริตใจในการทำงาน ที่เปิดเผย ชัดเจน ตรงไปตรงมา ตอบคำถามของสังคมได้ สามารถสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับประชาชนได้	๓.๘๘	๐.๔๑	มาก
๒) สามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน	๓.๙๕	๐.๔๑	มาก
๓) มีค่านิยมในความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบสูง	๓.๘๔	๐.๓๗	มาก
๔) ยึดมั่นหลักธรรมาภิบาล ไม่คดโกง ไม่คอร์รัปชัน คำถึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมีความยุติธรรม	๓.๘๘	๐.๓๓	มาก
๕) มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก	๓.๙๕	๐.๒๒	มาก
โดยภาพรวม	๓.๙๑	๐.๑๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธรศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๑, S.D.=๐.๑๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๕, S.D.=๐.๒๒) รองลงมาคือข้อที่ว่า “สามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน” ($\bar{X}$ =๓.๙๕, S.D.=๐.๔๑) และน้อยที่สุดคือ “มีค่านิยมในความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบสูง” ($\bar{X}$ =๓.๘๔, S.D.=๐.๓๗) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์

ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	(n=๓๙๘)		
	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) มีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสานความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้	๓.๘๙	๐.๓๙	มาก
๒) ผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี มีความใจเย็นเข้ากับบุคคลอื่นได้ทุกระดับ ในการร่วมงานกับประชาชนได้	๓.๗๔	๐.๔๔	มาก
๓) เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องพยายามประสานความแตกต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์	๓.๘๑	๐.๓๑	มาก
๔) มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน	๓.๗๒	๐.๓๕	มาก
๕) รู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่นจะช่วยลดความขัดแย้งและขจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงาน	๓.๙๔	๐.๒๙	มาก
โดยภาพรวม	๓.๘๒	๐.๑๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๒, S.D.=๐.๑๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “รู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่นจะช่วยลดความขัดแย้งและขจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงาน” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๔, S.D.=๐.๒๙) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “มีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้” ($\bar{X}$ =๓.๘๙, S.D.=๐.๓๙) และน้อยที่สุด คือ “มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน” ($\bar{X}$ =๓.๗๒, S.D.=๐.๓๕) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านความสามารถในการสื่อสาร

(n=๓๙๘)

ด้านความสามารถในการสื่อสาร	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) มีทักษะในการสื่อสารให้ประชาชนสามารถคล้อยตามและปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ	๓.๘๑	๐.๓๙	มาก
๒) สามารถสื่อสารความต้องการให้ประชาชนเข้าใจได้ถึงนโยบายที่ต้องการจะเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์	๓.๗๓	๐.๔๔	มาก
๓) มีวิธีการในการสื่อถึงประชาชน ในการขอความร่วมมือหรือให้ปฏิบัติตาม	๓.๘๖	๐.๓๕	มาก
๔) เป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้	๓.๘๖	๐.๒๖	มาก
๕) มีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน	๓.๙๑	๐.๒๙	มาก
โดยภาพรวม	๓.๘๓	๐.๑๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านความสามารถในการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๓, S.D.=๐.๑๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “ความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๑, S.D.=๐.๒๙) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “เป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้ ” ($\bar{X}$ =๓.๘๖, S.D.=๐.๒๖) และน้อยที่สุด คือ “สามารถสื่อสารความต้องการให้ประชาชนเข้าใจได้ถึงนโยบายที่ต้องการจะเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์” ($\bar{X}$ =๓.๗๓, S.D.=๐.๔๔) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธานุศาสนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	(n=๓๙๘)		
	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) บริหารโดยยึดหลักคุณธรรม ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน	๓.๙๗	๐.๑๘	มาก
๒) บริหารโดยยึดหลักนิติธรรม ถือกฎเกณฑ์ขององค์การและปฏิบัติต่อทุกคนตามกฎหมายกติกาเดียวกัน	๓.๘๓	๐.๓๘	มาก
๓) บริหารโดยยึดหลักความโปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับองค์การ	๓.๘๖	๐.๓๕	มาก
๔) บริหารโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ได้	๓.๘๙	๐.๓๑	มาก
๕) บริหารโดยยึดหลักความรับผิดชอบต่อองค์การและประชาชน	๓.๘๔	๐.๓๗	มาก
๖) บริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่	๓.๙๓	๐.๒๖	มาก
โดยภาพรวม	๓.๘๙	๐.๑๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธานุศาสนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๙, S.D.=๐.๑๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “บริหารโดยยึดหลักคุณธรรม ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๗, S.D.=๐.๑๘) รองลงมาคือข้อที่ว่า “บริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่” ($\bar{X}$ =๓.๙๓, S.D.=๐.๒๖) และน้อยที่สุด คือ “บริหารโดยยึดหลักนิติธรรม ถือกฎเกณฑ์ขององค์การและปฏิบัติต่อทุกคนตามกฎหมายกติกาเดียวกัน” ($\bar{X}$ =๓.๘๓, S.D.=๐.๓๘) ตามลำดับ

๔.๒.๓ คุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม และรายด้านหลักสัปปุริสธรรม ๗

(n=๓๙๘)

หลักสัปปุริสธรรม ๗	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑. หลักการรู้จักเหตุ	๓.๙๖	๐.๑๓	มาก
๒. หลักการรู้จักผล	๓.๘๖	๐.๑๗	มาก
๓. หลักการรู้จักตน	๓.๘๕	๐.๒๑	มาก
๔. หลักการรู้ประมาณ	๓.๘๐	๐.๒๕	มาก
๕. หลักการรู้จักกาล	๓.๙๕	๐.๑๔	มาก
๖. หลักการรู้จักชุมชน	๓.๙๒	๐.๑๖	มาก
๗. หลักการรู้จักบุคคล	๓.๙๗	๐.๒๑	มาก
โดยภาพรวม	๓.๙๐	๐.๐๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า คุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๐, S.D.=๐.๐๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้การรู้จักบุคคล ($\bar{X}$ =๓.๙๗, S.D.=๐.๒๑), การรู้จักกาล ($\bar{X}$ =๓.๙๕, S.D.=๐.๑๔), การรู้จักตน ($\bar{X}$ =๓.๘๕, S.D.=๐.๒๑) และการรู้ประมาณ ($\bar{X}$ =๓.๘๐, S.D.=๐.๒๕) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๑ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะตามหลักสัปรีธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักเหตุ

(n=๓๙๘)

การรู้จักเหตุ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้หน้าที่ของการเป็นผู้แทนประชาชน	๓.๙๑	๐.๒๙	มาก
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้บทบาทของการเป็นบุคคลสาธารณะ	๔.๐๐	๐.๒๒	มาก
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในการดำเนินนโยบายต่าง ๆ	๓.๙๘	๐.๑๔	มาก
โดยภาพรวม	๓.๙๖	๐.๑๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า คุณลักษณะตามหลักสัปรีธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักเหตุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$, $S.D.=0.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้บทบาทของการเป็นบุคคลสาธารณะ” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, $S.D.=0.22$) รองลงมาคือข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในการดำเนินนโยบายต่าง ๆ” ($\bar{X}=3.98$, $S.D.=0.14$) และน้อยที่สุด คือ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้หน้าที่ของการเป็นผู้แทนประชาชน” ($\bar{X}=3.91$, $S.D.=0.29$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะตามหลักสัปฐริธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักผล

(n=๓๙๘)

หลักการรู้จักผล	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้การกระทำที่จะเกิดขึ้น	๓.๙๖	๐.๓๑	มาก
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ว่าจะต้องทำอะไรเพื่อประชาชน	๓.๘๕	๐.๓๖	มาก
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ว่าเข้าไปแล้วจะต้องแก้ปัญหาให้ไรให้กับท้องถิ่น	๓.๗๕	๐.๔๙	มาก
โดยภาพรวม	๓.๘๖	๐.๑๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า คุณลักษณะตามหลักสัปฐริธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๖, S.D.=๐.๑๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้การกระทำที่จะเกิดขึ้น” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๖, S.D.=๐.๓๑) รองลงมาคือข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ว่าจะต้องทำอะไรเพื่อประชาชน” ($\bar{X}$ =๓.๘๕, S.D.=๐.๓๖) และน้อยที่สุด คือ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ว่าเข้าไปแล้วจะต้องแก้ปัญหาให้ไรให้กับท้องถิ่น” ($\bar{X}$ =๓.๗๕, S.D.=๐.๔๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักตน

(n=๓๙๘)

หลักการรู้จักตน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน	๓.๙๒	๐.๒๙	มาก
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ว่าพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติต่อประชาชน	๓.๖๘	๐.๔๘	มาก
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรตระหนักอยู่เสมอว่าเข้ามาทำหน้าที่เพื่อส่วนรวม	๓.๙๖	๐.๒๑	มาก
โดยภาพรวม	๓.๘๕	๐.๒๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า คุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักตน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๕, S.D.=๐.๒๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรตระหนักอยู่เสมอว่าเข้ามาทำหน้าที่เพื่อส่วนรวม” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๖, S.D.=๐.๒๑) รองลงมาคือ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน” ($\bar{X}$ =๓.๙๒, S.D.=๐.๒๙) และระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด คือ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ว่าพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติต่อประชาชน” ($\bar{X}$ =๓.๖๘, S.D.=๐.๔๘) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักประมาณ

(n=๓๙๘)

ด้านการรู้จักประมาณ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ขีดความสามารถและศักยภาพของตนเอง	๓.๘๑	๐.๔๗	มาก
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ศักยภาพของท้องถิ่น	๓.๗๗	๐.๔๒	มาก
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้งบประมาณให้ท้องถิ่นว่าจะบริหารอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	๓.๘๓	๐.๓๘	มาก
โดยภาพรวม	๓.๘๐	๐.๒๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า คุณลักษณะที่ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$, $S.D.=0.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้งบประมาณให้ท้องถิ่นว่าจะบริหารอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$, $S.D.=0.38$) รองลงมาคือข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ขีดความสามารถและศักยภาพของตนเอง” ($\bar{X}=3.81$, $S.D.=0.47$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ศักยภาพของท้องถิ่น” ($\bar{X}=3.77$, $S.D.=0.42$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักกาล (n=398)

หลักการรู้จักกาล	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้วัน เวลา เมื่อไหร่ที่ต้องช่วยเหลือ	3.96	0.19	มาก
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ความเหมาะสมของการเข้าพบปะประชาชน	3.91	0.28	มาก
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้กำหนดการ การดำเนินนโยบายต่างๆ	3.98	0.27	มาก
โดยภาพรวม	3.95	0.14	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า คุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักกาล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, $S.D.=0.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้กำหนดการ การดำเนินนโยบายต่างๆ” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$, $S.D.=0.27$) รองลงมาคือข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้วัน เวลา เมื่อไหร่ที่ต้องช่วยเหลือ” ($\bar{X}=3.96$, $S.D.=0.19$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ความเหมาะสมของการเข้าพบปะประชาชน” ($\bar{X}=3.91$, $S.D.=0.28$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักชุมชน

(n=๓๙๘)

หลักการรู้จักชุมชน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้แต่ละชุมชนมีจุดเด่นที่ต้องส่งเสริมอย่างไร	๓.๙๓	๐.๒๖	มาก
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้จุดด้อยของแต่ละชุมชนที่ต้องแก้ไข	๓.๙๖	๐.๒๙	มาก
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ความเป็นอยู่พื้นฐานของแต่ละท้องถิ่น	๓.๘๕	๐.๓๕	มาก
โดยภาพรวม	๓.๙๒	๐.๑๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า คุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$, $S.D.=0.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้จุดด้อยของแต่ละชุมชนที่ต้องแก้ไข” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$, $S.D.=0.29$) รองลงมาคือข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้แต่ละชุมชนมีจุดเด่นที่ต้องส่งเสริมอย่างไร” ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=0.26$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ความเป็นอยู่พื้นฐานของแต่ละท้องถิ่น” ($\bar{X}=3.85$, $S.D.=0.35$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักบุคคล

(n=๓๙๘)

หลักการรู้จักบุคคล	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รู้ว่าควรพบใคร ประสานกับผู้ใดในชุมชน	๓.๙๓	๐.๓๔	มาก
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รู้ผู้หลักผู้ใหญ่ หรือผู้นำในชุมชน	๓.๙๖	๐.๒๙	มาก
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ศักยภาพ และขีดความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะเป็นผู้ประสานในชุมชนได้	๔.๐๑	๐.๒๒	มาก
โดยภาพรวม	๓.๙๗	๐.๒๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า คุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง หลักการรู้จักบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$, $S.D.=0.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้จักสภาพ และขีดความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะเป็นผู้ประสานในชุมชนได้” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$, $S.D.=0.22$) รองลงมาคือข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รู้ผู้หลักผู้ใหญ่ หรือผู้นำในชุมชน” ($\bar{X}=3.86$, $S.D.=0.29$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รู้ว่าควรพบใครประสานกับผู้ใดในชุมชน” ($\bar{X}=3.83$, $S.D.=0.34$) ตามลำดับ

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย เปรียบเทียบระดับมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ เพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบระดับมีความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ

(n=398)						
คุณลักษณะที่พึงประสงค์		n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
๑ ด้านบุคลิกภาพ	ชาย	๑๒๓	๓.๘๗	๐.๑๔	-๐.๔๘๑	๐.๖๓๑
	หญิง	๒๗๕	๓.๘๘	๐.๑๗		
๒ ด้านการมีวิสัยทัศน์	ชาย	๑๒๓	๓.๙๔	๐.๒๑	๕.๓๐๖	๐.๐๐๑*
	หญิง	๒๗๕	๓.๘๗	๐.๒๓		
๓ ด้านความรู้ความสามารถ	ชาย	๑๒๓	๓.๘๘	๐.๒๖	-๒.๖๓๗	๐.๑๒๙
	หญิง	๒๗๕	๓.๙๑	๐.๒๑		
๔ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ชาย	๑๒๓	๓.๘๖	๐.๑๖	-๓.๔๒๒	๐.๐๐๑*
	หญิง	๒๗๕	๓.๙๒	๐.๑๖		
๕ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	ชาย	๑๒๓	๓.๘๒	๐.๑๕	๐.๕๖๘	๐.๕๗๐
	หญิง	๒๗๕	๓.๘๒	๐.๑๕		

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ (ต่อ)

(n=๓๙๘)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์		n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
๖ ด้านความสามารถในการสื่อสาร	ชาย	๑๒๓	๓.๘๕	๐.๑๗	๑.๐๕๑	๐.๒๙๔
	หญิง	๒๗๕	๓.๘๓	๐.๑๕		
๗ ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	ชาย	๑๒๓	๓.๙๑	๐.๑๓	๒.๒๔๕	๐.๑๕๘
	หญิง	๒๗๕	๓.๘๘	๐.๑๕		
โดยภาพรวม	ชาย	๑๒๓	๓.๘๘	๐.๐๘	๐.๖๑๐	๐.๕๔๒
	หญิง	๒๗๕	๓.๘๗	๐.๐๖		
	รวม	๓๙๘	๓.๘๗	๐.๐๗		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($t=0.610$, $Sig.=0.542$) ดังนั้นจึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๒ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จะเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ (Least Significant Difference : LSD.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๙ การวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำแนกตามอายุ

(n=๓๙๘)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๑๒	๔	๐.๐๘๗	๑.๘๘๑	๐.๑๑๓
	ภายในกลุ่ม	๕.๘๖๘	๓๙๓	๐.๐๒๖		
	รวม	๕.๙๘๐	๓๙๗			
๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๕๐	๔	๐.๐๓๘	๒.๒๘๕	๐.๐๖๐
	ภายในกลุ่ม	๖.๔๕๓	๓๙๓	๐.๐๑๖		
	รวม	๖.๖๐๓	๓๙๗			
๓. ด้านความรู้ความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๔๘	๔	๐.๐๒๘	๓.๓๙๑	๐.๐๑๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๐.๐๖๙	๓๙๓	๐.๐๑๕		
	รวม	๑๐.๔๑๖	๓๙๗			
๔. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๒๘	๔	๐.๐๐๗	๐.๒๖๐	๐.๙๐๔
	ภายในกลุ่ม	๑๐.๔๓๑	๓๙๓	๐.๐๒๗		
	รวม	๑๐.๔๕๘	๓๙๗			
๕. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๒๒	๔	๐.๐๐๖	๐.๒๕๕	๐.๙๐๗
	ภายในกลุ่ม	๘.๖๔๗	๓๙๓	๐.๐๒๒		
	รวม	๘.๖๗๐	๓๙๗			
๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๖๗	๔	๐.๐๙๒	๓.๗๖๐	๐.๐๐๕*
	ภายในกลุ่ม	๙.๕๙๔	๓๙๓	๐.๐๒๔		
	รวม	๙.๙๖๒	๓๙๗			
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๒๗	๔	๐.๐๕๗	๒.๗๗๖	๐.๐๒๗*
	ภายในกลุ่ม	๘.๐๓๘	๓๙๓	๐.๐๒๐		
	รวม	๘.๒๖๕	๓๙๗			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๑๘	๔	๐.๐๐๕	๑.๐๑๒	๐.๔๐๑
	ภายในกลุ่ม	๑.๗๘๐	๓๙๓	๐.๐๐๕		
	รวม	๑.๗๙๘	๓๙๗			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F=1.012$, $Sig. = 0.401$) จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๓ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จะเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ (Least Significant Difference : LSD.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๐ การวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำแนกตามการศึกษา

(n=๓๙๘)						
คุณลักษณะที่พึงประสงค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๗๐	๒	๐.๐๓๕	๒.๓๔๑	๐.๐๙๘
	ภายในกลุ่ม	๕.๙๑๐	๓๙๕	๐.๐๑๕		
	รวม	๕.๙๘๐	๓๙๗			
๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๙๖	๒	๐.๓๔๘	๒๓.๒๗๕	๐.๐๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๕.๙๐๗	๓๙๕	๐.๐๑๕		
	รวม	๖.๖๐๓	๓๙๗			
๓. ด้านความรู้ความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๔๙	๒	๐.๐๒๕	.๙๓๙	๐.๓๙๒
	ภายในกลุ่ม	๑๐.๓๖๗	๓๙๕	๐.๐๒๖		
	รวม	๑๐.๔๑๖	๓๙๗			
๔. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๖๔	๒	๐.๓๓๒	๑๓.๓๙๓	๐.๐๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๙.๗๙๔	๓๙๕	๐.๐๒๕		
	รวม	๑๐.๔๕๘	๓๙๗			
๕. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๑๐	๒	๐.๑๐๕	๔.๘๙๔	๐.๐๐๘*
	ภายในกลุ่ม	๘.๔๖๐	๓๙๕	๐.๐๒๑		
	รวม	๘.๖๗๐	๓๙๗			
๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๒๐	๒	๐.๑๖๐	๖.๕๕๘	๐.๐๐๒*
	ภายในกลุ่ม	๙.๖๔๑	๓๙๕	๐.๐๒๔		
	รวม	๙.๙๖๑	๓๙๗			

ตารางที่ ๔.๒๐ การวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำแนกตามการศึกษา (ต่อ)

(n=๓๙๘)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๑๘	๒	๐.๐๐๙	๐.๔๒๖	๐.๖๕๓
	ภายในกลุ่ม	๘.๒๔๗	๓๙๕	๐.๐๒๑		
	รวม	๘.๒๖๕	๓๙๗			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๓๔	๒	๐.๐๑๗	๓.๘๔๖	๐.๐๒๒*
	ภายในกลุ่ม	๑.๗๖๔	๓๙๕	๐.๐๐๔		
	รวม	๑.๗๙๘	๓๙๗			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมแตกต่างกัน ($F=3.846$, $Sig. = 0.022$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกันในการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการสื่อสาร

ดังนั้น จึงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม จำแนกตามการศึกษา

(n=๓๙๘)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา		
		ประถมศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๓.๘๑	๔.๐๕	๓.๘๒
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓.๘๑	-	๐.๒๔*	๐.๐๑
ปริญญาตรี	๔.๐๕		-	-๐.๒๓*
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๘๒			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๒ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีวิสัยทัศน์ จำแนกตามการศึกษา

(n=๓๙๘)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา		
		ประถมศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๔.๐๖	๓.๘๕	๓.๗๖
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๔.๐๖	-	-๐.๒๑*	-๐.๓๐*
ปริญญาตรี	๓.๘๕		-	-๐.๐๙
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๗๖			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีวิสัยทัศน์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๒ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และประชาชนที่การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามการศึกษา

(n=๓๙๘)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา		
		ประถมศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๓.๘๖	๔.๐๓	๓.๘๑
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓.๘๖	-	๐.๑๗*	-๐.๐๕
ปริญญาตรี	๔.๐๓		-	-๐.๒๒*
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๘๑			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๒ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ จำแนกตามการศึกษา

(n=๓๙๘)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา		
		ประถมศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๓.๗๙	๓.๙๓	๓.๗๕
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓.๗๙	-	๐.๑๔*	-๐.๐๕
ปริญญาตรี	๓.๙๓		-	-๐.๑๘*
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๗๕			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๒ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการมีมนุษยสัมพันธ์ที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการมีมนุษยสัมพันธ์ที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ จำแนกตามการศึกษา

(n=๓๙๘)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา		
		ประถมศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๓.๙๒	๓.๘๓	๓.๗๔
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓.๙๒	-	๐.๐๙	-๐.๑๘*
ปริญญาตรี	๓.๘๓		-	-๐.๐๙
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๗๔			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๑ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการมีมนุษยสัมพันธ์ที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๔ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จะเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ (Least Significant Difference: LSD.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๖ การวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำแนกตามอาชีพ

(n=๓๙๘)

คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๔๑	๕	๐.๐๐๘	๐.๓๐๙	๐.๙๐๗
	ภายในกลุ่ม	๑๐.๓๗๖	๓๙๒	๐.๐๒๖		
	รวม	๑๐.๔๑๖	๓๙๗			
๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๗๓	๕	๐.๑๕๕	๑๐.๓๙๗	๐.๐๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๕.๘๓๐	๓๙๒	๐.๐๑๕		
	รวม	๖.๖๐๓	๓๙๗			
๓. ด้านความรู้ ความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๕๖	๕	๐.๐๑๑	๐.๗๔๔	๐.๕๙๑
	ภายในกลุ่ม	๕.๙๒๔	๓๙๒	๐.๐๑๕		
	รวม	๕.๙๘๐	๓๙๗			
๔. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๑๓	๕	๐.๐๘๓	๓.๒๒๑	๐.๐๐๗*
	ภายในกลุ่ม	๑๐.๐๔๖	๓๙๒	๐.๐๒๖		
	รวม	๑๐.๔๕๘	๓๙๗			
๕. ด้านการมีมนุษย สัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๔๓	๕	๐.๐๔๙	๒.๒๕๗	๐.๐๔๗*
	ภายในกลุ่ม	๘.๔๒๗	๓๙๒	๐.๐๒๑		
	รวม	๘.๖๗๐	๓๙๗			
๖. ด้านความสามารถใน การสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๙๖	๕	๐.๐๕๙	๒.๓๙๘	๐.๐๓๗*
	ภายในกลุ่ม	๙.๖๖๖	๓๙๒	๐.๐๒๕		
	รวม	๙.๙๖๒	๓๙๗			
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิ บาลในการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๓๙	๕	๐.๐๔๘	๒.๒๗๕	๐.๐๔๒*
	ภายในกลุ่ม	๘.๒๓๒	๓๙๒	๐.๐๒๑		
	รวม	๘.๔๗๑	๓๙๗			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๗๕	๕	๐.๐๓๕	๒.๑๘๘	๐.๐๔๘*
	ภายในกลุ่ม	๑.๗๕๑	๓๙๒	๐.๐๑๖		
	รวม	๑.๙๒๖	๓๙๗			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมแตกต่างกัน (F=๒.๑๘๘, Sig. =๐.๐๔๘) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ดังนั้น จึงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ

(n=๓๙๘)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ					
		เกษตรกร	ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท เอกชน	รับจ้าง/ ลูกจ้าง ทั่วไป	ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ
		๓.๘๖	๓.๘๘	๓.๙๘	๓.๘๕	๓.๘๒	๓.๘๓
เกษตรกร	๓.๘๖	-	๐.๐๒	๐.๑๒	-๐.๐๑	-๐.๐๔	-๐.๐๓
ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพส่วนตัว	๓.๘๘	-	-	๐.๑๐	-๐.๐๓	-๐.๐๖	-๐.๐๕
พนักงาน บริษัทเอกชน	๓.๙๘	-	-	-	-๐.๑๓*	-๐.๑๖*	-๐.๑๕*
รับจ้าง/ ลูกจ้างทั่วไป	๓.๘๕	-	-	-	-	-๐.๑๓*	-๐.๐๒
ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	๓.๘๒	-	-	-	-	-	-๐.๐๑
ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ	๓.๘๓	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม แตกต่างกับประชาชนที่อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป, ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และไม่ได้ประกอบอาชีพ

ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม แตกต่างกับประชาชนที่อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีวิสัยทัศน์ จำแนกตามอาชีพ

(n=๓๙๘)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ					
		เกษตรกร	ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท เอกชน	รับจ้าง/ ลูกจ้าง ทั่วไป	ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ
		๓.๘๐	๓.๘๖	๓.๙๓	๓.๘๖	๓.๙๑	๓.๙๐
เกษตรกร	๓.๘๐	-	๐.๐๖	๐.๑๓*	๐.๐๖	๐.๑๑*	๐.๑๐*
ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพส่วนตัว	๓.๘๖	-	-	๐.๐๗	๐.๐๐	๐.๐๕	๐.๐๔
พนักงาน บริษัทเอกชน	๓.๙๓	-	-	-	-๐.๑๑*	-๐.๐๒	-๐.๐๓
รับจ้าง/ ลูกจ้างทั่วไป	๓.๘๖	-	-	-	-	๐.๐๕	๐.๐๔
ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	๓.๙๑	-	-	-	-	-	-๐.๐๑
ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ	๓.๙๐	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีวิสัยทัศน์ จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการมีวิสัยทัศน์ที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว, ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการมีวิสัยทัศน์ที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามอาชีพ

(n=๓๙๘)

อาชีพ	$\bar{X}$	เกษตรกร	ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท เอกชน	อาชีพ รับจ้าง/ ลูกจ้าง ทั่วไป	ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ
		๔.๐๕	๓.๙๘	๓.๙๒	๓.๗๓	๓.๗๘	๓.๙๒
เกษตรกร	๔.๐๕	-	-๐.๐๗	-๐.๑๓	-๐.๓๒*	-๐.๒๘*	-๐.๑๓
ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพส่วนตัว	๓.๙๘		-	-๐.๐๖	-๐.๒๕*	-๐.๒๐*	-๐.๐๖
พนักงาน บริษัทเอกชน	๓.๙๒			-	-๐.๑๙*	-๐.๒๒*	๐.๐๐
รับจ้าง/ ลูกจ้างทั่วไป	๓.๗๓				-	๐.๐๕	๐.๑๙*
ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	๓.๗๘					-	๐.๑๔
ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ	๓.๙๒						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านคุณธรรมจริยธรรมจำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๗ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว, ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป และข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับ ประชาชนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความ คิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ จำแนกตามอาชีพ

(n=๓๙๘)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ					ไม่ได้ประกอบอาชีพ
		เกษตรกร	ค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว	พนักงานบริษัทเอกชน	รับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	
		๔.๐๕	๓.๙๘	๓.๙๒	๓.๗๓	๓.๗๘	๓.๙๒
เกษตรกร	๔.๐๕	-	-๐.๐๗	-๐.๑๓	-๐.๓๒*	-๐.๒๘*	-๐.๑๓
ค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว	๓.๙๘		-	-๐.๐๖	-๐.๒๕*	-๐.๒๐*	-๐.๐๖
พนักงานบริษัทเอกชน	๓.๙๒			-	-๐.๑๙*	-๐.๒๒*	๐.๐๐
รับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป	๓.๗๓				-	๐.๐๕	๐.๑๙*
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๓.๗๘					-	๐.๑๔
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๓.๙๒						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๗ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว, ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป และข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านความสามารถในการสื่อสาร จำแนกตามอาชีพ

(n=๓๙๘)

อาชีพ	$\bar{X}$	เกษตรกร	ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท เอกชน	อาชีพ รับจ้าง/ ลูกจ้าง ทั่วไป	ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ
		๓.๗๙	๓.๘๐	๓.๙๔	๓.๘๓	๓.๗๖	๓.๗๔
เกษตรกร	๓.๗๙	-	๐.๐๑	๐.๑๕*	๐.๐๔	-๐.๐๓	-๐.๐๕
ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพส่วนตัว	๓.๘๐		-	๐.๐๔	๐.๐๓	๐.๐๐	-๐.๐๖
พนักงาน บริษัทเอกชน	๓.๙๔			-	-๐.๑๑	-๐.๑๕*	๐.๒๐*
รับจ้าง/ ลูกจ้างทั่วไป	๓.๘๓				-	-๐.๐๓	๐.๐๙
ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	๓.๗๖					-	-๐.๐๒
ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ	๓.๗๔						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านความสามารถในการสื่อสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๓ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านความสามารถในการสื่อสารที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านความสามารถในการสื่อสารที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร จำแนกตามอาชีพ

(n=๓๙๘)

อาชีพ	$\bar{X}$	เกษตรกร	ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท เอกชน	อาชีพ รับจ้าง/ ลูกจ้าง ทั่วไป	ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ
		๓.๙๙	๓.๘๙	๓.๘๗	๓.๙๒	๓.๘๕	๓.๗๕
เกษตรกร	๓.๙๙	-	๐.๑๐	-๐.๑๒	-๐.๐๗	-๐.๑๔*	-๐.๒๔*
ค้าขาย/ ประกอบ อาชีพส่วนตัว	๓.๘๙		-	-๐.๐๒	๐.๐๓	-๐.๐๔	-๐.๑๔*
พนักงาน บริษัทเอกชน	๓.๘๗			-	๐.๐๕	-๐.๐๒	-๐.๑๒*
รับจ้าง/ ลูกจ้างทั่วไป	๓.๙๒				-	-๐.๐๗	-๐.๑๗*
ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	๓.๘๕					-	-๐.๑๐
ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ	๓.๗๕						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๕ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๕ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จะเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ (Least Significant Difference : LSD.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๓๓ การวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนของระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำแนกตามรายได้

(n=๓๙๘)

คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๖๒	๓	๐.๑๕๔	๑.๓๓๙	๐.๐๕๗
	ภายในกลุ่ม	๔๕.๓๑	๓๙๕	๐.๑๑๕		
	รวม	๔๕.๗๗๒	๓๙๘			
๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๖๘	๓	๐.๑๕๖	๑.๔๗๒	๐.๐๙๕
	ภายในกลุ่ม	๔๑.๗๖๔	๓๙๕	๐.๑๐๖		
	รวม	๔๒.๒๓๒	๓๙๘			
๓. ด้านความรู้ ความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๙๑	๓	๐.๑๙๗	๑.๕๖๓	๐.๐๕๓
	ภายในกลุ่ม	๔๙.๖๔๔	๓๙๕	๐.๑๒๖		
	รวม	๕๐.๒๓๕	๓๙๘			
๔. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๑๗	๓	๐.๑๓๙	๑.๑๑๒	๐.๐๖๒
	ภายในกลุ่ม	๔๙.๒๕	๓๙๕	๐.๑๒๕		
	รวม	๔๙.๖๖๗	๓๙๘			
๕. ด้านการมีมนุษย สัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๗๖	๓	๐.๓๙๒	๑.๗๙๐	๐.๐๕๒
	ภายในกลุ่ม	๘๖.๒๘๖	๓๙๕	๐.๒๑๙		
	รวม	๘๗.๔๖๒	๓๙๘			
๖. ด้านความสามารถใน การสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๔๘	๓	๐.๑๑๖	๑.๑๐๕	๐.๐๖๗
	ภายในกลุ่ม	๔๑.๓๗	๓๙๕	๐.๑๐๕		
	รวม	๔๑.๗๑๘	๓๙๘			
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิ บาลในการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๙๓	๓	๐.๑๓๑	๑.๒๘๔	๐.๐๙๒
	ภายในกลุ่ม	๔๐.๑๘๘	๓๙๕	๐.๑๐๒		
	รวม	๔๐.๕๘๑	๓๙๘			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๐๒	๓	๐.๑๓๔	๑.๒๘๘	๐.๐๙๒
	ภายในกลุ่ม	๔๐.๙๗๖	๓๙๕	๐.๑๐๔		
	รวม	๔๑.๓๗๘	๓๙๘			

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F=๑.๒๘๘$, $Sig.=๐.๐๙๕$) จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ดังนั้น จึงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๓๔ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ตามสมมติฐานที่ ๑-๕

(n=๓๙๘)

สมมติฐาน	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ไม่ยอมรับ
๑.	เพศ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	๐.๖๑๐	-	๐.๕๔๒	-	✓
๒.	อายุ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	-	๑.๐๑๒	๐.๔๐๑	-	✓
๓.	การศึกษา	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	-	๓.๘๔๖	๐.๐๒๒*	✓	-
๔.	อาชีพ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	-	๒.๑๘๘	๐.๐๔๘*	✓	-
๕.	รายได้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	-	๑.๒๘๘	๐.๐๙๒	-	✓

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๔.๔ แนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

สรุปผลการสัมภาษณ์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในด้านต่างๆ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสามารถในการสื่อสาร และด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ดังนี้

๑. ด้านบุคลิกภาพ

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนา การเป็นผู้ “รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักการ รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล” เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านบุคลิกภาพ ควรเป็นอย่างไร?

ผลการจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง ๙ รูปหรือคน สรุปได้ดังนี้

๑) ควรจะมีเหตุในการวางตน ต้องรู้ตนเองว่าเป็นนักการเมืองต้องมีคุณลักษณะที่น่าเลื่อมใส ให้มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ มีความเป็นมิตร มีความอบอุ่น นำเคารพศรัทธาของประชาชน และเป็นต้นแบบในการวางตนต่อสาธารณชนต่อไป^๑

๒) เชื้อมั่นตัวเอง มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ มีภาวะในการเป็นผู้นำประชาชน รอบรู้ปัญหาท้องถิ่น มีบุคลิกภาพคล่องแคล่ว ฉับไว ใส่ใจประชาชน อ่อนโยน ถ่อมตน มีความอดทน กระตือรือร้นและมีความสามารถในการปรับตัว และเป็นมิตรกับทุกคน^๒

๓) จะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ มีภาวะในการเป็นผู้นำรอบรู้ในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน มีความเป็นกลางและมียุติธรรมในการปกครอง มีจิตสำนึกที่ดีมีจริยธรรม และมีความชอบธรรมต่อการใช้อำนาจหน้าที่ให้ถูกต้อง ควรแยกแยะเรื่องส่วนตัวกับหน้าที่^๓

๔) จะต้องเป็นคนที่มีสุ่มรอบคอบ มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ ไม่เป็นผู้ที่ใช้อารมณ์ มีความเด็ดขาดเชื่อมั่นในตนเอง กล้าตัดสินใจ รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและสนับสนุนให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีความเป็นมิตร^๔

๕) จะต้องเป็นผู้ที่มีความสุขุม มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ เรียบง่าย เป็นกันเอง ไม่ถือตัว เข้าพบได้ง่าย ปฏิบัติงานด้วยการยึดถือกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อควบคุมพฤติกรรมกระทำ

^๑สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^๒สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^๓สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^๔สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

ผิดกฎหมาย และประพฤติปฏิบัติตามกรอบจริยธรรมทางการเมืองอันจะก่อให้เกิดผลดีต่อตนเองในการปฏิบัติงาน^๕

๖) จะต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตนอยู่ในศีลธรรม มีความเป็นมิตร มีความอบอุ่น มีความสามารถในด้านสติปัญญาให้เหมาะสมกับบทบาทของการเป็นผู้นำ แต่บุคลิกภาพก็เป็นรองคุณสมบัติข้ออื่น เพราะนานๆ นักการเมืองจะมาเจอประชาชน แต่เป็นการสื่อให้สังคมได้รับรู้คุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องใหญ่^๖

๗) จะต้องมีความเมตตาเอ็นดูคนหรือประชาชนเป็นศูนย์กลางในการทำงานบริการอย่างโปร่งใส โดยให้ประชาชนเข้าถึงง่าย มีความขยันอดทน พุ่มเท เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม กล้าแสดงออก มีวาทศิลป์ อหิยาภัยดี ไม่ถือตัว มีความยุติธรรมในจิตใจเป็นที่ตั้ง จึงจะเป็นที่รักของประชาชนและผู้พบเห็น^๗

๘) มีความเชื่อมั่นในตนเองวางตัวเหมาะสมมีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือกับสถานการณ์ซึ่งสามารถควบคุมได้ แต่งกายเหมาะสมในการเข้าถึงประชาชน กินง่ายอยู่เรียบง่าย มีจิตสำนึกดี มีจริยธรรมในการทำงาน มีหลักเกณฑ์การใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบาทของนักการเมือง^๘

๙) จะต้องเป็นผู้ที่มีความภูมิฐาน อดทนมีความอบอุ่น น่าเชื่อถือ ประชาชนสนใจและติดตามการทำงานของนักการเมือง และออกพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนอยู่บ่อยครั้ง โดยไม่ถือตัวก่อนเลือกตั้งและหลังเลือกตั้งก็มีพฤติกรรมเหมือนเดิม^๙

สรุปได้ว่า ด้านบุคลิกภาพ มีความภูมิฐานน่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองวางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นผู้ที่มีความสุขุม เรียบง่าย เป็นกันเอง ไม่ถือตัว มีคุณลักษณะที่น่าเลื่อมใส ให้มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ น่าเคารพศรัทธาของประชาชน

^๕สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^๖สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

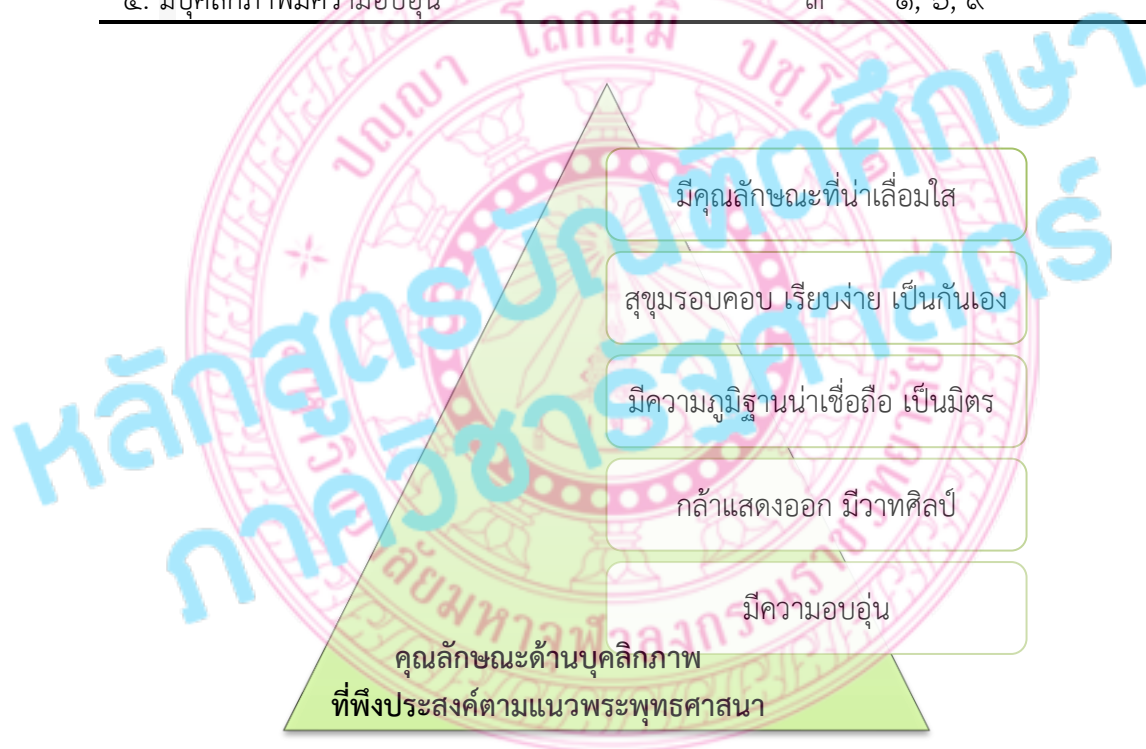
^๗สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^๘สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^๙สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

ตารางที่ ๔.๓๕ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านบุคลิกภาพ

ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่
๑. มีคุณลักษณะที่น่าเลื่อมใส ให้มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ		
นำเคารพศรัทธาของประชาชน	๙	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙
๒. สุขุมรอบคอบ เรียบง่าย เป็นกันเอง ไม่ถือตัว	๗	๒, ๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙
๓. มีความภูมิฐานน่าเชื่อถือ ความเป็นมิตร	๕	๑, ๒, ๓, ๔, ๖
๔. กล้าแสดงออก มีวาทศิลป์ อธิษฐานดี ไม่ถือตัว	๔	๓, ๔, ๖, ๗
๕. มีบุคลิกภาพมีความอบอุ่น	๓	๑, ๖, ๙

แผนภาพที่ ๔.๑ คุณลักษณะตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านบุคลิกภาพ
ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายดนัย วิริยะสหกิจ

๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนา การเป็นผู้ “รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักการ รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล” เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีวิสัยทัศน์ ควรเป็นอย่างไร?

ผลการจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง ๙ รูปหรือคน สรุปได้ดังนี้

๑) ควรมีความรู้ด้านวิสัยทัศน์ของนักการเมือง ต้องมีเป้าหมายมุ่งที่จะพัฒนาองค์การให้ไปสู่ความเป็นเลิศ ผู้นำต้องกล้าเสี่ยงที่จะชนะใจชนะความยุ่งยากและอุปสรรคของการเปลี่ยนแปลง และผู้นำต้องมีความสามารถอธิบายเหตุผลเป็น^{๑๐}

๒) จะต้องกล้าที่จะอธิบาย ชี้แจงเหตุผล ต้องเข้าใจว่ามีโอกาสหรือความท้าทาย ตามหลักการและความเป็นจริงให้ประชาชนเข้าใจ ไม่เอาใจใครคนใดคนหนึ่งเป็นพื้นฐาน คิดก้าวหน้าสร้างสรรค์^{๑๑}

๓) เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดก้าวหน้า ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิด มีความขยันอดทน ทุ่มเท เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม กล้าแสดงออก มีวาทศิลป์ อธิษฐานดี ไม่ถือตัว มีความยุติธรรมในจิตใจเป็นที่ตั้ง จึงจะเป็นที่รักของประชาชนและผู้ที่พบเห็น^{๑๒}

๔) จะต้องมองการณ์ไกล คิดก้าวหน้า สร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น แลกเปลี่ยนเรียนรู้การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และการเข้าร่วมประชาคม เป็นการฝึกฝนจิตใจให้ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและพร้อมที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาสิ่งที่บกพร่องให้ดียิ่งขึ้นต่อไป^{๑๓}

๕) จะต้องมีการวางแผนแนวทางการพัฒนา กล้าเสี่ยงที่จะชนะใจ ชนะความยุ่งยากและอุปสรรคของการเปลี่ยนแปลง วิสัยทัศน์ของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี มีเป้าหมายมุ่งที่จะพัฒนา ผู้นำต้องมีความสามารถอธิบายเหตุผล^{๑๔}

๖) จะต้องเป็นผู้มองการณ์ไกล มีวิสัยทัศน์เชิงรุกทำงานแบบผสมผสานและหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอสามารถกำหนดนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โปร่งใส ใส่ใจประชาชน เปิดเผยข้อมูลการทำงานเพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่ต้องร้องขอ^{๑๕}

๗) จะต้องมองที่ผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ให้ประชาชนได้รับสิ่งที่ดีที่สุด มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้ความร่วมมือกับทุกภาคีเครือข่ายและในการบริการประชาชนในพื้นที่ มีวิสัยทัศน์ดีที่จะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในพื้นที่ กล้าเสี่ยง บริหารท้องถิ่นยึดถือผลประโยชน์

^{๑๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๑๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๑๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๑๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๑๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๑๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

ของประชาชนและชุมชนเป็นที่ตั้ง ด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน^{๑๖}

๘) จะต้องแสดงออกถึงเจตนารมณ์ที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนและชุมชนท้องถิ่น ด้วยวิธีการหาเสียงเป็นการนำเสนอนโยบายทางการเมืองให้เป็นคำมั่นสัญญากับพี่น้องประชาชน อยากให้มองไปในอนาคตและมองไปยาวๆ^{๑๗}

๙) จะต้องมองการณ์ไกลตั้งใจเข้ามาบริหารบ้านเมืองให้มีความเจริญในทุกๆ ด้าน การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ด้วยอุดมการณ์และนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชน สัญญาสิ่งใดไว้กับประชาชนให้ยึดถือคำกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่สุด มีวิสัยทัศน์ในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนและชุมชนท้องถิ่น^{๑๘}

สรุปได้ว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ ของนักการเมือง ต้องมีเป้าหมายมุ่งที่จะพัฒนา กล้าเสี่ยงที่จะชนะใจชนะความยุ่งยากและอุปสรรคของการเปลี่ยนแปลง และผู้นำต้องมีความสามารถอธิบายเหตุผลเป็น ร่วมมือกับทุกภาคีเครือข่าย ความรู้พร้อมความสามารถ ประสพการณ์และผลงานที่สั่งคมยอมรับ

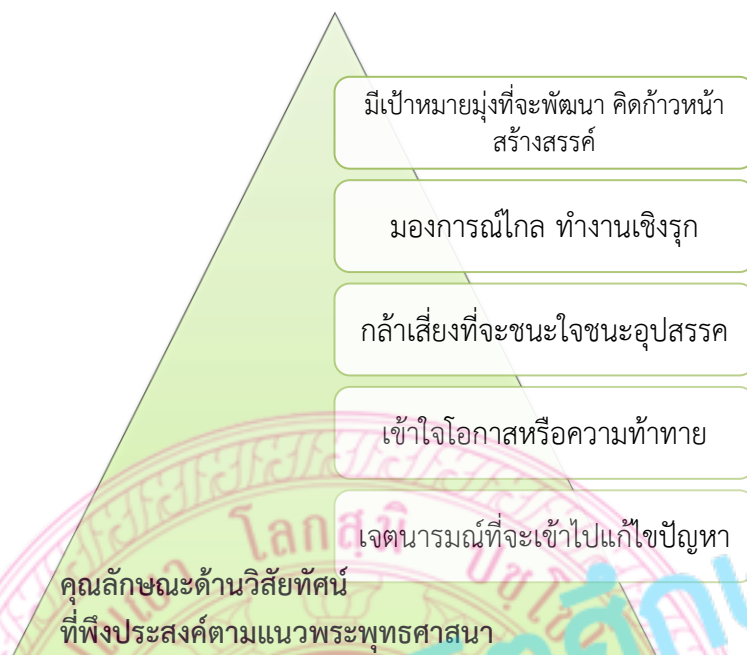
ตารางที่ ๔.๓๖ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธานุศาสนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีวิสัยทัศน์

ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่
๑. มีเป้าหมายมุ่งที่จะพัฒนา คิดก้าวหน้า สร้างสรรค์	๗	๑, ๒, ๔, ๕, ๗, ๘, ๙
๒. มองการณ์ไกล ทำงานเชิงรุกแบบผสมผสาน	๕	๒, ๓, ๕, ๖, ๗
๓. กล้าเสี่ยงที่จะชนะใจชนะความยุ่งยากและอุปสรรค	๕	๑, ๓, ๔, ๕, ๖
๔. ต้องเข้าใจโอกาสหรือความท้าทาย	๔	๒, ๔, ๖, ๗
๕. เจตนารมณ์ที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนและชุมชน	๓	๑, ๕, ๖

^{๑๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๑๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๑๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

แผนภาพที่ ๔.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ด้านการมีวิสัยทัศน์

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายदनัย วิริยะสทกิจ

๓. ด้านความรู้ความสามารถ

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนา
การเป็นผู้ “รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักการ รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล ” เพื่อส่งเสริม
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านความรู้
ความสามารถ ควรเป็นอย่างไร?

ผลการจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง ๙ รูปหรือคน สรุปได้ดังนี้

๑) จะต้องมีความรู้การศึกษา มีประสบการณ์ ความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดก้าวหน้า ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดก้าวหน้า ขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะ อุตสาหะ มีความ
จริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ความสำคัญกับปัญหาของประชาชน มีความรู้และเทคโนโลยีในการ
สื่อสารกับประชาชนได้^{๑๔}

๒) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีทักษะในการพูดพยายามทำให้ได้อย่างที่สัญญาไว้
กับประชาชน และคอยหากิจกรรม จะต้องมีความรู้ความสามารถเป็นที่ประจักษ์ มีความสามารถใน

^{๑๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

การแก้ปัญหาเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ผลงานจะเป็นตัวชี้วัดภาวะผู้นำของนักการเมืองนั้น ซึ่งมีความเจริญ ความสามัคคีของท้องถิ่นฐานเสียงเป็นตัวชี้วัดนักการเมือง^{๒๐}

๓) มีการศึกษา มีประสบการณ์ มีทักษะความสามารถบริหารจัดการคนควบคุมดูแลคนและงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักการเมืองเป็นผู้มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ เสียสละ ใจถึงฟังได้ในยามที่ประชาชนมีปัญหา มีความสามารถในการแก้ปัญหา^{๒๑}

๔) ต้องมีความรู้มีทักษะพร้อมกับความรู้ด้านการจัดการ การบริหาร แก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ให้ความสำคัญกับปัญหาของประชาชนมากกว่าประโยชน์ของตนเอง^{๒๒}

๕) ต้องมีความรู้ความสามารถ ในการแก้ปัญหามีทักษะด้านบริหารพอสมควรตรงกับงานที่ได้รับมอบหมาย มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีไม่ทุจริตคอร์รัปชัน เป็นผู้มีศีลธรรม รู้จักละอายใจและเกรงกลัวต่อบาป ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย กฎระเบียบ^{๒๓}

๖) ต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานท้องถิ่นมีการศึกษาที่ดีมีความรู้ความสามารถจากประสบการณ์ที่เคยดำรงตำแหน่งต่างๆ ถ้านักการเมืองมีความสามารถพัฒนาต่อยอดในการพัฒนาท้องถิ่น ผลงานตามที่ประชาชนเห็นมีความสามารถในการแก้ปัญหา^{๒๔}

๗) ต้องมีความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหามีประสบการณ์ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีความซื่อตรง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง ซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่น การบริหารงานมีการกำกับดูแล ให้ผู้บริหารและพนักงานท้องถิ่นยึดหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะในเรื่องความโปร่งใสที่ตรวจสอบได้^{๒๕}

๘) ต้องนำความรู้มาพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ประชาชนอยู่ดีกินดี มีความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น สังคม นักการเมืองมีอาชีพจะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีไม่ทุจริตคอร์รัปชัน เป็นผู้มีศีลธรรม ละอายใจและเกรงกลัวต่อบาป ซื่อสัตย์สุจริต เป็นแบบอย่างความความภาคภูมิใจ^{๒๖}

๙) ต้องเห็นความสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง มีแนวคิดต่อยอดวางแผนโครงการ สรรหาความแตกต่างเพื่อสร้างจุดเด่น และประชาชนได้รับประโยชน์มากที่สุด ยิ่งรอบรู้มากก็จะยิ่งดูน่าเชื่อถือมากขึ้น^{๒๗}

สรุปได้ว่า ด้านความรู้ความสามารถ นักการเมืองต้องมีความรู้ความสามารถ มีความคิดก้าวหน้า ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดก้าวหน้า ขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะ อุตสาหะ มีความจริงใจใน

^{๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

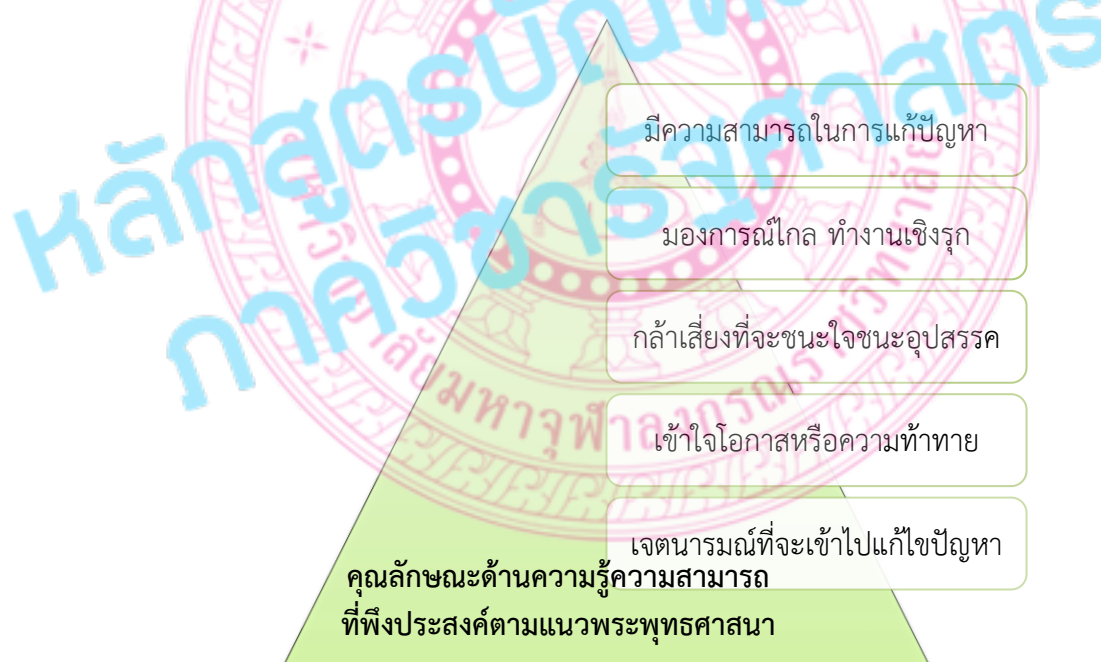
^{๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

การปฏิบัติหน้าที่ ให้ความสำคัญกับปัญหาของประชาชน มีความรู้และเทคโนโลยีในการสื่อสารกับประชาชนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีทักษะสามารถนำความรู้มาพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าประชาชนอยู่ดีกินดี

ตารางที่ ๔.๓๗ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านความรู้ความสามารถ

ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่
๑. มีความสามารถในการแก้ปัญหา	๘	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๗, ๘, ๙
๒. การศึกษาดี มีประสบการณ์	๕	๑, ๓, ๕, ๖, ๗
๓. มีทักษะสามารถนำความรู้มาพัฒนาท้องถิ่น	๕	๒, ๓, ๔, ๕, ๘
๔. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสื่อสาร	๔	๒, ๔, ๖, ๗
๕. รู้กฎหมาย ระเบียบบังคับในการบริหาร	๓	๒, ๓, ๖

แผนภาพที่ ๔.๓ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านความรู้ความสามารถ

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายดนัย วิริยะสทกิจ

๔. ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนา การเป็นผู้ “รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักการ รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล” เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ควรเป็นอย่างไร?

ผลการจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง ๙ รูปหรือคน สรุปได้ดังนี้

๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะต้องมีความคุณธรรมในการทำงาน ต้องประพฤติอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมด้วยความรับผิดชอบทั้งส่วนตนและส่วนรวม จริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคมที่จะนำความสุขสงบและความและความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้นๆ เพราะเมื่อนักการเมืองมีจริยธรรมจิตใจก็ย่อมสูงส่ง การงานก็ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนไม่ก่อให้เกิดทุกข์ผู้อื่น เป็นบุคคลมีคุณค่ามีประโยชน์ และสร้างสรรค์คุณงามความดี อันเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง^{๒๘}

๒) เป็นผู้มีคุณธรรมเป็นกลาง ซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม นักการเมืองมีอาชีพประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีไม่ทุจริตคอร์รัปชัน เป็นผู้มีศีลธรรม ละอายใจและเกรงกลัวต่อบาป ซื่อสัตย์สุจริต เป็นแบบอย่างความความภาคภูมิใจ^{๒๙}

๓) มีคุณธรรมจริยธรรมต้องประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม ได้แก่ พรหมวิหาร ๔ มีความเมตตารักใคร่ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริตและวางตัวให้เหมาะสม เป็นคุณงามความดีที่เป็นธรรมชาติ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม^{๓๐}

๔) ต้องประพฤติอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมด้วยความรับผิดชอบทั้งส่วนตนและส่วนรวม การประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดีเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม เป็นผู้มีศีล ปัจจุบันคนเก่งคนดีมีเยอะ แต่สังคมต้องการคนมีจริยธรรม เป็นการมีระเบียบทางสังคม^{๓๑}

๕) ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีไม่ทุจริตคอร์รัปชัน เป็นผู้มีศีลธรรม รู้จักละอายใจและเกรงกลัวต่อบาป ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับตามหลักนิติธรรม^{๓๒}

๖) มีความซื่อสัตย์ มีความรู้รอบคอบรับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำ และมีเมตตากรุณาต่อผู้ได้บังคับบัญชา เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ได้บังคับบัญชา ผู้นำปฏิบัติบริหารงานของท้องถิ่นและแก้ปัญหาให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงต้องมีใจหนักแน่นและเปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง แม้กระทั่งคำวิจารณ์ ใช้ปัญญา เหตุผล และประสบการณ์อันหลากหลายจากทุกคนทุกฝ่าย เพื่อ

^{๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

ประโยชน์แก่การปฏิบัติบริหารงานและการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้งานทุกส่วนทุกด้านของแผ่นดินสำเร็จ
ผลเป็นความเจริญมั่นคงแก่ท้องถิ่น^{๓๓}

๓) ต้องมีความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีประสบการณ์ ประพฤติปฏิบัติตน
เป็นแบบอย่างที่ดีมีความซื่อตรง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง ซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์สุข
ส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่น การบริหารงานมีการกำกับดูแล ให้ผู้บริหารและพนักงานท้องถิ่นยึด
หลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะในเรื่องความโปร่งใสที่ตรวจสอบได้^{๓๔}

๔) ต้องนำความรู้มาพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า บริหารงานของท้องถิ่นให้มีความ
เจริญก้าวหน้า ต้องมีใจหนักแน่นและเปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างแม้กระทั่งคำ
วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีสติ ใช้ปัญญาและเหตุผลเป็นเครื่องวินิจฉัย^{๓๕}

๕) การปฏิบัติงานร่วมกันของนักการเมืองและประชาชนเป็นการสร้างความความ
สามัคคีปรองดองและสันติสุขในชุมชน การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่เกิดประโยชน์แก่สาธารณะ
การสนับสนุนกิจกรรมชุมชนตามที่กฎหมายกำหนด สร้างร่วมมือกับเครือข่ายทางสังคมเพื่อป้องกัน
การผูกขาดทางการเมือง การใช้อำนาจตามกฎหมายตรวจสอบนักการเมืองเพื่อปกป้องผลประโยชน์
ส่วนรวม^{๓๖}

สรุปได้ว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัด
ระยอง เป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีพฤติกรรมดี มีคุณธรรมจริยธรรมด้วยความรับผิดชอบทั้งส่วนตน
และส่วนรวม มีความยุติธรรมเป็นกลางซื่อสัตย์สุจริต การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม
จริยธรรมด้วยความรับผิดชอบทั้งส่วนตนและส่วนรวม

^{๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

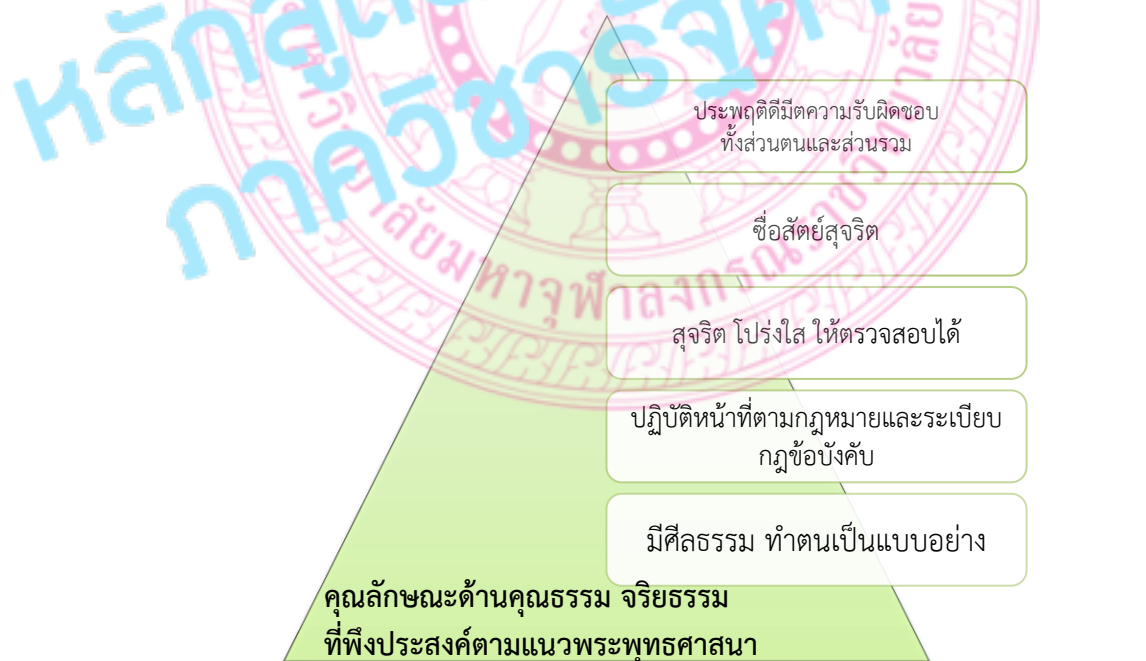
^{๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

ตารางที่ ๔.๓๘ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่
๑. การประพฤติอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมด้วยความรับผิดชอบทั้งส่วนตนและส่วนรวม	๗	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๗, ๙
๒. มีความยุติธรรมเป็นกลาง ซื่อสัตย์สุจริต	๕	๑, ๓, ๕, ๖, ๗,
๓. สุจริต โปร่งใส ให้ตรวจสอบได้ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง	๔	๒, ๔, ๖, ๗
๔. ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบกฎข้อบังคับตามหลักนิติธรรม	๓	๒, ๕, ๗
๕. เป็นผู้มีศีลธรรม เป็นแบบอย่างความความภาคภูมิใจ ปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม ได้แก่ พรหมวิหาร ๔ มีความเมตตารักใคร่ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น	๒	๕, ๘

แผนภาพที่ ๔.๔ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายदनัย วิริยะสทกิจ

๕. ด้านการมีมนุษย์สัมพันธ์

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนา การเป็นผู้ “รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักการ รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล” เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านการมีมนุษย์สัมพันธ์ ควรเป็นอย่างไร?

ผลการจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง ๙ รูปหรือคน สรุปได้ดังนี้

๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมกับประชาชน สามารถกำหนดนโยบายได้รับความร่วมมือในการทำงานร่วมกันในพื้นที่ ทำให้ในพื้นที่เกิดความพึงพอใจจากการทำงานร่วมกันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และทุกภาคีเครือข่าย ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริการในพื้นที่ จะต้องเป็นผู้มองการณ์ไกล ทำงานแบบผสมผสานและหาความรู้เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและประชาชน^{๓๗}

๒) สนับสนุนการร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีความอ่อนน้อมให้เกียรติคำนึงถึงความเท่าเทียมกันในความเป็นคนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ข้าราชการประจำต้องเสนอแนะแนวทางใหม่ๆ รับฟังและพิจารณาตามความเหมาะสมของเหตุผล^{๓๘}

๓) สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีมีวิธีสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลอื่น เพื่อที่จะได้มาซึ่งความร่วมมือร่วมใจในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสนใจประชาชนทุกพื้นที่^{๓๙}

๔) มีความกล้าหาญ ในการแก้ปัญหาตลอดเวลา มีความคิดก้าวหน้า ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดยืดหยุ่น ขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะ อุตสาหะ มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ เห็นประโยชน์ของประชาชนมากกว่าประโยชน์ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่โกหกหลอกลวงประชาชน สามารถสนองความต้องการของประชาชน^{๔๐}

๕) มีอัธยาศัยดี ผูกมิตร จิตใจอารีย์ มีทีมงานที่พร้อมในการลงพื้นที่ทำกิจกรรมร่วมกับประชาชน พบปะประชาชน เข้ากับประชาชนได้ดีไม่ถือตัว มีการทำกิจกรรมรวมกลุ่ม พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น^{๔๑}

๖) มีการสื่อสารที่ดีกับประชาชนและสามารถสร้างเครือข่ายการทำงานมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อสาธารณชน เป็นผู้มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ เสียสละ อดทน ว่องไวต่อปัญหา มีความคิด

^{๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

ก้าวหน้า ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดยืดหยุ่น ขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะ อุตสาหะ มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่^{๔๒}

๗) มีอัธยาศัยดีกับบุคคลต่างๆ การวางตัวในสถานการณ์ต่างๆ ที่เหมาะสม พบปะประชาชนทุกพื้นที่ในเขตปกครอง และเข้าถึงพื้นที่ที่ขาดแคลนทุรกันดาร พุดจาติ น้าฟ่งเป็นกันเอง ทักทายยิ้มแย้มแจ่มใส อ่อนน้อมถ่อมตนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และควบคุมอารมณ์ได้ดี^{๔๓}

๘) เข้ากับประชาชนได้ดีไม่ถือตัว มีความคิดก้าวหน้า ริเริ่มสร้างสรรค์ มี มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ เห็นประโยชน์ของประชาชนมากกว่าประโยชน์ของตนเอง ทำให้เป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง^{๔๔}

๙) ให้บริการของประชาชนได้ในทุกรูปแบบทำกิจกรรมรวมกลุ่มบ่อยครั้ง มีการพบปะทำให้ประชาชนเห็นและจำได้อยู่เสมอ พบปะประชาชนทุกพื้นที่ในเขตปกครอง มีความพยายามเข้าถึงพื้นที่ที่ขาดแคลน สนับสนุนการทำกิจกรรม ในงานประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่น^{๔๕}

สรุปได้ว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้มีลักษณะสำคัญ คือ ทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันในองค์กร มีการพบปะประชาชนทุกพื้นที่ในเขตปกครองเข้าถึงพื้นที่ที่ขาดแคลนทุรกันดาร พุดจาติ น้าฟ่งเป็นกันเองทักทายยิ้มแย้มแจ่มใส

ตารางที่ ๔.๓๙ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านมนุษยสัมพันธ์

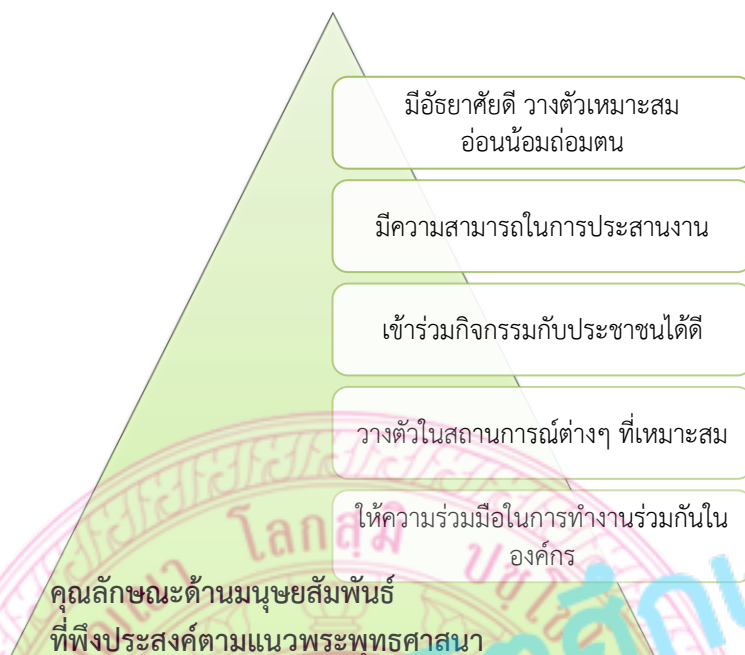
ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่
๑. มีอัธยาศัยดี วางตัวเหมาะสม อ่อนน้อมถ่อมตน	๗	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๘, ๙
๒. มีความสามารถในการประสานงานกับประชาชนหน่วยงานต่างๆ	๕	๑, ๓, ๕, ๖, ๘
๓. เข้าร่วมกิจกรรมกับประชาชนได้ดีไม่ถือตัว ร่วมพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	๕	๒, ๔, ๖, ๗
๔. การวางตัวในสถานการณ์ต่างๆ ที่เหมาะสม	๓	๒, ๓, ๗
๕. ให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกับในองค์กร	๓	๕, ๖

^{๔๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๔๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๔๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๔๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

แผนภาพที่ ๔.๕ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ด้านมนุษยสัมพันธ์

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายดนัย วิริยะสวกิจ

๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนา
การเป็นผู้ “รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักการ รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล ” เพื่อส่งเสริม
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้าน
ความสามารถในการสื่อสาร ควรเป็นอย่างไร

ผลการจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง ๙ รูปหรือคน สรุปได้ดังนี้

๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสามารถในการสื่อสาร มีศิลปะในการพูดชัดเจน
ฉะฉาน สามารถโน้มน้าวประชาชน พูดจาสุภาพอ่อนน้อมและการมีสัมมาวาจาพูดในสิ่งที่มีความ
จริง มีลักษณะสำคัญ คือ มีมนุษยสัมพันธ์ดีพูดจาดีเป็นต้นสามารถสื่อสารกับประชาชนได้เข้าใจ เมื่อมี
งานหรือกิจกรรมที่ต้องการความร่วมมือก็สื่อสารไปยังประชาชนได้ดี ผู้นำมีทักษะในการสื่อสารที่ดี^{๔๖}

๒) มีทักษะสามารถสื่อสารกับประชาชนได้เข้าใจ เป็นแบบอย่างให้กับประชาชนใน
ท้องถิ่น กลไกการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของนักการเมืองต้องสร้างความตระหนักในจริยธรรม ความ
โปร่งใส และความชอบธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการการเลือกตั้งต้องมีความโปร่งใส และ

^{๔๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

ยุติธรรมต่อทุกฝ่าย มีความเป็นอิสระในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่ใช้อำนาจหรืออิทธิพลบังคับ ประชาชนให้เลือกตนเอง^{๔๗}

๓) สามารถสื่อสารกับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารที่ดีมีความสามารถของนักการเมือง จะช่วยให้เป็นที่รักของประชาชน และได้รับข้อมูลดีๆ อีกมาก รวมทั้งช่วยเพิ่มความเข้าใจที่มีต่อตัวเองและคนรอบข้างด้วย^{๔๘}

๔) พูดชัดเจนเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน บอกปัญหาที่เจอและพร้อมแก้ไขได้ดี สามารถสื่อสารกับประชาชนได้เข้าใจ เมื่อมีงานหรือกิจกรรมที่ต้องการความร่วมมือก็สื่อสารไปยังประชาชนได้ดี การที่ผู้นำมีความสามารถในการสื่อสารในเรื่องความคาดหวังและความต้องการให้ชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญ^{๔๙}

๕) มีทักษะ บุคลิกภาพ และมีธรรมาจริยธรรมในการสื่อสารกับประชาชน ทำให้มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ และมีความสามารถในการสื่อสารที่ดีกับประชาชน รวมทั้งขอความร่วมมือจากประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของจังหวัด^{๕๐}

๖) มีความฉลาดในการสื่อสารในช่วงภาวะวิกฤตให้ออกมาได้ดี สามารถใช้เครื่องมือสื่อสารกับประชาชนไปยังประชาชนได้ทุกกลุ่ม ทุกอาชีพ ทักษะการสื่อสารเป็นคุณสมบัติสำคัญที่ผู้นำทุกคนจำเป็นต้องมี^{๕๑}

๗) มีความสามารถสื่อสาร ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดยืดหยุ่น ขยันหมั่นเพียร กล้าคิดกล้าทำ ผู้นำควรรู้ว่าตนเองสื่อสารอยู่กับใคร เนื่องจากแรงจูงใจของแต่ละคนนั้นแตกต่างกันสามารถใช้สื่อทางสังคมเพื่อสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊ก ไลน์ และอินสตาแกรม^{๕๒}

๘) เผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงาน มีแนวปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ จะต้องสื่อสารให้ประชาชนรับทราบปัญหาได้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์มีเวลาหาทางแก้ไข^{๕๓}

๙) มีการมีศิลปะในการพูด เพื่อโน้มน้าวและจูงใจให้เชื่อถือ และยอมรับ การพูดจาสุภาพอ่อนน้อมและการมีสัมมาวาจาพูดอะไรที่เป็นความจริง ผู้นำที่ดีจะรู้ว่าเมื่อไรที่ควรพูด ความคิดก้าวหน้า ขยันหมั่นเพียรเพื่อพบประชาชน^{๕๔}

สรุปได้ว่า ด้านความสามารถในการสื่อสาร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ที่มีลักษณะมีทักษะในการสื่อสารที่ดีจะส่งผลให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีด้วยเพราะถ้ามีการสื่อสารดีจะทำให้การทำงานลื่นไหลเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร พูดชัดเจน ฉะฉาน เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน บอกปัญหาที่เจอและพร้อมแก้ไขได้ดี เผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงาน มีศิลปะในการพูดเช่นการพูดโน้มน้าวการพูดจาสุภาพอ่อนน้อมและการมีสัมมาวาจาพูดอะไรที่เป็นความจริง

^{๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

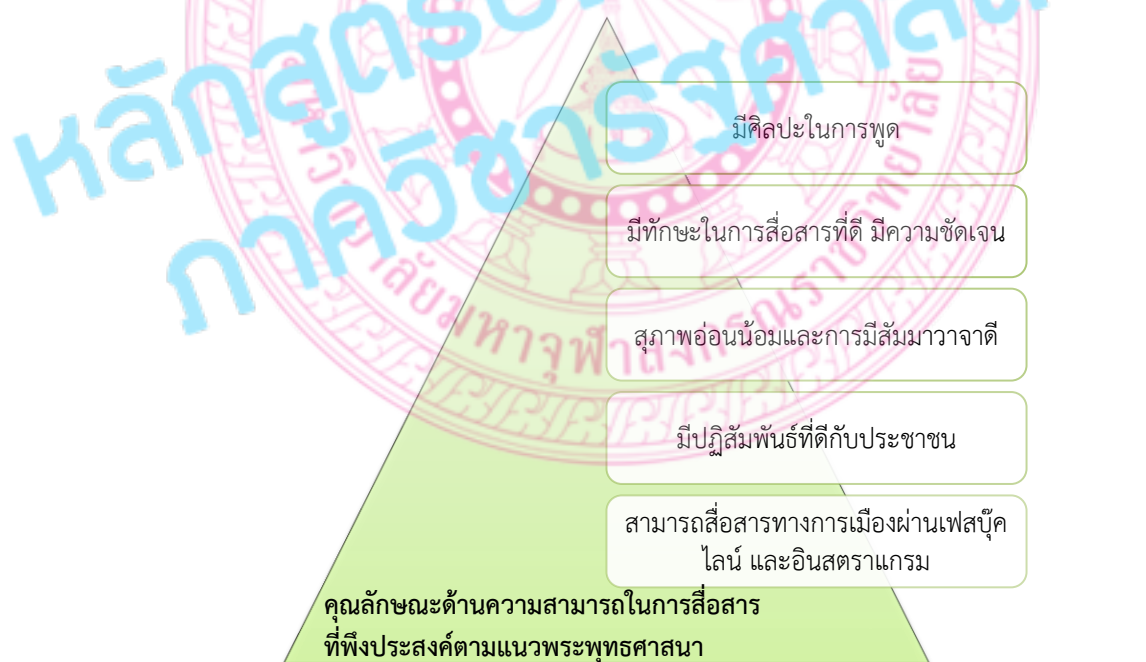
^{๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

ตารางที่ ๔.๔๐ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านความสามารถในการสื่อสาร

ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่
๑. มีทักษะสามารถสื่อสารกับประชาชน มีศิลปะในการพูดโน้มน้าว สุภาพอ่อนน้อมและการมีสัมมาวาจาพูดอะไรที่เป็นความจริงนัก	๗	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๘, ๙
๒. มีทักษะในการสื่อสารที่ดี มีความชัดเจน	๕	๑, ๓, ๕, ๖, ๘
๓. มีศิลปะในการพูดเช่นการพูดโน้มน้าวการพูดจาสุภาพอ่อนน้อมและการมีสัมมาวาจาพูดอะไรที่เป็นความจริง	๕	๒, ๔, ๖, ๗
๔. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีด้วยเพราะถ้ามีการสื่อสารดี	๓	๒, ๓, ๗
๕. ใช้สื่อทางสังคมเพื่อสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟสบุ๊คไลน์ และอินสตราแกรม	๒	๕, ๖

แผนภาพที่ ๔.๖ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านความสามารถในการสื่อสาร

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายดนัย วิริยะสหกิจ

๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนา การเป็นผู้ “รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักการ รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล” เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ควรเป็นอย่างไร?

ผลการจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง ๙ รูปหรือคน สรุปได้ดังนี้

๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีลักษณะสำคัญ คือ การมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม ความโปร่งใส การตอบสนอง ความมุ่งมั่นฉันทามติ ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ภาระรับผิดชอบ^{๕๕}

๒) จะต้องมีการปกครองโดยการยึดหลักนิติธรรม มีความโปร่งใส เสมอภาค เที่ยงธรรมหลักการเดินทางสายกลางและทศพิธราชธรรม นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้มีความเข้มแข็ง จริงใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ เห็นประโยชน์ของประชาชนมากกว่าประโยชน์ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่โกหกหลอกลวงประชาชน ให้สัญญากับประชาชนไว้อย่างไร ต้องกระทำได้อย่างที่สัญญาไว้กับประชาชน และที่สำคัญควรยึดมั่นในหลักของธรรมาภิบาล^{๕๖}

๓) เน้นการมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม โดยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย การบริหารสภาท้องถิ่นยึดหลักนิติธรรม ความโปร่งใส การตอบสนอง ความมุ่งมั่นฉันทามติ ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ภาระรับผิดชอบ และวิสัยทัศน์^{๕๗}

๔) ปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท ๔ และสุจริตโปร่งใส ใส่ใจความรู้สึกประชาชน กล้าคิด กล้าทำ สร้างความร่วมมือในชุมชน ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการบริหารและการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐ^{๕๘}

๕) ต้องทำตัวเป็นแบบอย่างในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันต้องมีระบบตรวจสอบการทำงานทุกอย่างต้องทำอย่างโปร่งใสและยุติธรรม ผู้นำสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาเกี่ยวกับเป้าหมาย โอกาส และความท้าทาย^{๕๙}

๖) จะต้องสามารถชี้แจง ให้เหตุผล และสามารถตอบคำถามของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้ยึดหลักทางเดินสายกลาง ความโปร่งใสที่ตรวจสอบได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น ความรับผิดชอบและความพร้อมรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบกฎ

^{๕๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๕๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๕๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๕๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๕๙}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

ข้อบังคับตามหลักนิติธรรม ยึดคุณธรรมความดีและความถูกต้องเป็นหลัก ไม่ยึดผลประโยชน์ของตนเองเป็นใหญ่ ฟังเสียงประชาชน มีใจที่เป็นธรรม^{๖๐}

๗) เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความโปร่งใสเป็นหลักสำคัญ ไม่ยึดผลประโยชน์ของตนเองเป็นใหญ่ ฟังเสียงประชาชนในท้องถิ่นควบคู่ไปกับการตัดสินใจที่เป็นธรรม ผู้นำควรสื่อสารอย่างเฉพาะเจาะจง และตรงไปตรงมา^{๖๑}

๘) ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการไม่เลือกปฏิบัติ การไม่ทำตามใจ ไม่ละเมิดกฎหมาย และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่มีข่าวปรากฏให้เห็นเหมือนจังหวัดอื่นๆ ผู้นำมีความเห็นอกเห็นใจ หรือเอาใจใส่ต่อประชาชน ซึ่งได้รับการจัดอันดับให้เป็นทักษะสำคัญอันดับต้น ๆ ที่ผู้นำควรมี^{๖๒}

๙) ยึดความโปร่งใส มีส่วนร่วม คำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีบุคลิกภาพที่แสดงออกมาให้ผู้พบเห็นประชาชนเกิดความประทับใจได้ กริยาท่าทาง มารยาทและกาลเทศะในสังคม การแต่งกายสุภาพ มีความสุขุมรอบคอบ^{๖๓}

สรุปได้ว่า ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ที่มีลักษณะสำคัญ คือ การมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม ความโปร่งใส การตอบสนอง ความมุ่งมั่นฉันทามติ ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม ประสิทธิภาพประสิทธิภาพ ภาระรับผิดชอบ และวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ มีการปกครองโดยการยึดหลักการเดินทางสายกลางและทศพิธราชธรรม

^{๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

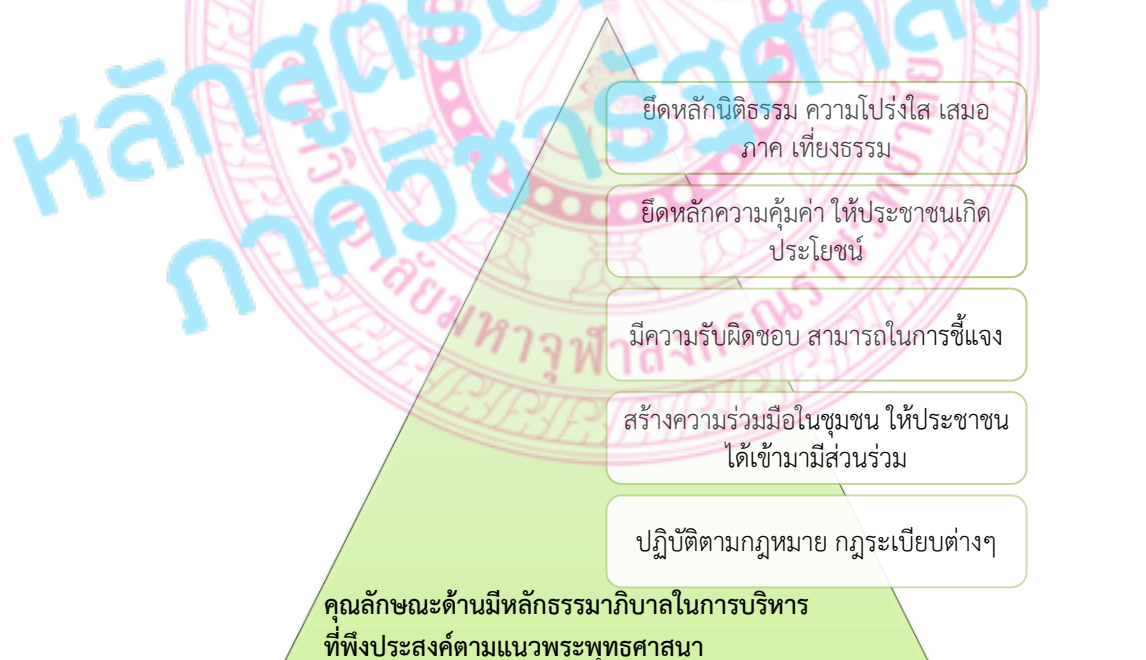
^{๖๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

^{๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

ตารางที่ ๔.๔๑ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่
๑. บริหารแบบมีส่วนร่วม ยึดหลักนิติธรรม ความโปร่งใส เสมอภาค เทียงธรรม	๘	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๘, ๙
๒. ยึดหลักความคุ้มค่า ให้ประชาชนเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด	๕	๒, ๓, ๕, ๗, ๙
๓. มีความรับผิดชอบ สามารถในการชี้แจง ให้เหตุผล และสามารถตอบคำถามของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้	๔	๑, ๔, ๖, ๙
๔. สร้างความร่วมมือในชุมชน เป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการบริหารและการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ	๓	๒, ๕, ๗
๕. ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ	๒	๒, ๔

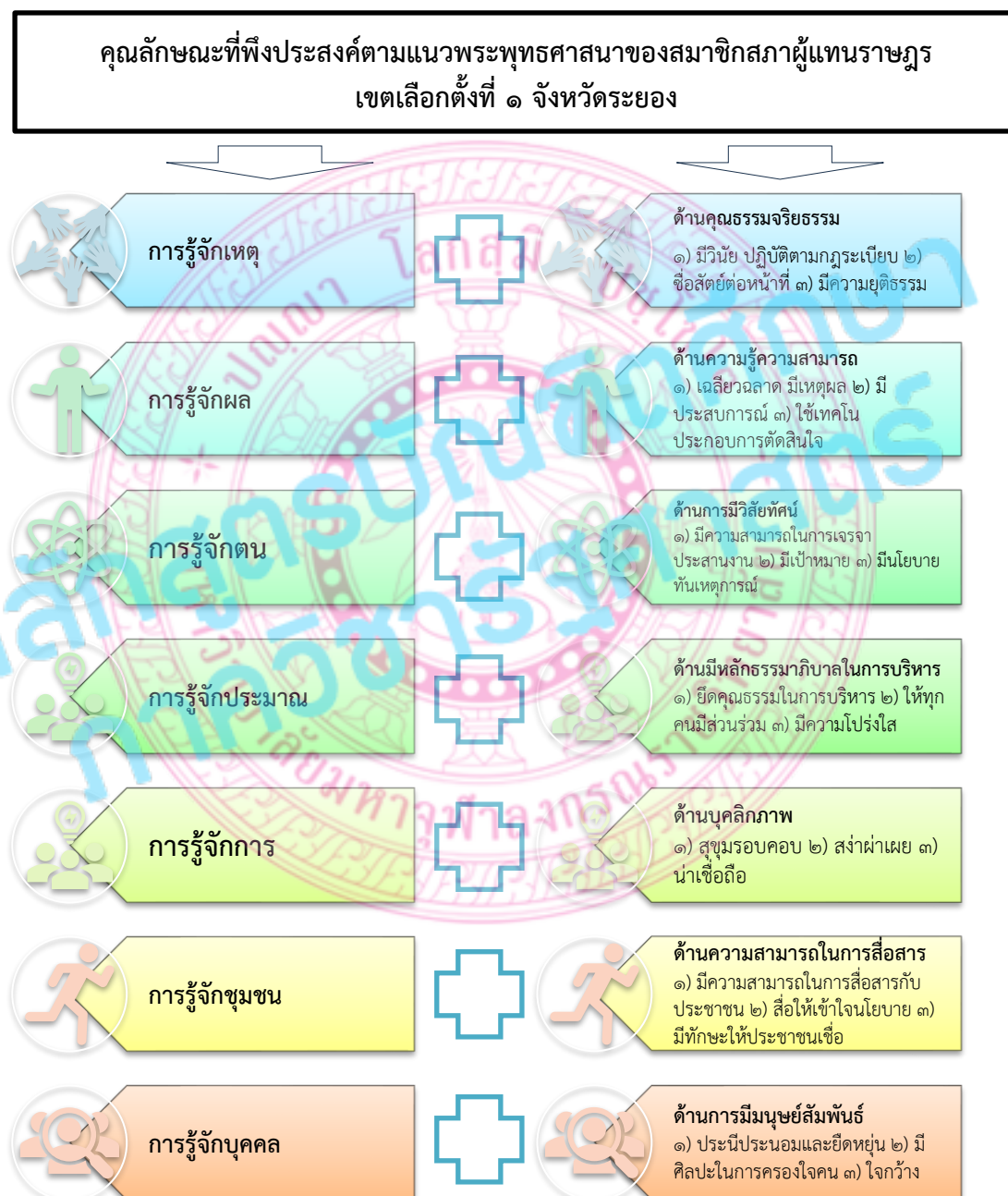
แผนภาพที่ ๔.๗ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายดนัย วิริยะสทกิจ

๔.๕ องค์ความรู้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ในการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” ซึ่งได้ทำการศึกษาจากเอกสาร ตำรา ผลงานทางวิชาการต่างๆ และลงพื้นที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยสรุปความรู้ที่ได้ดังนี้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๘ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย
ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายดนัย วิริยะสทกิจ

จากแผนภาพที่ ๔.๘ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ในการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” ซึ่งได้สรุปและอธิบายองค์ความรู้ได้ ดังนี้

๑. ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม อธิบายได้ว่า ประชาชนต้องการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก สามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชนมีค่านิยมในความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบสูง

๒. ด้านความรู้ความสามารถ อธิบายได้ว่า ประชาชนต้องการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความเฉลียวฉลาด อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน มีหลักการที่ชัดเจน เป็นนักปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่นระดับต่างๆ หรือมีประสบการณ์มาพอสมควร มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ

๓. ด้านการมีวิสัยทัศน์ อธิบายได้ว่า ประชาชนต้องการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความเป็นผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี กำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์ และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ในด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

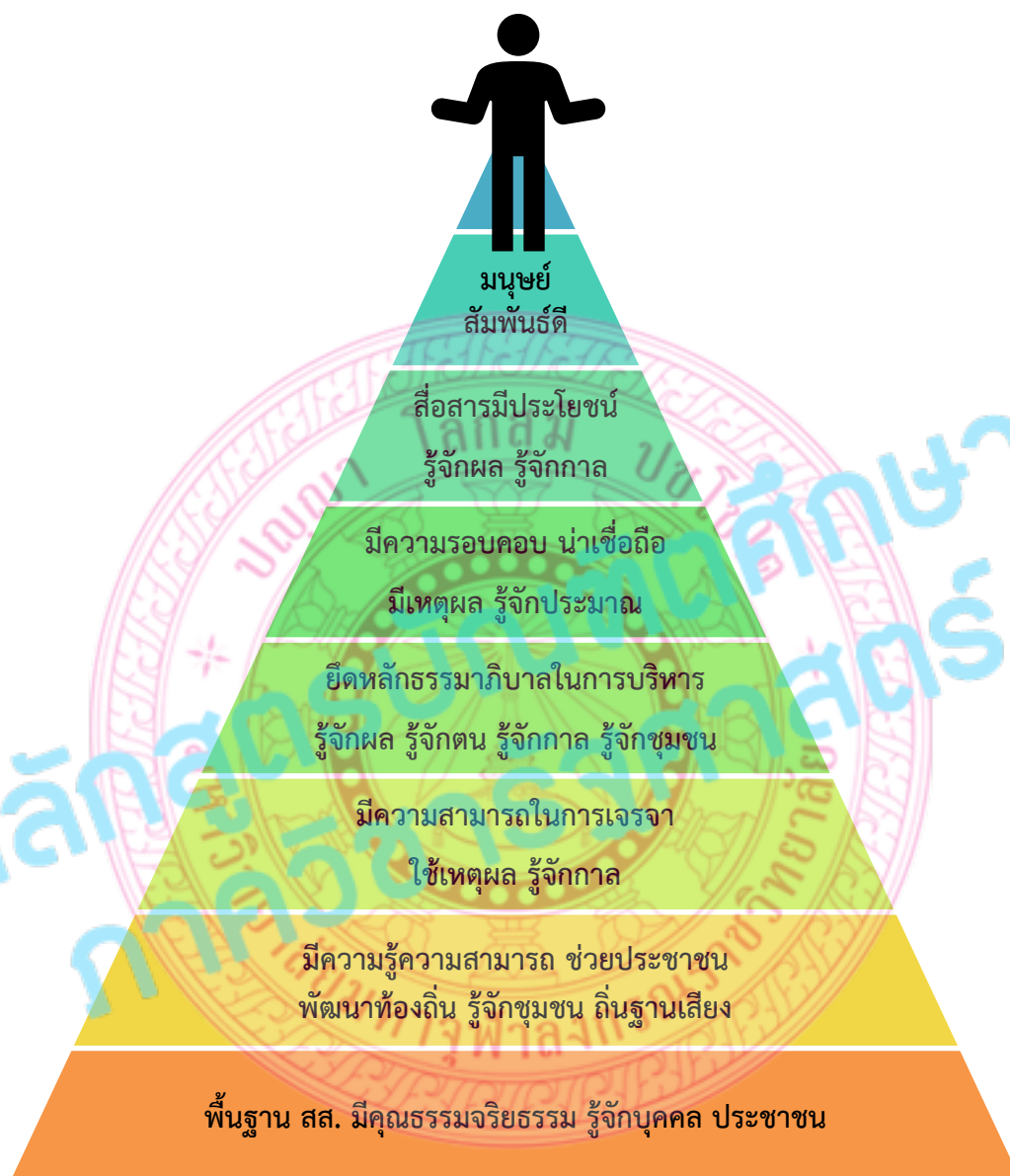
๔. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร อธิบายได้ว่า ประชาชนต้องการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีการบริหารโดยยึดหลักคุณธรรม ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน การบริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่ บริหารโดยยึดหลักนิติธรรม ถือกฎเกณฑ์ขององค์การและปฏิบัติต่อทุกคนตามกฎหมายเกณฑ์กติกาเดียวกัน

๕. ด้านบุคลิกภาพ อธิบายได้ว่า ประชาชนต้องการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่างาม มีกริยาท่าทาง มารยาท และกาลเทศะ ในสังคม มีความสุขุมรอบคอบ การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ

๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร อธิบายได้ว่า ประชาชนต้องการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน เป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้ สามารถสื่อสารความต้องการให้ประชาชนเข้าใจได้ถึงนโยบายที่ต้องการจะเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์

๗. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ อธิบายได้ว่า ประชาชนต้องการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่นจะช่วยลดความขัดแย้งและขจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงาน มีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสานความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้ มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๙ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย นายदनัย วิริยะสหกิจ

จากแผนภาพที่ ๔.๙ องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ในการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประเสริฐ มีความมุ่งมั่น ทำเพื่อประชาชน

๑. **ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม** อธิบายได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ที่รู้จักประชาชนในพื้นที่ มีการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างมีระเบียบวินัย ยึดมั่นและปฏิบัติตามกฎ รู้จักการประมาณตน ใช้ระเบียบในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก สามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชนมีค่านิยมในความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบต่อชุมชน สังคม และประชาชน

๒. **ด้านความรู้ความสามารถ** อธิบายได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีเหตุผล มีความเฉลียวฉลาดรู้จักการบริหารคน ยึดความถูกต้องในการทำงาน มีหลักการที่ชัดเจน เป็นนักปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่นระดับต่าง ๆ หรือมีประสบการณ์มาพอสมควร มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้จริง สามารถช่วยเหลือประชาชนและท้องถิ่น

๓. **ด้านการมีวิสัยทัศน์** อธิบายได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความเป็นผู้นำที่ต้องเป็นผู้รู้จักชุมชน สังคม สามารถเจรจา สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นได้ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี กำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์ และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ช่วยเหลือประชาชนและสังคม

๔. **ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร** อธิบายได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ยึดหลักการบริหาร น้อมนำหลักคุณธรรม ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน การบริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่ บริหารโดยยึดหลักนิติธรรม ถือกฎเกณฑ์ขององค์การ และปฏิบัติต่อทุกคนตามกติกาเดียวกันในชุมชน สังคม

๕. **ด้านบุคลิกภาพ** อธิบายได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผย มีกิริยาท่าทาง มารยาท และกาลเทศะในสังคม มีความสุขุมรอบคอบ การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ เข้ากับทุกคนและหน่วยงานได้

๖. **ด้านความสามารถในการสื่อสาร** อธิบายได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน เป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้ สามารถสื่อสารความต้องการให้ประชาชนเข้าใจได้ถึงนโยบายที่ต้องการจะเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ตามเวลาที่เหมาะสม

๗. **ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์** อธิบายได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องรู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่นจะช่วยลดความขัดแย้งและขจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงาน มีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้ มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน และรู้จักตนเอง รู้บทบาทหน้าที่

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ ๑. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ๒. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓. เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

โดยในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research Methods) โดยประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) จากประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จำนวน ๗๙,๓๖๗ คน เก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๙๘ ฉบับ ได้รับกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุดจำนวน ๓๙๘ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามปลายปิด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยหาค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานโดยการค่าทดสอบ t-test, F-test และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน ๙ รูปหรือคน ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

๕.๑.๑ สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๑๐ มีอายุระหว่าง ๑๘- ๓๐ ปี จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘๗ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๒๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐๑, มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน ๑๙๑คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๙, เป็นผู้มียาได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๑๗

๕.๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๘๗$, S.D.=๐.๐๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=๓.๙๐$, S.D.=๐.๑๒), ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X}=๓.๙๐$, S.D.=๐.๒๖), ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=๓.๘๙$, S.D.=๐.๒๓), ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ($\bar{X}=๓.๘๙$, S.D.=๐.๑๔), ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=๓.๘๘$, S.D.=๐.๑๖), ด้านความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{X}=๓.๘๓$, S.D.=๐.๑๖) และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}=๓.๘๒$, S.D.=๐.๑๕) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบดังนี้

ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๑$, S.D.=๐.๑๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๕$, S.D.=๐.๒๒) รองลงมาคือข้อที่ว่า “สามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน” ($\bar{X}=๓.๙๕$, S.D.=๐.๔๑) และน้อยที่สุด คือ “มีค่านิยมในความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบสูง” ($\bar{X}=๓.๘๔$, S.D.=๐.๓๗) ตามลำดับ

ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๐$, S.D.=๐.๒๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “มีความเฉลียวฉลาด อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน มีหลักการที่ชัดเจน” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๕$, S.D.=๐.๒๒) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “ผู้นำที่จะมาเป็นผู้ปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่นระดับต่างๆ หรือมีประสบการณ์มาพอสมควร” ($\bar{X}=๓.๙๒$, S.D.=๐.๔๑) และน้อยที่สุด คือ “มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ” ($\bar{X}=๓.๘๖$, S.D.=๐.๒๒) ตามลำดับ

ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, $S.D.=0.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจริญต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, $S.D.=0.15$) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “กำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์ และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ” ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=0.26$) และน้อยที่สุด คือ “ผู้นำสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ในด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน” ($\bar{X}=3.82$, $S.D.=0.39$) ตามลำดับ

ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, $S.D.=0.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “บริหารโดยยึดหลักคุณธรรม ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$, $S.D.=0.18$) รองลงมาคือข้อที่ว่า “บริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่” ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=0.26$) และน้อยที่สุด คือ “บริหารโดยยึดหลักนิติธรรม ถือกฎเกณฑ์ขององค์การและปฏิบัติต่อทุกคนตามกฎหมายเกณฑ์กติกาเดียวกัน” ($\bar{X}=3.83$, $S.D.=0.38$) ตามลำดับ

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, $S.D.=0.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผย” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, $S.D.=0.20$) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “กริยาท่าทาง มารยาท และกาลเทศะในสังคม มีความสุขุมรอบคอบ” ($\bar{X}=3.92$, $S.D.=0.27$) และน้อยที่สุด คือ “การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ” ($\bar{X}=3.86$, $S.D.=0.36$) ตามลำดับ

ด้านความสามารถในการสื่อสาร พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$, $S.D.=0.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “ความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, $S.D.=0.29$) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “เป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้” ($\bar{X}=3.86$, $S.D.=0.26$) และน้อยที่สุด คือ “สามารถสื่อสารความต้องการให้ประชาชนเข้าใจได้ถึงนโยบายที่ต้องการจะเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์” ($\bar{X}=3.73$, $S.D.=0.44$) ตามลำดับ

ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$, $S.D.=0.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “รู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่น จะช่วยลดความขัดแย้งและขจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงาน” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, $S.D.=0.$

๒๙) รองลงมา คือ ข้อที่ว่า “มีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้” ($\bar{X}=3.89$, $S.D.=0.39$) และน้อยที่สุด คือ “มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยึดมั่นแน่วแน่ เอาใจใส่ประชาชน” ($\bar{X}=3.72$, $S.D.=0.35$) ตามลำดับ

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณารายสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($t=0.600$, $Sig.=0.542$) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F=1.012$, $Sig.=0.401$) จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม แตกต่างกัน ($F=3.846$, $Sig.=0.022$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมแตกต่างกัน ($F=2.188$, $Sig.=0.048$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F=๑.๒๘๘$, $Sig.=๐.๐๙๕$) จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ แนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๐$, $S.D.=๐.๐๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้การรู้จักบุคคล ($\bar{X}=๓.๙๗$, $S.D.=๐.๒๑$), การรู้จักเหตุ ($\bar{X}=๓.๙๖$, $S.D.=๐.๑๓$), การรู้จักกาล ($\bar{X}=๓.๙๕$, $S.D.=๐.๑๔$), การรู้จักชุมชน ($\bar{X}=๓.๙๒$, $S.D.=๐.๑๖$), การรู้จักผล ($\bar{X}=๓.๘๖$, $S.D.=๐.๑๗$), การรู้จักตน ($\bar{X}=๓.๘๕$, $S.D.=๐.๒๑$) และการรู้ประมาณ ($\bar{X}=๓.๘๐$, $S.D.=๐.๒๕$) ตามลำดับ

หลักการรู้จักเหตุ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๖$, $S.D.=๐.๑๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้บทบาทของการเป็นบุคคลสาธารณะ” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๐$, $S.D.=๐.๒๒$) รองลงมาคือข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในการดำเนินนโยบายต่างๆ” ($\bar{X}=๓.๙๘$, $S.D.=๐.๑๔$) และน้อยที่สุด คือ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้หน้าที่ของการเป็นผู้แทนประชาชน” ($\bar{X}=๓.๙๑$, $S.D.=๐.๒๙$) ตามลำดับ

หลักการรู้จักผล พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๘๖$, $S.D.=๐.๑๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้การกระทำที่จะเกิดขึ้น” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๖$, $S.D.=๐.๓๑$) รองลงมาคือข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ว่าจะต้องทำอะไรเพื่อประชาชน” ($\bar{X}=๓.๙๕$, $S.D.=๐.๓๖$) และน้อยที่สุด คือ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ว่าเข้าไปแล้วจะต้องแก้ปัญหาให้กับท้องถิ่น” ($\bar{X}=๓.๗๕$, $S.D.=๐.๔๙$) ตามลำดับ

หลักการรู้จักตน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๘๕$, $S.D.=๐.๒๑$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรตระหนักอยู่เสมอว่าเข้ามาทำหน้าที่เพื่อส่วนรวม” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๖$, $S.D.=๐.๒๑$) รองลงมาคือ ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน” ($\bar{X}=๓.๙๒$,

S.D.=๐.๒๙) และระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด คือ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ว่า พฤติกรรมที่ควรปฏิบัติต่อประชาชน” ($\bar{X}$ =๓.๖๘, S.D.=๐.๔๘) ตามลำดับ

หลักการรู้จักประมาณ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๐, S.D.=๐.๒๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ งบประมาณให้ท้องถิ่นว่าจะบริหารอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๘๓, S.D.= ๐.๓๘) รองลงมาคือข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ขีดความสามารถและศักยภาพของตนเอง” ($\bar{X}$ =๓.๘๑, S.D.=๐.๔๗) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ ศักยภาพของท้องถิ่น” ($\bar{X}$ =๓.๗๗, S.D.=๐.๔๒) ตามลำดับ

หลักการรู้จักกาล พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๕, S.D.=๐.๑๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ กำหนดการ การดำเนินนโยบายต่างๆ” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๘, S.D.=๐.๒๗) รองลงมาคือข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้วัน เวลา เมื่อไหร่ที่ต้องช่วยเหลือ” ($\bar{X}$ =๓.๙๖, S.D.=๐.๑๙) และข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ความเหมาะสมของการเข้าพบปะ ประชาชน” ($\bar{X}$ =๓.๙๑, S.D.=๐.๒๘) ตามลำดับ

หลักการรู้จักชุมชน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๒, S.D.=๐.๑๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ จุดด้อยของแต่ละชุมชนที่ต้องแก้ไข” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๖, S.D.=๐.๒๙) รองลงมาคือข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้แต่ละชุมชนมีจุดเด่นที่ต้องส่งเสริมอย่างไร” ($\bar{X}$ =๓.๙๓, S.D.=๐.๒๖) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ความเป็นอยู่พื้นฐานของแต่ละ ท้องถิ่น” ($\bar{X}$ =๓.๘๕, S.D.=๐.๓๕) ตามลำดับ

หลักการรู้จักบุคคล พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๙๗, S.D.=๐.๒๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ ศักยภาพ และขีดความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะเป็นผู้ประสานในชุมชนได้” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๑, S.D.=๐.๒๒) รองลงมาคือข้อที่ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รู้ผู้หลักผู้ใหญ่ หรือผู้นำใน ชุมชน” ($\bar{X}$ =๓.๙๖, S.D.=๐.๒๙) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รู้ว่าควร พบใครประสานกับผู้ใดในชุมชน” ($\bar{X}$ =๓.๙๓, S.D.=๐.๓๔) ตามลำดับ

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง จากการสัมภาษณ์ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ สรุปได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความภูมิจำนน่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองวางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นผู้ที่มีความสุขุม เรียบง่าย เป็นกันเอง ไม่ถือตัว มีคุณลักษณะที่น่าเลื่อมใส ให้มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ น่าเคารพศรัทธาของประชาชน

ด้านความรู้ความสามารถ สรุปได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องมีความรู้ความสามารถ มีความคิดก้าวหน้า ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดก้าวหน้า ขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะอุตสาหะ มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ความสำคัญกับปัญหาของประชาชน มีความรู้และเทคโนโลยีในการสื่อสารกับประชาชนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีทักษะสามารถนำความรู้มาพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ประชาชนอยู่ดีกินดี

ด้านคุณธรรม จริยธรรม สรุปได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง เป็นผู้มีความคุณธรรม จริยธรรม มีพฤติกรรมดี มีคุณธรรมจริยธรรมด้วยความรับผิดชอบทั้งส่วนตนและส่วนรวม มีความยุติธรรมเป็นกลางซื่อสัตย์สุจริต การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมด้วยความรับผิดชอบทั้งส่วนตนและส่วนรวม

ด้านมนุษยสัมพันธ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ที่มีลักษณะสำคัญ คือ ทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันในองค์กร มีการพบปะประชาชนทุกพื้นที่ในเขตปกครองเข้าถึงพื้นที่ที่ขาดแคลนทุรกันดาร พุดจาดี น่าฟังเป็นกันเองทักทายยิ้มแย้มแจ่มใส

ด้านความสามารถในการสื่อสาร สรุปได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ที่มีลักษณะมีทักษะในการสื่อสารที่ดีจะส่งผลให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีด้วยเพราะถ้ามีการสื่อสารดีจะทำให้การทำงานลื่นไหลเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร พุดชัดเจน ฉะฉาน เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน บอกปัญหาที่เจอและพร้อมแก้ไขได้ดี เผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงาน มีศิลปะในการพูดเช่นการพูดโน้มน้าว การพูดจาสุภาพอ่อนน้อมและการมีสัมมาวาจาพูดอะไรที่เป็นความจริง

ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สรุปได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ที่มีลักษณะสำคัญ คือ การมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม ความโปร่งใส การตอบสนอง ความมุ่งมั่นฉันทามติ ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม ประสิทธิภาพประสิทธิภาพ ภาระรับผิดชอบ และวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ มีการปกครองโดยการยึดหลักการเดินทางสายกลางและทศพิธราชธรรม

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” ผู้วิจัยได้อภิปรายจากผลการวิจัยในแต่ละวัตถุประสงค์ ทั้ง ๓ วัตถุประสงค์ ดังนี้

๕.๒.๑ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนต้องการ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่างามน่าเชื่อถือ มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ในการบริหาร ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร มีความสามารถในการสื่อสารกับประชาชนและคนที่ร่วมงานด้วยได้ดี เป็นผู้เสียสละและอุทิศผลประโยชน์ของตนให้กับส่วนรวมด้วยความจริงใจ ซึ่งจะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความเคารพนับถือและพร้อมที่จะอุทิศตนให้กับงานอย่างจริงจัง มีความกระตือรือร้น มีความสามารถในการจูงใจ น่าเชื่อถือ ผู้นำจะต้องทำตนให้เป็นคนที่น่าเชื่อถือได้ โดยการพูดจริง ทำจริงตามสัญญาประชาคม บริวารและคนใกล้ชิดจะได้มีความมั่นใจว่าพวกเขาสามารถฝากอนาคตและผลประโยชน์ของพวกเขาไว้กับผู้นำได้ ผู้นำจะต้องระมัดระวังพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่เหมาะสมต่อคุณค่าหรือมาตรฐานทางศีลธรรมของสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น และกล้าในการตัดสินใจเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด รอบรู้เรื่องต่าง ๆ ได้ดีกว่าคนสามัญทั่วไป แต่ในบางโอกาสบางสถานการณ์ ผู้ที่ได้รับมติให้เป็นผู้นำอาจมีสติปัญญาไม่เฉลียวฉลาด เหมือนบุคคลธรรมดา แต่การเฉลียวฉลาดรู้ทันปัญหาและอุปสรรคเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ**พระประเสริฐ เทชโก (ชาภักดี)** ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอดงตาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอดงตาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ๑) การมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ๒) การมีความสามารถในการสื่อสาร ๓) การมีวิสัยทัศน์ ๔) การมีความรู้ความสามารถ ๕) การมีมนุษยสัมพันธ์ ๖) การมีคุณธรรมจริยธรรม ๗) การมีบุคลิกภาพ^๑ และประชาชนก็ยังคงคาดหวังเช่นเดียวกับงานวิจัยของ**พระมหาวิษณุ จีรวฑฒนเมธี (เจริญพล)** ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก^๒ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ**ธวัชชัย ผงอ้วน** ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก^๓ ส่วนงานวิจัย

^๑พระประเสริฐ เทชโก (ชาภักดี), “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอดงตาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^๒พระมหาวิษณุ จีรวฑฒนเมธี (เจริญพล), “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^๓ธวัชชัย ผงอ้วน, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย, การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๔).

ของจิราพร น้ำฟ้า ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรรณะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมบุคลากรมีความพึงประสงค์ในคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกล็ดแก้วอยู่ในระดับมากที่สุด^๔

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

๑) **ประชาชนที่มีเพศต่างกัน** มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันต้องการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อส่วนรวม ยึดหลักประโยชน์ส่วนรวมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิชฌ จิรวทฒนเมธี (เจริญพล) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวมไม่แตกต่างกัน^๕

๒) **ประชาชนที่มีอายุต่างกัน** มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมไม่แตกต่าง อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกช่วงวัย ต้องการผู้แทนของตนที่สามารถทำหน้าที่เพื่อทุกคนได้จริง พูดจริง ทำจริงน่าเชื่อถือ ซื่อสัตย์โปร่งใสยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร เป็นที่ตัวแทนและเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ มีความคิดก้าวหน้า ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดก้าวหน้า ขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะอุตสาหะ มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ความสำคัญกับปัญหาของประชาชน มีความรู้และเทคโนโลยีในการสื่อสารกับประชาชนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีทักษะสามารถนำความรู้มาพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ประชาชนอยู่ดีกินดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชชัย ผงอ้วน ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอพนมพิสัย จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของ

^๔จิราพร น้ำฟ้า, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรรณะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี”, ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๖).

^๕พระมหาวิชฌ จิรวทฒนเมธี (เจริญพล), “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน ต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^๖

๓) **ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน** มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนว พระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่ การศึกษาระดับปริญญาตรี, ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับประชาชนที่ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และด้านการมีวิสัยทัศน์ ประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัด ระยอง แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และประชาชนที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญา ตรี ด้านคุณธรรมจริยธรรม ประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับ ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร น้ำฟ้า ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในนครสนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี” ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มี ความพึงประสงค์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕^๗

๔) **ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน** มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ด้านวิสัยทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้าน การมีมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกับประชาชนที่อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป, ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ และไม่ได้ประกอบอาชีพ, ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง แตกต่างกับ ประชาชนที่อาชีพ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิตรี คำควร ได้ วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์”

^๖ รัชชัย ผงอ้วน, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย, การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๔).

^๗ จิราพร น้ำฟ้า, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในนครสนะของบุคลากรเทศบาล ตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี”, ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๖).

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^๔

๕) **ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน** มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกกลุ่มรายได้ ต่างก็ต้องการผู้แทนที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ที่มิเหตุผล รู้กาลเทศะ รู้จักประชาชน และท้องถิ่นเป็นอย่างดี เข้าใจฐานเสียงคนในพื้นที่ เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีพฤติกรรมดี มีคุณธรรมจริยธรรมด้วยความรับผิดชอบทั้งส่วนตนและส่วนรวม มีความยุติธรรมเป็นกลางซื่อสัตย์สุจริต การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมด้วยความรับผิดชอบทั้งส่วนตนและส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาพร ศรีเพ็ญไทย ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผลการวิจัยพบว่า โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลไม่แตกต่างกัน^{๓๗}

๕.๒.๓ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงประสงค์ของประชาชน ควรเป็นผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้นำ มีเหตุผลในการทำงาน มีวิสัยทัศน์ในการคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนจากผลการบริหารและการดำเนินตามนโยบาย ขยันทำงานสามารถทำงาน รับบทบาทหน้าที่การเป็นตัวแทนประชาชน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องปฏิบัติในการดำเนินนโยบายต่างๆ การเป็นตัวแทนประชาชนเข้าไปแล้วจะต้องแก้ปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่ในท้องถิ่นที่ประสบกับปัญหาได้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรตระหนักอยู่เสมอว่าเข้ามาทำหน้าที่เพื่อส่วนรวม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สามารถบริหารงบประมาณให้ท้องถิ่นว่าจะบริหารอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีขีดความสามารถและศักยภาพของตนเอง รู้กาลเวลาทันต่อเหตุการณ์ สิ่งใดควรส่งเสริม สิ่งใดควรผลักดัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความภูมิฐานน่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองวางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นกันเอง ไม่ถือตัว น่าเลื่อมใส ให้มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ น่าเคารพศรัทธาของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหานรินทร์ สุรบุญโณ (เอมพันธ์) ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมือง

^๔สาวิตรี คำควร, “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์”, วารสารสมาคมนักวิจัย, ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๕) : ๔๙-๖๔.

ของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โดยรวมอยู่ในระดับมาก^๙ โดยผู้นำทางการเมืองสร้างความรักความสามัคคีให้เกิดมีแก่ประชาชน เข้าใจกฎเกณฑ์ ปฏิบัติตามหน้าที่ ส่งเสริมให้บุคคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีเหตุผล วางนโยบาย กำหนดเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง มีจิตสาธารณะประโยชน์ มุ่งมั่นจริงใจ ส่งเสริมประชาชนให้รู้คุณค่าของประโยชน์ส่วนรวม ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าด้วยความสัตย์สุจริต และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพรหมวิหาร อติธมโม (แดนดงยิ่ง) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก^{๑๐} ซึ่งงานวิจัยของ นนทชนันท์ กรณ์ ฝ่ายเทศ ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก^{๑๑} โดยเฉพาะการใกล้ชิดและรับใช้ประชาชนในพื้นที่ผู้นำต้องควรปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความใส่ใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระประสิทธิ์ สุเชิโต (บุญหนา) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารตำบลกุดน้ำใส อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด^{๑๒} ซึ่งผู้นำที่ดีสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้น อย่างมีใจเป็นธรรมและเป็นกลาง ดังงานวิจัยของ พระณัฐพงษ์ กิจจสาร (พลเวียง) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านสติปัญญา ด้านจิตใจด้านอารมณ์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านความสัมพันธ์ ตามลำดับ^{๑๓}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

^๙พระมหานรินทร์ สุรพลโย (เอนพันธ์), “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ”, คุุณวินิพนธ์ปรัชญาคุุณวินิพนธ์ิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

^{๑๐}พระพรหมวิหาร อติธมโม (แดนดงยิ่ง), “คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

^{๑๑}นนทชนันท์ กรณ์ ฝ่ายเทศ, “คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี”, วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๖๔) : ๑๓-๒๑.

^{๑๒}พระประสิทธิ์ สุเชิโต (บุญหนา), “ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารตำบลกุดน้ำใส อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๑๓}พระณัฐพงษ์ กิจจสาร (พลเวียง), “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗”, วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๘) : ๘๘-๑๐๓.

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. **ด้านบุคลิกภาพ** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรยึดคุณธรรมนำหน้าที่ การแต่งกาย การออกพบปะประชาชน บุคลิกดี มีสง่า เหมาะสมแก่กาลเวลา

๒. **ด้านการมีวิสัยทัศน์** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรมีวิสัยทัศน์ในการทำหน้าที่ตัวแทนประชาชน

๓. **ด้านความรู้ความสามารถ** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรมีความเฉลียวฉลาด อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน มีหลักการที่ชัดเจน

๔. **ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรเป็นผู้ที่รักษาระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก

๕. **ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรเป็นผู้รู้จักประนีประนอม และยืดหยุ่นจะช่วยลดความขัดแย้งและขจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงาน

๖. **ด้านความสามารถในการสื่อสาร** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรเป็นผู้มีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ สามารถสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้

๗. **ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรทำหน้าที่ผู้แทนในการบริหารโดยยึดหลักคุณธรรม นิติธรรม มีความคุ้มค่า ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. **ด้านบุคลิกภาพ** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนในการนำเสนอและเป็นตัวแทนของพื้นที่

๒. **ด้านการมีวิสัยทัศน์** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าร่วมออกความคิดเห็นร่วมพัฒนาพื้นที่

๓. **ด้านความรู้ความสามารถ** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าร่วมรับฟังข้อมูลข่าวสารจากราชการ

๔. **ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรปฏิบัติเป็นผู้สร้างค่านิยมในความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบสูง

๕. **ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรมีความอึดอ้อมแอ้มใส่ใจใส่ประชาชน เสมอต้นเสมอปลายในการออกพบปะประชาชน

๖. **ด้านความสามารถในการสื่อสาร** สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร ให้ประชาชนเข้าใจได้ถึงนโยบายที่ต้องการจะเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์

๗. **ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร** สมาชิกสภาผู้แทน ควรบริหารโดยยึดหลักนิติธรรม ถือกฎเกณฑ์ขององค์การและปฏิบัติต่อทุกคนตามกฎหมายที่กติกากฎเดียวกัน

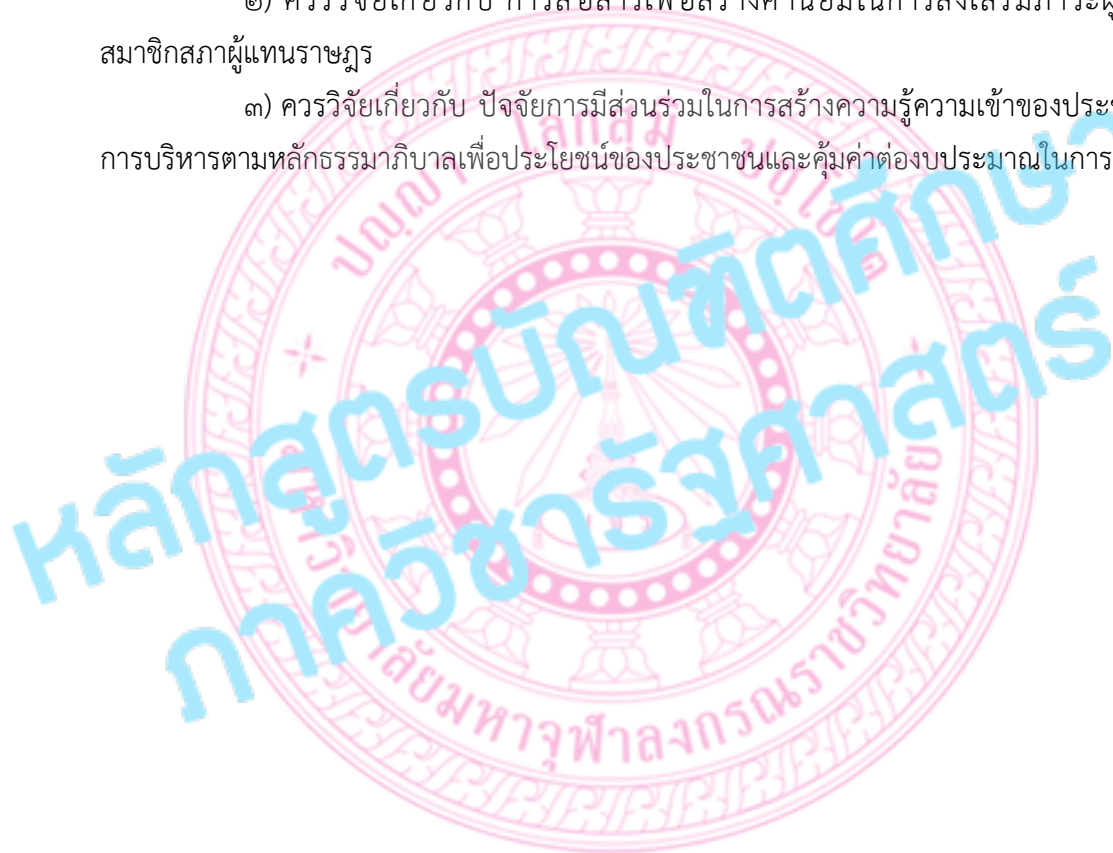
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง” พบว่าต้องวิจัยต่อในประเด็นดังนี้

๑) ควรวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มีศิลปะในการครองใจคนในการสร้างค่านิยมการมีส่วนร่วมเพื่อการบริหารและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

๒) ควรวิจัยเกี่ยวกับ การสื่อสารเพื่อสร้างค่านิยมในการส่งเสริมภาวะผู้นำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๓) ควรวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์ของประชาชนและคุ้มค่าต้องงบประมาณในการบริหาร

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมการปกครอง กองราชการส่วนตำบล. คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาการศึกษาดินแดน, ๒๕๔๓.

กวี วงศ์พุด. ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี, ๒๕๕๔.

กิติ ตัยคานนท์. เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : เปลวอักษร, ๒๕๔๓.

โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร : บพิธ
การพิมพ์, ๒๕๔๒.

ฉันทนิช อัครนนท์. เทคนิคและการพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
๒๕๔๖.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๓๙.

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. ผู้นำการเมืองแนวคิดวิเคราะห์และกรณีศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร :
วัชรินทร์การพิมพ์, ๒๕๓๗.

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. คู่มือสู่องค์การแห่งความสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร : ปัญญาชน, ๒๕๕๑.

ติน ปรัชญพฤทธิ์. “ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม”. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ
หน่วยที่ ๑๑ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
๒๕๒๗.

ทองย้อย แสงสินชัย. สัปบุริธรรม ๗ (สมบัติผู้ดี ๗ ประการ). กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการ
ผู้อำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ๒๕๓๐.

ทองอินทร์ วงศ์โสธร. ประเภทและลักษณะของสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา ในประมวล
สาระชุดวิชาการระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการและเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๖.

ธร สุนทรายุทธ. การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : บริษัท เนติกุลการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๑.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. การเมืองในระดับท้องถิ่นกับการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย :
ศึกษาเปรียบเทียบการเมืองท้องถิ่นของสอบนครในเขตภาคเหนือของประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

นิตย สัมมาพันธ์. **ภาวะผู้นำพลังขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ**. กรุงเทพมหานคร : อินโนกราฟฟิกส์, ๒๕๔๖.

เนตร์พัฒนา ยาวีราข. **ภาวะผู้นำ และผู้นำเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพมหานคร : เซ็นทรัล เอ็กซ์เชลล์, ๒๕๔๙.

บุรชัย ศิริมหาสาคร. **การจัดการความรู้สู่การเป็นเลิศ**. กรุงเทพมหานคร : แสงดาว, ๒๕๔๘.

ประทาน คงฤทธิ์ศึกษกร. **ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒.

ประหยัด หงส์ทองคำ. **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.

ปิ่น มุกทุกันต์. **มงคลชีวิต**. กรุงเทพมหานคร : อมรการพิมพ์, ๒๕๑๖.

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). **พระพุทธศาสนา พัฒนาคนและสังคม**. กรุงเทพมหานคร : กองศาสนศึกษา กรมศาสนา, ๒๕๔๒.

_____. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์. **หลักการบริหารการศึกษา**. อุดรดิตถ์ : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, ๒๕๕๔.

ยงยุทธ เกษสาคร. **ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม**. กรุงเทพมหานคร : เอสแอนดีกราฟฟิค, ๒๕๔๕.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บริษัท เพียร์สัน, ๒๕๔๘.

_____. **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร : ธนัชการพิมพ์, ๒๕๔๔.

ลิขิต ธีระเวคิน. **คนไทยในอุดมคติ**. กรุงเทพมหานคร : แม็ค, ๒๕๓๕.

วิจิตร อาวะกุล. **เทคนิคมนุษยสัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์, ๒๕๔๒.

วิญญู อังคนารักษ์. **แนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๙.

วิทยา ด้านธำรงกุล. **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น, ๒๕๒๕.

ศิริพงษ์ ศรีชัยมัยรัตน์. **กลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศทางการบริหารคน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุม, ๒๕๔๒.

สมคิด จาตุศรีพิทักษ์. **วิสัยทัศน์ขุนคลัง**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ผู้จัดการ, ๒๕๔๔ .

สมพงษ์ เกษมสิน. **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.

สมยศ นาวิการ และ ผุสดี สมาคม. **องค์การ : ทฤษฎีและพฤติกรรม**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๐.

สุพาณี สฤษฏ์วานิช. **พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ แนวคิดและทฤษฎี**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, ๒๕๔๙.

สุเมธ แสงนิ่มนวล. **ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สุรพล สุยะพรหม และ สุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ. **ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๓.

อุทัย หิรัญโต. **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ :

จตุพร ผ่องสุข. “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่างอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด”. **การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐.

จินตนา จำบุญ. “ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์”. **การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓.

จิราพร น้ำฟ้า. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรรศนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี”. **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๖.

จีรนนท์ สุวรรณห้อย. “คุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงปรารถนาของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๙.

ชุตินารถ พูลดาวทอง. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา”. **ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๙.

ณัด ไชยพันธ์. “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี”. **ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

ธวัชชัย ผงอ้วน. “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย”. **การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๔.

ปรมต วรรณบวร. “ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น”. **ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑.

บุญญาพัฒน์ อุบล. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองพัทยา”. **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระประสิทธิ์ สุเชิธิต (บุญหนา). “ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารตำบลกุดน้ำใส อำเภोजัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

พระประเสริฐ เตชโก (ชาภักดี). “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

พระพรหมวิหาร อติธมโม (แดนดงยิ่ง). “คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔.

พระมหานรินทร์ สุรบุญญ (เอมพันธ์). “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

พระมหามานะ พุทธวิริโย (นามนนท์). “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนองที่ จังหวัดบุรีรัมย์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พระมหาวิชญ จีรวทนต์เมธี (เจริญพล). “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยภูมิ”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

พิชัย ขุมเงิน. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาโดนตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาโดน อำเภอนาโดนจังหวัดมหาสารคาม”. **การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓.

วีระ ภูระหงษ์. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๐.

ศุภณัฐ เจริญสุข. “กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

สาวิตรี คำควร. “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอน้อยชัยจังหวัดกาฬสินธุ์”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สุรศักดิ์ ม่วงทอง. “พุทธธรรมกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์”. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๓.

(๓) บทความ :

นนท์ชนันท์กรณ์ ฝ่ายเทศ. “คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี”. วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๖๔) : ๑๓-๒๑.

พระคมกริช จนทสุทโธ (สุขพัตร). “ภาวะผู้นำทางการเมืองของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา”. วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๖) : ๔๒-๕๒.

พระณัฐพงษ์ กิจจสารโ (พลเวียง). “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหลักสัปปุริสธรรม ๓”. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๘) : ๘๘-๑๐๓.

พระมหาธีรติ ธมมโสภาโณ (โศภิตธรรม). “การอบรมกลุ่มเกลาทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี”. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖) : ๑๒๔-๑๓๗.

พิเชษฐ์ โพดาพล. “การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด”. วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๘๓-๙๓.

รพีพร ธงทอง. “ภาวะผู้นำและแนวทางเชิงปฏิบัติสำหรับ ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นภายใต้บริบทแห่งการเปลี่ยนแปลง”. วารสารการพัฒนาท้องถิ่น. ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๔๕ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๑) : ๑๐๓-๑๑๔.

สถาพร ศรีเพียวไทย. “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๐) : ๑๑-๑๒.

สมบัติ บุญเลี้ยง. “ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น”. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์. ปี ๒๙ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๕) : ๙๘-๙๙.

สุวรรณ์ แก้วนะ. “การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ”. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๔) : ๑-๑๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

เขตการเลือกตั้ง ๑ จังหวัดระยอง. **ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/ssmba55020331/geninfo/comunityunfo/prachakr-sersthkic-sangkhm-laea-prapheni> [๑๕ กันยายน ๒๕๖๕].

(๕) รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ :

สัมภาษณ์ พระครูสุธีภิตติบัณฑิต, รศ. ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.
 พระปลัดระพีณ พุทธิสารโร, รศ. ดร. รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖.
 รศ. ดร.โอฬาร ถินบางเตียว. อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖.
 ผศ. ดร.นรพัชร เสาธงทอง. อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.
 ว่าที่ ร.ต. ดร.เอกรินทร์ ศิริรัตน์ชัย. อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖.
 นายประเสริฐ วงษ์ศรี. นายกเทศมนตรีตำบลทับมา อ.เมืองระยอง จ.ระยอง, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.
 นายฉัตร แก่กล้า. รองนายกเทศมนตรีตำบลทับมา, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖.
 นายชูชาติ คงทน. รองนายกเทศมนตรีตำบลทับมา, ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖.
 นางสาวปราณี จิตติบำรุง. เลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลทับมา, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖.

๒. ภาษาอังกฤษ :

(I) Books

Donnelly. Jame H. Jr.. **Functions Behavior and Models**. Dallas. Texas: Business Publisher, 1978.

Fred E. Fiedler and Martin M.. **Chemers. Leadership and Effective Management**. Glenview. Ill.: Scott. Foresman, 1974.

Gary Dessler. **Human Resource Management**. 8th ed.. New York: Prantice Hall International. Inc., 2003.

Kreitner R.. **Management**. 10th ed.. Boston. MA: Houghton Mifflin, 2007.

บรรณานุกรม (ต่อ)

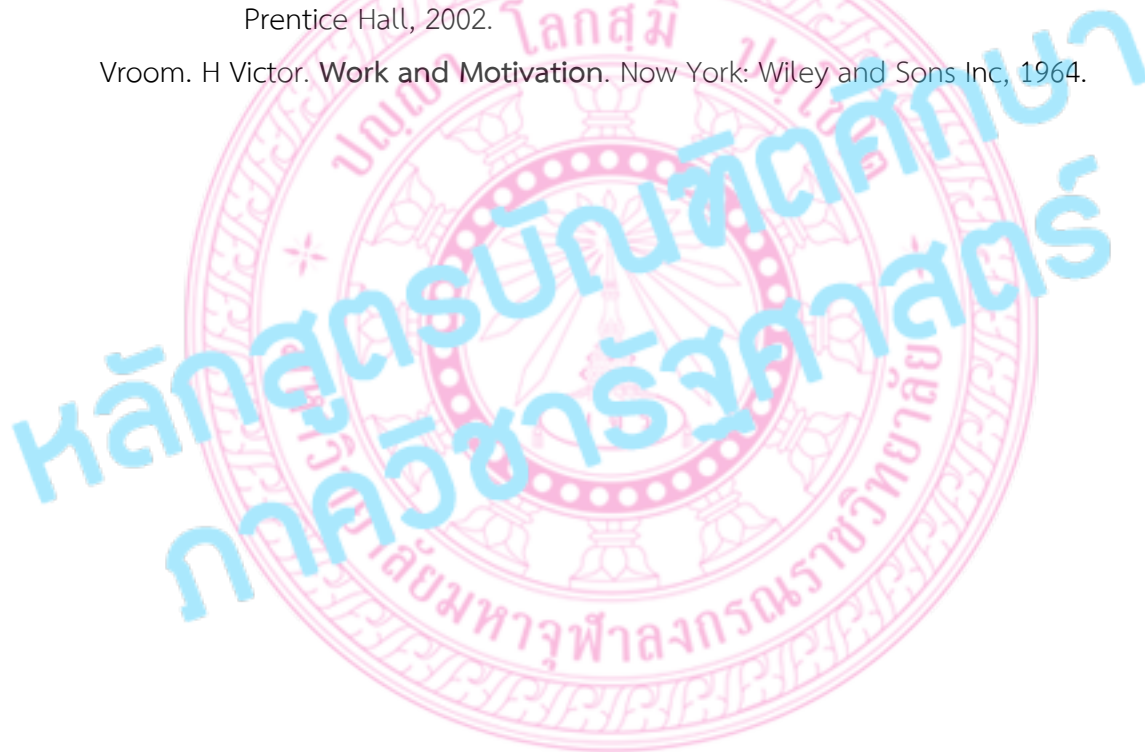
Micheal W. Drafke and Stan Kossen. **The Human Side of Organizations**. New York: The FreePress, 2002.

Mowen J.C. & Minor. M.. **Consumer Behavior**. 5th ed. New Jersey: Prentice-Hall, 1998.

Onkvisit S. & Shaw. J.J.. **International Marketing: Analysis and Strategy**. 3rd ed. New Jersey: Prentice-Hall, 1994.

Robbins. S. P.. & Coulter. M. **Management**. 7th ed. Upper Saddle River. New Jersey: Prentice Hall, 2002.

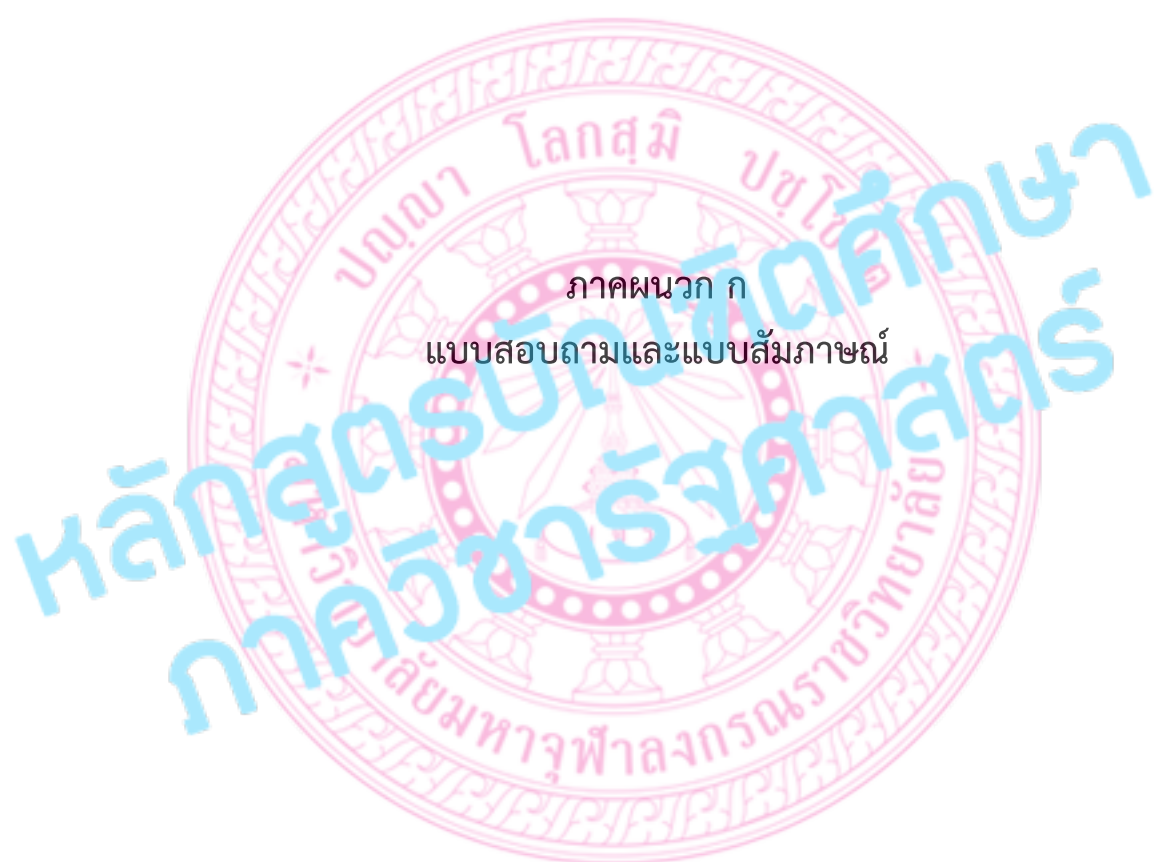
Vroom. H Victor. **Work and Motivation**. Now York: Wiley and Sons Inc, 1964.

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนา
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้มี ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ประกอบด้วย ๗ ด้าน คือ ๑. ด้านบุคลิกภาพ ๒. ด้านวิสัยทัศน์ ๓. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ๔. ด้านความรู้ความสามารถ ๕. ด้านคุณธรรมจริยธรรม ๖. ด้านความสามารถในการสื่อสาร ๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

ตอนที่ ๓ หลักสัปปุริสธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ซึ่งแบ่งออกเป็น ๗ ด้าน หลักสัปปุริสธรรม ๗ ได้แก่ ๑) การรู้จักเหตุ ๒) การรู้จักผล ๓) การรู้จักตน ๔) การรู้ประมาณ ๕) การรู้จักกาล ๖) การรู้จักชุมชน ๗) การรู้จักบุคคล

ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่การงาน ท่านและตัวของท่านแต่ประการใด ข้อมูลที่ท่านตอบในแบบสอบถามนี้จะเก็บไว้เป็นความลับ ผู้วิจัยจะนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ครั้งนี้

นายदनัย วิริยะสทกิจ
 นิสิตปริญญาโท รัฐศาสตร์
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

๑. เพศ

[] เพศชาย [] เพศหญิง

๒. อายุ

[] อายุ ๑๘ – ๓๐ ปี [] อายุ ๓๑-๔๐ ปี

[] อายุ ๔๑- ๕๐ ปี [] อายุ ๕๑-๖๐ ปี

[] อายุ ๖๑ ปี ขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

[] ต่ำกว่าปริญญาตรี [] ปริญญาตรี [] สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อาชีพ

[] เกษตรกรรม

[] ค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว

[] พนักงานเอกชนบริษัทเอกชน

[] รับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป

[] ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

[] ไม่ได้ประกอบอาชีพ

๕. รายได้

[] ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท

[] ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท

[] ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท

[] ๒๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนว
พระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

คำชี้แจง ให้ท่านแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนว
พระพุทธศาสนา ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง
โดยให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำของ
ท่านมากที่สุด

- ๕ หมายถึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำมากที่สุด
๔ หมายถึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำระดับมาก
๓ หมายถึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำระดับปานกลาง
๒ หมายถึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำระดับน้อย
๑ หมายถึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำระดับน้อยที่สุด

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๑. ด้านบุคลิกภาพ					
๑) มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผย					
๒) กริยาท่าทาง มารยาท และกาลเทศะในสังคม มีความสุขุมรอบคอบ					
๓) มีความยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพแข็งแรงและสามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี โดยเฉพาะกับประชาชน					
๔) มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำ					
๕) การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ					
๒. ด้านการมีวิสัยทัศน์					
๑) กำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ					
๒) ผู้นำสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ในด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๓) ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในองค์กร มีนโยบายใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน					
๔) ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี					
๕) ผู้นำต้องสร้างองค์การ สามารถเชิญชวนให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วม ให้เกิดความเข้าใจและบรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกัน มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน					
๓. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์					
๑) มีทักษะในการสื่อสารให้ประชาชนสามารถคล้อยตาม และปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ					
๒) สามารถสื่อสารความต้องการให้ประชาชนเข้าใจได้ถึงนโยบายที่ต้องการจะเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์					
๓) มีวิธีการในการสื่อถึงประชาชน ในการขอความร่วมมือหรือให้ปฏิบัติตาม					
๔) เป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้					
๕) มีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน					
๔. ด้านความรู้ความสามารถ					
๑) มีความเฉลียวฉลาด อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน มีหลักการที่ชัดเจน					
๒) ผู้นำที่จะมาเป็นผู้ปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่นระดับต่างๆ หรือมีประสบการณ์มาพอสมควร					
๓) มีความรู้ การศึกษาดี รอบรู้กฎหมาย กฎกติกาของสังคม มีความสามารถและทักษะในการบริหารงานปกครอง					

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๔) มีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัยมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ					
๕) มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ					
๕. ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม					
๑) มีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้					
๒) ผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี มีความใจเย็นเข้ากับบุคคลอื่นได้ทุกระดับ ในการร่วมงานกับประชาชนได้					
๓) เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องพยายามประสานความแตกต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์					
๔) มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยึดมั่นแน่วแน่ใส เอาใจใส่ประชาชน					
๕) รู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่นจะช่วยลดความขัดแย้งและจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงาน					
๖. ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร					
๑) มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ แสดงถึงความสุจริตใจในการทำงาน ที่เปิดเผย ชัดเจน ตรงไปตรงมา ตอบคำถามของสังคมได้ สามารถสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับประชาชนได้					
๒) สามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน					
๓) มีค่านิยมในความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบสูง					

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๔) ยึดมั่นหลักธรรมาภิบาล ไม่คดโกง ไม่คอร์รัปชัน คำถึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมีความยุติธรรม					
๕) มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก					
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร					
๑) บริหารโดยยึดหลักคุณธรรม ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน					
๒) บริหารโดยยึดหลักนิติธรรม ถือกฏเกณฑ์ขององค์การและปฏิบัติต่อทุกคนตามกฎหมายเกณฑ์กติกาเดียวกัน					
๓) บริหารโดยยึดหลักความโปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับองค์การ					
๔) บริหารโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ได้					
๕) บริหารโดยยึดหลักความรับผิดชอบต่อองค์การและประชาชน					
๖) บริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๑. ด้านการรู้จักเหตุ					
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้หน้าที่ของการเป็นผู้แทนประชาชน					
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้บทบาทของการเป็นบุคคลสาธารณะ					

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมของสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในการดำเนินนโยบายต่างๆ					
๒. ด้านการรู้จักผล					
๔) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้การกระทำที่จะเกิดขึ้น					
๕) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ว่าจะต้องทำอะไรเพื่อประชาชน					
๖) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ว่าเข้าไปแล้วจะต้องแก้ปัญหาให้ใครให้กับท้องถิ่น					
๓. ด้านการรู้จักตน					
๗) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน					
๘) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ว่าพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติต่อประชาชน					
๙) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรตระหนักอยู่เสมอว่าเข้ามาทำหน้าที่เพื่อส่วนรวม					
๔. ด้านการรู้จักประมาณ					
๑๐) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ขีดความสามารถและศักยภาพของตนเอง					
๑๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ศักยภาพของท้องถิ่น					
๑๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้งบประมาณให้ท้องถิ่นว่าจะบริหารอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
๕. ด้านการรู้จักกาล					
๑๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้วัน เวลา เมื่อไหร่ที่ต้องช่วยเหลือ					
๑๔) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ความเหมาะสมของการเข้าพบปะประชาชน					

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมของสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๑๕) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้กำหนดการ การ ดำเนินนโยบายต่างๆ					
๖. ด้านการรู้จักชุมชน					
๑๖) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้แต่ละชุมชนมี จุดเด่นที่ต้องส่งเสริมอย่างจริงจัง					
๑๗) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้จุดด้อยของแต่ละ ชุมชนที่ต้องแก้ไข					
๑๘) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ความเป็นอยู่ พื้นฐานของแต่ละท้องถิ่น					
๗. ด้านการรู้จักบุคคล					
๑๙) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รู้ว่าควรพบใครประสาน กับผู้ใดในชุมชน					
๒๐) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รู้ผู้หลักผู้ใหญ่ หรือผู้นำ ในชุมชน					
๒๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ศักยภาพ และขีด ความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะเป็นผู้ประสาน ในชุมชนได้					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัด
ระยอง ที่ท่านต้องการจะให้ป็นควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

ผู้สัมภาษณ์
เรื่องที่สัมภาษณ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

วันที่ เดือน พ.ศ.

สถานที่

หลักสัปปุริสธรรม ๗ ประกอบด้วย

๑. ฉัมนัญญา รู้จักเหตุ คือ รู้จักหลักการ รู้หน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมกับทุกคน
๒. อัตถัญญา รู้จักผล คือ รู้จักจุดหมาย
๓. อัตตัญญา รู้จักตน คือ รู้จักตนเองว่ามีคุณสมบัติอย่างไร
๔. มัตตัญญา รู้จักประมาณ คือ มีจิตสำนึกที่ดีต่อหน้าที่และประชาชน
๕. กาลัญญา รู้จักกาล คือ รู้จักกาลเวลา
๖. ปริสสุญญา รู้จักชุมชน คือ รู้จักสังคม วัฒนธรรม ประเพณีของสังคมนั้นๆ
๗. ปุคคสุญญา รู้จักบุคคล คือ รู้จักว่าควรจะทำปฏิบัติต่อบุคคลแต่ละชุมชนอย่างไร

คำสัมภาษณ์

๑. ท่านคิดว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง
ตามสัปปุริสธรรม ๗ ด้านบุคลิกภาพ ควรอย่างไร

.....
.....

๒. ท่านคิดว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง
ตามสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ควรอย่างไร

.....
.....

๓. ท่านคิดว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ตามสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

๔. ท่านคิดว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ตามสัปปุริสธรรม ๗ ด้านความรู้ความสามารถ ควรอย่างไร

.....

.....

๕. ท่านคิดว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ตามสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ควรอย่างไร

.....

.....

๖. ท่านคิดว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ตามสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร ควรอย่างไร

.....

.....

๗. ท่านคิดว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง ตามสัปปุริสธรรม ๗ ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ควรอย่างไร

.....

.....

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน : ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร. ๐๙๕-๖๐๘๔-๐๐๐-๑๑๑๑๑
 ที่ : ศว ๕๐๐๕๒/ว ๑๑๑ วันที่ : ๑๑๑-๑๑๑๑๑-๑๑๑๑๑
 เรื่อง : ขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือเพื่อใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.ภาณุพงศ์ คำฟู

เนื่องด้วย ภาควิชา รัฐศาสตร์ วิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงรัก จังหวัดระยอง ได้จัดทำสารนิพนธ์ "คุณลักษณะ
 ที่พึงประสงค์ด้านแนวทางการพัฒนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง"
 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานศึกษาพัฒนาหลักสูตรวิชาการ

การศึกษารัฐธรรมนูญฉบับนี้ ภาควิชา รัฐศาสตร์ วิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงรัก ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ
 เสร็จเรียบร้อยในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ให้สารนิพนธ์
 พิจารณาตรวจสอบให้รอบคอบเพื่อใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ ภาควิชา รัฐศาสตร์
 มหาวิทยาลัย คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงรัก หรือเป็น
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง ขอขอบคุณในความเสียสละการพิจารณา และขอ
 จินตนาการต่อไปเพื่อพัฒนาความรู้และคุณลักษณะ

ณัฏฐา ใจดี

ผู้ประสานงาน : ดร.ณัฏฐา ใจดี (ส.ส.)
 ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ผู้ประสานงาน : ภาควิชา รัฐศาสตร์
 โทร. ๐๙๕-๖๐๘๔-๐๐๐-๑๑๑๑๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา
 ภาควิชา รัฐศาสตร์

ภาคผนวก ค

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
(Index of Congruence : IOC)

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

ตอนที่ ๒ : แบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑. ด้านบุคลิกภาพ								
๑) มีความสุภาพทั้งคำพูดและการแต่งกาย และมีบุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) กริยาท่าทาง มารยาท และกาลเทศะในสังคม มีความสุขุมรอบคอบ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) มีความยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพแข็งแรงและสามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี โดยเฉพาะกับประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความเป็นผู้นำ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.ด้านการมีวิสัยทัศน์								
๑) กำหนดเป้าหมายองค์การสอดคล้องกับสถานการณ์ และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒) ผู้นำสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ ในด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในองค์การ มีนโยบายใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

คณิศร งามนรนนท์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๔) ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจา ต่อรอง ประธานงานกับหน่วยงาน ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) ผู้นำต้องสร้างองค์การ สามารถ เชิญชวนให้ประชาชนทุกคนมีส่วน ร่วม ให้เกิดความเข้าใจและบรรลุ วิสัยทัศน์ร่วมกัน มุ่งไปสู่เป้าหมาย เดียวกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์								
๑) มีทักษะในการสื่อสารให้ ประชาชนสามารถคล้อยตามและ ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) สามารถสื่อสารความต้องการให้ ประชาชนเข้าใจได้ถึงนโยบายที่ ต้องการจะเผยแพร่หรือ ประชาสัมพันธ์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) มีวิธีการในการสื่อถึงประชาชน ในการขอความร่วมมือหรือให้ปฏิบัติ ตาม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) เป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุก กระแสดความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถ ในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจ และเข้าถึงนโยบายได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) มีความสามารถและรู้จักใช้ระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสาร ถึงประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔. ด้านความรู้ความสามารถ								
๑) มีความเฉลียวฉลาด อยู่บน พื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้อง ในการทำงาน มีหลักการที่ชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

อ.ท.น. อ.ท.น.

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๒) ผู้นำที่จะมาเป็นผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมี ประสบการณ์ในการบริหารท้องถิ่น ระดับต่างๆ หรือมีประสบการณ์มา พอสมควร	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๓) มีความรู้ การศึกษาดี รอบรู้ กฎหมาย กฎกติกาของสังคม มี ความสามารถและทักษะในการ บริหารงานปกครอง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) มีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ ทันสมัยมีความสามารถในการใช้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ประกอบการตัดสินใจ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหา ระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕. ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม								
๑) มีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจ คน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือ หรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถ บริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคล และประสานประโยชน์ให้เกิดกับ องค์กรได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) ผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถ ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี มีความ ใจเย็นเข้ากับบุคคลอื่นได้ทุกระดับ ในการร่วมงานกับประชาชนได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องพยายามประสานความ ต่างต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิง สร้างสรรค์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

อ.กมล อภิเดช

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๔) มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) รู้จักประเพณีประเพณีและยึดหยุ่น จะช่วยลดความขัดแย้งและขจัด ปัญหาอุปสรรคในการทำงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖. ด้านการมีความสามารถในการ สื่อสาร								
๑) มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ แสดงถึงความสุจริตใจในการทำงาน ที่เปิดเผย ชัดเจน ตรงไปตรงมา ตอบคำถามของสังคมได้ สามารถ สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับประชาชน ได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) สามารถควบคุมให้คนรอบข้าง ตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติ หน้าที่และต่อประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) มีค่านิยมในความยุติธรรม และ ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ สูง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) ยึดมั่นหลักธรรมาภิบาล ไม่คด โกง ไม่คอร์รัปชั่น คำถึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมมีความยุติธรรม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดระเบียบในการปกครองและการ บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหลัก	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการ บริหาร								
๑) บริหารโดยยึดหลักคุณธรรม ให้ เป็นที่ยอมรับของประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

๑๓/๑๑/๒๕๖๓

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๒) บริหารโดยยึดหลักนิติธรรม ถือ กฎเกณฑ์ขององค์การและปฏิบัติต่อ ทุกคนตามกฎหมายเกณฑ์กติกาเดียวกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) บริหารโดยยึดหลักความโปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับองค์การ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) บริหารโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะต่างๆ ได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) บริหารโดยยึดหลักความ รับผิดชอบต่อองค์การและ ประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ตอนที่ ๓ การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต
เลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑. การรู้จักเหตุ								
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ หน้าที่ของการเป็นผู้แทนประชาชน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ บทบาทของการเป็นบุคคล สาธารณะ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในการดำเนิน นโยบายต่าง ๆ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒. การรู้จักผล								
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ การกระทำที่จะเกิดขึ้น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ ว่าจะต้องทำอะไรเพื่อประชาชน	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้

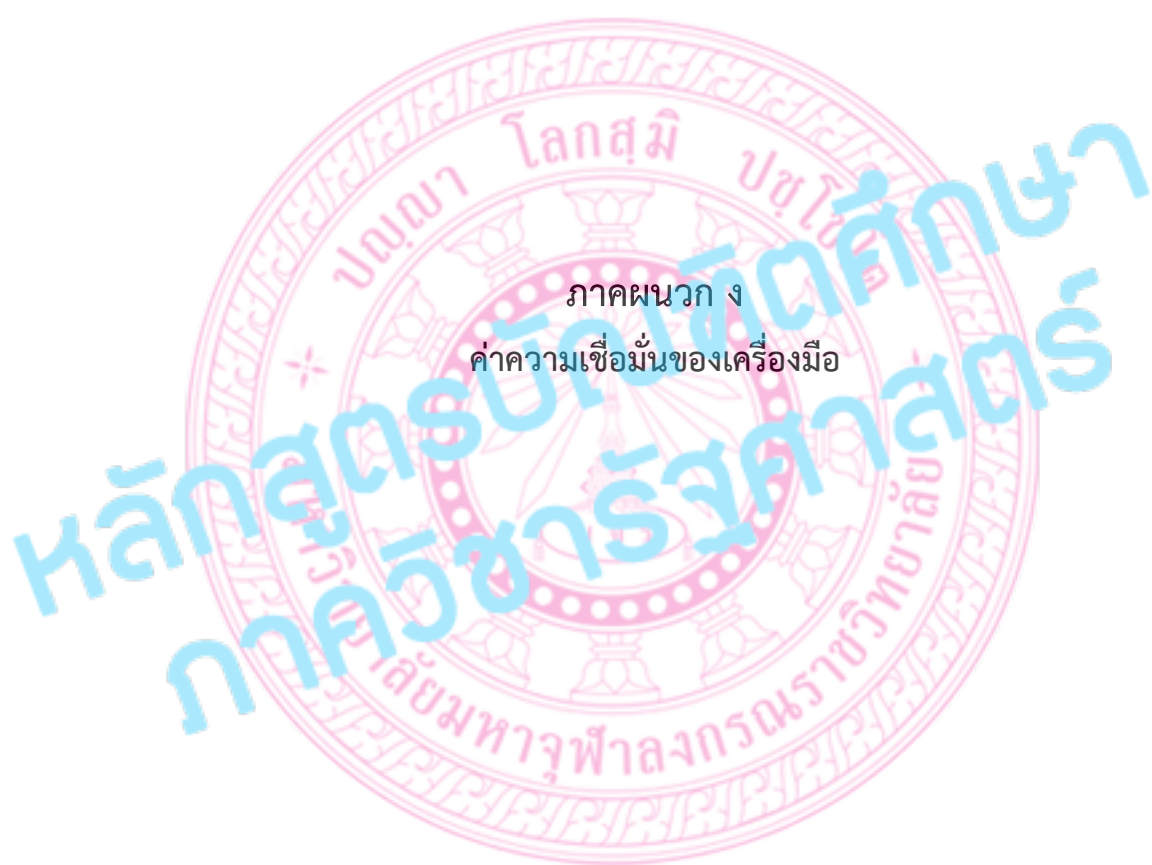
อ.พนม อ.พนม

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ ว่าเข้าไปแล้วจะต้องแก้ปัญหาให้ไร ให้กับท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓. การรู้จักตน								
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของ ตน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ ว่าพฤติกรรมที่ ควรปฏิบัติ ต่อ ประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควร ตระหนักอยู่เสมอว่าเข้ามาทำหน้าที่ เพื่อส่วนรวม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔. การรู้ประมาณ								
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ วัน เวลา เมื่อไหร่ที่ต้องช่วยเหลือ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ ความเหมาะสมของการเข้าพบปะ ประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ กำหนดการ การดำเนินนโยบาย ต่างๆ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕. การรู้จักกาล								
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ แต่ละชุมชนมีจุดเด่นที่ต้องส่งเสริม อย่างไร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ จุดด้อยของแต่ละชุมชนที่ต้องแก้ไข	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ ความเป็นอยู่พื้นฐานของแต่ละ ท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

คณบดี

การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๖. การรู้จักชุมชน								
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ แต่ละชุมชนมีจุดเด่นที่ต้องส่งเสริม อย่างไร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ จุดด้อยของแต่ละชุมชนที่ต้องแก้ไข	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ ความเป็นอยู่พื้นฐานของแต่ละ ท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗. การรู้จักบุคคล								
๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รู้ว่า ควรพบใครประสานกับผู้ใดในชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รู้ผู้ หลักผู้ใหญ่ หรือผู้นำในชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรรู้ ศักยภาพ และขีดความสามารถของ แต่ละบุคคลที่จะเป็นผู้ประสานใน ชุมชนได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

๑๓๗๗ ๑๓๗๗

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต
เลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง”

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.896	56

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1. A1	173.9667	935.344	.888	.891
2. A2	174.1050	937.266	.858	.891
3. A3	174.1010	943.886	.722	.896
4. A4	174.2667	945.789	.713	.896
5. A5	173.7333	945.582	.706	.896
6. B1	174.0667	938.478	.797	.896
7. B2	173.9333	950.754	.862	.892
8. B3	174.0201	947.517	.868	.892
9. B4	173.8667	946.326	.747	.896
10. B5	173.9667	945.068	.730	.896
11. C1	174.2010	938.717	.742	.896
12. C2	174.4001	937.283	.782	.896
13. C3	174.2333	944.116	.872	.892
14. C4	174.2010	938.717	.864	.892
15. C5	174.1667	932.420	.861	.896
16. D1	174.2030	951.683	.874	.896
17. D2	174.2333	942.944	.731	.892
18. D3	174.1020	941.266	.736	.892

ด.ท.น. อ.น.น.น.

19. D4	174.0667	942.340	.721	.892
20. D5	174.0667	939.237	.782	.892
21. E1	174.2060	938.717	.742	.896
22. E2	174.4050	937.283	.782	.896
23. E3	174.2333	944.116	.872	.892
24. E4	174.2030	938.717	.864	.892
25. E5	174.1667	932.420	.861	.896
26. F1	173.9333	950.754	.862	.892
27. F2	174.1100	947.517	.868	.892
28. F3	173.8667	946.326	.747	.896
29. F4	173.9667	945.068	.731	.896
30. F5	174.2013	938.717	.742	.896
31. G1	174.4000	937.283	.781	.896
32. G2	174.2333	944.116	.872	.892
33. G3	174.2020	938.717	.865	.892
34. G4	174.1667	932.420	.862	.896
35. G5	174.2030	951.683	.873	.896
36. DA1	174.2333	944.116	.872	.896
37. DA2	174.2100	938.717	.864	.896
38. DA3	174.1667	932.420	.861	.896
39. DB1	174.2040	951.683	.874	.896
40. DB2	173.9667	935.344	.888	.896
41. DB3	174.1010	937.266	.858	.896
42. DC1	174.1025	943.886	.722	.892
43. DC2	174.2667	945.789	.713	.892
44. DC3	174.0667	938.478	.797	.892
45. DD1	173.9333	950.754	.862	.892
46. DD2	174.1300	947.517	.868	.892
47. DD3	173.8667	946.326	.747	.896
48. DE1	173.9667	945.068	.730	.896

๑๘๙

49. DE2	174.2010	938.717	.745	.896
50. DE3	174.4010	937.283	.783	.896
51. DF1	174.2333	944.116	.872	.893
52. DF2	174.2120	938.717	.864	.893
53. DF3	174.1667	932.420	.862	.896
54. DG1	174.2110	951.683	.874	.896
55. DG2	174.2333	942.944	.732	.893
56. DG3	174.1210	941.266	.736	.893

๑๓๓ ๑๓๓๓

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล

หลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๕๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารพระราชาธิปไตย (นคร เขมปาลี)
เลขที่ ๗๗ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๙๑๗๐ โทร. ๐-๕๕๒๔-๘๐๘๓

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้จัดส่งสำเนาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.นพพร เสถียรทอง อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายคณัย วีริยะสทธิกิจ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๐๑๒๐๕๐๑๔ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้จัดส่งคำใบ้การสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญญา จิตระต้อฟ้า)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ผู้ประสานงาน : นายคณัย วีริยะสทธิกิจ
โทร. ๐๖๙-๗๙๔-๖๐๘๘๘

๑๖๕๐๖.

นพพร เสถียรทอง.

ภาคผนวก จ
ภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

หลักสูตรปริญญาตรี
ภาควิชารัฐศาสตร์

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-สกุล : นายดนัย วิริยะสทกิจ
- วัน/เดือน/ปีเกิด : วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๒๔
- ภูมิลำเนาเกิด : จ.ระยอง
- การศึกษา : พ.ศ.๒๕๖๓ ปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต
วิทยาลัยสงฆ์ระยอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ประสบการณ์การทำงาน : เองเอง เติบโต
- ผลงานวิชาการ : ดนัย สหวิริยกิจ. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระพุทธศาสนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดระยอง”. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๕ (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๖๗).
- ปีที่เข้าศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๖๕
- ที่อยู่ปัจจุบัน : เลขที่ ๖๙/๙ หมู่ ๓ ตำบลทับมา อำเภอเมือง จ.ระยอง